VÁCLAV ERBEN

Femeia dispărută

VÁCLAV ERBEN

Femeia dispărută

Coperta de *Mircea Muntenescu*

Václav Erben
EFEKTIVNĚ MRTVÁ ŽENA
Československý Spisovatel Praha

Toate drepturile asupra acestei versiuni
sînt rezervate Editurii UNIVERS

VÁCLAV ERBEN

FEMEIA DISPĂRUTĂ

Traducere şi note de Sanda APOSTOLESCU

Bucureşti, 1989
EDITURA UNIVERS

Este de datoria oricărui autor ca, la începutul unei povestiri să precizeze dacă întîmplările, locul acțiunii, personajele precum și întreaga atmosferă sînt imaginare. În această carte orice asemănare cu realitatea a personajelor și a locurilor trebuie socotită doar pură coincidență.

ISBN 973-34-0000-9

1

Teatrul avea un nume frumos — *În băltoacă*. Cineva care n-a avut ce face a descoperit că aici, în centrul orașului, în locurile pe unde în anii douăzeci-treizeci se știe că a fost o febrilă întrecere de construcții, ce-a dat naștere unei aglomerări de palate, pasaje, clădiri administrative, restaurante, cinematografe și hoteluri, existase cîndva, în Evul Mediu, o ulicioară purtînd acest nume atît de ciudat — *În băltoacă*. În subsoluri, printre magazii, bucătării și săli de cazane, arhitecții găsiseră un loc ca să amplasczе și un mic teatru-cabaret. Pe urmă acolo a fost un bar, apoi un depozit, pînă cînd altcineva a redescoperit acel spațiu, l-a renovat și uite așa a luat naștere un teatru intim ; sus intrarea, casa de bilete și garderoba, iar jos, pe scări, un foaier cu o tejghea pentru bar, cîteva bănci de-a lungul pereților, măsuțe și două-trei fotolii ; în spate, o sală micuță, cabina de proiecție cu o fereastră și ușa de intrare ; în față scena puțin adîncă — zidul se găsea imediat în spatele fundalului negru ; în stînga, după portal, o chichineață pentru maistrul de lumini, în dreapta două cabine mici pentru interpreți — a treia era înghesuită sub scară în foaier — și o scăriță abruptă metalică, ducînd către intrarea actorilor. Ușa dădea spre palierul scării principale.

Becul de serviciu împrăștia pe scenă o lumină galbenă. În stînga, într-un fotoliu, ședea cunoscutul actor Karel Holátko. Ținea în mînă o carte. În dreapta, la pian, compozitorul Milan Fišárek, un pic mai în față, lîngă un sta-

tiv de lemn, oboistul Ladislav Budnik, cu oboiul în mînă. Jos în sală, la un pupitru luminat de o veioză, şedea regizorul Václav Vokoun.

— Nu terminăm repetiţia ? întrebă morocănos oboistul. E aproape trei şi jumătate.

— E ora cincisprezece şi zece minute fix, îl corectă Václav Vokoun. Domnule Holátko, apreciez viziunea dumneavoastră, dar vă rog să înţelegeţi, Mácha e un romantic. Mi-ar plăcea dacă sobrietatea muzicii lui Milan ar răsuna în contrast cu melodia romantică a versurilor lui Mácha.

Holátko privea dincolo de regizor, undeva în întuneric şi se gîndea poate dacă va mai apuca ziua în care un compozitor va scrie o muzică romantică şi regizorul îi va cere să citească asemeni buletinului de ştiri la radio poemul *Mai* [1], de dragul contrastului. Vîrsta, experienţa şi înţelepciunea îl învăţaseră să adopte o atitudine calmă şi plină de îngăduinţă.

— Înţeleg, domnule regizor !

— Atunci, vă rog, două versuri înapoi.

Premiera urma să aibă loc în seara aceea. Una din ultimele reprezentaţii ale acestei stagiuni teatrale.

Fišárek atinse claviatura şi oboistul cîntă două note, dar deodată se auzi un zgomot, un fel de bubuitură, după care urmară cîteva bocănituri înfundate.

— Aşa nu mai merge, spuse Budnik disperat. Dacă nu-i linişte, nu putem lucra.

Regizorul interveni :

— Domnule Kotouč, vă rog linişte !

Nici de data asta domnul Kotouč nu dădu vreun semn de viaţă. Peste incinta teatrului se lăsase liniştea, aşa că repetiţia putea continua.

Poate şi datorită faptului că această după-amiază de sîmbătă răzbătea de-afară, de sus, cu veselie şi lumină ca

[1] Poem celebru al scriitorului romantic ceh Karel Hynek Mácha (1810—1836).

o adevărată după-amiază de vară, cei patru se simţeau şi mai singuri pe lume şi nespus de trişti.

Aşezaţi în faţa fundalului negru, în semiobscuritatea micului teatru *În băltoacă*, într-adevăr aşa arătau.

2

Peste drum, în faţa clădirii albe a Agenţiei de presă pe ale cărei acoperişuri se zăreau sîrme şi catargul antenelor, la fereastra snack-barului şedea Vladimír Novák. Prost dispus, privea distrat strada pe care se înghesuiau maşinile. La sfîrşit de săptămînă toţi plecau din oraş, doar el era obligat să rămînă şi să se sufoce printre blocuri. Termină de băut o cafea proastă şi sorbi cîteva înghiţituri de apă minerală căliie. Una-două se uita la ceas !

Scotoci în portmoneu după două monede de douăzeci şi cinci de haleri. O clipă se jucă cu ele, de parcă nu s-ar fi putut hotărî să telefoneze, apoi se decise şi se îndreptă spre colţul încăperii, unde se afla cabina telefonului public.

— Cu doamna Nováková, de la telex, spuse ! Aşteptă puţin. Cu doamna Nováková, repetă !

— Lipseşte, îi răspunse un glas de femeie ! Cine o caută ?

— Soţul ! Urmă o clipă de tăcere.

— Nu, nu-i aici. Şi se auzi ţăcănitul receptorului pus în furcă.

Se încruntă. Pufăi nerăbdător şi formă alt număr.

— Karel ? Mergem la fotbal ? Nevasta ? Nevastămea ? E de serviciu.

Plăti şi ieşi în stradă, în strada plină de oameni, ameţită parcă şi ea de zăpuşcală şi de mirosul gazelor de eşapament.

3

În clădirea Agenției de presă, redactorul Richard Král ieși din lift și se izbi de colegul său Josef Pilous. Pe fruntea lui Král se vedeau broboane de sudoare, iar bluza de vară îi era udă pe piept și pe spate.

— Scuză-mă, spuse, zăduf nu glumă.

— Ihî, zise Pilous. Nu-i plăceau oamenii grăbiți și nu înțelegea cum poate cineva să alerge pînă să transpire. Purta un costum de culoare închisă, pantofii îi erau lustruiți, arăta impecabil.

— Încotro te grăbești așa ?

— Să mă schimb. Merg la un cocteil.

— Al geologilor ?

— Da.

— Au ceva de mîncare jos ?

— Habar n-am. Eu n-am băut decît o sticlă de Pepsi.

Pilous dădu grav din cap, urcă în lift și coborî cu trei etaje mai jos, unde se afla micul și intimul bufet al agenției. Părea mai degrabă un club decît o cantină.

— Ceva de băut ? îl întrebă chelnerița.

— În nici un caz, se îngrozi Pilous ! Ca să mă scald în propria-mi sudoare ? Vreau ceva bun de mîncare.

4

La colțul străzii, îngropat parcă sub scări, se afla un birt cu nume rustic, neobișnuit pentru centrul orașului — *La spicu' de orz*. Mai degrabă semăna cu o berărie ! O tejghea și trei mese, un barman, un chelner și un responsabil cu o țigară de foi între dinți.

Avea două avantaje : răcoare și o bere excelentă, dar și două cusururi : zgomot și o aerisire infectă.

Fumul puteai să-l tai cu cuțitul, gălăgia se revărsa în valuri pe scări și se pierdea spre stradă.

— Dumnezeule, tocmai îi spunea un grăsan unui zdrahon chipeș și tuciuriu, nu poți să faci una ca asta... sigur te-ar omorî... Sfinte Dumnezeule. Zdrahonul era tînăr și nu părea că s-ar teme de ceva.

— Porcă.. declară el, porcă... ric... Porcă... ric...

— Eda, ai să nimereşti sub roţile unei maşini... Dumnezeule... te omoară.

— Porcă... se încăpăţîna tînărul, porcăric... Hai !

Se sprijiniră de tejghea şi clătinară din cap. Apa curgea cu zgomot dintr-un robinet. Se uitară în chiuvetă, printre halbe, de parcă ar fi căutat un peştişor de aur.

— Mergem... mergem, aprobă grăsanul. Clar... Ştii, la mine...

— Porcă... ric. Înţelege... frate-miu... eu sînt o figură... ihî... O figură. Aşa sînt eu. Dau în pas... în pasaj peste o pipiţă... Şi hop !

— Pe căldura asta...

— Puţin îmi pasă ! Şi hop ! Zdrahonul se agăţă de marginea de metal lucios a chiuvetei. Nici eu nu ştiu încă de ce sînt în stare. Ihî.

— Bem o cafea ? se tîrgui grăsanul.

— Mergem ! declară hotărît celălalt. Zgîlţîi energic clanţa uşii şi porni pe trepte.

— Bine, Petr, foarte bine ! Păşi iute în urma lui. Da' cu grijă. Dumnezeule ! Altfel te omoară...

Coborîră pe scări şi ieşiră în stradă, în soarele puternic.

— Dumnezeule, fii atent...

Se petrecuse o oarecare schimbare. Flăcăul cel roşu în obraji se congestionase şi mai tare, şi se cam tuflise.

— Petr, eu zic să mergem pe lîngă zid.

— Mă duc în pasaj... afirmă Petr, dar părea că nu va fi în stare să-şi ducă gîndul la împlinire.

Îl ascultă totuşi şi o luă pe lîngă zid. Mai degrabă se sprijinea de el.

— Doamne, ce zăpuşeală, rosti grăsanul cu dificultate. Opreşte-te, să-mi trag un pic sufletul. Se scotoci în buzunar. Bine că n-am pierdut-o. Uite cheia. Te culc în pat ca pe-un copil. Ca pe-un prunc te culc.

— Păi eu... lui Petr i se împleticea limba în gură. Păi eu... tocmai asta nu vreau... neghiobule. Ştii ce vreau eu...

— Nu ştiu, Petr.

— De pildă să... he, he, să caftesc pe cineva. Uite-aşa ! arătă el şi izbi în zid. Ihî.

Strada forfotea de mașini și oameni. Pe cei doi însă nu-i băga nimeni în seamă. Mergeau pe lîngă zid, se tîrau pe lîngă el izolați de tumultul lumii.

Pătrunseră cu greu în pasaj, unde se afla și intrarea agenției.

În fața ușii cu geam, prin care puteai vedea chichineața în care stătea portarul, era o altă ușă de sticlă cu zăbrele de alamă. Pe dinăuntru geamul era dat cu vopsea albă. Grăsanul se scotoci din nou prin buzunare, în cele din urmă găsi o cheie yale și deschise.

— Intră... băiete... spuse. O să te simți bine la mine...

Intră. Grăsunul încuie ușa în urma lui.

Se aflau în fosta intrare a agenției, printre lăzi și hîrtii.

— Eu voiam să merg după fete... se împotrivi Petr, fără vlagă. Tu nu mă iubești...

— Mi-ești drag ca ochii din cap, declară grăsanul. Vino, băiețașule, să-ți aștern pătucul... Se țineau de balustradă și, lovindu-se de zid, coborau agale spre sala cazanelor.

La puțin timp după aceea grăsanul reveni în pasaj. Din părul ud și lins, i se mai prelingeau stropi de apă. Încuie cu grijă ușa și duse cheia vizavi, la portar. Se clătina ușor.

— Încotro, domnule Soule ? întrebă portarul.

— Să iau și eu puțin aer. Revin spre seară...

Portarul aprobă din cap și agăță cheia în tablou.

5

Soții Roček stăteau în fața cabinei telefonice, pe bordura trotuarului, și așteptau ca Vladimír Novák să termine convorbirea. Roček își aprinse o țigară.

— Are probleme cu Věra, zise acesta.

— Îl invităm la noi, nu ?

— Eventual, răspunse el și prinse din zbor ocazia : Cumpăr o sticlă, ce zici ?

— Cum crezi.

Stăteau cu spatele la Vladimír Novák și urmăreau cum mulțimea de oameni se revărsa de pe stadion și se agăța de tramvaie. La ieșirea din parcare, mașinile claxonau furioase.

Novák ieși din cabină

— Ei ? întrebară.

Dădu din mînă.

— N-a sosit încă...

Naděžda Ročková îl luă de braț.

— Asta-i situația ! Ai să vezi că totul o să revină în normal. Vino la noi la cină... îl consolă Roček, ca să-i mai ridice un pic moralul.

Și, cum în clipa aceea prin fața lor trecu un taxi, Roček păși pe partea carosabilă și începu să dea din mîini :

— Taxi !

6

Vechiul palat privea parcă nepăsător la piața din fața sa. Zidurile sale trăiseră atîtea, încît puteau trece netulburate cu vederea șirurile strălucitoare de automobile de fabricație străină.

Prin difuzorul de deasupra scării se anunța răgușit, în fiecare minut, un număr de mașină. Șoferul își lua rămas-bun de la colegi și trăgea în fața intrării, ca să îmbarce încă un participant la cocteilul oferit de guvern în cinstea invitaților la Congresul internațional al geologilor.

Sus, în sală, domnea o răcoare plăcută. Redactorul Král terminase de transmis, prin telefon, o succintă informare oficială, dar tot nu se îndura să plece. Cu un pahar de coniac în mînă, se plimba printre invitații care vorbeau, sau ascultau plictisiți frînturi de conversație, așteptînd de fapt să fie adusă cafeaua. În loc de cafea, Král ceru un ultim coniac. Îl dădu pe gît aproape pe nerăsuflate, coborî pe scara cea veche și largă și ieși, prin pasajul alb, în piața din fața palatului.

Soarele apunea, colorînd bolta în roşu-trandafiriu. Era o seară făcută parcă să hoinăreşti în doi, să te întinzi pe iarba caldă şi să aştepţi să apară stelele.

— Trage la scară maşina douăzeci şi cinci... rosti răguşit difuzorul de deasupra capului său.

Se sperie şi după aceea rîse de propria-i spaimă. Intră din nou în pasaj şi-i ceru voie portarului să dea un telefon.

— Se termină, îi spuse soţiei. E o vreme minunată şi m-aş duce la teatru. Unde ? Jos, la noi *În băltoacă*, Holátko recită *Mai*, pe muzica lui Fišárek. Nu cred să fie ceva nemaipomenit. Dar pentru Holátko. Ce părere ai ? Da ? Atunci, la opt în faţa teatrului. Ajung. Nici o problemă. Dacă m-am ameţit ! ? Oarecum ! Cu un coniac bun.

7

— Vara, spuse domnul Kořínek, ştergînd masa din faţa lui Michal Exner şi a antropoloagei Hodačová, vara este anotimpul abundenţei. Soţia v-a pregătit un platou cu de toate. Azi-dimineaţă am primit marfă proaspătă, a-nţiia.

— Ciudat, observă căpitanul Exner, că ai primit-o sîmbătă.

— Prietenii, răspunse domnul Kořínek, o fac pentru o vorbă bună şi două beri. Cred că azi apa a fost ca leşia, aşa-i ?

— Minunată, spuse entuziasmată Eva Hodačová. Nu-i aşa, Michal ?

— Între noi fie spus, domnule Kořínek, a fost mai bună decît cele două beri.

— Apa iazului, declamă domnul Kořínek şi-şi aruncă şervetul pe braţ cu gestul unui chelner de hotel internaţional, în flagrantă contradicţie cu mînecile suflecate ale cămăşii lui în carouri — apa este exact cum trebuie de caldă. Fug după platou, să nu se usuce bunătăţile de pe el. Toate trebuie să aibă culoare, aromă şi să fie servite la timpul potrivit.

Dispăru în bucătărie.

Eva Hodačová oftă mulțumită.

— Ce zile frumoase, se extazie ea, teribil de frumoase.

Prin ferestrele deschise se vedea verdele frunzelor castanilor, sub care stătea cuminte un cărăbuș negru — Mercedesul lui Exner. Piața satului Libice, pe unde nu trecea nici o stradă circulată, era ireal de liniștită.

Ca la începutul secolului.

— Încă cinci zile, rosti antropoloaga Hodačová. Cinci! Aici e raiul pe pămînt. Iar la plecare, vom vorbi cu domnul Kořínek.

— Prezent, spuse hangiul din bucătărie și își făcu apariția cu un platou bine garnisit. Doriți și Pepsi?

— Bere, răspunse Michal Exner visător. Azi nu mă mai sui în mașină. Două beri.

Cînd văzu splendoarea de platou, garnisit cu salată verde și ridichi de lună roșii, pe care domnul Kořínek tocmai îl așezase în fața lor, Hodačovei îi străluciră ochii.

Kořínek turnă berea și Michal Exner spuse:

— E prima oară cînd reușesc să dispar fără urmă. O adevărată victorie asupra destinului meu.

8

Era după pauză. Doamna de la barul din foaierul Teatrului *În băltoacă* aduna de pe mese. Cîțiva dintre cei ce se duseseră să fumeze o țigară sus, în pasaj, coborau pe scări în fugă și se strecurau în sală.

Bărmănița controlă fotoliile și măsuțele, să vadă de nu cumva vreun spectator își uitase mănușile sau geanta, cum se întîmpla adesea. Nimic! Oftă și începu să șteargă paharele. Și așa, răsucindu-le mecanic, cu cîrpa în mînă, privirea i se opri pe ușa din mijloc a sălii. Acolo, pe jos, zări niște pete. Le urmări involuntar pînă la draperia grea ce atîrna din perete și acoperea o ușă pe care nu o folosea nimeni, ușă ce ducea spre pivnița clădirii învecinate, spre țevile de încălzire centrală și spre tabloul de siguranțe.

Îi trecu prin minte că petele brun-roşcate seamănă cu niste urme de paşi. Pe mocheta verde, ce acoperea toată podeaua camerei, lăsau o impresie proastă de dezordine şi murdărie.

Puse cîrpa jos şi se duse să se uite îndeaproape la petele acelea. Păreau a fi de vopsea. Ce porcărie, gîndi ea. A vărsat cineva vopsea şi acum covorul trebuie aruncat. O luă după ele pînă la draperie. Constată că acolo erau şi mai multe. Cînd trase puţin draperia descoperi o adevărată baltă. Între faldurile draperiei şi uşă era un spaţiu de vreo şaizeci-şaptezeci de centimetri. Uşa avea două batante din lemn tare, lustruit. Pragul lat se afla în foaier. Lîngă prag zăcea cineva. Acel cineva nu mai avea chip. Era o femeie moartă.

9

Bărmăniţa Eliška Vonková nu era dintre acelea care, în asemenea situaţii, încep să urle sau păleşc şi pică late. Bineînţeles că s-a speriat şi a dat drumul draperiei. S-a aşezat în cel mai apropiat fotoliu. Vroia să nu se mai uite nici în dreapta şi nici pe jos.

Un sfert de minut a durat pînă i s-au aşezat lucrurile în minte. Apoi a privit din nou spre podea, ca să se convingă că nu i se năzărise.

Şi, după ce mai mişcă draperia, în afară de pete apăru şi o baltă de sînge.

Se sculă şi aranjă pliurile la loc.

Ceasul barului arăta ora nouă şi cinci. Scoase o sticlă de votcă din frigider şi-şi umplu un pahar plin ochi. Mîinile îi tremurau atît de tare, încît gîtul sticlei atinse cu zgomot paharul. Bău votca de parcă ar fi fost apă minerală.

Ridică receptorul. Telefonul era cuplat, aşa că sus, la garderobă, în acel moment se auzi un ţăcănit, iar garderobiera ridică şi ea receptorul. Acesta era semnalul convenit între ele.

— Ce-i, Eliška ?

— Doamnă Lochmanová, vă rog să încuiaţi uşile. Şi să nu lăsaţi pe nimeni să iasă sau să intre. Spuneţi că aţi pierdut cheia.

— Ce s-a întîmplat, pentru numele lui Dumnezeu ?

— Un furt, doamnă. Tot ce vă rog eu e să staţi de pază acolo sus. Chem imediat miliţia. Se străduia din răsputeri să nu-i tremure vocea. Şi dacă vedeţi cumva în pasaj vreun miliţian, rugaţi-l să coboare la mine.

Doamna Lochmanová nu văzu nici un miliţian. Şi, din fericire, nu auzi convorbirea bărmăniţei cu Miliţia. Îi scăpă, fiindcă se dusese să încuie uşa.

Bine că s-a întîmplat aşa, altfel ar fi leşinat.

10

Agenţii din maşina de serviciu unde se recepţiona ştirea se aflau la numai cîteva străzi distanţă de teatrul *În băltoacă*. Nu i-a lăsat însă inima să nu dea drumul la giroscop, la sirenă şi să nu soscască în trombă, ca pompierii.

Au stîrnit agitaţie mare şi s-a strîns o mulţime de oameni.

Portarul din chiţimia Agenţiei de presă clipi speriat cînd îi văzu trecînd în goană pe lîngă uşa lui, spre intrarea teatrului.

— Sssst ! le atrase atenţia doamna Lochmanová. E spectacol.

Cuvintele categorice ale garderobiercei domoliră entuziasmul celor trei.

— Unde s-a întîmplat ? întrebă unul dintre ei, în şoaptă.

Garderobiera arătă spre scară.

— Ştie doamna Vonková. Vă aşteaptă jos.

Încuie cu grijă în urma lor şi zgîlţîi uşa, să vadă dacă e bine închisă.

Se năpustiră spre foaier, cu sentimentul neplăcut că fuseseră luaţi peste picior.

Din difuzorul de deasupra capului auzeau muzică și glasul profund, tulburător al lui Karel Holátko, artist emerit.

Bărmănița care stătea în spatele barului le arătă draperia, fără să scoată o vorbă.

Sublocotenentul care-i conducea se îndreptă într-acolo și trase de faldurile draperiei, dar îi dădu imediat drumul.

— Fir-ar... spuse. E de rău. Pălise văzînd cu ochii. Încetișor, mai ridică o dată draperia. E de rău, repeta. Ferda, se adresă unuia dintre agenți, uite, acolo e telefonul. Cheamă-i pe-ai noștri. Iar tu fugi la ușă. Nu intră și nu iese nimeni.

Se întoarse spre Eliška Vonková.

— Ce se petrece înăuntru ? întrebă el în timp ce arăta cu degetul mare peste umăr, spre ușa sălii.

— Poemul *Mai* de Mácha... Spectacol... Recitare. Melodramă.

Sublocotenentul dădu din cap cu atîta dezinvoltură, de parcă recitarea poemului *Mai* al lui Mácha ar fi reprezentat în mod firesc cauza tuturor crimelor. Cine-i acolo ?

— Publicul.

— Unde dă ușa asta ?

Bărmănița ridică din umeri.

— Cred că undeva în blocul de alături.

— Alături, repetă nemulțumit locotenentul. Cine-ar putea să știe ?

— Domnule Kotouč.

— Unde e ?

— La reflectoare.

— Vă rog să-l chemați.

— Păi nu se poate. E spectacol.

— Dacă-i așa, să așteptăm, spuse sublocotenentul. Pînă termină cu reflectoarele... Ferda ! strigă la sergentul care tocmai pusese receptorul în furcă.

— Au pornit spre noi, răspunse Ferda și atinse draperia.

— Mai bine nu te uita, se încruntă sublocotenentul. Altfel n-o să poți dormi la noapte, băiete.

11

Vladimír Novák, contabil şef la Întreprinderea de desfacere cu amănuntul Praga, sări din tramvai şi simţi cum i se moaie genunchii. Îşi îndreptă cu greu picioarele, ca să aibă o mai bună stabilitate şi porni spre casa în care locuia, asemenea unui marinar care, pe o furtună năpraznică, cu greu se duce spre catargul de la proră.

Îşi tot spunea molatec că ar fi trebuit să rămînă peste noapte la familia Roček. Ori dacă nu la ei, altundeva, unde s-o ţină numai în cîntec şi veselie.

Îl reţinuseră două lucruri. Pe de o parte trista realitate că avea în buzunar doar patruzeci şi cinci de coroane şi cîţiva haleri, şi nici un bănuţ în plus. Dacă nu punea la socoteală cele vreo cinci sute puse pe un carnet cu cîştiguri, prin întreprindere. Şi pe de altă parte, un sentiment confuz de vinovăţie.

Descuie uşa şi, clătinîndu-se, urcă pînă la mansardă, unde, împreună cu soţia, ocupa o cămăruţă, pe care o numea garsonieră. Pe vremuri, acolo dormeau calfele de la măcelăria fostului proprietar al casei. În antreu se împiedică de nişte pantofi.

Cu maximă prudenţă se descălţă în întunericul de nepătruns, şi se furişă în mansardă. Beznă. Se străduí să asculte răsuflarea femeii adormite, dar nu izbuti, căci nu se putea concentra. În primul rînd trebuia să facă un efort să nu pice lat şi apoi să ajungă în linişte pînă la veioza de lîngă fereastră.

Nu-şi putea da seama dacă făcuse drumul de la uşă la fereastră fără nici un zgomot.

Apăsă pe comutator.

Cele două paturi erau aşternute pentru dormit. Toate arătau întocmai cum le lăsase după-amiază.

Nevastă-sa nu era acasă.

Ochii contabilului şef Vladimír Novák se umplură de lacrimi. Se prăbuşi în fotoliu şi în cîteva clipe adormi.

12

În fața clădirii Agenției opri o clipă o mașină ministerială din care coborî redactorul Josef Pilous. Își luă rămas bun de la șofer printr-o mișcare distrată a capului, ocoli mașina Miliției, pe a cărei capotă se rotea și clipea încă lumina albastră ; cînd intră în clădire, îl întrebă pe portar :

— Ai ceva pentru mine ?

— Nu !

— S-a întîmplat ceva în pasaj ?

— La teatru !

— Aha ? !

Pilous intră în lift. Întîrziase neobișnuit de mult, era simbătă seara, încă o seară de simbătă liberă pierdută. Dineul oferit de membrii guvernului nostru unor membri de guvern ai unui stat din America de Sud fusese o acțiune oficială fără prea mare importanță. Își planificase să ajungă la hotelul unde avea loc recepția cu puțin înainte de cinci și jumătate, ca să discute cu cineva din colectivul de protocol diplomatic, pînă se adună toți invitații, să telefoneze că cutare și cutare au organizat o masă festivă pentru cutare și cutare, că de față au fost cutare și cutare, că dineul a decurs într-o atmosferă de înțelegere și cordialitate și s-o șteargă.

Căci avea griji pînă peste cap și simțea nevoia să le rezolve într-un fel sau altul.

Dar avu ghinion.

— Scuzați, îl opri pe coridorul din fața salonului chelnerul care conducea pregătirile. Mergeți la dineu ?

— Da.

— S-a amînat cu o oră.

Pilous se strîmbă, mulțumi și ieși în grădina restaurantului. Comandă o cafea și un pahar cu apă minerală. Cu un zîmbet malițios constată că nu era singurul care se grăbise de pomană. În parcul din preajma hotelului se plimbau un ambasador și un prim-consilier de la ambasadele a două țări prietene. Curînd, spre satisfacția lui Pilous, apăru și un funcționar de la serviciul de protocol

diplomatic. Îl cunoștea pe Pilous și se așeză la masa lui. Ceru un coniac și spuse :

— Fi-ar să fie. Pe unde-or fi întîrziat ?

Pilous strînse din umeri.

— Se pare că la vizita unor întreprinderi industriale și agricole din Cehia Centrală.

— Gustarea trebuiau s-o ia la Karlštejn. *

— Te pomenești că au nimerit la Berounka **, remarcă Pilous cinic. Apa e caldă.

— Măcar de-ar fi așa, oftă funcționarul de la protocol. Nevastă-mea e bolnavă. Cine a mai auzit de gripă în toiul verii ? Treizeci și nouă cu cinci. De necrezut.

— Hm... spuse Pilous nedeslușit. Ce-ar fi să pregătim textul.

— Păi dacă nu știm sigur cine vine...

Pilous îi numi pe cei ce se plimbau prin parc.

— Nici nu știu exact cine s-a dus cu ei. Ministrul zicea că la dineu va fi și un discurs. Ar trebui și o cuvîntare, cît de mică.

Pilous simți primejdia. Și anume că va trebui să aștepte discursurile.

— E absolut sigur ?

— Absolut.

Așa a și fost. Persoanele oficiale au sosit înainte de șapte. Ministrul a scuturat cordial mîna lui Pilous și l-a așezat la masă. Era de rău. Cît dura dineul nu putea să se miște de acolo. Spera ca măcar discursul să fie la început. N-a fost. L-au lăsat pentru sfîrșitul mesei, înainte de desert. Pilous își balansa notesul de pe șervet pe genunchi, iar în farfuria din fața lui se stingea flacăra albăstrie a prăjiturii flambate.

Din fericire, nici una dintre persoanele oficiale n-avea chef să petreacă cu oaspeții de vază — cum numea Pilous, în știrea sa, personalitățile străine — mai mult timp decît era absolut necesar. Telefonă din biroul hotelului, transmise ce avea de transmis, și tocmai se pregătea să dispară pe tăcute, cînd îl prinse de mînecă ministrul.

* Cetate din Cehia.

** Riu din Cehia.

— În regulă ?

— Desigur, zîmbi Pilous.

— Așa-i că știi spaniola ?

— Un pic, recunoscu modest Pilous, care vorbea spaniola perfect, căci fusese patru ani corespondent de presă chiar în America de Sud și cunoștea pînă și subtilitățile limbii cu care nu se operează în timpul tratativelor diplomatice.

— N-ai putea să-mi fii cîteva minute interpret ? Trebuie să-l conduc pînă la hotel ! Ministrul se referea la șeful delegației străine.

— Dar era aici un translator !

— O va însoți pe doamna, șopti ministrul. În ce-l privește, și arătă cu ochii spre conducătorul delegației străine, nu te teme, pe zăpușeala asta a băut la Karlștejn două sticle de vin.

— Înțeleg, spuse Pilous și oftă.

— Îi spun șoferului să te ducă pe urmă acasă.

Redactorul mulțumi. Au avut ghinion, încă un ghinion pentru Pilous pe ziua aceea, căci abia în drum spre hotel alcoolul și-a făcut efectul.

Au fost siliți să-l ducă pe conducătorul delegației pînă în pat.

Acum Pilous urca la etajul patru al agenției. Se privea în oglinda liftului și nici măcar nu-i păsă că mai arată încă atît de bine.

Odată ajuns, aruncă o privire în încăpere. Șeful de tură, prăvălit în fotoliu și cu picioarele într-un sertar, citea informațiile. În spatele lui țăcănea telexul. Cei trei redactori de serviciu ședeau în fața mașinilor de scris și numai unul dintre ei scria ceva.

— Am primit informarea, spuse șeful de tură. Putea să fie mai scurtă.

— Ministrul a vrut discursuri.

Șeful de tură dădu din cap.

— Am mai tăiat. Puțin. Tot nu ar fi acceptat-o în întregime. Se referea la agențiile de presă străine, care le preluau știrile.

— N-a lăsat nimeni ceva pentru mine ? întrebă Pilous.
— Ce să lase ?
— Un plic.
— Ferească sfîntul. Nimic.

Nici pe biroul său nu găsi nici un mesaj. Se aşezâ şi rămase o clipă cufundat în gînduri. Îşi muşca înciudat buzele. Ridică receptorul şi ezită îndelung înainte să formeze numărul centralei telex. Cineva ridică telefonul şi se auzi clar ţăcănitul maşinilor.

— Cu doamna Nováková, vă rog.

— A plecat imediat după masă, răspunse un glas de femeie.

— Nu a lăsat un plic sau vreun mesaj pentru redactorul Pilous ?

— Nu văd nimic. Cine o caută ?

— Mulţumesc, spuse Pilous şi închise.

13

Sublocotenentul Beránek, din serviciul de criminalistică, desfăcu harta pe genunchi. Şoferul, de la volan, se aplecă spre el.

— Uite, spuse Beránek şi nu se putu abţine să nu zîmbească maliţios, aici e satul. Libice. Hanul *La Kořínek*. Piaţa satului, cum spunea dragul nostru căpitan, e plină de castani umbroşi. În două ore poţi fi înapoi. Dacă ai probleme, telefonează la Teatrul *În băltoacă*.

— O să-l apuce toţi dracii, declară şoferul şi-şi frecă bucuros mîinile. Am pornit-o. I-aţi telefonat ?

— I-ar pune să spună că nu-i acolo, zise furios Beránek şi coborî din maşină. Se aplecă spre geam. Momentul surpriză, înţelegi !

Tatra 603 demară. De ecalaltă parte a străzii stătea cuminte o Volgă oficială albastră şi becul albastru de pe acoperiş clipea ca un far. În jurul intrării în pasaj se adunase un grup de oameni.

Beránek porni spre Volgă şi ciocăni în geamul şoferului.

— Stinge lampa, mototolule ! Își îndreptă sacoul și își croi drum printre oameni, spre intrarea teatrului. Portarul Agenției se sprijinea de canatul ușii și căsca ochii.

— *Cu picioare lungi,* fredona încet Beránek, *așa îmi plac mie fetele...* Deschide, prietene ! Criminalistica ! Sublocotenentul Beránek ! Închise ușa în urma lui și se uită în jur, prin garderoba liniștită. Părea atît de mulțumit, de parcă tocmai ar fi venit la teatru, și nicidecum să ancheteze o crimă. E spectacol ?

— E, spuse jandarmul.

— Băieții noștri au venit ?

— Sînt jos. E și locotenentul Vlček.

— În ordine.

14

Bărmănița stătea tot în spatele barului. Considera, probabil, că locul acela e cel mai sigur și mai lipsit de primejdii. Credea, poate, că și în cer barmanii au baruri și shakere, și cîrpe de vase, și pahare, și sticle prăfuite, ca să poată să se refugieze de plictiseala fericirii eterne.

Băieții mișunau prin hol. Locotenentul Vlček le dădea indicații în șoaptă. Ridică prietenește mîna, ca să-l salute pe Beránek.

— Bohouš s-a dus după el ?

— S-a dus. Beránek se apropie de bar. V-aș ruga, o cafea.

— Ce-ați spus ?

— Aș dori o cafea, repetă Beránek calm. O cunoașteți ?

— Nu, adică...

— Știu, spuse Beránek plin de înțelegere. Cred că n-o să uitați niciodată. Doamna de sus se numește...

— Lochmanová.

— Vinde bilete ?

— Nu. E garderobieră. Casiera pleacă la jumătate de oră după începerea spectacolului.

— Are telefon acasă ?

— Nu știu. Poate doamna Lochmanová...

— Dacă sună cineva, Beránek arătă spre telefon, e pentru noi. Numai pentru noi. Toate convorbirile, înțelegeți ?

— Desigur.

— Pot să iau ceașca cu mine sus ? V-o aduc înapoi.

— Bineînțeles.

Luă ceașca cu farfurioară cu tot în mînă, sorbi o gură și, ocolindu-i pe băieții care se foiau pe acolo, porni cu grijă spre Vlček.

— Ce părere ai ?

— Nu-mi place deloc, șopti locotenentul.

Beránek arătă din cap spre ușa de după draperie.

— Încuiată. Pe dinăuntru. Întinse mîna și-i dădu lui Beránek o bucățică de sîrmă. Încearcă. Cheia e de partea cealaltă.

Beránek ocoli cu grijă urmele și se aplecă spre broasca *yale*, peste picioarele femeii ce zăcea pe jos. Scormoni în ea cu sîrma.

— Aha, ai amprentele de pe clanță ?

— Îhî, aprobă Vlček. Mai nimic. Bea-ți cafeaua.

Beránek începu să asculte glasul lui Karel Holátko.

— *Mai* de Mácha... Frumos... arătă din cap spre ușa sălii. O lăsăm închisă ?

— Trebuie, răspunse Vlček. Să vezi ce scandal o să iasă. Sper să nu ne ia la bătaie.

Beránek ocoli urmele mergînd pe vîrfuri, ca o balerină. Porni cu grijă în sus, spre garderobă. Pe palier întredeschise ușa spre culise. Scurtiia ușor. Își aduse aminte de ceva.

— Vlček, strigă șoptit. Unde dă ușa asta ?

— În culise.

— Da' asta ? arătă spre ușa în fața căreia zăcea femeia nemișcată.

— În pivnița agenției. O păzesc băieții.

— Bine, bine, spuse trist Beránek, oricum n-avem nici o șansă...

15

Redactorul Pilous coborî din lift și se îndreptă spre ieșire. Ușa era încuiată și chițimia de la poartă goală. Portarul stătea în pasaj, cu spatele la ușă. Pilous ciocăni nerăbdător în geam.

— Vă e frică să nu ne fure ? întrebă ironic. Noapte bună.

— Domnule redactor, nu puteți ieși, se scuză portarul.

— Nu mai spune !?!

— Vreau să zic că, pînă la noi dispoziții, nimeni n-are voie să părăsească clădirea.

— Cine ? Dumneata sau cine anume a înnebunit ?

— Sînt aici cei de la criminalistică. S-a întîmplat ceva la teatru.

— Și ce-mi pasă mie.

— Eu am primit ordin și e aici și tovarășul... arătă portarul spre miliția nul care patrula afară, în fața ușii.

— Asta-i o porcărie, declară Pilous și ieși cu forța. Nimeni nu mă poate...

— Înapoi, spuse tînărul în uniformă. Vă rog să vă întoarceți !

— Sînt redactorul Pilous. Vreau să mă duc acasă.

— Vă rog să așteptați. Pînă la noi instrucțiuni, nimeni n-are voie să părăsească clădirea.

— Matricola dumneavoastră, tovarășe ! spuse Pilous sever. Vedem noi cum stau lucrurile !

Tînărul duse un deget la insigna cu număr.

Pilous aprobă din cap.

— Bine. Voi ține minte. Noapte bună.

— Înapoi, domnule !

— Zău așa, domnule redactor, insistă portarul. Poate se termină repede...

Era clar că Pilous se pregătea să spună ceva foarte dezagreabil. Pe urmă însă parcă se dezumflă, pufni pe nas și dispăru în lift.

16

Beránek se sprijinea de tejgheaua garderobei și doamna Lochmanová forma, cu degete tremurătoare, numărul casieriței teatrului *În băltoacă*.

— Alo, spuse, aici e Lochmanová, de la teatru... Doamna Ivánková e acasă ? Da ? Tocmai a sosit... se uită la Beránek cu o oarecare ușurare. Credea că dacă nu e casieriţa acasă o să aibă neplăceri ea, Lochmanová.

Beránek își sorbea liniștit cafeaua.

Dincolo de ușa de sticlă, cu ochii cît cepele, se agita mulțimea de gură cască.

— Doamna Ivánková... Lochmanová la telefon. S-a întîmplat, doamnă, o nenorocire... Vă dau pe cineva...

— Criminalistica, sublocotentul Beránek. Nu, nici un furt, doamnă. Aţi putea veni la teatru ? Vă plătim noi drumul. E cît se poate de grav.

— Da, aș putea, spuse Ivánková. Da' ce s-a întîmplat ?

— Vă spunem noi. Unde locuiți ?

— În Dejvice. Să vin cu taxiul ?

— Aveți la dumneavoastră încasările și biletele nevîndute ?

— Le iau întotdeauna cu mine.

— Atunci veniți. Fiți, vă rog, amabilă : cîte persoane sînt azi la spectacol ?

— Trebuie să fac socoteala.

— Aștept.

Cînd se întoarse la telefon, casiera îi comunică lui Beránek că din o sută cincisprezece bilete, azi vînduse șaizeci și cinci.

— Destul de multe.

— Cum adică ?

— Pentru închiderea stagiunii... Cum se explică ?

— Cred că oamenii au venit mai ales ca să-l asculte pe domnul Holátko.

— Aha. Vă mulțumesc frumos. Închise. Apoi formă alt număr. Buble ? întrebă. Află, băiete, c-am nevoie de tine. Ce noroc că dormi acasă. Sîntem *În băltoacă*. Da'

de unde ! La teatrul *În băltoacă*. Nu-i nevoie să vii aici. Ce spui ? Exner ? Sublocotenentul Beránek rise răutăcios. Tocmai l-am trimis pe Bohouš după el.

17

Şoferul Bohouš conducea spre Libice pe şoseaua comunală mai degrabă după inspiraţie. Era prea comod, ca să se uite pe hartă şi la indicatoarele de la intersecţii care, după cum se ştie, mai mult te încurcă decît te ajută pe acele drumuri încîlcite şi al naibii de încurcate.

Oftă uşurat cînd farurile maşinii se îndreptară spre o piaţă liniştită, ascunsă de coroanele unor copaci înalţi.

Hanul cu etaj ce domina piaţa şi Mercedesul-cabriolet negru, ascuns sub arbori, reprezentau obiectivul vizat.

Bohouš era şofer cu experienţă, aşa că mai întîi întoarse maşina în direcţia din care venise.

Fereastra berăriei era deschisă şi înăuntru ardea lumina. Cînd Bohouš opri motorul, auzi clar plesnetul cărţilor de joc şi discuţii. Un bărbat în cămaşă cu mînecile suflecate apăru la fereastră. Lumina îi venea din spate, aşa că nu i se vedeau decît contururile siluetei întunecate. Dar pînă să coboare Bohouš din maşină, umbra de la fereastră dispăru.

Nişte trepte tocite de piatră duceau spre intrare. Aveau o balustradă rudimentară, ruginită. Coridorul rece era iluminat de uşa berăriei, care nu se închidea bine.

— Bere ? întrebă bărbatul cu mînecile suflecate, care stătea în spatele tejghelei de alamă. Dacă sînteţi cu maşina, ar fi mai bine să nu beţi.

— O apă minerală, spuse Bohouš şi trecu imediat la obiect : Trebuie să vorbesc cu domnul Exner.

— Exner ? bărbatul de după tejghea se prefăcu că se miră. Luă paharul, apoi sticla de apă minerală, iar deschiderea ei dură nesfîrşit de mult. Exner... Poftim. Treizeci de haleri.

— Unde-l găsesc ?

— Pe cine, mă rog ?

— Pe domnul Exner !

— Asta, din păcate... Vă rog să mă scuzați, spuse iute bărbatul și agil dispăru undeva în bucătărie.

Bohouš bău paharul dintr-o înghițitură.

18

Bucătăria era mare, făcută să sature mulțimile înfometate în serile cu dans. Era de o curățenie exemplară și în perfectă ordine, pe masa grea de stejar nu vedeai o firimitură, soba era goală și focul stins. În spatele mesei se afla o plită electrică, din ceainic se înălțau încet aburii, apa fierbea în continuu, astfel ca fiecare client să poată avea pe masă rapid o cafea proaspătă.

Michal Exner, doctor în drept și căpitan de miliție, ședea la masă, tocmai își bea cafeaua și mînca cu poftă dintr-o prăjitură mare cu frișcă. În cămașa lui orbitor de albă, cu pantalonii perfect călcați și cu pantofii lustruiți lună, părea un diplomat în smoching, rătăcit într-o barcă pe sub podul Karel, chiar dacă era evident că se simțea neobișnuit de bine în acest mediu.

— Tortul ăsta, domnule Kořínek, declară satisfăcut, e excepțional. Grozavă cremă știe să facă soția dumitale.

— Domnule căpitan...

— Cred că-ți trebuie răbdare, nu glumă, ca s-o faci. Termină de mîncat și adună cu grijă firimiturile de pe farfurie. S-a întîmplat ceva ?

— Vă caută un domn.

— Nu sînt aici. Cum arată ?

— Destul de scund, rotofei. Păr rar deasupra frunții...

— Și sacou din *tweed* pe căldura asta.

— Da. E de rău ?

— Și încă cum ! Mă tem că va trebui să vă părăsesc pentru cîteva zile.

Domnul Kořínek arătă cu privirea undeva în sus.

— Și domnișoara ?

— Asta mi-e soarta, oftă Michal Exner. Bani am. Legitimația e la mine. După mașină vin eu mai tîrziu. Te rog să fii atît de amabil și să tragi capota. Uite cheile.

— Da, dar...

— Domnișoara ? Ai o bucată de hîrtie și un creion ?

— Am bonierul, dar mă tem că nu se potrivește pentru așa ceva.

— Așa-i, domnule Kořínek. Numai că și aici tot soarta-i de vină. Întinse mîna după bonier și scrise :

Draga mea !

Ofițerii mei mi-au dat de urmă. Doresc să mă întorc cît mai curînd lîngă tine.

Al tău, Michal

Se gîndi o clipă și pe urmă peste „Al tău, Michal" adăugă „teribil de nefericit" și făcu un semn de legătură cu cele trei cuvinte de mai jos. Întinzîndu-i biletul domnului Kořínek, spuse :

— Dă-i-l cînd se trezește. Consider că e cît se poate de nepotrivit ca o femeie care a adormit după cină ca un copil să se trezească la miezul nopții — ca Napoleon în timpul unei bătălii — exact atunci cînd majoritatea oamenilor dorm liniștiți și apoi, pînă la patru dimineața, să mai fie și zglobie ca o păsărică.

— Interesant, spuse domnul Kořínek plin de înțelegere.

— Foarte, aprobă din toată inima Michal Exner. Ei bine, noapte bună.

— Plecați chiar așa ?

— De ce nu ? se miră Michal. Afară e cald și plăcut.

19

Intră în berărie, se încruntă la Bohouš, care, fără să spună o vorbă, îi deschise ușa ce da spre coridor. Coborî treptele în goană și sări în mașină. Cînd porniră, întrebă scurt :

— Cine ?
— O femeie, zise Bohouš.
— Ce-ai spus ?
— *În băltoacă*. Au omorît o femeie.
— Ce prostie mai e și asta ?
— Nu-i nici o prostie, se apără Bohouš. Chiar așa se cheamă teatrul : *În băltoacă*.
— Ce-aș vrea eu să știu, tovarășe, e cine te-a trimis după mine.
— Tovarășul sublocotenent Beránek.
— Vipera.
— Cine ? Femeia aia ? întrebă, nevinovat și parcă într-o doară șoferul Bohouš.
Căpitanul Exner gemu.

20

Spectacolul se termină cu un acord tînguitor, după chemarea emoționantă a lui Karel Holátko, din finalul poemului.
Și locotenentul Vlček își începu acțiunea. În clipa în care în sală se aprinseră luminile, intră și declară cu hotărîre :
— V-aș ruga să rămîneți pe locurile dumneavoastră !
Sublocotenentul în uniformă îl urma ca o gardă de onoare.
Vlček conta pe faptul că la început nu vor fi dificultăți. Publicul se afla încă sub impresia spectacolului, probleme vor apărea după cîteva minute, cînd oamenii își vor reveni și vor dori să plece acasă.
Trecu în fața sălii.
— Vă rog să luați loc, aș dori să vă explic ceva.
Îl ascultară. Unul rîse, iar altul îi spuse vecinului; cu glas coborît :
— Mai mare hazul...
— Arde ? se interesă un domn mai în vîrstă din rîndul doi.
Vlček zîmbi încurcat.

— În foaierul acestui teatru, spuse direct, s-a comis în ultimele ore o crimă. În timp ce dumneavoastră asistați la spectacol, trupul victimei se afla acolo, după draperie. Întrucît victima sîngera puternic, unii dintre dumneavoastră, fără să vrea... se opri brusc, nu știa exact cum să se exprime... fără să vrea au lăsat urme pe covorul din foaier și probabil și aici, în sală. Cum e vorba despre o chestiune foarte gravă și cum nu știm încă precis ora la care a survenit decesul, vă rog să nu părăsiți sala. Pe cei care, poate, își aduc aminte să fi stat, în timpul pauzei sau înainte de spectacol, lîngă draperia din fundul foaierului, îi rog să treacă aici, în dreapta. Poate că inconștient au observat ceva și astfel ne-ar putea fi de ajutor la anchetă.

— Sîntem reținuți ? întrebă cineva.

— Nu. Vă rog numai să ne ajutați. Pentru că n-am terminat încă cercetarea, din păcate nu puteți ieși în foaier. Closetul e în spatele scenei, iar telefon aveți în cabina actorilor. Doamna care se ocupă aici, la teatru, de bufet s-a oferit să ne sprijine și vă stă la dispoziție.

21

Domnul Kotouč coborî definitiv cortina și aprinse lumina în chițimia lui. Karel Holátko se destinse la față și se șterse de transpirație.

— S-a terminat, spuse obosit Budnik. Cît e ceasul ? Aproape zece. Splendid.

Holátko încă nu-și revenise complet :

— A mers, nu ? îl întrebă pe regizor, care ieși de după portal.

— Da, cu excepția...

— Un moment, domnilor, spuse Budnik și arătă cu oboiul spre cortină. Acolo se petrece ceva.

— Ce-i ? se auzi de pe pasarela portalului vocea domnului Kotouč.

— Pssst ! repetă regizorul !

Cortina era dintr-o pînză subțire. Se auzea fiecare cuvînt.

— Aoleu, se sperie Budník. Peste o oră am înregistrare în Holešovice...

— Pssst ! repetă regizorul.

Cu toții, în mod mecanic, se apropiară din ce în ce mai mult de cortină.

Regizorul Vokoun se afla cel mai aproape de fanta cortinei. Își apropie ochiul de ea.

— Văd un milițian cu un civ... nu termină fraza, căci toți cei de pe scenă pricepură despre ce e vorba.

— Domnilor, se sperie oboistul Ladislav Budník și-și strînse instrumentul cu viteza fulgerului. Era o activitate neobișnuit de rapidă, febrilă ; să desfaci oboiul, să-l pui pe pian, să fugi după portal să iei cutia, să bagi instrumentul înăuntru, să te întorci să-ți iei haina...

— Ce te-a apucat ? se miră compozitorul Fišárek. E de furat ?

— Ce banc prost ! tresări Budník. Curînd, domnilor, aici o să mișune milițienii. Am mai văzut așa ceva o dată, la un restaurant. Am stat acolo pînă în zori, ca proștii. Or cu am înregistrare în Holešovice. Salut, domnilor ! Vară plăcută !

Își încheie trenciul pînă la gît, ca să acopere cît de cît plastronul, căci era în frac, își înfundă pălăria pe cap — și treptele spre ieșirea de pe scenă duduiră sub suta lui de kilograme.

— Aș cam pleca și eu, spuse Karel Holátko și-și mîngîie barba. Mîinile îi tremurau ușor. Mie chestiile astea, domnilor, nu-mi plac... Și dispăru în chichineața pretențios denumită cabină, ca să-și șteargă fardul. Ce întîmplare neplăcută. Lăsase ușa deschisă și în oglindă se vedea cum își freacă cu putere obrazul.

— Sper că nu sînteți superstițios, domnule Holátko, rîse compozitorul Fišárek.

— Bineînțeles că nu, spuse actorul distrat. La revedere, domnilor.

— E superstițios, spuse Vokoun cu jumătate de glas. Ce actor nu e...

Între timp mecanicul Kotouč coborîse de pe balconaşul lui.

— Ei, domnilor, eu n-am prea înţeles. S-a petrecut ceva în sală, aşa-i ?

— Aşa-i, spuse Václav Vokoun. O crimă.

22

Oboistul Budník nimeri drept în braţele lui Beránek. Acesta stătea pe palier, chiar lîngă uşa de fier ce dădea în scenă, şi asista dus pe gînduri la foiala de jos din foaier. Din cînd în cînd se uita la ceas, socotind cît a mai rămas pînă la venirea lui Michal Exner.

Nu se putea să nu audă tropăitul de pe trepte.

Budník apăru în goană şi o luă în sus spre garderobă.

— Încotro ? strigă Beránek.

— Spre Holešovice ! răspunse Budník, fără ca măcar să se întoarcă.

— Da' de ce ? se miră Beránek.

Cu siguranţă că oboistul nu-l mai auzi. Alerga pe scări şi acum făcea tăraboi sus, în garderobă.

Tărăboiul se transformă în scandal.

Beránek porni după el. Budník stătea lîngă miliţian şi zgîlţîia uşa încuiată.

— Chestia asta o s-o plăteşti scump, omule, îi spuse tînărului în uniformă. Ştii cine sînt eu ?

— Nu, spuse Beránek încă de pe scară. Vă rog să vă calmaţi.

— Puţin îmi pasă, domnule. Dumneavoastră cine sînteţi ?

— Beránek. Sublocotenentul František Beránek.

— Ordonaţi-i să-mi dea drumul.

Beránek se uită la cutia instrumentului.

— Domnul Budník ?

— Evident. La unsprezece am înregistrare în studioul din Holešovice.

— Da, spuse Beránek. E cam neplăcut. Cred că va trebui să telefonaţi că întîrziaţi.

— Nici gînd.

— Există, domnule Budník, două motive pentru care, din păcate, va trebui să vă reţinem puţin. Primul : îl aşteptăm pe..., Beránek se opri, pînă găsi termenul potrivit, pe... superiorul nostru. Şi al doilea : aţi fost aici după-amiază, la repetiţie ?

— Bineînţeles.

— De la cît la cît ?

— De la două la şase. Pe urmă m-am dus să mănînc şi m-am întors la şapte. Asta e tot ce ştiu. De la mine, domnule, n-o să aflaţi nimic mai mult. Îmi văd de munca mea şi toate celelalte trec pe lîngă mine neobservate.

— Vă cred, aprobă Beránek. Dar, după cît se pare, tocmai cînd eraţi la repetiţie, după cum declaraţi, aici, în acest teatru a fost ucisă o femeie.

23

Căpitanul Exner ajunse la teatrul *În băltoacă* aproape de ora unsprezece. Se strecură prin mulţimea de gură-cască din pasaj, la fel ca filfizonii obişnuiţi dar deosebindu-se de ei numai prin perfecta lui curăţenie, care pur şi simplu te izbea, cu obrajii bine bărbieriţi, cu părul ciufulit cu şic, cu cămaşa albă şi pantofii lustruiţi oglindă.

Ciocări cu unghia în geamul uşii şi i se dădu drumul înăuntru.

— Eşti un ticălos, îi spuse lui Beránek în loc de bună ziua.

— Clar, răspunse subalternul lui. Dar un concediu medical, poate...

— Rezumăm ? îl întrerupse Michal. Unde e Vlček ?

— Ţine publicul în şah.

— Pe cine ?

— Publicul, răspunse Beránek, de parcă Vlček obişnuia aproape zilnic sau aşa, în general, să ţină în şah publicul mai multor teatre. Eşti aşteptat cu destulă nerăbdare.

— Unde sînt băieţii ?

— Aşteaptă să arunci şi tu o privire, şi pe urmă vor să plece.

Băieţii stăteau ciorchine, în foaier, în jurul barului. Lîngă draperie era pregătită o targă. Medicul şedea singur într-un fotoliu şi bea în tăcere. La măsuţa de lîngă scară, separat de ceilalţi, se afla un grup posomorît, cît se poate de ciudat. Un tînăr cu un pulovăr negru cu guler răsucit, un bărbat în salopetă, un domn mai în vîrstă cu o figură inteligentă, în haine de culoarea oţelului, şi doi bărbaţi în frac.

— Cine sînt ? arătă Exner spre ei cu privirea.

— Artiştii, îi şopti Beránek. Sînt calmi, dar cred că domnul acela cu cutia mică neagră o să-ţi tragă o palmă.

— Zău ?

— Trebuia să fie la unsprezece în Holešovice.

— Hm... Bună seara, domnule locotenent, îi spuse Michal dulce lui Vlček şi adăugă încet : Viperă !

— Un concediu medical... începu Vlček, dar Exner îl întrerupse iute. Taci ! Spune ce-i ?

Vlček se apropie de draperie şi o trase.

Ce se afla lîngă uşă nu era plăcut la vedere. Toţi cei din preajmă, inclusiv Vlček şi Beránek, se întoarseră cu spatele. Michal Exner închise ochii.

— Bruta..., spuse încet. Fir-ar să fie, ce brută... Instrumentul ?

— Aici nu-i nimic.

— Uşa ?

— Încuiată pe dinăuntru, dincolo e subsolul Agenţiei de presă.

— Aţi fost acolo ?

— Încă nu.

— Identitatea ?

— N-o cunoaştem.

Îngenunche şi privi în jur.

— Documentarea ?

— E gata.

— Atunci lasă draperia aia, spuse Exner nervos. Cine a călcat aici ?

— Patru spectatori, după cîte am putut afla. Au stat în pauză lîngă draperie. La bar era lume multă, aşa că s-au înghesuit în draperie şi aşa...

— Înţeleg. Bună scara, doctore. Ce zici de asta ?

— Primele impresii, căpitane...

— Bineînţeles..., aprobă Michal.

— Pare că s-a produs după-amiaza. Cu şase pînă la zece ore în urmă.

— În timpul spectacolului ?

— Exclus.

Michal Exner arătă cu capul spre sală şi îl întrebă pe Vlček :

— Cîţi oameni sînt acolo ?

— Şaizeci şi cinci.

— Cîte bilete s-au vîndut ?

— Casiera susţine că şaizeci şi cinci.

— O cunoaşte cineva ?

— Ar fi greu s-o recunoască, spuse Vlček morocănos.

— Adevărat ! rosti Michal Exner trist. Nici un act ?

— Nimic.

— Atunci lăsaţi-i pe cei şaizeci şi cinci să se ducă, bieţii de ei, acasă.

— Am putea să-i lăsăm, spuse Beránek. Cioeăni cu degetul într-un carneţel. Am aici toate adresele, trei neverificate, nu aveau buletine de iden... Amuţi, căci Exner îl privea cu compătimire.

— Iau măsuri, spuse Vlček.

— Şi cei din colţ ? întrebă Michal.

— După-amiază au avut repetiţie aici.

— Cam cîte persoane or fi acum în agenţie ?

— Nu ştiu, recunoscu Beránek.

— Asta-i o greşeală.

— Portarului i s-a ordonat să nu lase pe nimeni să iasă.

— Cînd ?

— Acum o oră şi jumătate.

— Altă prostie. Michal Exner oftă. Cine a descoperit-o ?

— Bărmăniţa, după pauză a observat urmele de pe covor.

— Şi s-a uitat după draperie ?
— Da.
— N-a leşinat ?
— E o femeie tare, nu glumă.

Uşa sălii se deschise şi spectatorii, încet şi parcă cu timiditate, părăsiră teatrul. Privirile unora dintre ei rătăciră spre draperie.

— Ce a fost în program ?
— Poemul *Mai* al lui Mácha, Un fel de melodramă.
— Ia te uită... spuse Exner şi dădu din cap, de parcă nu-i venea să creadă. Şaizeci şi cinci de oameni... Iar alături, privi spre uşa închisă, foială în agenţie... Destul de greu de cuprins cu privirea.
— Mare bucurie, n-am ce zice...

24

— Am dat telefon, domnule, îi spuse ameninţător lui Exner oboistul Budník şi voi...
— Veţi reclama, îl completă Exner. Ştiu.
— Cvintet de suflători, domnule...
— Domnule Budník, spuse Michal împăciuitor, chiar dacă s-ar putea să nu mă credeţi, mă număr printre cei care nu numai că apreciază, dar chiar iubesc muzica de cameră. Înţeleg că prezenţa dumneavoastră în Holešovice este indispensabilă. Cu cît mă veţi ocărî mai mult, domnule Budník, cu atît mai mult, vă jur, se va prelungi această discuţie. Şi invers. Dacă îmi răspundeţi repede, pun să vă ducă cu maşina de serviciu.
— Întrebaţi-mă.
— Aţi avut repetiţie de la două la şase.
— Da.
— În timpul repetiţiei aţi părăsit scena ?
— Nu.
— Nici cu... un scop anume ?
— Nu. Closetul, dacă nu ştiţi, se află în spatele scenei.

— Da, așa-i de obicei. Deci dumneavoastră, toată după-amiaza, nu ați părăsit spațiul scenei și culisele.

— Deloc.

— Cum a decurs repetiția ?

— Normal.

— Nu vă amintiți dacă, în timpul repetiției, cineva s-a purtat ciudat ? Dacă nu cumva, de exemplu, a părăsit pentru mai mult timp scena, dacă n-a primit vreo vizită ?

— Nu-mi amintesc.

— Cam straniu. Cred că nu încercați...

— Eu, domnule, spuse Budník, mă gîndesc în primul rînd la ceea ce fac. Cei din jur n-au decît să stea și în cap. Tot ce-mi trebuie mie e liniște, ca să mă pot concentra.

— Și a fost liniște ?

— Desigur. Regizorul Vokoun a condus repetiția într-o atmosferă excepțională.

Prin spatele lor treceau încă spectatori ce părăseau teatrul.

Băieții își strîngeau aparatura și se foiau în jur. Bărmănița curățase tejgheaua și spăla paharele.

Interpreții care mai rămăseseră, regizorul și domnul Kotouč mai stăteau lîngă scară, sub privirile curioase pe care le aruncau, fără jenă, spectatorii care plecau.

— Vă mulțumesc, domnule Budník, spuse Michal Exner zîmbind. Dacă se întîmplă să vă amintiți ceva... îi dădu oboistului o carte de vizită... aveți aici numele și numărul meu de telefon. Puteți chema oricînd.

— Da' mașina, domnule ? Vă dați seama cîți oameni mă așteaptă ? Acum, sîmbătă noaptea ?

— Cereți-le scuze din partea mea. Afară e o Tatra neagră, cu un șofer care arată oricum, numai slab și frumos nu. Spuneți-i că v-am trimis eu și indicați-i adresa la care să vă ducă.

25

— Ascultă, îi spuse Budník şoferului Bohouš, cînd porniră, şeful ăsta al vostru nu-i cam prea tînăr ?

— Ştiu şi eu, răspunse Bohouš nepăsător. Aşa pare. Dar rău nu-i.

— Zicea despre dumneata că eşti grăsan, spuse răutăcios oboistul, cu intenţia de a crea discordie între cei care-i încurcaseră programul.

— Aşa-i el, zise Bohouš calm. Cînd o avea anii mei !...

— E şi cam prea pus la punct.

— Cine ?

— Păi, el...

— Căpitanul Exner ?

— Da, cred că aşa îl cheamă.

— Cu timpul n-o să-i mai ardă nici de asta. Ziceaţi că vreţi să mergeţi la Holešovice ?

26

Artistul emerit Karel Holátko îşi îndreptă dungile de la pantaloni, se rezemă de spătarul scaunului şi se aplecă familiar spre Exner.

— E o situaţie întrucîtva neobişnuită, nu ?

— Din punctul meu de vedere, nici măcar neobişnuită nu-i, zîmbi Exner trist. E cazul să-mi cer scuze, dar nu sînt eu vinovatul.

— Înţeleg. Adevăratul vinovat se află printre noi.

— Care noi ?

— Printre cei ce am fost aici. Uite cum judec eu: cică s-a petrecut după-masă. În teatru, în afară de noi... arătă cu privirea spre măsuţa de lîngă scară, n-a mai fost nimeni. L-am întrebat pe domnul Kotouč — cel ce se ocupă aici de întreţinere, e electrician, proiecţionist pe scurt — fată la toate, ei bine, l-am întrebat şi pretinde că, în timpul repetiţiei, sus a fost sigur încuiat. Altă intrare în teatru nu există. Evident, cu excepţia uşii aceleia. Probabil că ea...

— Da, probabil. A primit vreunul dintre dumneavoastră vreo vizită ?

— Nu, răsuci Holátko din cap. Oricine ar fi venit, ar fi trebuit să între pe uşa încuiată. Sau să telefoneze, şi cineva ar fi trebuit să meargă să-i deschidă şi...

— Evident. Exact la asta mă gîndeam şi eu.

— Numai că n-a telefonat nimeni.

— Sînteţi absolut sigur ?

— Da... Adică... De fapt, aveţi dreptate... Soneria sună la garderobă, ca să nu se audă pe scenă...

— Ca şi aici. Telefonul sună numai la garderobă.

— Aşa o fi..., spuse Holátko nesigur. Noi am repetat foarte serios. Trebuie să recunosc că nu eram prea bine pregătit pentru repetiţia şi spectacolul de azi. Pentru mine, asta e o activitate secundară. Am acceptat din prietenie pentru domnul Vokoun şi...

— Aţi fost toţi, întrebă Exner, toţi patru, tot timpul, împreună ? Toată după-amiaza ? De fapt, toţi cinci. Inclusiv domnul Kotouč.

— Lucrul ăsta n-aş putea, bineînţeles, să-l afirm cu certitudine. Domnul Kotouč n-a fost tot timpul pe scenă. A aprins reflectoarele şi pe urmă s-a ocupat, probabil, de alte treburi. Am avut cîteva pauze... Nu, n-am fost toţi, tot timpul, împreună.

— O cunoşteai pe femeia aceea ?

— Consider întrebarea dumneavoastră, spuse Karel Holátko cu un surîs amar, ca fiind pur formală. Nu-i cunoşteam rochia. Nici părul, nici silueta nu-mi erau cunoscute.

— Chiar aşa ?

— Întîlneşti atîţia oameni...

— Atunci poate că totuşi... ?

— Ştiţi ce, domnule, domnule...

— Exner.

— Deci, domnule Exner, n-aş putea afirma cu toată certitudinea...

— N-aţi putea încerca, fără certitudine ? Fără să vă angajaţi la nimic.

— Cum să vă spun... cînd au ridicat-o... Poate e deplasat, dar am impresia că înțelegeți ce vreau să spun ?... Atunci... i-am văzut picioarele. Pantofi albi de vară... fleacuștețe din acelea cu talpă subțire și cu toc foarte înalt. Cred că nu era prea înaltă...

— Nu. Nu era.

— Fustă scurtă de tot... Azi după-masă, cînd veneam la repetiție... Ei bine, am văzut picioarele alea. Mergeam în urma lor. Cu moda asta nu poți să nu te uiți la picioarele fetelor. Îmi amintesc perfect că mergeam în urma lor. Glezne subțiri, aproape numai os... Holátko închise ochii, ca să retrăiască amintirea, pulpe lungi, dar nu slabe, musculoase, frumoase pulpe, și cele două linii verticale la genunchi... și coapse zvelte. Oftă. Asta e. Am văzut picioarele acelea, domnule Exner. Înainte de ora două.

— Încotro mergeau ?

— În fața mea... Pardon. Vreau să spun... dinspre piață spre stradă. Am lăsat mașina în piață și am trecut prin pasaj. Picioarele au mers tot timpul în fața mea, pînă în clipa în care am intrat în teatru. Ba chiar, Holátko zîmbi vinovat, am grăbit pasul, ca să nu le pierd.

— Dumneavoastră ați intrat în teatru și ele au mers mai departe.

— Da. Am mai rămas o clipă în ușă. Numai o clipă... E destul de penibil, nu ?

— Nu știți dacă au ieșit în stradă sau au intrat în vreo prăvălie ?

— Nu. Deodată, însă, au dispărut. S-au evaporat. Evident, în pasaj era destulă lume... Pur și simplu au continuat să meargă spre stradă.

Michal Exner își frecă, îngîndurat, vîrful nasului. Și tăcu.

— Numai că, declară Karel Holátko, s-ar putea ca toate astea să nu însemne nimic... tot ce v-am spus...

— S-ar putea, consimți Exner. De la două la șase ați fost aici, în teatru...

— Da.

— Unde anume în teatru ?

— Pe scenă și în culise. La garderobă. Holátko zîmbi. Soarta actorului, domnule Exner. Vede lumina zilei mai puțin decît un minier.

— Chiar n-ați părăsit nici o clipă spațiul scenei și culisele ?

— Nu. Am mîncat ceva la garderobă — îmi adusesem cu mine de acasă... Iar domnul compozitor Fišárek a fost atît de amabil și, cînd am avut pauză, ne-a adus cîteva sticle de Pepsi. De fapt premiera de azi era a lui, dacă mă înțelegeți. Vreau să spun că muzica lui e remarcabilă. Nu-mi trecuse niciodată prin minte că tocmai oboiul are timbrul cel mai potrivit pentru poetul *Maiului*. Premiera adevărată va avea loc, bineînțeles, abia la toamnă. Sper că — în pofida evenimentului tragic de azi — veți veni și dumneavoastră. Evident, dacă vă place poezia.

Michal Exner zîmbi.

— Pe vremuri, domnule Holátko, recitam întregul *Mai* pe de rost.

— De necrezut, declară Karel Holátko.

— De ce, pentru numele lui Dumnezeu ?

— Un funcționar de miliție, domnule !

— Michal Exner își puse palma pe brațul lui Holátko :

— Nu sînt funcționar, domnule. Sînt doar un om neobișnuit de neliniștit și de curios. Atîta tot.

27

Cînd Exner se așeză lîngă compozitorul Fišárek, bărmănița puse în fața lor două pahare cu coniac.

— Pentru premieră, rosti trist Fišárek. Prietenii mă așteaptă, la *Trei struți*...

— Curînd, spuse Exner liniștitor, veți fi cu ei. Asta ne e soarta.

— Așa-i, aprobă compozitorul și oftă. Și ghinionul. Nu avea mai mulți ani decît Exner, dar părea mai în vîrstă. Părul negru i se rărise deasupra frunții, pielea obrazului și a mîinilor căpătase o culoare gălbuie. Poate că din cauza oboselii și a tensiunii din timpul serii, cu

trăirea evenimentului ce avusese loc. Cînd ridică paharul, mîna îi tremură uşor.

— Păcat, declară Exner cu vădit regret în glas, că n-am fost la spectacol.

— Da. Presupun că s-ar fi putut evita ce-a fost mai rău.

— Cele petrecute, cu siguranţă n-ar fi putut fi evitate. Dar aş fi putut măcar să vă ascult muzica. Ştiţi, oboiul şi poemul *Mai*...

— Neobişnuit.

— Nu găsesc. Mai degrabă mă mir că nu i-a venit nimănui ideea înaintea dumneavoastră. Cred că e chiar firesc. Consider că tocmai timbrul special, plin şi tremurător al acestui instrument e deosebit de potrivit versurilor lui Mácha.

— Fantastic !

— Ce anume ?

— Un miliţian să vorbească aşa.

Michal Exner oftă :

— Tocmai am încercat să-i explic domnului Holátko că nu sînt un funcţionar de miliţie. Vă asigur că nu sînt nici miliţian. Cred că nu mă înţelegeţi, dar poate e de ajuns dacă vă declar că aceasta, arătă cu mîna în direcţia draperiei fatale, e soarta mea şi atîta tot.

— Mă străduiesc să înţeleg.

— Mulţumesc. Şi acum la treabă : aţi sosit înainte de ora două şi repetiţia a început la două fix.

— Da. Chiar ceva mai devreme, căci am ajuns cu toţii puţin mai înainte de ora stabilită.

— Repetiţia s-a terminat la şase ?

— Cu puţin înainte de şase. M-am dus acasă să mănînc şi-mi aduc aminte că în piaţa Jirásek m-am uitat la ceas. Locuiesc în Smíchov. Arăta ora şase.

— Vreunul dintre dumneavoastră a părăsit teatrul în timpul repetiţiei ?

— Dacă îmi aduc bine aminte, numai eu.

— La ce oră ?

— Nu ştiu exact. Cam în jur de ora trei. Muream de sete, aşa că atunci cînd colegul Vokoun a dat pauză, le-am propus şi celorlalţi să merg să iau ceva de băut.

— De ce nu l-aţi trimis pe domnul Kotouč ?

— Domnul Kotouč nu e curier. Chiar aşa v-ar fi răspuns, dacă i-aţi fi cerut să vă aducă ceva.

— M-aş bucura grozav dacă mi-aţi descrie în amănunt drumul parcurs.

— Vă asigur, spuse Fišárek ironic, că voi face tot ce-mi stă în putinţă ca descrierea mea să fie cît mai amănunţită.

— M-aş bucura mult.

— Zău ? !

— Deci, domnule Fišárek ?...

— Ei bine : colegul Vokoun a anunţat pauză. Am declarat că mor de sete. Ceilalţi au spus c-ar bea şi ei ceva. Aşa că m-am oferit să mă reped pînă la bistroul din piaţă, după cîteva sticle de Pepsi. Şi m-am dus, asta-i tot.

— Mi-aţi putea descrie drumul ?

— Nu credeţi că e inutil ?

— Nu cred. Altfel, probabil, n-aş întreba.

— Bine, spuse Fišárek morocănos. Am luat-o pe scările de fier. O clipă ! Mai întîi m-am dus la garderobă să-mi iau servieta, pe urmă am coborît pe scăriţă, prin uşa aceea am ieşit pe scara principală şi de-acolo spre ieşirea din teatru.

— Încoace, în jos, nu v-aţi uitat ?

— Nu. Abia mai tîrziu. Dacă aţi avea puţină răbdare...

— Mă voi strădui, declară Exner cu un aer fermecător.

— Am constatat că uşa e încuiată. Aşa că m-am întors pe palier şi l-am strigat, în jos, pe domnul Kotouč.

— De ce în jos ?

— Fiindcă s-ar fi putut să fie acolo. Dacă n-ar fi fost, m-aş fi dus în spate, în cabina de proiecţie. Pe scenă nu l-am văzut. Era aici. Draperia era puţin trasă şi domnul Kotouč meşterea ceva.

— Ce anume ?

— Cred c-ar fi mai bine să-l întrebaţi pe el. Văd prost şi nici nu mă interesează în general. Domnul Kotouč a lăsat treaba şi a venit să-mi deschidă. Mi-a dat cheia. Am descuiat, am ieşit în pasaj, am încuiat în urma mea...

— Sînteţi sigur că aţi încuiat ?

— Bineînțeles. Fiindcă îmi aduc aminte că, la întoarcere, a trebuit să descui. Am mers prin pasaj înspre piață, am intrat în bistroul din colțul pasajului, am cumpărat Pepsi, cu totul șase sticle, le-am pus în servietă, le-am plătit și m-am întors pe același drum spre teatru, fără să mă opresc nicăieri, am descuiat, am încuiat în urma mea și am lăsat cheia în broască. Am coborît pe scară...

— Domnul Kotouč nu mai era aici, jos ?

— N-am băgat de seamă. Mă grăbeam, ca să nu se întîrzie repetiția din cauza mea. Am coborît pe scările de fier pe scenă, unde se aflau cu toții...

— Și domnul Kotouč ?

— Nu, el nu era acolo. Am împărțit sticlele și...

— Ați putea să-mi arătați, îl întrerupse Exner pe compozitorul Fišárek, cum era trasă draperia ?

— Să încerc.

Compozitorul se apropie de draperie și o trase așa încît, deși acoperea ușa, lăsa descoperită bucata din perete pe care se afla contorul electric și dulăpiorul siguranțelor. Cel puțin bănuiai că asta este după fulgerul roșu desenat pe ușiță.

— Cam așa, spuse Fišárek. Dar n-aș putea să jur. Luă de pe masă un pahar și-l goli pînă la fund. Mai e ceva ?

— Ar cam fi cazul să mergeți la cei *Trei struți*, spuse Exner cu un zîmbet fermecător. Petrecere bună, domnule Fišárek.

28

— Așteptînd să aveți timp și pentru mine, declară regizorul Vokoun și-și cuprinse genunchii cu mîinile, am avut răgazul să mă gîndesc puțin. Sînt cam tulburat. Toate astea nu-s un fleac, înțelegeți ? După-masă repetiție, seara premieră și, între timp, ei, chestia asta...

— Înțeleg...

— Sper însă că mi-am păstrat, într-o oarecare măsură, gîndirea logică.

Michal Exner aprobă din cap, de parcă nici nu i-ar fi trecut prin minte să se îndoiască de una ca asta.

— Dacă am înțeles eu bine, continuă Vokoun, crima s-a petrecut în timpul după-amiezii. Să fiu mai clar. Nu în timpul spectacolului, și nu între șapte și opt. Fiindcă atunci sînt aici plasatoarele și e un adevărat balamuc. Pot să vă întreb ceva ?

— De ce nu ?

— Cînd cineva lichidează, așa, un om... se produce gălăgie mare ?

— N-am asistat niciodată la o crimă, domnule Vokoun. Din fericire. Sau din păcate. Cum vreți s-o luați. Dar de ce mă întrebați ? Ați auzit vreun zgomot ciudat ?

— După pauza în care domnul Fišárek a adus de băut am repetat puțin, dar ne-au întrerupt niște bufnituri ciudate.

— Sînteți primul care pomenește despre ele.

— Ceilalți nu v-au spus nimic ?

— Nu.

— De fapt, căzu pe gînduri Vokoun, e firesc, nu ? În teatru e tot timpul zgomot, nici nu poți repeta.

— Asta e tot ?

— Da... Am strigat la domnul Kotouč să nu mai ciocăne.

— Și a încetat ?

— Da.

— V-a spus cumva domnul Kotouč ce anume făcea de producea acel zgomot ciudat ?

— Nu. Nu l-am întrebat.

— Era într-adevăr hărmălaie ? Vreau să spun strigăte, bufnituri sau așa ceva ?

— Nu. Mai degrabă un fel de lovituri surde. Ca atunci cînd bați un țăruș în pămînt.

— Chiar că e ceva ciudat cu zgomotul ăsta al dumneavoastră, zise îngîndurat Michal Exner. Vreau să spun că ați auzit niște lovituri înfundate din foaier, deși ușile sălii, după cum văd, sînt izolate fonic.

— Nu-i chiar atît de ciudat, îl corectă timid Vokoun. În timpul repetiției ușile de la mijloc au stat deschise. Întotdeauna rămîn așa în timpul repetițiilor. Altfel ne-am

sufoca înăuntru... Cînd repetăm nu se dă drumul aerului condiționat, căci e prea scump. Puțin le pasă dacă ne sufocăm...

— În foaier era lumină ?

— Era. Dar mult mai puțină decît acum. Doar trei-patru becuri. Domnul Kotouč știe cel mai bine, el se ocupă de lumini în timpul repetițiilor.

29

Josef Kotouč se apropie de Exner cu o sticlă de bere în mînă.

— În viața mea n-am pățit una ca asta, spuse.

— Ce anume ? se miră Michal Exner.

— Sfinte Doamne, declară Josef Kotouč, păi puține s-au petrecut azi aici ?

— Destule, aprobă Exner sincer. Vă rog să-mi spuneți ce ați făcut toată după-amiaza.

— Vă spun deschis, domnule căpitan. Am stat în cabina de proiecție și am citit un roman polițist.

— Dar ați fost și pe scenă, nu ?

— Păi sigur c-am fost, da' numai o clipă. Cît am aprins reflectoarele. Treabă simplă.

— Ați trecut și pe aici, nu ?

— Cîteva secunde. Un bec din cabina de proiecție a făcut explozie și a sărit siguranța. Ce mă mai bucur, cînd pățesc seara una ca asta ! Așa că am venit să schimb siguranța.

— Ce-ați zice, domnule Kotouč, spuse Michal Exner prietenește, dacă am încerca să facem puțină ordine ?

— Cum să nu.

— Apropo... n-o cunoșteați pe domnișoara ?

— Care domnișoară ?

— Ei, pe aceea..., Exner arătă cu capul spre draperie.

— Nu știu.

— Cum adică ?

— Păi, drept să vă spun, nici nu m-am uitat la ea, răspunse domnul Kotouč cu un aer vinovat. Nu pot să văd

așa ceva. N-aș mai dormi o săptămînă. Trase o duşcă de bere şi continuă. În general, nu ştiu cum o să mă împac cu chestia asta.

— Care chestie ?

— Păi, că s-a întîmplat aşa ceva aici.

— Aha, spuse Exner cu înțelegere. Cînd ați schimbat siguranța, n-ați văzut nimic ?

— Nimic. Ce să fi văzut ?

— Pe ea.

— Doamne ferește. Nervii mei nu sînt ca ai doamnei de la bar. Sincer vorbind, domnule maior, pe mine una ca asta m-ar fi doborît.

— Căpitan.

— Cum ?

— Sînt doar căpitan.

— Aha. Eu credeam că de crime se ocupă numai maiorii. Ei bine, zău că n-am văzut nimic deosebit. Şi pe urmă m-am închis din nou în cabina de proiecție...

— Nici un fel de bocnituri ? Uşi deschise, închise ? Josef Kotouč dădu din cap că nu.

— Apropo, întrebă Exner, cine are de fapt cheia de la uşa asta ?

— Nimeni. Nimeni de la noi. E uşa agenției. De multe ori mi-a dat prin cap c-ar putea veni cineva de acolo, să fure ceva. Le-am şi spus-o. Dar cică ei sînt persoane importante, şi de încredere, şi bine păzite. Iar noi nu sîntem, adăugă domnul Kotouč plin de înțeles. Nu-i aşa ?

Michal Exner ridică din umeri.

— Chestia asta pot s-o ştie doar Dumnezeu şi sfîntul Václav, nu-i treaba mea. Între şase şi şapte a fost cineva în teatru ?

— Eu.

— N-ați ieşit nicăieri ?

— Din cabina de proiecție, vreți să ziceți ?

— În general.

— Am stat în cabina de proiecție pînă s-a terminat repetiția. Pe urmă am urcat să descui şi să încui. M-am întors în cabina de proiecție şi acolo mi-am încropit ceva de mîncare. Am un reşou, ştiu, nu e voie...

— Într-adevăr, spuse Michal Exner cu nepăsare, puteți însă găti liniștit acolo, dacă vă convine și dacă nu dați foc.

— De jur împrejur e numai beton, domnule căpitan. Altfel cum să suporte greutatea unui bloc cît un zgîrie-nori ?

— Asta așa-i, aprobă Michal. Așadar v-ați încropit ceva de mîncare...

— Am mîncat... Și m-am dus sus să le deschid casierei și plasatoarelor...

— De unde știați că vin ?

— Cam pe la ora aia sosesc de obicei. Adică doamna casieră. Așa c-am descuiat, încă nu venise, am lăsat deci ușa deschisă, să intre puțin aer în garderobă, și am rămas în prag să fumez o țigară. Ei, și cînd a venit și ea, am coborît iar, să fac puțină ordine pe scenă. Să aranjez măsuța regizorului, și așa mai departe...

— Și n-ați auzit nimic, nimic nu vi s-a părut suspect ?

— Dac-ar fi fost ceva suspect, declară Josef Kotouč, cu siguranță aș fi băgat de seamă. Jur că nu era nimic. Și, drept să vă spun, abia acum, după discuția cu dumneavoastră, începe să mi se pară destul de ciudat... Fir-ar să fie ! Cum a apărut, de fapt, femeia asta aici ?

Căpitanul Exner oftă.

— Tare-aș vrea să aflu și cu asta, domnule Kotouč.

30

Informații exacte despre activitatea acelei agenții nu se cunosc. În general agențiile de presă diferă între ele. Cea a cărei clădire se înalță deasupra teatrului *În bălțoacă* era o agenție de presă importantă, o instituție care nu numai că aduna și oferea informații, dar le și elabora, cu ajutorul angajaților ei. Publica tot felul de anunțuri, cum ar fi despre deschiderea unei expoziții de monezi, apoi reclame pentru *week-end*-ul cetățenilor la munte, sau informații asupra sesiunii Marii Adunări Naționale, ca și amănunte privind catastrofele naturale. De la surprinzătoarea noutate că un oarecare cetățean abisinian s-a

însurat pentru a cincizeci și șasea oară, pînă la descrierea detaliată a atentatului împotriva șefului unui stat. Concepea articole de tot felul pentru diverse reviste și ziare din țară — și din străinătate. Era, pur și simplu, o instituție puternică, cu un aparat vast, corespunzător dotat cu o serie de directori adjuncți. Edita reviste, buletine, ilustrate cu oameni de stat și cu nuduri. Era puternică și în același timp neputincioasă, așa cum sînt de obicei uriașii.

În seara aceea, directorul adjunct pentru zona Africii (inclusiv Republica Malgașă, insulele Canare și insula Sf. Elena), Rudolf Mišar, organizase un dineu în cinstea unui oaspete de vază, director adjunct al serviciului guvernamental de presă al unui anume stat din Africa centrală de Vest. Masa a avut loc într-o atmosferă prietenească și cordială, de înțelegere reciprocă.

Dineul, care avea loc într-o vilă de la marginea orașului, în care respectivul adjunct era gazdă, căci acolo își avea el locuința de serviciu se apropia de sfîrșit. Cînd doamna Mišarová tocmai se gîndea dacă să dea chiar atunci dispoziții să fie adusă cafeaua sau să aștepte un moment mai potrivit, sună telefonul.

Era portarul de la agenția de presă, care spuse :

— Aș dori să vorbesc cu tovarășul adjunct. Aici e portarul.

— Aici Mišarová. Despre ce e vorba ?

— La noi s-a petrecut o crimă, spuse portarul. Și miliția vrea să intre în clădire.

— Tovarășe, cheamă-l pe funcționarul de serviciu.

— L-am chemat, tovarășe, dar nu e acasă.

— Atunci pe tovarășul Huhlásek.

Karel Huhlásek era directorul adjunct pentru probleme interne.

— La ei, tovarășe, e telefonul defect.

— Soțul e într-o consfătuire importantă...

Chiar în clipa aceea Rudolf Mišar toasta pentru prietenia dintre oamenii de toate rasele —... într-o consfătuire importantă. Poate că tovarășul Erbl ?

— Da' dacă nu reușesc să dau de nimeni, spuse portarul disperat. Și în instrucțiuni scrie că trebuie să telefonăm cînd...

— Un moment, tovarăşe, să încerc...

Renunţă la cafea şi intră în cameră, aranjîndu-şi discret, cu amîndouă mîinile, cercelul de la o ureche, semnul care însemna : telefonul.

Preluă conversaţia în locul soţului ei. Şi-i şuieră :

— Tontul de portar nu găseşte pe nimeni. S-a comis o crimă. Mişar zîmbi încîntat.

31

— Tovarăşe căpitan, îi spuse adjunctul Mişar lui Exner, poftiţi să discutăm în biroul meu.

Se aflau jos, în uşa agenţiei, lîngă cabina portarului.

— Aş prefera, răspunse Exner, să văd mai întîi subsolul. Mă însoţiţi, tovarăşe adjunct ?

— Nu vreau să vă deranjez în exerciţiul funcţiunii. Aştept sus. De altfel aţi fi putut să-l vedeţi şi fără mine.

— Portarul are instrucţiuni precise. La fel şi eu. Oricum, am pierdut atîta timp, că o oră nu mai contează, rosti Exner cu un zîmbet cuceritor.

Adjunctul se înclină cu chipul grav şi îngheţat, şi dispăru în lift.

Cît aşteptase această scurtă conversaţie, Michal Exner avusese o discuţie cordială cu portarul. Aparent, trăncăniseră vrute şi nevrute. În jurul lor, băieţii se plictiseau în linişte, aşteptînd următorul ordin de acţiune. Clar că intrarea clădirii era de fapt păzită degeaba, căci portarul ar fi trebuit să aibă un cap de cibernetician, ca să-i ţină minte pe toţi angajaţii agenţiei de presă. Asta fiindcă nici unul nu-şi arăta, la poartă, legitimaţia de serviciu. Şi în vînzoleala de zi cu zi, în clădire ar fi putut pătrunde, treptat, un întreg regiment în civil. Portarul îşi începuse slujba la ora două după-amiaza. Şi, bineînţeles, nu putea să-şi aducă aminte cine anume şi cînd plecase sau venise.

Nu văzuse, bineînţeles — asta o afirma cu o îndîrjire de neclintit — pe nimeni suspect. Cum ar fi trebuit să arate un asemenea suspect, nu ştia. Cu toate astea o ţinea una şi bună. Se temea, probabil, să nu aibă neplăceri cu şefii lui.

Întrucît era de datoria lui ca după ora zece seara să controleze întreaga clădire, nu-i veni greu să-l însoţească pe Exner în pivniţă.

Merse cu ei şi sublocotenentul Beránek. Exner îi arătă pe băieţi cu degetul.

— Păzesc ei între timp.

— Nu ştiu dacă au voie să rămînă aici... în clădire...

— Nesupravegheaţi ? Nici o grijă. Doar n-o să-i lăsaţi în stradă.

Se părea că argumentul l-a convins pe portar, căci căzu de acord. Şi cum nu era de faţă nimeni mai în măsură să-i lămurească, portarul începu să-şi dea seama de propria-i importanţă.

— Vreţi să mergem cu liftul ? întrebă el.

— Nu, pe scări.

— Atunci pe aici, vă rog, arătă spre spatele liftului şi al scărilor.

— Dar teatrul e în partea cealaltă...

— Desigur, tovarăşe căpitan. Numai că, de fapt, sînt două clădiri. Una mai veche, acolo jos, unde e teatrul şi asta, cu cîţiva ani mai nouă. Iar la mijloc e pasajul, înţelegeţi ?

— Şi intrarea în clădirea vecină ?

— Vizavi de intrarea noastră, unde e poarta. Numai că acolo e întotdeauna încuiat.

— La cine e cheia ?

— La mine, la poartă.

— A luat-o azi după-amiază cineva ?

— Nu. Adică, da. A luat-o. Mecanicul nostru. De fapt n-a luat-o, ci a adus-o înapoi. O luase încă de dimineaţă.

— De ce ?

— Cînd are de făcut vreo cursă sau cînd vin montorii, foloseşte intrarea cealaltă. Ca să nu mai încurce drumul pe la mine.

— Aha... Am ajuns jos ? cercetă cu privirea coridorul bine luminat.

— Nu încă. Sîntem la primul subsol.

— Aici sînt birouri ?

— Cîteva, zîmbi portarul. Clădirea e arhiplină. Aici stau șoferii, șeful garajului, aici e atelierul mecanicului... biroul administratorului clădirii...

— Azi după ora trei a mai rămas cineva aici ?

— Cred că nu. Pleacă toți la douăsprezece.

— Și șoferii ?

— Și ei... Numai unul a fost de serviciu... Ăla însă a stat cu mine... și pe urmă a plecat și el...

— Vă lasă cheile ?

— Nu. Ar însemna, domnule, să nu mai știu ce să fac cu atîtea chei !

Michal Exner se uită în toate încăperile. Niște chichinețe, doar șoferii aveau în cameră vreo două fotolii și o canapea. Ferestrele de lîngă tavan erau mascate, să nu se vadă murdăria străzii.

— Și sub noi ce-i ? ciocăni Exner cu vîrful pantofului în podea.

— Depozitul de cocs.

— Și sala cazanelor ?

— E în clădirea de alături. Există un coridor de legătură.

Sublocotenentul Beránek remarcă :

— E destul de aerisită, chiar dacă sîntem la subsol.

— În zona clădirii noi e introdusă climatizarea.

— Ia te uită ! se miră Beránek. Hai să vedem depozitul.

— Bună idee.

Coborîră cu un etaj mai jos. Acolo nu se găseau decît culoarul de legătură și puțul lifturilor. Nici urmă de intrare în depozit. Portarul îi lămuri că se intră numai din sala cazanelor...

Era un loc pustiu, cu aer ușor stătut, pereți murdari, acoperiți cu o văruială grosolasă.

Pe ușa metalică, pe alocuri îndoită, de la capul coridorului scria : INTRAREA INTERZISĂ. Dincolo se afla o încăpere lunguiață, cu o destinație neclară. Cîteva mese și scaune. Dulapuri de metal pentru haine, cîteva pahare nespălate, un reșou, cîteva sticle în care fusese bere.

— Bar ? întrebă Exner.

Portarul zîmbi încurcat. Nu era sigur dacă glumește.

— E un fel de garderobă. Deja ne aflăm în clădirea cealaltă, spuse el deschizînd altă uşă.

Pînă acolo a tot trebuit să aprindă şi să stingă luminile. Aici în schimb becurile ardeau tot timpul. Erau şi două lifturi.

Pînă şi-n sala cazanelor, aflată în dreapta uşii, era luminat, iar cazanele erau îngropate mai adînc, sub nivelul celui de-al doilea subsol.

Beranek făcu „pst" şi duse degetul la buze.

Ascultară. De lîngă cazane se auzea clar o răsuflare, întreruptă din cînd în cînd de cîte un sforăit. Păşind cu grijă, traversară platforma vopsită în verde spre balustradă, ca să privească în jos. Pe podea, printre cazane, se afla o saltea de paie. Pe saltea zăcea un bărbat voinic, care dormea îmbrăcat.

— Numai de n-ar răci, şopti Exner. Cine e ?

— Mecanicul, răspunse portarul, aici...

— Psst ! îi atrase atenţia Exner. Doarme, văd.

— Repară lifturile.

Exner îi făcu lui Beránek semn cu capul şi sublocotenentul coborî încet şi uşurel scărita verde. Se opri lîngă cel care dormea, rămase o clipă aplecat deasupra lui şi pe urmă, după ce aruncă doar o privire sumară prin sală, se întoarse.

— Bere, constată scurt.

Pătrunseră în depozitul de cocs printr-o gaură din perete. Era gol, într-un colţ doar se afla o grămăjoară de combustibil. Într-o parte, trei puţuri de vărsare duceau în sus. Păreau complet goale, şi erau închise cu un capac de fier.

— Dau pe trotuar, nu ? întrebă Exner în şoaptă.

Portarul aprobă din cap.

Trecură încet pe lîngă mecanicul adormit, apoi ieşiră pe coridor.

— Cum îl cheamă ?

— Čmelik. Petr Čmelík. E la noi de vrei trei luni, răspunse portarul. Aici, uitaţi-vă, sînt celelalte scări. Am ajuns în pasaj.

Urcară scările pînă la palier şi se opriră lîngă o uşă grea, cu două batante.

— Duce la teatru, spuse portarul.

Cheia era în broască.

Exner îşi puse mănuşile, răsuci cu grijă cheia apoi întredeschise uşa. Dădu de o draperie.

Închise la loc şi oftă. Arătă spre subsolul de deasupra :

— Acolo ce-i ?

— Un depozit de hîrtie.

— Apropo : de ce tocmai cheia asta lipseşte din tablou ?

— Nu ştiu. Niciodată n-a fost acolo.

— Interesant.

— Aici, mă rog, e depozitul.

Încăperea nu se deosebea prin nimic de alte asemenea depozite : lăzi, scînduri de la lăzi, ambalaje, o trotinetă, cîteva vechituri şi, în spate, un lift de materiale care ducea pînă pe trotuar. Unul dintre lifturile acelea care se cască atît de misterios din adîncuri şi se deschid în partea de sus cu un capac compus din două părţi. Beránek se postă lîngă lift şi apăsă pe buton. Platforma începu să urce. Opri imediat liftul şi-l trimise înapoi, ca nu cumva să i se despice cuiva pămîntul sub picioare.

— Deasupra noastră e un magazin, le atrase atenţia portarul. De acolo nu există nici o intrare în clădire.

Nimeriră la parter. Dincolo de geamurile mate ale uşii se vedeau mişcîndu-se umbrele trecătorilor din pasaj. Ghereta goală şi nefolosită a portarului părea părăsită, ca o latrină ofiţerească în paragină dintr-un fost obiectiv militar. Şi aici erau cîteva lăzi. Podeaua de marmură albă era zgîriată de lăzile pe care diferiţi vandali le trăseseră pe ea.

— Numai că eu, mă rog, n-am luat cheia, spuse portarul şi arătă uşa spre pasaj.

— N-are a face, răspunse Michal Exner. Ocolim pe sus. Sau nu se poate ?

— Abia la etajul doi.

— Nu-i nimic.

La mezanin era un restaurant mic şi intim, în care au putut să se uite doar prin crăpătura dintre uşi, căci, după

cum le explică portarul, doamna responsabilă încuiase și cheia o lua acasă.

— Lucrează singură ?

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți.

— Dacă lucrează singură sau dacă mai există personal în restaurant.

— Doamna de la bucătărie, care o ajută la gătit și spală vasele. Eu nu vin aici, spuse portarul, de parcă s-ar fi scuzat. E prea luxos și prea scump. I se spune restaurantul *La adjunct*.

— Și unde locuiește doamna ?

— Am la poartă numărul ei de telefon. Ea... la vreo ocazie specială, e dispusă să vină și în afara orelor de serviciu.

— Atunci, tovarășe, vă rog s-o chemați, spuse Exner cu un aer fericit, de parcă l-ar fi așteptat un banchet și o porție de înghețată. Tocmai a apărut o asemenea ocazie. Și hai să mergem la etajul doi.

32

— Nu înțeleg prea bine, îi spuse lui Michal Exner Rudolf Mišar, director adjunct al Agenției de presă, și împinse spre el un pahar, de ce mă aflu, de fapt, aici.

— Ciudat, răspunse Exner, dar nici eu nu știu. Mi-a venit o idee. Duceți-vă acasă.

— Păi dacă tot sînt aici...

— ...așteptați să vedeți ce-o să iasă.

— Eventual. Pe cine au ucis de fapt ?

— Nu știu. N-avea acte la ea.

— Ciudat.

— Nici măcar. Apropo : e aproape sigur unde au ucis-o...

— Au ucis-o ? Ei ?

— Dumneavoastră, zîmbi Michal Exner, ați folosit primul pluralul. Zău că nu v-am sugerat eu.

— Da... se prea poate... Unde adică ?

— Aici la dumneavoastră.

Mišar privi încurcat prin încăpere, de parcă s-ar fi așteptat să mai găsească urme de sînge pe mocheta albăstruie și ar fi vrut, eventual, să le șteargă.

— Prostii, tovarășe. Clădirea e...

— ...clădire de trecere. E de-ajuns să ridici un chepeng pe trotuar și să sari înăuntru. Nu, o lăsă Exner mai moale, asta ar fi cam mult. Dar doi flăcăi în salopetă, cu o scăriță, n-ar avea probleme. Apropo : de ce cheia de la ușa care duce de la teatru la dumneavoastră stă în broască ?

— Scuzați-mă, dar n-am de unde să știu.

— Mă întrebam mai curînd pe mine însumi, rosti Exner distrat. Puteți să nici nu mă luați în seamă...

— Aș face-o, răspunse Mišar acru, dacă nu v-ați afla în biroul meu, în prezența mea și la ora asta.

— Soarta a vrut-o, spuse Michal Exner vesel. *Karma*, dacă vreți. Știți la ce mă refer ? Nu la cea din baie, ci...

— Evident, îl întrerupse Mišar morocănos.

— Filozofia indiană și modul oriental de a privi lumea sînt azi la modă, declară Michal Exner, așa că...

— Nu sînt specialist în problemele astea.

— Dar în ale Agenției sînteți.

— Așa se pare, domnule.

— Așa se pare ? Eu credeam că un director adjunct...

— Lucrez aici de douăzeci de ani.

— Destul de mult, aprecie Exner dînd din cap. Cine rămîne în clădire sîmbătă după-amiaza ?

— Șefii de tură, operatoare, dactilografe, tehnicieni și redactorii de serviciu.

Exner aprobă din cap, de parcă totul i-ar fi fost clar și ar fi văzut lucrurile în profunzime.

— Asta cîți oameni înseamnă ?

— Depinde. După cît e de lucru.

— Și cît e de lucru de ce depinde ?

— De evenimentele din lume, tovarășe.

— Strașnic. Și cum am stat azi cu evenimentele astea ?

— Dar ziua de azi a fost bogată în evenimente ?

— Priviți, îi arătă Mišar, pe masă, un morman de hîrtii tipărite. Aici aveți ce am publicat azi pentru nevoile

noastre. Lipsesc informațiile pentru străinătate, articolele, fotografiile...

— Interesant, dar...

Se auzi un ciocănit în ușă.

— Dar ? întrebă Mišar.

— Dar ziua de azi a fost bogată în evenimente ?

— Mai puțin decît media. Începe, tovarășe, sezonul mort. Nu se mai vorbește despre el cît se vorbea înainte, dar de existat există. Intră ! strigă, ca să se audă de după ușa capitonată.

Un bărbat brun, zvelt, cu ochelari cu ramă aurie, arătos, curat și cam timid aruncă o privire în birou.

— Mă numesc Buble, spuse. Doctorul Arnošt Buble. Numai două cuvinte, Michal. Pot ?

Exner îl salută cu mîna și zîmbi șmecherește.

— Bineînțeles.

— Doamna aceea... Chiar doamnă era... nu fecioară... Doamna aceea... cu un drug de fier destul de ruginit... fierul... Mulțumesc.

Buble închise ușa, dar pe urmă își mai aduse aminte de ceva :

— Vlček zicea... că un drug exact ca ăsta există în sala cazanelor... o să verific dacă sîngele e din aceeași grupă cu al doamnei...

— Aici, în sala cazanelor ? întrebă Mišar răgușit.

Buble îl privi mirat la culme.

— Da, aici, domnule. Noapte bună, adăugă și închise încet ușa.

33

— Deci nu m-ați crezut, tovarășe director adjunct, rosti Exner. Și uite ce-am găsit.

— Ce nenorocire !

— Este, aprobă Michal. Ca și faptul că portarul n-a vrut să ne lase să intrăm înainte de venirea dumneavoastră. Altfel în clădirea asta intră cine vrei și cine nu vrei și am impresia că oricine poate umbla pe-aici cît

vrea, după care poate s-o șteargă tot fără să-l observe nimeni.

— Nu sîntem fabrică de muniții.

— Și nici noi nu sîntem tilhari, ca să ni se închidă ușa în nas. V-am așteptat o oră și jumătate. Așa că acum, ca s-o scurtăm, vă rog să fiți atît de amabil și să mă puneți, în linii mari, la curent cu activitatea oamenilor din această clădire, ținînd cont de cine a fost aici și de ce s-a petrecut probabil azi după-amiaza și seara. După aceea ne-am putea duce într-o scurtă plimbare.

— Plimbare ?

— Da, spuse Michal Exner cu farmec în glas. Portarul mi-a arătat pivnițele, noi am putea să ne plimbăm puțin prin ambele clădiri, ca să avem o privire de ansamblu. Iar la urmă ne-am putea opri împreună la o mică gustare în restaurantul *La adjunct*.

— Văd că știți o mulțime de lucruri, se miră Mišar și zîmbi dulce. Numai ultima chestie n-o să ne prea reușească. Gestionara a închis de mult.

— Știți ce ? propuse Exner. Ce părere aveți de-o mică surpriză ? !

34

Expunerea lui Rudolf Mišar arăta și demonstra că activitatea instituției, a cărei schemă organizatorică adjunctul o desenă prompt pe hîrtie, nu reprezintă numai o problemă pe care o cunoaște temeinic, dar că știe s-o și expună, avînd, probabil, experiență din contactele cu oaspeții de seamă din țară și de peste hotare ; în esență însă întreaga problemă putea fi simplificată și aranjată în cîteva sertare de bază, care sertare să fie băgate în clădirile Agenției de presă.

Sub acoperișul clădirii și imediat în preajmă erau amplasați tehnicienii. Tehnicienii de comunicații. Emițătoare, receptoare ș.a.m.d. De gardă permanent în afara orelor de serviciu — un bărbat sau o femeie. Cu un etaj mai jos — serviciul pentru străinătate. Primirea știrilor de la cîteva agenții din lume — pe bază de contract,

prelucrarea informațiilor din țară, exportul de știri în străinătate, și anume către acele agenții cu care există contract. Două schimburi pe zi, peste noapte serviciu la telex.

Dedesubt — redacția știrilor de peste hotare, asta însemnînd primirea și prelucrarea informațiilor venite din străinătate pe aceleași căi ca la redacția de la etajul de deasupra. Prelucrarea acestor știri pentru nevoile presei naționale. Iar mai jos — informații interne, adică un grup de redactori care procură pentru presa locală știri din țară. Aici se află și redacția agențiilor din orașele mai mari ale țării. Legate direct prin telex. Redacțiile principalelor cotidiene, ale televiziunii și ale radioului legate cu agenția în același fel.

Și mai jos — un colectiv foto cu laboratoare și cu tot ce ține de el. Iar între toate acestea, la întîmplare, unde e loc — birourile administrației și ale conducerii instituției, redacțiile a trei buletine de specialitate etc.

Pe foaia de hîrtie din fața lui Michal Exner creșteau păianjeni organizatorici cu denumiri pe care le cunoaște întreaga lume ca Reuter, AP, FP, UPI și cu nume absolut necunoscute, cu orașe exotice și încărcate de parfumul depărtărilor — dar și Ostrava, și Brno, și Ústí nad Labem ș.a.

— Interesant, spuse Michal Exner. Se uită la ceas. E ora unu și jumătate dimineața. Care dintre aceste linii lucrează, de exemplu, acum ?

— Cablul de la Londra, care e conectat la cablul de la New York. Astea merg acum. Iar noi transmitem prin emițătorul de la Velichovky în America de Sud, iar prin cablu la Viena, care transmite direct în State.

— Statele Unite.

— Da.

— Interesant, repetă Michal Exner, pe gînduri.

Mišar se întrerupse brusc.

— Dumneavoastră vă gîndiți la altceva !

— Da, o clipă...

— Dar...

— Ați vrea să știți, rîse Exner și își trecu ușor degetele peste vîrful nasului, ce mi-a furat gîndurile de la interesanta dumneavoastră expunere...

Directorul adjunct ridică din umeri cu o expresie din care se citea clar că văzuse atîtea în viaţă, încît nimic, cu atît mai puţin gîndurile lipsite de interes ale unui căpitan de la criminalistică — nu-l prea poate interesa sau surprinde, nici scoate din răbdări.

— ...un lucru banal, continuă Exner îngîndurat.

— Banal ?

— Îhî, aprobă. Cum Dumnezeu aflăm cine anume a fost şi cine n-a fost azi după-amiază în clădirea asta, şi de ce tocmai nenorocita aceea arată aşa, şi ce anume căuta acolo unde au găsit-o...

35

Se crăpa de ziuă şi Michal Exner tînjea după o ţigară. Stătea în fotoliu, în spatele unei mese aflate în capătul unei săli mari în care se aflau şi alte mese de scris, aranjate ca băncile în clasă. Deasupra fiecărei mese o lampă, sub plafon, un plafon sofisticat, perforat şi amenajat în fel şi chip pentru o mai bună acustică, domnea o semiobscuritate albăstrie, fiindcă becurile ardeau încă. Liniştea era întreruptă de ţăcănitul surd al teleimprimatoarelor. Maşina informaţională se punea în mişcare.

Telexurile aflate la capătul sălii erau încă mute, la fel ca şi cele două montate în masa la care şedea.

— Deci aici lucrează douăzeci şi cinci de oameni în fiecare schimb...

Mišar confirmă. Era şi el obosit, avea cearcăne sub ochi şi hainele de seară parcă se pleoştiseră pe el ; ca şi mîinile,de altfel. Arăta ca după chef.

— E înnebunitor, spuse Exner. Cum pot oamenii ăştia să gîndească ?

— Se obişnuiesc.

— Şi de ce trebuie să se obişnuiască ?

— E eficient, explică Mišar obosit. Mai eficient decît atunci cînd stau răspîndiţi prin diferite birouri. Concentrare mai mare şi control mai bun, cursivitatea muncii şefului de tură, la al cărui birou staţi... şi aşa mai departe...

— Eficient...

— Sistemul acesta îl întîlnești în toate agențiile occidentale.

În spatele lui Exner se auzi ceva și acesta sări în sus speriat.

— Fir-ar !...

Pornise primul telex.

— Mai aveți nevoie de mine ? întrebă Mišar.

— Aș fi vrut să ne ducem la restaurantul dumneavoastră, la o gustare.

— Aș prefera să mă culc.

— Dacă ne lăsați aici singuri și nesupravegheați...

— Fără îndoială. Dimineața vine directorul. Îl voi informa. Credeam că voi afla cine e femeia.

Exner privi masa cu cele patru telefoane din fața lui.

— De la care pot să sun restaurantul dumneavoastră ?

— Cel albastru. Trei sute douăzeci și cinci.

Formă numărul și-l chemă la telefon pe sublocotenentul Beránek.

— Nimic nou, spuse Beránek. Nu s-a anunțat nici o dispariție. Poate la raportul de dimineață.

Exner ținea receptorul astfel ca Mišar să-l poată auzi pe Beránek.

— Vii aici ? se interesă Beránek.

— Imediat. Ceva interesant ?

— Poate.

Închise telefonul și-i zîmbi lui Mišar.

— Ne despărțim ?

— Spre marea mea bucurie.

— Din păcate, menționă Exner, eu nu-mi pot permite să fiu sincer. Știți, de fapt sinceritatea este un lux.

36

În mai puțin de o oră, cam în momentul în care bolta începe să pălească, restaurantul Agenției era plin de clienți. Mîncau repede și în tăcere, își beau iute cafeaua și berea și părăseau localul în grabă.

În cele din urmă mai rămăseseră doar patru clienți. La ușă se afla un sergent în uniformă. Stătea acolo de

pază. Îl păzea pe bărbatul solid care moțăia la o masă, la cîțiva pași de ușă. Pe mecanicul Petr Čmelík care, după ușoara intoxicație cu alcool, nu era încă în stare de vreo acțiune.

Pe scaunele înalte de la bar, ca niște cheflii întîrziați, ședeau locotenentul Vlček și sublocotenentul Beránek. Beau suc de portocale.

Responsabila spăla vasele în bucătărie.

În aer se simțea un miros stătut de la țigările fumate de băieți ; domnea o atmosferă obositoare de cîrciumă de noapte.

Michal Exner intră sprinten și salută zgomotos.

— Bună dimineața, domnilor.

Cei doi de la bar nu spuseră nimic. Întoarseră doar capul spre el și Vlček se mută cu un scaun, ca Exner să se așeze între ei.

Se instală comod, se uită pe tejghea după un pahar curat și cînd îl găsi se întinse după el și-l umplu cu suc din cutia deschisă.

Bău cu poftă.

Arătă din priviri spre Čmelík, care moțăia :

— Fochistul ?

— Mecanicul, răspunse Beránek. Un început de delirium...

— De ce nu-l lăsați pe bietul om să doarmă pe saltea ?

— Buble..., remarcă Vlček.

— Drugul ? întrebă Exner.

— Da, confirmă Vlček.

— Druguri ca ăsta, spuse Michal Exner neglijent, sînt cu duiumul în orice sală de cazane. Și le poate lua oricine.

— Sigur, căzu de acord Beránek. Numai că acest tînăr capabil a făcut pînă acum de două ori pușcărie.

— Nu mai spune, se miră Exner. Pentru ce ?

— Pentru repetate atacuri și tentative de viol, spuse mohorît Beránek.

— Tentative ? se miră Exner.

— Tentative.

— Atunci hai, să recapitulăm, oftă Michal Exner și scutură cutia în care nu mai era picătură de suc.

În pădurile de dincolo de Beroun, înspre Nižbor și Zbečna, zorile erau încărcate de rouă și de aburi ușori ce se ridicau deasupra ierbii.

Mașina lui Josef Pilous se clătina somnoroasă prin hîrtoapele șoselei și la curbe. Farurile erau stinse, dar se crăpase bine de ziuă.

La marginea coloniei de cabane fumega încă un foc mocnit. În aerul umed al dimineții, fumul se întețea și se răsfira aidoma vălului duhurilor văii.

Cu motorul stins, Pilous trecu peste drumul bolovănos de cîmpie spre pîrîu încet, la pas, și se opri la marginea pădurii. Coborî, se clătină ușor, probabil de oboseală, și trînti portiera.

În liniștea acelei dimineți timpurii, zgomotul răsună ca o lovitură de tun și, printr-un ecou scurt, bubuitura se auzi din nou, de tresări și Pilous. Porni prin pădure spre o cabană situată pe panta nu prea înaltă de deasupra pîrîului, o căsuță din lemn, a cărei terasă era înconjurată de o balustradă de mesteceni tineri, albi și veseli. Din obișnuință, scoase cheia din buzunar.

Dar nu o folosi. Ciocăni cu unghia în ușa masivă din șipci de zadă. Și cînd auzi că înăuntru mișcă cineva, un scîrțîit de pat și un tîrșîit de scaun pe podea, spuse încet:

— Sînt eu... Pepa...

Îi deschise nevastă-sa, care-l întîmpină cu cuvintele:

— Ce-i cu tine, omule, ai înnebunit?

— Deloc, răspunse vesel. Pur și simplu s-a contramandat totul... Am din nou o duminică liberă. Aș fi venit mai devreme, dar m-a reținut o chestie neplăcută, de prost gust.

— Zău?

— Ihî. Alături, la teatru, a fost omorîtă o femeie. Așa că au încuiat toate ușile.

38

— De-am înnebuni, încheie locotenentul Vlček ampla sa expunere asupra cazului, şi tot n-am putea afla cine anume pe unde a umblat în teatru ! Forfota de aici, ridică ochii spre plafonul restaurantului Agenţiei de presă, forfota asta nu poate fi controlată.

— Sigur e, declară Michal Exner, numărînd pe degete, ca un băieţel, că, în primul rînd : moartea trebuie să fi survenit între trei şi şase după-amiaza...

— Corespunde, confirmă locotenentul Beránek. Mai degrabă după ora trei...

— În al doilea, continuă Exner, femeia a fost ucisă la teatru, cu drugul acela de fier pe care l-am găsit, şters ca vai de lume, în dezordinea din sala cazanelor de sub noi. O cîrpă însîngerată era aruncată ceva mai încolo.

— Coincide, declară Beránek. Şi în al treilea ?

— Suspect ar fi unul singur, recidivistul care doarme în faţa noastră, Petr Čmelík.

— E clar ca lumina zilei, zise Vlček. Chiar prea clar.

— Numai că, reluă Exner, cine e doamna şi... amuţi, se gîndi o clipă şi adăugă, de parcă ar fi încheiat fraza..., oricum o să aflăm curînd...

— Unul ne-a scăpat într-un mod cam ciudat, observă Beránek.

— Cum adică ?

— În afara celor care erau de serviciu, seara a tot umblat prin agenţie un redactor, pe nume Pilous. Pînă aici, nimic ciudat. Numai că portarul pretinde că a dispărut abia după ce am venit noi şi băieţii i-au cerut să nu părăsească clădirea.

39

Morga este un loc trist chiar şi într-o strălucitoare dimineaţă de duminică.

Pe un coridor alb, Michal Exner şedea pe o bancă grosolană şi fuma îngîndurat. Prin uşa deschisă se vedea strada.

Morga era înghesuită în mijlocul orașului, între grădini și clădirile cîtorva spitale

Își dorea să vadă un om viu, numai că în clipa aceea, ca un făcut, pe stradă nu trecea nimeni. Iar șoferul Bohouš, moțăind la volanul mașinii de serviciu, nu putea satisface dorința lui Exner de a vedea viața în forma ei cea mai exuberantă.

Nici Vlček, care tocmai apăru împreună cu medicul în ușă, la celălalt capăt al coridorului.

În urma lui pășea Petr Čmelík, însoțit de un paznic în uniformă. Avea mersul nesigur, iar chipul îi era galben-verzui.

— Ei, ia spune, i se adresă Exner. O veche cunoștință ?

Čmelík înghiți în sec :

— Vărs aici...

— Nu te jena, zise Exner calm. O cunoști pe femeia aceasta, domnule Čmelík ?

— Pe-asta n-ar recunoaște-o nici Domnul-Dumnezeu la judecata de apoi. Mulțumesc frumos pentru ce mi-ați arătat.

— N-ai de ce, spuse Exner amabil. Nu întrebam dac-o recunoști la față.

— Da' după ce să recunoști o femeie ? Ia ascultă ! Dă-mi pace, bine ? N-am absolut nici un amestec.

— Am pentru dumneavoastră o totală înțelegere, spuse Exner. Poți recunoaște un om, să zicem, după îmbrăcăminte. După picioare, după un inel, după pantofi... sau... după culoarea părului.

Čmelík păli și mai mult.

— N-o cunosc... și deodată se smuci, sări la ușa care dădea spre stradă, se sprijini de canat și vărsă pe trotuar.

— Are o fire delicată, declară Beránek.

Michal Exner strîmbă din nas.

— Sînt curios, observă medicul, cine o să curețe după el.

— Nu puteți, zîmbi Exner și se îndreptă spre Čmelík, să-i pretindeți una ca asta. Deci, domnule, ai recunoscut-o sau nu ?

— N-am văzut-o în viața mea.

— Unde locuiești ?

— La Rybničky.
— În gazdă ?
— Da. La un cunoscut de-al meu.
— Nimerești pînă acolo ?
— Asta nu-i treaba dumneavoastră.
— Sincer vorbind, domnule Čmelík, ai dreptate, spuse Exner și îl bătu prietenește pe mecanic pe spate. Atunci, la revedere.

Nu se auzi prea bine, dar Čmelík spuse ceva foarte urît, scuipă și traversă strada cu pas ușor clătinat.

Beránek se scărpină în cap.

— Nu prea mă bucur că ne părăsește...

— Ce să-i faci, oftă Exner. Nu pot să-ți pice toate de-a gata...

— Ar mai fi ceva, spuse medicul.

— Zău ? se interesă Exner.

— Da. Loviturile care i-au zdrobit obrazul și craniul au fost date din față. Probabil că victima zăcea pe spate...

Exner aprobă în tăcere.

— Dar, continuă medicul, a fost lovită cu un obiect neascuțit, medicul duse mîna la cap deasupra cefei, și aici. E fracturată baza craniului, iar în jur are o echimoză sanguinolentă. O lovitură puternică, aparent nemortală... Adică, nu obligatoriu... Sigur însă e...

— ...că a fost aplicată din spate, îl completă Exner. Ce vești bune !...

40

Avea impresia că înnebunise. Chiar dacă recunoștea că în el, probabil, mai e ceva alcool, simțul realității îi dispăruse cu desăvîrșire.

— Isuse Cristoase, Isuse, tot repeta din clipa în care părăsise morga. Asta-i iad, afirmă Gustav Šoule, mecanicul Agenției de presă. Isuse ! Ședea în mașină lîngă Exner și avea tot dreptul să simtă că înnebunește. Locotenentul Beránek îl scosese în zori din pat și, fără nici o explicație, îl dusese să vadă victima. Šoule se așteptase ca în încăperea

aceea rece să se trezească. Încă mai credea că nevastă-sa deschisese geamul şi el se dezvelise în somn.

Dar nu se trezise şi aşa, şezînd lîngă Exner în Tatra neagră ce aluneca lin pe străzi, căpătă certitudinea că tot ce vede în jur nu este decît realitatea înspăimîntătoare.

— Pe toţi sfinţii, spuse Exner. Şi eu care credeam, domnule Şoule, că v-aţi trezit de-a binelea.

— Jur că m-am trezit. Trezirea asta n-o s-o uit niciodată.

— Vă cred, aprobă Michal Exner din toată inima. Aşadar n-o cunoaşteţi.

— În viaţa mea..., se apără el.

— N-aţi putea să vă gîndiţi puţin ?

— Nici vorbă ! Acum ! În clipa asta ! Imposibil. Da' pe ea, zău... Sfîntă fecioară ! se sperie din senin. Ca din senin.

— Ce-i ? se interesă Exner.

— Unde aţi găsit-o ?

— N-am găsit-o noi. A fost găsită. La teatru, după uşă. Uşa aceea de lîngă sala cazanelor.

— Isuse.

— Se mai întîmplă şi de-astea, nu ? remarcă Exner filozofic.

— Păi da, aşa e, aprobă iute Şoule. Se întîmplă. Derbedei sînt pe lume berechet. Berechet. Isuse !

Michal Exner izbucni în rîs.

— Hai, domnule Şoule, daţi-i drumul.

— Ce să vă spun, pentru numele lui Dumnezeu ?

— Ce ştiţi.

— Păi eu nu ştiu nimic. Tovarăşe, domnule, vă jur pe sufletul meu...

— Aveţi suflet ?

— Păi cum ? ! Isuse... Şoule se apucă de mînerul din faţă al maşinii şi privi disperat drept înainte.

— Domnule Şoule... spuse Exner liniştitor.

— Ce-i ?

— Nimic...

— Unde mergem ?

— Să ne plimbăm un pic şi să stăm de vorbă. E o dimineaţă atît de frumoasă.

— La Ruzyně ! ? ! Šoule lăsă mîinile să-i cadă în poală. Isuse. Păi eu n-am făcut nimic !

Michal Exner îi puse mîna pe umăr.

— Dar ştiţi ceva...

— Eu ? Mergem la Ruzyně ?

— De ce nu ? Ne putem plimba şi acolo. Eventual în parcul de vînătoare de pe Bilá hora.

Šoule îşi şterse sudoarea de pe frunte.

— Visez.

— Nu visaţi. Vreţi să vă ciupesc ?

Rudolf Šoule făcu, grav, semn că nu. Nici nu-i trecea prin cap că omul de lîngă el glumise.

— Nu. Eu...

— Dacă mărturisiţi, vi se uşurează sufletul.

— Ziceaţi că poate nici n-am... rosti Šoule disperat. Nu-i decît o prostie !

— Îmi place să ascult şi prostii.

— Isuse ! Păi îi fac rău unui om !

— Cui ?

— Altfel e ca un mieluşel. Numai că nu-i prieşte cînd bea prea mult.

— Čmelík ?

Šoule oftă. Dădu din cap că da.

— Sărmanul. Poate-o să mă ierte... Jur că eu am fost bine intenţionat cînd l-am scos din local. Mi-era frică să nu-l apuce acolo...

— Ce ?

— Păi, cînd pileşte, uneori o ia razna. Isuse... prostul de el...

— C-o ia razna, ştim, remarcă Exner sec. Ce s-a întîmplat ieri cu el ?

— Ne-am cam făcut la *Spicul de orz*. L-am dus să doarmă în sala cazanelor.

— La ce oră ?

— Isuse Cristoase, nu ştiu. După masa de prînz. Da, da, sigur !

— De ce în sala cazanelor ?

— Să fie băiatul la adăpost. Nu putea să meargă pe stradă. Era circulație mare. Mașini de tot felul. Mă temeam să nu pățească ceva.

— Dar ca el să nu facă vreun rău cuiva nu vă temeați ?

— Zău că nu. E ca un mielușel. Numai gura e de el. Așa că l-am dus în sala cazanelor, tocmai ca să fie... izolat. Cînd se pilește, e mort după femei, bietul de el. Dar de una ca asta n-ar fi în stare. Isuse. Nu-mi vine să cred... Unde mergem ?

— La dumneavoastră.

— Acasă ?

— La Agenție. Veți spune ce mi-ați povestit acum colegului meu și el o să-și noteze.

— Păi tocmai asta-i... Isuse ! Eu nu vreau să torn !

— Dragă domnule Șoule, rosti Exner, cît putu el de prietenește, nici n-o consider turnătorie. Așadar, de la *Spic*, l-ați dus pe trotuar...

— Chiar așa, și pe urmă am luat de la portar cheia de la ușa cealaltă, l-am băgat pe Čmelík înăuntru și l-am instalat jos, pe saltea. Și după ce l-am culcat și am văzut că doarme, am dat cheia înapoi...

— Cînd ați coborît și cînd v-ați întors n-ați observat ceva neobișnuit ?

— Absolut nimic. Între noi fie spus, și eu eram cam... făcut, își trecu degetele peste frunte. Poate că dacă întîlneam un elefant, l-aș fi observat... S-ar fi putut însă să observ și pe cineva străin... Dacă nu s-ar fi ascuns.

— Și s-a ascuns ?

— Asta nu mai știu. Doar n-am văzut pe nimeni.

— De ce n-ați mers cu liftul ?

— Nu-l folosesc. Nu-i mult de mers... Și pe urmă lifturile astea circulă tot timpul. Redactorii n-ar face un pas pe jos.

— Și sîmbăta circulă tot timpul ?

— Ba bine că nu !

— Așa că n-ați observat pe nimeni.

— Măcar să fi observat, declară Gustav Șoule, care se simțea vizibil ușurat, căci mașina oprise, într-adevăr, în

fața Agenției de presă. Chiar trebuie să merg să fac proces-verbal ?

— Fără doar și poate. Asta-i soarta, domnule Šoule.

— Isuse, declară disperat Gustav Šoule.

41

Într-o cămăruță de la parter, chiar în spatele gheretei portarului, Vlček îl așează pe Gustav Šoule pe un scaun și-i ceru să aștepte o clipă. Se întoarse pe coridor la Exner.

— Vino să vezi ceva, spuse.

Îl conduse puțin înapoi, pe urmă după colț, unde era discret ascuns un pisoar.

Intrară și Vlček se apropie de fereastră.

— Aici, îi arătă rama — în praf și murdărie se vedeau urme de degete.

— Dă în curte, spuse Vlček. Și din curte poți traversa, prin pasaje, cinci case.

— Aha, spuse Exner, dar s-ar fi putut să fie geamgiul.

— S-ar fi putut, aprobă Vlček. Numai că eu am dat amprentele la analiză.

— Și ale cui sînt ?

— După amprentele de sus, de pe birouri, ale redactorului Josef Pilous.

— Cel care a dispărut fără urmă.

— Exact. Beránek s-a dus la el acasă.

42

Soarele care tocmai răsărea lumina fațadele caselor de peste drum și acestea reflectau lumina în mansarda soților Novák. Patul era gol și neatins. Vladimír Novák dormea încă în fotoliu. Cu bărbia în piept, cu coatele pe rezemătoare. Din cînd în cînd sforăia ușor.

Un puf rătăcitor îi pătrunse în nas. Fornăi de cîteva ori, se foi, vru să se întindă mai comod şi între timp deschise ochii.

Privirea îi căzu drept pe patul de două persoane, neatins.

Îşi trecu degetele prin păr şi-şi frecă obrajii. Se simţea groaznic şi îi era sete.

Se ridică de pe fotoliu şi se dezbrăcă acolo unde se afla, lăsînd lucrurile unde căzuseră. Porni, şontîc-şontîc, spre baie.

Întîi bău şi apoi încercă să-şi bage capul sub robinetul cu apă rece, dar robinetul era prea aproape de chiuvetă, aşa că nu reuşi. Luă deci apă în căuşul palmelor şi-şi stropi obrajii, şi părul, şi ceafa.

Bău iar, dar părea că apa nu-l satisface. În cămară găsi două sticle de bere călîie. Le duse pe amîndouă în cameră, una o bău dintr-o suflare, pe a doua o puse lîngă pat, se întinse, sorbi din bere, privi în tavan, fumă şi începu să se gîndească.

Prin fereastra închisă răzbătea în cameră zgomotul nu prea puternic al dimineţii de duminică.

Contabilul şef Vladimír Novák adormi din nou. Mai apucă să stingă în scrumieră mucul ţigării, dar nu reuşi să termine şi a doua sticlă de bere...

43

Copiii se zbenguiau pe malul pîrîului. De undeva, din pădurea rară de pini, se auzea muzica de la două sau trei radiouri cu tranzistori. Fumul ieşea cuminte pe coşurile cabanelor, şezlongurile se aflau aşezate la soare şi pe şezlonguri zăreai piele descoperită şi ochelari de soare, în timp ce deasupra răzoarelor se mişcau spinări mai mult sau mai puţin bronzate.

Pe verandă, dincolo de balustrada din mesteceni tineri, Josef Pilous şedea într-un fotoliu din nuiele. Pentru că mai devreme, înainte de a pleca, noaptea, din oraş, luase o pastilă de benzedrină şi nu putuse să adoarmă.

Purta ochelari de soare cu lentile foarte întunecate, părea că citește, dar cartea nu-l interesa. Privea în jos, spre pîrîu, la copiii care se zbenguiau, înregistra inconștient zgomotele din pădurea rară de pini și se gîndea cu plăcere că n-are și el răzor, asupra căruia să-și îndoaie spinarea.

Soția lui stătea întinsă pe o cuvertură doi-trei metri mai jos, spre apă, dormea, iar fiica lor hoinărea cine știe pe unde cu prietenii și prietenele ei.

Astfel că Josef Pilous, pentru care profesia însemna un contact continuu și fără sfîrșit cu oamenii, ar fi putut simți acum plăcerea de a fi singur și mulțumirea de a se ști izolat.

Aproape că și era, numai că anumite gînduri neliniștitoare din după-amiaza și noaptea de ieri nu-i dădeau pace. Nici chiar benzedrina, care își făcea încă efectul, nu era în stare să aducă gîndurilor lui Josef Pilous pacea înviorătoare.

Ridică ochii de la panorama pîrîului și, inconștient, privi spre scările ce duceau pe verandă. Și încremeni. Căci pe scările acelea urca spre el un bărbat tînăr, într-un costum bej deschis, impecabil completat de cravată, de o cămașă albă și de niște pantofi perfect lustruiți. În mediul acesta estival de blugi, pantaloni uzați, cămăși în carouri, tricouri, ochelari de soare ieftini, șorturi și costume de baie decolorate, aveai impresia că o persoană care tocmai zbura cu avionul personal de la Paris la Nisa rătăcise deasupra pădurii Hercynský și picase aici. Chiar aici, lîngă pîrîu.

— Bună ziua, spuse tînărul domn în cehă, să nu-ți vină să crezi, iar Pilous, care cunoștea sute de oameni, își mobiliză iute cartoteca cerebrală și puse în funcțiune aparatul de selectat, care urma să scoată fișa corectă. Numai că fișa acestui tînăr nu se afla în creierul redactorului Pilous.

— Bună ziua.

— Domnul redactor Pilous ?

— Chiar el, spuse Pilous, puse cartea deoparte și se ridică.

— Uf, zise Michal Exner. De trei ore vă caut.. Mă numesc Exner.

Pilous preferă să rămînă cu ochelarii pe nas, deşi i-ar fi făcut plăcere să-l studieze pe tip într-o lumină mai clară.

— Ce doriţi ?

— Să discut puţin cu dumneavoastră... şi...

— Despre ce e vorba ?

— Despre o crimă, răspunse Exner într-o doară.

— Eu... scuzaţi-mă, cred că... privi în jos, spre nevastă-sa. Dormea. O cafea ?

— Mai bine nu. Se spune că beau prea multe.

— Scuzaţi-mă... aveţi vreo legitimaţie ?

— Bineînţeles, i-o oferi Exner. Poftim.

— Mulţumesc. Nu înţeleg însă legătura între mine şi...

— Pentru moment, domnule redactor, spuse Exner prietenos, nici eu. Ce nu-mi dă însă pace e întrebarea de ce aţi părăsit atît de nedemn locul dumneavoastră de muncă.

— Nedemn ?

— Niciodată n-am considerat că s-o ştergi pe fereastra closetului ar fi demn, spuse Exner cît se poate de serios. Cafea, mai bine nu. Mai degrabă v-aş invita într-o mică excursie.

— Scuzaţi-mă, dar... aici sînt...

— La odihnă ? În trei ore sîntem înapoi.

— Am venit noaptea...

— Obosit ?

— Da.

— Puteţi dormi în maşina noastră.

— Nu de dormit e vorba, domnule... domnule...

— Căpitan Exner.

— Ei bine, domnule căpitan... mai curînd despre...

Michal Exner zîmbi :

— Da, chiar despre asta. Despre explicarea plecării dumneavoastră ciudate şi... Cred că se trezeşte soţia dumneavoastră... Doamna de acolo e soţia dumneavoastră ?

— Da.

— Puteţi să mă prezentaţi cum vreţi. Dar de mers, oricum mergem.

Aşa se face că, pentru o clipă, căpitanul Exner se transformă în doctorul Klabous de la Comitetul central al Frontului naţional.

— Doctorul Klabous, explică redactorul Pilous în drum spre șosea, se ocupă de ceremonii. Organizează depunerea de coroane de flori, funerarii naționale și altele asemănătoare.

44

Șoferul Bohouš trebui să meargă pe drumul acela îngust pînă la dracu-n praznic, dincolo de pîrîu și mai departe, pînă să găsească un loc unde să poată întoarce Tatra 603.

Între timp, Josef Pilous tăcea și poate se gîndea. Michal Exner privea pe fereastră și cerceta cu interes cabanele.

— Frumos loc, observă, dar cam aglomerat.

— Merge, răspunse Pilous.

— Bine că te poți scălda în pîrîu, continuă Exner.

— Presupun, spuse Pilous, că vreți să vă construiți aici o cabană.

— Nici măcar, zise Exner. Și cînd Bohouš ieși din vîlcea și ajunseră pe o șosea ca lumea, se rezemă comod într-un colț și întrebă :

— Nu vreți să trageți un pui de somn ?

— Nu.

— Vorbeați despre oboseală, așa că m-am gîndit...

— Sînt curios, deci nu aș putea să adorm.

— Curios ? De ce ? se miră Exner.

— Ce o să mă întrebați.

Michal Exner își frecă mîinile ca un negustor semit și zîmbi mulțumit.

— E bine. Înseamnă că pot să încep.

— Bineînțeles.

— De ce ați fugit prin pisoar ?

— Fiindcă nu voiam să rămîn în Agenție.

— Chiar atît de antipatic vă e locul dumneavoastră de muncă ?

— Deloc. Dar nu-mi plac interdicțiile. La armată făceam tot ce era cu putință ca să evit executarea ordine-

lor. La poartă mi s-a spus că n-am voie să ies. Dacă aș fi fost conștient că am comis ceva, aș fi rămas. Sau dacă aș fi fost convins că declarația mea v-ar putea ajuta. Cum nu eram nici una, nici alta, am considerat rămînerea mea în Agenție ca fiind absolut inutilă și am părăsit clădirea. Cam nedemn, ce-i drept, dar am părăsit-o.

— Ce-ați făcut în după-amiaza și seara zilei de ieri ?

— După-amiază, după-amiază... Mai exact.

— De la ora paisprezece.

— Am fost la redacție. Cu puțin înainte de două am venit de la Comitetul de Stat pentru Tehnică și Invenții. Am scris o notă scurtă și m-am dus la masă.

— Cam pe la cît ?

— Nu știu... înainte de trei... Poate își aduce aminte Rîșa Král, un coleg redactor. Ne-am ciocnit lîngă lift, el venea de la masă și l-am întrebat dacă mai au ceva de mîncare.

— Și pe urmă ?

— Cum adică, pe urmă ? se miră Pilous. Am coborît la mezanin, la restaurantul nostru, am comandat ficat cu cartofi, o prăjitură și o sticlă de Pepsi... Și pe urmă... pe urmă m-am dus... Pilous zîmbi, alături, la cinematograf. Unde dau filme de scurt metraj și jurnale de actualități. Aveam o oră liberă... pe căldura aia n-aveam chef să fac altceva. M-am dus apoi pe jos la hotelul Excelsior, unde am participat la un dineu guvernamental, care s-a prelungit, fiindcă delegația cu oaspetele străin a întîrziat undeva în afara Pragăi. Am isprăvit dineul, m-am întors la agenție, acolo apăruseră voi...

— După ce v-ați dat seama ?

— După mașina voastră cu girofar pe acoperiș, mașină pe care a trebuit s-o ocolesc ca să pot intra, am întrebat pe cineva ce s-a întîmplat, mi-a spus că o crimă la teatru, am intrat în redacție, am scris informația...

— De obicei știrile se transmit telefonic... La serviciul Stenografic.

— Cum de știți ?

— Am întrebat.

— M-am dus la redacție pentru că, de la Excelsior, sînt doar cîțiva pași. I-am dat știrea șefului de tură și am vrut să plec acasă, și atunci s-a întîmplat că nu mi-ați dat drumul.

— Cam cît timp ați stat la masă ?

— Cam jumătate... trei sferturi de oră.

— Și pe unde ați mers la cinematograf ?

— Cum adică : pe unde ?

— Povestiți-mi unde ați stat la restaurant, cu cine ați vorbit, cine mai era acolo, în afară de dumneavoastră...

— Păi, nu-mi aduc aminte. Mai erau cîteva persoane... Eu n-am vorbit cu nimeni... Nici n-am prea băgat de seamă cine e de fapt acolo... în afară de responsabilă... Era și redactorul Șimek, discuta cu o doamnă sau domnișoară, nu știu, stătea cu spatele la mine. O blondă... picioare destul de frumoase. Stenografa sau secretara lor... Șimek lucrează la știri interne... iar lîngă bar ședeau cîteva persoane, cam cinci sau șase, din redacția externă, Kotlasová era sigur, nu poți să nu-i remarci părul negru cu o șuviță albă. Pe urmă Kolár, tot de la ei, apoi unul tînăr, nou... îl știu numai din vedere... mai mult nu-mi aduc aminte. Mai erau două sau trei femei... operatoare sau dactilografe, nu mai știu.

— Cu cine ați vorbit ?

— Numai cu șefa.

— V-ați dus singur ?

— Evident. Și tot singur am plecat. De la lift direct la restaurant și de la restaurant la lift.

— Dar de la restaurant e mai aproape intrarea aceea încuiată decît aceea cu portar. N-ați trecut niciodată prin ușa încuiată ?

— De ce aș fi făcut-o ? Chiar dumneavoastră spuneți că e încuiată. Ar fi fost o prostie. Te obligă să urci la etajul doi și pe urmă să cobori din nou. Ar fi trebuit să se găsească o soluție pentru problema asta.

— Nu ați observat nimic suspect de la ușa restaurantului și pînă la lift ?

— Nu. După cum, desigur, știți, sînt doar patru-cinci pași. Ce să fi fost suspect ?

— Ați așteptat liftul, nu ?

— Nici măcar ! se miră Pilous. Era jos. Asta înseamnă că tot timpul cît am stat la restaurant n-a venit și n-a plecat nimeni. Cel puțin eu n-am băgat de seamă. Deci, după ce am ieșit din lift, probabil a rămas acolo. Nu m-a mirat chestia asta. În clădirea veche e oricum mai puțină agitație. Iar sîmbăta, aproape deloc. Da, dădu Pilous din cap. Așa trebuie să fie.

— Ce anume ?

— Că nimeni n-a mai folosit liftul, de cînd am coborît eu din el.

— Dar acolo sînt două lifturi.

— Am mers cu cel din stînga.

— Adică...

— Stînga, cînd stai cu fața la lifturi. Am ajuns la ușă, din obișnuință am apăsat pe buton și s-a luminat cabina. Așa că m-am urcat și am pornit.

— Ce s-a întîmplat, deci, cu al doilea lift... ?

— După cum vedeți, nu vă pot fi de folos. Așa că : asta e tot. Și poate că acum o să-mi explicați de ce mă duceți la Praga.

— Trebuie s-o vedeți.

— Pe cine ?

— Victima.

— Ce prostie ! De ce ?

— În primul rînd, domnule Pilous : crima a avut loc în jurul orei trei, și probabil nu departe de intrarea în restaurant. În al doilea : încă nu știm cine e femeia ucisă...

— Nu-mi face nici o plăcere, domnule, spuse Pilous morocănos. Nici o plăcere.

— Nici mie, adesea, îl consolă Michal Exner, nu-mi prea place ce fac.

45

În spațiul de la intrarea Agenției de presă — căci antreul acela modest nu se putea numi hol — lîngă chichineața portarului, într-un colț, cu o sticlă de bere lîngă picior, ședea Gustav Šoule.

Cînd Exner intră cu redactorul Pilous, Soule spuse „Isuse" și se ridică.

— Aveți răbdare, zise Exner, mă întorc imediat.

— Una ca asta, domnule, tovarășe, oftă Soule, nu, zău că nu trebuia să-mi faceți una ca asta.

Exner zîmbi încurcat și-l conduse pe Pilous mai departe, în biroul lui Vlček. Acesta ședea la mașina de scris și, cu un deget, bătea procesul-verbal al discuției cu portarul de noapte.

Beránek stătea la fereastră și mîzgălea ceva în celebrul lui carnet. Înălță capul.

— Nu mergem să ne plimbăm ? întrebă.

— Putem merge, aprobă Exner. Între timp domnul redactor va fi atît de amabil și va dicta tovarășului locotenent ce mi-a povestit în mașină.

De lîngă ghereta portarului se ridică iar Soule. Cu o mișcare a mîinii, Exner îi dădu de înțeles că știe că e acolo și că va mai discuta cu el.

Soule aprobă grav din cap și se întoarse la scaun și la bere.

— Cazul ăsta, remarcă Exner cu vădit dispreț, este cazul berii. Čmelík bere, ăsta bere, ieri, azi...

Ieșiră și începură să bată agale trotuarul din fața agenției.

— Pînă acum s-au dus s-o vadă opt persoane, spuse Beránek. Cei ce au fost ieri după-masă de serviciu și pe care i-am găsit acasă. Cei mai mulți au alibi pentru toată după-amiaza, căci datorită sălilor acelora eficiente...

— Eficiente ? De unde ai mai scos-o și pe asta ?

— L-am pus pe tovarășul director adjunct Mišar să-mi explice scopul și sensul lor.

— Aha. Cred că s-a bucurat.

— Grozav. Dar caracter are. Nici la morgă nu s-a cutremurat. Să termin însă ce voiam să spun : majoritatea are alibi... cu excepția unei operatoare... operatoarele lucrează la telexuri...

— Știu.

— Nu mă mai întrerupe... Nici portarul n-a știut cine e. Să-ți spun numele lor ?

— Au recunoscut-o sau nu ?

— Se pare că da, admise Beránek, precaut. O oarecare Lydie Malá, operatoare la telexuri... la acelea care trimit știrile în străinătate, crede că ar putea fi colega ei Věra Nováková.

— După ce ?

— Cum adică ?

— După ce și-a dat seama ?

— După pantofi. Și rochie. A preluat, înainte de trei, serviciul de la Nováková. Aceasta i-a spus, în treacăt, că lipsește puțin, dar nu s-a mai întors. Lydie Malá și-a închipuit că s-a dus acasă. Și-a luat geanta, Nováková vreau să spun, dar sacoșa a lăsat-o lîngă telex.

— Din ce mai deduce că e Nováková ?

— Numai din atît. Mai mult n-a vrut să vadă. Cred că am făcut bine că n-am obligat-o.

— Poate. Și pe urmă ?

— Nimic.

— Credeam că o cauți pe Nováková.

— Te-am așteptat pe tine, căci, adăugă Beránek, după cum văd eu cazul, aici graba nu drege nimic.

46

— Poate, admise Exner. Lydie asta e singura care a recunoscut-o ?

— Nu. Și redactorul Král a admis că ar putea fi, după cum spunea el, fata de la telex.

— Minunat, se bucură Exner. A admis. Fata de la telex.

— Băieții sînt aici, spuse Beránek, și așteaptă.

— Să mergem !

— Unde ? se sperie Beránek de această hotărîre. Și ei?

— Ne așteaptă.

La început Vladimír Novák a crezut că sună deșteptătorul. Pe urmă i-a trecut prin minte că deșteptătorul nu poate suna cu intermitențe, deci e cineva la ușă și primul lucru la care s-a gîndit în clipa aceea a fost că se întoarce nevastă-sa și că va face scandal că a lăsat cheia pe dinăuntru, cum i se întîmpla uneori — parcă special exact atunci cînd ea se întoarce seara de la serviciu și el doarme. Pe urmă, bineînțeles, și-a dat seama că e duminică dimineața. Și și-a amintit tot ce se petrecuse. Și cu toate că membrele îi erau ciudat de înțepenite și capul nu-i era deloc limpede, a sărit din pat și a dat fuga să deschidă. Cel puțin așa își închipuia el, că a sărit și a dat fuga. În realitate coborîse cu greu și se cam clătina.

Nu avea pe el decît un șort roșu ca focul.

Deschise brusc ușa și se opri încurcat. În prima clipă crezu că veniseră de la asociația de locatari, să-l cheme la vreo acțiune.

Numai că unul dintre bărbați părea prea neserios, prea tînăr și prea bine îmbrăcat pentru un membru al asociației de locatari.

Pînă să se dumirească cine sînt de fapt, cei doi vizitatori scoseseră legitimațiile.

— Miliția. Criminalistica.

Nu era nevoie să fie prea discreți, în jur nu exista nici o ușă cu vizorul ridicat, se aflau, pur și simplu, în pod.

— Ce-ați spus ? zise Vladimír Novák și păli.

Michal Exner zîmbi încurajator :

— Domnul Vladimír Novák ? și cînd cel numit aprobă din cap, continuă : Soția dumneavoastră lucrează la Agenția de presă ?

— Da...

— Am dori să discutăm cu dînsa.

— Îmi pare rău... nu se poate... Adică, nu e acasă..., spuse Novák încurcat.

— Dar unde e ? întrebă Exner amabil. O căutăm noi.

— A intrat în vreo încurcătură ? Eu nu știu nimic.

— De ce credeți, spuse Exner indiferent, că a intrat într-o încurcătură ?

— Așa... Mi-a trecut prin minte...

— Soția dumneavoastră... se opri brusc. Nu vreți să ne poftiți înăuntru ?

— Vă rog... numai că n-am strîns...

— N-are a face, spuse Beránek și năvăli înăuntru. Bună ziua, salută din ușă și se îndreptă spre fereastră. Remarcă mormanul de haine de lîngă fotoliu, scrumiera și cele două sticle de lîngă pat. Ridică una și o mirosi. Bere ?

— Da.

Beránek se uită la Exner și spuse semnificativ.

— Bere !

— Soția dumneavoastră, continuă Exner întrebarea începută, avea premisele necesare ca să intre într-o încurcătură ? Mă înțelegeți, domnule Novák ? Există astfel de oameni. În general li se spune ghinioniști. De orice se apucă...

— Păi să vedeți, spuse Novák timid, nu știu...

— Se pare că sînteți un om nefericit, îl completă Exner, cu vizibilă compătimire în glas. Pentru că, probabil, știți destul de puține despre soția dumneavoastră.

— Nu știu... Novák își așeză, neputincios, mîinile în poală. Scuzați-mă, domnilor, v-aș face o cafea...

— Cafea ? Ați putea să faceți una pentru dumneavoastră... Se pare că noaptea trecută...

— Ce anume ?

— Nu v-ați îmbătat noaptea asta ?

— Aseară, recunoscu Novák. Am fost în vizită la niște prieteni.

— Cu soția ?

— Nu.

— Da' ea unde era ?

— Nu știu, repetă sfios Novák și se duse să facă o cafea în chicineta din antreu.

Beránek ridică ochii la cer.

— Soarta, remarcă Michal Exner concis.

48

Aduse cafeaua, o bău fierbinte de-şi arse buzele şi limba, şi întinse mîna după o ţigară. Beránek îi dădu, amabil, un foc.

— Puteţi să-mi spuneţi ce s-a întîmplat de fapt ? Evident, dacă nu e secret de stat.

— Nu e, spuse Exner. Noi sîntem de la criminalistică.

— Aşa-i, rosti Novák. Aşa-i.

— Deci, unde-i soţia dumneavoastră ?

— Nu ştiu... ce ştiu e că... ciudat... Dar nu ştiu..

— Şi nu vă deranjează ? se miră Exner.

— Aseară tîrziu... cînd am venit..., tăcu.

— Ei...

— Eram beat şi... Mă înşelă, izbucni deodată ; şi suna ca o mărturisire. Se simţea vădit uşurat, după ce mărturisise.

— Sînteţi sigur ? se îndoi Exner.

— La drept vorbind... nu prea...

— Ca să ajungem cu discuţia noastră la un cap, îi explică delicat Exner, trebuie să procedăm de o manieră sistematică.

Vladimír Novák aprobă, dar ce spuse semăna cu un protest timid :

— Păi dacă nu ştiu de ce aţi venit la mine....

— O să aflaţi totul, îl linişti Exner. Totul. Vă pot însă asigura că nu ştiu ca soţia dumneavoastră să fi intrat într-o încurcătură. Deci : cînd aţi văzut-o ultima dată ?

— Ieri dimineaţă. La micul dejun. Am plecat la serviciu, ca de obicei, cu un sfert de oră înaintea ei.

— Ştiţi sigur că s-a dus la slujbă ?

— Sigur.

— Cum adică : sigur ?

— Unde să se fi dus în altă parte ?

— Aţi emis bănuiala că v-ar înşela.

— Da, zîmbi Novák cu un colţ al gurii, dar aşa, dimineaţa...

— Se poate şi la cîntatul cocoşilor, dădu Exner din umeri. Sau în amurg. Tot aia e, nu ?

— Da, răspunse Novák aproape respectuos și trist, numai că dacă n-ar fi mers la lucru, ar fi telefonat de la Agenție la mine la serviciu să întrebe ce s-a întîmplat cu ea, dacă nu cumva e bolnavă.

— Sînteți sigur ?

— Da. S-a întîmplat de cîteva ori. Adică... o dată am uitat să-i anunț și de două ori... sau de trei ori... a întîziat undeva, la cumpărături sau cine știe pe unde.

— De curînd ?

— Nu. Cam în decursul ultimilor doi ani.

— Și ultima dată ?

— Nu vă supărați, nu înțeleg.

— Cînd v-au sunat ultima dată să vă întrebe ce-i cu ea ?

— Cam... poate acum o lună... A stat la coadă la Casa de mode... le veniseră niște pulovăre...

— Iar ieri n-au sunat, de aceea sînteți sigur că s-a dus la serviciu.

— Da. Mi-a și telefonat la douăsprezece la birou...

— Ieri la prînz ?

— Da...

— La ce oră exact ?

— Nu știu precis... sigur însă era înainte de douăsprezece și jumătate, fiindcă la douăsprezece și jumătate am plecat...

— Și pe urmă ?

— Pe urmă am...

— Cînd ați văzut-o după aceea ?

— După aceea n-am...

— Și nu vi s-a părut ciudat ?

— Ba da... dar...

— De ce n-ați declarat nimic ?

— Credeam...

— Ce ?

— Eu...

— Ce credeați ?

— Că... că-și bate joc de mine... Că a plecat cu cineva.

— Ca să vă gîndiți la așa ceva, trebuia să aveți un motiv.

— Păi, se răsuci Novák, motiv aveam eu... numai că nu știu... tăcu.

— Ce nu știți ?

— Dacă e cazul să vă spun. Cafeaua pe care o băuse începuse, se vede treaba, să-și facă efectul, contabilul devenea mai sigur pe el și discuția, care pînă atunci îi păruse ceva cețos și nedefinit, începea să capete pentru el realitate. Nu vă supărați, dar nu știu prea bine... de ce ar trebui să vă povestesc, de fapt, toate astea... Înțelegeți... N-aș vrea să... În fond și asta poate fi o glumă.

— Soția dumneavoastră glumea des ?

— Păi....

— Uitați despre ce e vorba, spuse Michal Exner, ieri după-amiază, la teatrul *În băltoacă*, a fost ucisă o femeie. Avem motive să credem că e vorba de soția dumneavoastră. Am fi bucuroși dacă ați veni cu noi să vedeți victima...

Contabilului Novák îi căzu din mînă ceașca cu restul de cafea. Farfurioara se rostogoli, parcurgînd jumătate de cameră, pînă la picioarele lui Beránek, iar ceașca se răsuci îndelung, ca o sfîrleză, în fața lui Exner, pe covor.

Mîinile lui Novák tremurau ca ale unui moșneag bolnav.

49

La început au crezut că vor trebui să-l care și să se poarte cu el ca și cu un copil. S-a dovedit însă că îl subestimaseră pe Vladimír Novák. Poate că după primul șoc, în el învinsese caracterul lui pedant. Poate că așa se întîmpla ori de cîte ori avea probleme ; a doua fațetă a personalității lui îl ajuta să învingă loviturile vieții.

Nu că s-ar fi scuturat o dată și brusc totul ar fi fost în regulă. Dar începu să facă ordine. De parcă ar fi fost singur în cameră. Spuse doar :

— Un moment, se ridică, adună de pe jos ceașca, lingurița și farfurioara și le duse în chicinetă. Se auzea cum le spală, le șterge și le pune la loc. Veni cu o cîrpă udă și șterse covorul acolo unde căzuse lingurița murdară

și unde se scursese puțină cafea. Uscă apoi covorul cu o cîrpă uscată. Strînse amîndouă sticlele de bere, curăță scrumiera de pe noptieră. Își adună boarfele, care zăceau încă grămadă lîngă fotoliu, cămașa și șosetele le puse undeva în antreu, la rufe murdare, costumul și cravata le așeză, pe umeraș, în șifonier. După care mai spuse o dată :

— Scuzați-mă... și dispăru în baie. După zgomotul apei, făcea probabil un duș.

Cînd dispăru în baie, Beránek îl privi întrebător pe Exner. Acesta ridică din umeri. Beránek se sculă și se îndreptă încet spre antreu, ca să aibă măcar impresia că ar putea să împiedice ceva ce, eventual, s-ar petrece în baie. Era inutil. Apa se auzea clar și din cameră, însoțită de pleoscăituri, de mîini plesnite pe corpul gol și, din cînd în cînd, de cîte un fornăit.

În cele din urmă se auzi limpede cum Novák se spală pe dinți.

Ieși din baie pieptănat și bărbierit. Se duse să-și ia din șifonier o cămașă curată și se îmbrăcă.

Își aranjă cravata și mai privi prin cameră, de parcă ar mai fi căutat vreun lucru care nu e la locul lui și care trebuie neapărat aranjat.

Cum nu găsi nimic, mută fotoliul pe care, cu o clipă înainte, șezuse Exner.

Așteptau lîngă ușă.

Încuie cu grijă și coborî alături de Beránek scările. Exner păși agale în urma lor.

Pe drum, contabilul nu scoase un cuvînt. Și pe urmă, cînd se află lîngă trupul victimei, spuse doar :

— Da, e soția mea...

— Am vrea să vă arătăm fața, spuse Exner încet, dar... nu există, dacă mă înțelegeți...

— Accident ? întrebă Novák, care poate încă nu pricepuse exact despre ce e vorba.

— Nu...

Aprobă din cap.

— Nu trebuie, dacă nu e nevoie...

— Dacă o identificați cu certitudine pe soția dumneavoastră și așa...

— Da. După rochie. E rochia ei... Și cicatricea asta de pe picior... De la genunchiul fracturat. Are un semn mare din naștere... arătă spre mijlocul pieptului, aici. Se uită la mîini. Sînt degetele ei. Și verigheta. O scoase pe a lui și i-o dădu lui Exner. E gravată pe ea data.

— Putem merge.

— Da... mulțumesc, rosti Vladimír Novák cam absent.

Se lăsă condus la mașină și probabil că s-ar fi lăsat dus oriunde.

Dar Exner îi ordonă lui Bohouš să oprească pe chei. Cînd opri, nu departe de podul care ducea pe insulă, în parcul tăcut și, la ora asta matinală, încă gol, spuse :

— Mă duc să mă plimb un pic cu domnul Novák... Întinse mîna și deschise portiera din spate : Vă rog, domnule.

50

Căută o bancă de unde să se vadă rîul. Curgea la cîțiva metri de ei ; închis la culoare și murdar, scălda piatra taluzului. Dincolo de rîu se ridica peretele verde al copacilor celeilalte insule — se aflau în mijlocul orașului, dar într-un loc liniștit, unde domnea pacea.

Cu puțin înainte se deschisese ștrandul din apropiere și cîțiva nerăbdători se și lăfăiau pe scîndurile lui.

În mijlocul rîului, pe o bărcuță ancorată, un pescar singuratic medita lîngă undița și pluta lui.

— Ei bine, spuse Exner și nici nu părea că ar fi pus o întrebare. Ce părere aveți ?

Novák scutură din cap.

— Nici una ?

— De ce ? întrebă Novák trist. De ce ?

— Pînă acum, răspunse Michal Exner, doar Dumnezeu și sfîntul Václav știu de ce.

— Hm...

— Sau știți și dumneavoastră ?

— Nu știu... cum adică, eu ?...

— Hotărît lucru, n-aș putea să afirm că ați avut o căsnicie fericită.

— N-am avut.

— Numai că există căsnicii, mai mult sau mai puțin nefericite, care sînt un chin pentru bărbat și pentru femeie, și există căsnicii care sînt un chin numai pentru unul, și celălalt sau cealaltă vede altfel lucrurile

— Nu știu ce se petrecea cu ea... Era, în general, nemulțumită. De viață...

— De ce ?

— Existau mai multe motive...

— Încercați să le numiți.

— Păi nici nu e greu... Probabil era nemulțumită de mine.

— Motivul ?

— Cînd ne-am cunoscut... Pînă să intre la Agenție... eram pentru ea... în funcția mea de contabil șef, cineva... pe care-l putea prețui și cred că-l și prețuia, dar pe urmă a cunoscut alți bărbați, care reușiseră mai bine în viață.

— Vă subestimați.

— Deloc. Așa e. Nu sînt prea energic, nu fac zgomot în jurul meu... poate că, înainte, nu observase.

— Vă place să vă autocompătimiți.

— S-ar putea.

— Vă rog să mă iertați... m-am uitat puțin prin dulăpiorul de sub fereastra dumneavoastră. Plin de medicamente. Sînteți și cam hipocondru, nu ?

— Nu cred... Am probleme...

— Bine. Ea subestima problemele dumneavoastră.

— Mai degrabă nu le băga în seamă.

— Ziceați că v-a înșelat. Sînteți sigur ?

— Da.

— Ați văzut-o... Vreau să spun... față în față...

— Nu, răspunse Vladimir Novák. De văzut, n-am văzut-o. Dar cunoștințe de-ale mele au întîlnit-o de două ori cu un bărbat. Într-o cafenea. Venea acasă mai tîrziu decît ar fi trebuit. Știți, schimbul doi se termina la unsprezece. Mă culcam cam pe la zece și jumătate. De cîteva ori s-a întors abia după două noaptea. Mă prefăceam că dorm.

— I-ați spus ?

— Ce să-i fi spus ? se miră Novák.

— Păi, zîmbi Exner, dacă i-aţi spus că vă înşală ?

— Da. Mi-a răspuns : „Bineînţeles, prostuţule". Şi a rîs. Aşa că puteam s-o iau şi ca o recunoaştere, şi ca o glumă. Îi plăcea să glumească în felul ăsta.

— Dumneavoastră nu vă plăcea.

— Niciodată n-am înţeles genul ăsta de umor.

— Nici cînd eraţi îndrăgostit de ea ? Presupun că aţi fost.

— Atunci nu era aşa. Abia în ultima vreme...

— Bine, recapitulă Exner. Deci, în primul rînd : nu era mulţumită de dumneavoastră. În al doilea ?

— Nu era mulţumită de locuinţă. Mult timp am locuit în gazdă... eu însă am un frate zidar, care m-a ajutat să construiesc garsoniera asta. Voiam măcar două cămăruţe, dar nu ne-au ajuns banii. Socoteam că o să adăugăm mai tîrziu încă una sau două, dar am preferat să începem să strîngem bani de maşină.

— Mulţi oameni nu sînt mulţumiţi de locuinţă.

— Numai că ea era aşa tot timpul. În fiecare zi ! spuse Novák cu disperare în glas. Înţelegeţi ?

— Poate, admise Exner. Deci, în al doilea rînd, locuinţa.

— În al treilea : serviciul.

— Spuneţi-mi, ce credeţi că o mulţumea ?

— Hm..., oftă Novák şi se uită la Exner mirat. Da, e ciudat... Niciodată n-am privit aşa lucrurile. Nici măcar nu ştiu... poate cînd reuşea să-şi cumpere ceva frumos... Dar nu pentru mult timp..

— Şi la serviciu ?

— N-a reuşit să găsească un post care să corespundă calificării ei.

— Zău ?

— Chiar aşa. Ştiţi, avea talent la limbi străine... A urmat liceul economic, ca şi mine... Eram cu trei ani mai mare decît ea, de fapt ne-am cunoscut la şcoală. Iar după maturitate a mai urmat un curs de engleză şi rusă. Engleza îi plăcea şi o ştia foarte bine. Citea curent cărţi englezeşti, majoritatea poliţiste, i le împrumuta cineva de la serviciu. Voia să fie secretară, sau chiar redactoare, sau măcar să

lucreze undeva unde să folosească limbile străine pe care le știa, nu să stea pentru cîteva coroane lîngă telex și să aibă grijă ca acolo totul să meargă bine. Se plîngea și că e prea mult zgomot...

— Avea ture de dimineață și de după-masă ?

— Da, alternativ.

Michal Exner tăcu, și cu toate că probabil se gîndea la ceva, nu lăsa impresia c-ar face-o. Se sprijini zdravăn de spătarul băncii, își întinse picioarele și-i veni să caște. Privi în jur. Cu excepția a doua siluete care se plimbau ceva mai încolo, printre copaci, pe alee, și în care-i recunoscu, fără posibilitate de dubiu, pe Beránek și pe șoferul Bohouš, în jur, pe pămînt și în aer, nu exista nimic care să stîrnească în vreun fel gînduri criminale.

Era, pur și simplu, o dimineață frumoasă de duminică de vară, pe malul rîului.

— Așa că, de fapt, vă pare bine, spuse Exner crud, că nu mai e.

— Dumnezeule, se sperie Novák, cum o să-mi pară bine ! Zău că nu. Am trăit împreună multe, multe clipe frumoase... Nu aveți dreptul să vorbiți astfel.

— N-am vrut să vă jignesc, spuse Exner ipocrit, dar dacă sînteți sincer, dragoste arzătoare nu mai era.

— Așa e... Știți, după zece ani de căsnicie...

— Da, zîmbi Exner, și se părea că zîmbește cu înțelegere. De ce v-a telefonat soția ieri la prînz ?

Novák nu răspunse imediat. Întrebarea îl surprinse.

— Tocmai asta e ciudat... spuse și clătină din cap, de parcă lucrul acesta ar fi avut, pentru el, o importanță deosebită.

— Ciudat ?

— Da... Ar trebui însă să vă explic de ce...

— Avem timp destul.

— Toate astea mi se par și acum o glumă proastă...

— Ce ați văzut, spuse Exner dur, căci sufletul acesta mărunt începuse să-l plictisească, nu cred că seamănă deloc a glumă !

— Ah... nu asta am vrut să spun, se sperie Novák, voiați însă o explicație.

— Ascult.

— Acum cîteva zile, poate o săptămînă, zicea Věra...

— Soția dumneavoastră...

— Da, deci zicea că vom avea, cît de curînd, bani de mașină, că face rost ea...

— Ce bani ?

— De mașină, înțelegeți ? Zicea, nici mai mult nici mai puțin, că face rost de bani de mașină.

— Păi parcă strîngeați...

— Nu aveam încă destui. Acum vreo săptămînă, poate ceva mai mult, nu mai știu, numai ce-mi spune : „Ascultă, ce-ai zice dacă aș face rost de douăzeci de mii". Eu am rîs...

— ...ați considerat că și de data asta e o glumă...

— Da. Și i-am zis : „Păi, ar fi grozav", sau ceva de genul ăsta.

— Și ea.

— Nimic. „Ai să vezi", mi-a spus. „Dacă reușesc, ai să rămîi paf". Și pe urmă a mai declarat de cîteva ori că probabil va reuși.

— Și n-ați luat-o în serios.

— Bineînțelesc că nu. Sîmbătă la prînz mi-a telefonat să merg neapărat s-o iau de la serviciu, că nu vrea să vină singură acasă. Am întrebat-o de ce. Mi-a răspuns că știu eu de ce, că mi-a zis ea. Că a reușit. O clipă n-am înțeles despre ce e vorba, ea însă a repetat de două ori, nerăbdătoare, același lucru și mi-a trecut prin minte că vorbește despre bani. Așa că i-am spus numai : „Douăzeci" și am rîs. Mi-a răspuns : „Bineînțeles, și lasă discuțiile". Am închis telefonul... și...

— V-ați dus la masă, spuse Exner în locul lui.

— Da. De unde știți ?

— La cantină ?

— Da, bineînțeles.

— Și v-ați gîndit că vă ia peste picior.

— Evident. Da' de unde știți ? se miră Novák. Nu era adevărat ?

— De unde să știu eu, domnule ! ? ! se sperie Michal Exner. Și după ce ați mîncat ?

— Nu înțeleg.

— Unde v-aţi dus după ce aţi mîncat ?

— Să mă plimb puţin. Un medic pe care îl cunosc m-a sfătuit să mă plimb în fiecare zi. M-am dus în parcul de lîngă Gara Centrală şi m-am plimbat pe o alee. La două jumătate mă dureau deja picioarele şi mi-am zis că aş putea să merg să beau o cafea. La restaurantul din faţa Agenţiei, ca s-o văd pe nevastă-mea cînd iese. M-am dus, am băut o cafea, pe urmă un pahar de apă minerală...

— Şi pe urmă ?

— Nimic... Fiindcă n-a ieşit şi eu... Am încercat să-i telefonez la birou. Colega ei mi-a spus că Věra a plecat...

— Putea ieşi prin altă parte.

— Nu... Am uitat să vă spun că ne-am dat întîlnire chiar în restaurantul acela. De fapt acolo ne dădeam totdeauna întîlnire...

— Dar mi-aţi spus că vi s-a făcut poftă de o cafea şi de-aia v-aţi dus acolo.

— Da. De-aia m-am dus mai devreme... Altfel, întotdeauna comandam doar o apă minerală. Ştiţi, zîmbi Vladimír Novák, cînd strîngi bani de maşină...

— Deci n-a venit.

— N-a venit. Şi eu m-am enervat. Credeam... Înţelegeţi, eram aproape sigur... că toate astea...

— ... erau o glumă.

— Da, spuse Novák nesigur. Poate-i o prostie, dar zău că nu vă mint.

— Nici nu mă îndoiesc, domnule Novák. Deci aţi crezut că soţia glumeşte din nou şi...

— M-am enervat. Am telefonat unui prieten. Îl cheamă Roček. Lucrăm împreună. Merge regulat la fotbal. M-a poftit de multe ori să merg cu ei. Adică să mergem cu ei, numai că nevestei mele nu-i plăcea fotbalul.

— Nu mă mir.

— Nu vă interesează sportul ?

— Nu fotbalul. Şi v-aţi dus la ei ?

— Da. Cu prietenul meu, cu Roček şi cu nevasta lui.

— Nu li s-a părut ciudat că n-aţi venit cu soţia ?

— Nu. La început le-am spus că e de serviciu... pe urmă însă... cred c-au bănuit ceva...

— Ce să bănuiască ?

— Că între noi lucrurile nu merg cum trebuie... M-au invitat la ei la cină şi pe urmă am băut... Poate că le-am spus totul... cînd m-am îmbătat.

— Care tot ?

— Păi... că, probabil, nevasta mă... că poate mă înşală. Că poate e cu cineva... Au fost buni cu mine... m-au pus pe picioare şi Milan m-a condus pînă la tramvai... Iar eu, mergînd spre casă, mă gîndeam că e... şi nu era... bărbia contabilului şef căzu un pic în jos.

— Şi atunci ?

— Atunci... am adormit... Cred c-am şi plîns... Era clar că i se umezesc ochii, probabil de milă pentru propria-i nefericire. Pe urmă m-am trezit... se lumina de zi... mi-era sete, aşa c-am băut berea aia şi-am adormit...

— Să mergem, domnule Novák, spuse Exner.

— Unde ? se sperie.

— Să scriem tot ce mi-aţi spus... Vă deranjează dacă vă percheziţionăm locuinţa ?

— Nu, deloc. Dar nu ştiu de ce...

— Putem ?

— Bineînţeles... e ciudat.

Se întoarseră la maşină. Beránek şi Bohouš veneau agale în urma lor.

— Ciudat ?

— Că dintr-o dată am rămas singur... exclamă Novák, se rezemă de parapetul podului şi izbucni în plîns.

51

Îl conduseră pe Vladimír Novák pînă lîngă maşina de scris şi îl lăsară pe mîna lui Vlček.

Alături, într-un fel de parloar, şedeau redactorii Král şi Pilous. Nu prea aveau chef de vorbă. Răsfoiau diferite reviste şi pe feţele lor se citea plictiseala. Venirea lui Michal Exner nu le schimbă dispoziţia.

— Şi eu care credeam, le spuse acesta cordial, că aţi şi ajuns acasă.

— Tovarășul de alături, declară Král scîrbit, ne-a cerut să vă așteptăm.

Pilous se uită la ceas.

— Mi-ați promis...

— Știu... Vă rog să mă scuzați. Zău că n-am putut mai repede.

Îi conduse în fața clădirii.

Pe Pilous îl urcă în mașină, își luă rămas bun de la Král și cînd acesta deschise portiera mașinii lui, Exner își aduse aminte de ceva și o luă la fugă după el.

— Scuzați-mă, spuse. Noi doi, de fapt, n-am stat de vorbă...

— Da. Știu... Numai că... Nu cred, declară inocent, că am timp și că mă pot concentra suficient...

— Pot să vă mai văd astăzi ?

— Astăzi, nu.

— Atunci mîine ?

— La nouă sînt la redacție.

— E în ordine, spuse Michal Exner, atunci la nouă. Vă mulțumesc.

Zîmbi ca un ambasador la o recepție și se îndreptă spre Tatra lui Bohouš.

52

Pilous era vizibil supărat că fusese reținut.

— Unde mă mai duceți ?

— Cred, medită Exner, de parcă ar fi vorbit de unul singur, că identitatea victimei este demonstrată. N-aveți idee cîtă bătaie de cap ne-a dat...

— Trebuie să înțelegeți... deși sînt un om destul de curios, grijile dumneavoastră nu mă pot interesa.

— Sigur, aprobă cordial Exner. M-ar bucura totuși dacă... dacă ne-ați ajuta. Și de la Institutul de medicină legală vă ducem direct la cabană.

— Să mă recreez, completă Pilous ironic. Lucra la noi ?

— Cine ?

— Aceea pe care atît de frumos o numiți : victima.

— Nu vă pot răspunde nici da, nici nu.
— Ca să verificați.
— Exact.
— Nu înțeleg de ce mă deranjați cu atîta ostentație.
— Ostentație ? se miră Exner. Nici vorbă. Au fost acolo și portarul, colegul dumneavoastră redactorul Král, responsabila restaurantului agențici...
— De ce tocmai colegul Král, pentru numele lui Dumnezeu ?
— Pentru că, întocmai ca și dumneavoastră, în jurul orei trei circula prin agenție.
— Eram acolo o mulțime.
— Așa-i... Numai că pe el l-am găsit acasă. Și noi avem nevoie de identificare. Ne-au mai ajutat și alții...
Mașina se opri.
— Iată-ne ajunși în acest lăcaș al tristeții, spuse Exner cu satisfacție în glas.

53

Se uită la masa de piatră și se înroși ușor.
Exner se afla în spatele lui, privea undeva, pe fereastră, în grădina verde și tăcea de mult. În cele din urmă, spuse :
— Știți, și pe noi ne-a mirat fuga dumneavoastră...
— Ce ? ! ? tresări Pilous.
— Și noi ne-am mirat de graba mare în care ați șters-o, sîmbătă seara, de la agenție.
— V-am explicat doar...
— Orice se poate explica. O recunoașteți ?
— Nu.
— Vă mulțumesc, spuse concis Exner, putem pleca. Și cînd ușa se închise în urma lor și mergeau pe coridor, remarcă :
— Probabil ați greșit.
— Cum adică ?
— Necunoscînd-o... vreau să spun, nerecunoscînd-o...
— Nu înțeleg...

— Era frumoasă. Şi nu era proastă. Şi lucra de cîţiva ani pe acelaşi culoar, în aceeaşi redacţie cu dumneavoastră.

— Cu toate astea nu era obligatoriu s-o cunosc.

— Nu era, zîmbi trist Michal Exner, ca de fiecare dată cînd auzea o minciună inutilă. Numai că — nu vă supăraţi pe mine, domnule redactor — chiar acum aţi comis o greşeală.

— Prostii. Doar nu-mi pot aminti de fiecare...

— Nu spuneţi asta ! îl opri Exner. Despre morţi, numai bine, domnule...

Se opriră în faţa intrării în clădire, pe trotuarul umbros al acestei străzi liniştite.

— Asta aşa-i... spuse prosteşte Pilous. Adio, adăugă şi trînti portiera atît de tare, că Bohouš se încruntă.

54

Rămase locului, pînă dispăru maşina. Apoi o porni agale înapoi, spre centrul oraşului. Îi era foame şi era mulţumit.

Şi ştia că nu foamea e principala cauză a mulţumirii lui. Îşi aduse aminte de antropoloaga Hodačová, care se plictiseşte la Libice, în hanul *La Kořínek* şi i se făcu somn.

Intră în prima cabină telefonică ce-i ieşi în cale. Nu funcţiona. Aşa că intră în alta, dar cînd şi al doilea automat îi înghiţi moneda, fără să-i fi fost de vreun folos, porni, oftînd, spre Agenţia de presă.

Vlček şi Beránek citeau raportul autopsiei.

— A recunoscut-o ? se interesară.

— Nu, spuse posomorît. Şi mi-e un somn... Ce mai e nou ?

— Vrei să citeşti ?

— Nu. Pe scurt, despre ce e vorba.

— Pînă acum, totul e normal, spuse Vlček. Nimic interesant. Nu era nici însărcinată, nici bolnavă, nici otrăvită, nici sub influenţa cine ştie cărui drog. Sau medicament.

Nimic. Numai lovitura aceea pe la spate, în cap.

— Recapitulăm ? întrebă Beránek.

Exner luă în mînă declarația lui Vladimír Novák.

— Acum, spuse, n-avem ce recapitula. Cine era de serviciu împreună cu ea ? Malá ?

— Da. Lydie Malá, bătrîne, spuse Beránek semnificativ, douăzeci și doi, necăsătorită, cu domiciliul în Troja.

— Eu am plecat, spuse Exner, citind, pe sărite, declarația lui Novák.

— Unde te duci ? se miră Beránek. E duminică.

— Tocmai de-aia, spuse Exner. Duminica se merge la Grădina zoologică, nu ?

55

— E la rîu, îi explică lui Exner Rudolf Malý, proprietarul vilei. Nu mi-a spus că așteaptă pe cineva.

— Ah, spuse Exner, care-l lăsase pe Bohouš pe chei, să se bronzeze, am trecut din întîmplare. Dar... nu sînt sigur... că o să reușesc s-o găsesc...

— Vă însoțesc, spuse amabil domnul Malý. Se vede că Exner îi plăcea. Unde v-ați cunoscut ?

— Ne-am văzut numai o dată, spuse Exner cu modestie. În treacăt...

Coborîră din cartierul de vile, spre rîu. Dinspre grădina zoologică, vîntul aducea miros de animale sălbatice.

— E frumos aici, spuse Michal Exner cu ipocrizie.

Domnul Malý îl privi cu atîta atenție, încît aproape că nu auzi ce spune.

— Frumos ? întrebă distrat. Da, în special vara. Dumneavoastră nu sînteți din Praga ?

— Ba da, numai că voiajez mult.

— În străinătate ?

— Și acolo uneori.

— Știți, fiica mea nu prea e azi în apele ei... S-a întîmplat un lucru îngrozitor : imaginați-vă, colega ei de serviciu a fost ucisă.

Ar fi trebuit să spună că știe și să se prezinte. Dar nu-i veni. Așa că dădu vag din cap, într-un fel care putea să însemne orice.

— Au chemat-o pe Lydie și a fost nevoită s-o identifice. La morgă. Or ea nu văzuse niciodată în viață un mort.

— Ce neplăcut.

— Cînd s-a întors acasă, înainte de prînz, era albă ca varul. Voia să se încuie la ea în cameră. Dar am gonit-o afară. Trebuie să stea printre oameni. E mai bine decît să se închidă singură în casă și să se gîndească la povestea asta.

— Aveți dreptate, aprobă Exner.

— Nu înțeleg de ce silesc o fată așa tînără să vadă ceva atît de cumplit cum e o prietenă moartă.

— Spuneați că trebuia identificată, remarcă Exner nevinovat.

— Existau mulți alții care ar fi putut să-i ajute la fel de bine. Întîmplător o cunoșteam și eu. O femeie frumoasă și energică. A fost de trei sau patru ori la noi. Frumoasă, energică. Se zice că ar fi făcut-o un mecanic. Un criminal recidivist, condamnat de cîteva ori.

— Ce lucruri se mai întîmplă și pe lumea asta, constată Exner cu un aer vag.

Ajunseră în lunca de pe malul rîului. Apa ușor tulbure curgea spre apus. Lunca era presărată de cuverturi, pe care erau întinse corpuri avide de soare.

— De obicei stă lîngă mestecănașul acela... Malý își puse mîna streașină la ochi. Uite-o ! Vedeți costumul alb cu roșu ? Era prezbit din cauza vîrstei, așa că la distanță avea o vedere de vultur.

— Da. Vă mulțumesc. Și-și luă, ceremonios, rămas bun.

Inginerul Malý procedă la fel și, la despărțire, adăugă :

— Veniți pe urmă la noi, la o cafea. Vă așteptăm cu plăcere.

Privea spre el, dar în locul ochilor văzu niște ochelari întunecați, cu ramă albastru deschis, ca niște ochi de gîndac. Îi trecu prin minte că probabil costumul de baie al Lydiei Malá, alb cu bordură roșu cu albastru, a cărui croială și dimensiuni erau cît se poate de expresiv ajustate, ascundea mai mult decît privirea. Iar mică * nu era deloc ; cît despre păr, îl avea blond cenușiu și tuns băiețește. Michal Exner simți o undă de interes și se învioră.

Stătea lîngă ea, o privea și aștepta să înceapă să vorbească prima. Dar nu se întîmplă așa. Cu un chip impietrit, Lydie își lăsă în jos ochelarii ca de gîndac.

Se așeză deci pe vine lîngă cuvertura ei, ca să fie mai aproape.

— Scuzați-mă, șopti sfios, domnișoara Malá ?

Tonul modest și zîmbetul timid, care nu se potriveau deloc cu îmbrăcămintea cam prea elegantă a lui Michal Exner, o înșelară.

— Da, confirmă ea spusele acestui om politicos care, la prima vedere, corespundea imaginii unui bărbat cum trebuie.

— Eu sînt Exner, zise. Michal Exner..., tăcu și se scuză din nou că o deranjează. Am venit într-o problemă neplăcută...

— Nu înțeleg..., spuse, dar nu prea neprietenoasă.

— Astăzi ați trecut... nu vreau să vă aduc aminte...

— Sînteți... ?

— Da, spuse cu un zîmbet aproape gingaș căpitanul Exner. Sînt chiar de la criminalistică... Probabil n-o să mă credeți... iată legitimația mea... Nu vreau să zgîndăr memoria dumneavoastră, continuă iute, m-ar interesa numai cîteva amănunte neînsemnate...

— Nu știu cum v-aș putea ajuta...

— Doar ați fost prietene, Exner se instală pe marginea cuverturii. Permiteți ? întrebă și-și scoase haina. E zăpușeală... Doar ați fost prietene...

— Cum vrei s-o iei. Mai degrabă colege.

* Malá — mică, în limba cehă (n. t.).

— Colege apropiate ?

— Nici măcar... Niciclnd n-ar fi bănuit că poate să se confeseze cu sufletul atît de uşor unui criminalist de profesie. Cum se întîmplă la serviciu...

— Era mulţumită ?

— Nu. Niciodată nu era prea mulţumită. Dar bănuiesc că noi toţi, unul mai mult, altul mai puţin...

— Ce-o nemulţumea cel mai tare ?

— Că zace la telex, cînd ar putea face o muncă mai interesantă, rîse. Ce-i neobişnuit în asta ?

— Şi dumneavoastră ce părere aveţi ?

Tresări. Nu ştiu, pe loc, ce să răspundă.

— La drept vorbind, nu m-am gîndit niciodată.

— Înţeleg, spuse neglijent. Cîte nu se spun aşa, într-o doară.

— Cam aşa.

— Dar dacă v-aţi gîndi ?

— Era, într-adevăr, deşteaptă... Dar n-avea decît baca-laureatul, ca şi mine, de altfel, doar englezeşte ştia mai bine, şi tocea tot timpul... cum fac şi eu. Numai că era mai ambiţioasă. Dar nu făcuse nimic... sări brusc la altă idee, ca un copil.

— Bineînţeles că nu. Pentru ce ?

— Atunci de ce i-au făcut ce i-au făcut ?

— Doar Dumnezeu, spuse Exner cu evlavie în glas, doar Dumnezeu şi sfîntul Václav pot să ştie. Pînă una-alta. Aţi fost împreună în ultima zi. De dimineaţă, pînă cînd a plecat. Nu vi s-a părut nimic suspect ?

— Absolut nimic. Spuneţi-mi, oftă, ce-ar fi trebuit să mi se pară suspect ?

— Păi, de exemplu, dacă doamna Nováková era neliniştită sau distrată, tristă sau veselă. Mai mult sau mai puţin ca altă dată.

— N-aş putea să vă spun. Neliniştită... Poate mai tăcută. Pe de altă parte... se opri brusc. Cred că e de foarte prost gust să vorbeşti de rău pe cineva care nu se mai poate apăra. Dar aşa e. Cu soţul ei a vorbit mai drăguţ ca de obicei.

— Ce înseamnă : mai drăguț ?

— De cele mai multe ori îi vorbea destul de dur. Ieri aproape că era veselă, sau victorioasă. L-a chemat să vină s-o ia. Nici nu-mi amintesc să-și mai fi dat vreodată întîlnire...

— Vorbea des la telefon ?

— Nu prea.

— Atunci, poate vă amintiți... Exner se opri.

Îl privi întrebător.

— Ascultați, spuse, de parcă i-ar fi venit o idee cu totul excepțională, m-am gîndit la ceva. Dădu drumul genunchilor pe care, pînă atunci, îi îmbrățișase ca un băiețandru, și se aplecă intim spre Lydie Malá. Foarte intim. M-am gîndit la ceva. O chestie atît de banală...

— Un iubit ? întrebă ea, calmă.

— Da...

— Așa e. O chestie atît de banală.

Aprobă din cap și-și îmbrățișă iar genunchii cu mîinile. Nu era o puștoaică chiar atît de naivă pe cît părea.

— Cine ? întrebă cu indiferență.

— Nu știu.

57

Rise.

— Nu se poate. Doar lucrați împreună. Ce vă putea rămîne ascuns ?

— Numele.

— Cum adică ?

— Nu l-a rostit niciodată.

— Bine. Atunci cum de știți că exista ?

— Simplu.

— Dumnezeule, oftă și se întinse lîngă ea, ca un băiețandru cînd paște oile. Cum ?

Lipsa de ocolișuri sau obrăznicia — uneori sînt destul de greu de deosebit și asta depinde de ce simți pentru

celălalt — nu numai că n-o scoase din fire, dar nici n-o supără. De se mira și ea. Se întinse lîngă el, întoarse în direcția lui lentilele intens colorate ale ochelarilor și spuse :

— Ar trebui să vă explic mai pe larg. Oricum, probabil dumneavoastră credeți că mint.

— Cred.

— Zău că nu mint, dommule căpitan.

— Dovada ?

— N-am.

— Atunci explicația pe larg.

Șovăi.

— De exemplu : de cîteva ori a venit cu o scrisoare în mînă. O citea și o rupea.

— Și o arunca la coș.

— Da.

— Și curiozitatea feminină ?

— A mea ?

— Sigur, spuse cu o fermecătoare obrăznicie.

— Prostii. Chiar atît de curioasă nu sînt. Am observat însă că pe plic nu era nici adresă, nici timbru. Doar numele.

— Așa că vă imaginați că o luase de la poartă.

— Nu-mi pot imagina nimic. Poate. Poate că nu. N-am de unde să știu.

— Da' ce v-ați zis ?

— Nimic. Nu mă interesa.

— Și acum ?

— Mi-e frică, spuse sincer. Jur că mi-e frică.

— De ce ?

— Pentru c-aș putea să am și eu un iubit, și să primesc scrisori, și pe urmă...

— Prostii.

— Nu. Nu-s prostii. Mai mult : iubitul acela e în preajma mea...

— Cum adică ?

— În agenție.

Oftă.

— Ce-aţi păţit ?

— Aş dori să vă puneţi puţină ordine în idei. Nu ştiţi cine e, şi deodată afirmaţi că e în agenţie şi în preajma dumneavoastră.

— Dacă nu mă lăsaţi să mă gîndesc în linişte şi să termin ce am de spus.

— Vă rog, aprobă din cap. Tac.

— Da, continuă Lydie Malá. Mi-e destul de frică. Putea s-o facă, dar nu e obligatoriu să fie el. Probabil o să aflaţi dumneavoastră, dar şi cînd veţi afla, tot groaznic va fi, căci la gîndul că o persoană anume e criminalul, ţi se face părul măciucă. Obişnuinţa...

Neagă din cap.

— Nu ?

— Curiozitatea. De exemplu.

— Tot aia e. Pur şi simplu : chiar dacă nu e cel care-i scria, care-i telefona. Ea îi vorbea cu dumneavoastră. Oricum însă îţi poţi da seama. Cînd vorbea cu el, avea alt glas, cum adică, nu vă pot explica, fiindcă nu ştiu, dar i se schimba glasul...

— Nemţii spun : *„Der Ton macht die Musik"*. *

— Da... cam aşa ceva. Sigur. Uneori îl chema şi ea. Forma numărul... la noi în agenţie, cu trei cifre. Spunea cîteva cuvinte nesemnificative... Sau nu spunea nimic şi închidea... cînd era ocupat sau, poate, cînd răspundea altcineva... Ce vă rog eu... acum, în sfîrşit, îşi scoase ochelarii şi Exner văzu că are ochi cenuşii şi pleoapele umflate, probabil de plîns. V-am văzut venind cu tata... Nu-i spuneţi nimic. Crede că sînt atît de impresionată fiindcă am văzut-o. Bineînţeles că e şi asta. Dar mai mult sentimentul acesta. Pur şi simplu, frica.

— Nu-i spun. Simbătă a vorbit cu el ?

— Da.

— Cînd ?

---

* Tonul face muzica — în germ. în text (n. t.)

— Dimineața. Cam pe la nouă.

— Ce i-a spus ?

— Da... se opri. Nici nu m-ați întrebat de ce îmi aduc aminte că a vorbit cu el chiar sîmbătă dimineața... A fost o convorbire destul de lungă... Insista... La noi e gălăgie mare, n-am putut auzi despre ce era vorba și de ce... Nici n-am ascultat. Numai cîteva cuvinte : „Nu pot azi... exclus..." Își puse la loc ochelarii. Asta e tot. Numai impresii. Și-mi pare bine că sînt numai impresii.

— Vă pare bine ?

— Da. Sună ciudat, știu, dar îmi pare bine că nu vă pot spune lucruri concrete. Nu-mi plac vînătorile. De oameni.

— Prostii. Un *om* a făcut ce ați văzut azi.

— Știu. Dar mai era oare om ?

Genul ăsta de considerații nu-i plăcea.

— Pe urmă n-a mai vorbit cu el ? întrebă aproape dur.

— Cred că nu, se opri. Sau... Poate înainte de plecare. Căci cu puțin înainte de trei a dispărut, fără să-mi zică pa, ba și-a lăsat și sacoșa... geanta însă a luat-o... Pînă să plec... cam pe la zece fără ceva, a căutat-o cineva... Poate soțul... Și cineva după-amiaza..

— Cînd ?

— După ora trei. Puțin după ce a plecat.

— Un bărbat ?

— Da. Nu știu dacă era același, sau au fost doi...

Aprobă din cap, de parcă ar fi știut de mult.

— Și pe urmă ?

— Pe urmă, nimic.

— Păcat că trebuie să plec.

— Păcat ? imită tonul întrebărilor lui.

— E frumos și aș avea chef să rămîn. Tatăl dumneavoastră nu știe cine sînt, poate de-aia m-a invitat la o cafea. Transmiteți-i că-i mulțumesc. Zîmbi. Ce-ar fi dacă i-ați spune că vin. Cînd voi găsi un moment mai potrivit.

58

— Nu mi-e bine, spuse Josef Pilous după masa de prînz. Stătea la o măsuță din colțul verandei, era cam palid și avea cearcăne sub ochi.

Nevastă-sa strîngea masa.

— Ar trebui să dormi, zise. Nu înțeleg de ce a fost nevoie să te trambalezi pînă la Praga, cînd îl putea ajuta oricine de la agenție.

— Da, răspunse istovit. Numai că, așa cum ți-am mai spus, mă aflam în redacție după-amiaza și seara.

— N-are importanță. Da' să fugi ca un puști — prin closet și pe fereastră ! — e oricum o prostie. Puteai să pui pariu că... plecă cu vasele în bucătărioară.

— Ce ? Pentru ce puteam să pun pariu ?

— Că o să vină după tine și o să ai neplăceri. Chiar era de la voi ?

— Trebuie să fi fost, spuse posomorît. Altfel nu se poate.

— Prostii. Oricine de pe stradă poate atrage pe oricine în pivniță.

— Pe oricine, poate. Dar oricine, nu. Numai cine știa despre ușă.

— Să admitem. Se întoarse pe verandă. Chiar n-ai recunoscut-o ?

Strînse din umeri.

— Cred că n-o s-o uit pînă la moarte. Am cunoscut-o — n-am cunoscut-o... Nu avea față... păli vizibil. Îmi părea cunoscută, dar e o prostie... Cunoscută ! Asta nu înseamnă nimic. Și o chelneriță pe care o văd de trei-patru ori la restaurant mi-e cunoscută. Sau o fată de la cafenea ! Plec după ciuperci.

— Singur ?

— Aș vrea... Trebuie să-mi revin, cît de cît. Mai avem votcă ?

— Mai e un strop.

Se duse în bucătărioară, ridică ,chepengul unei pivnicioare şi coborî, pe o scăriţă, într-o cămăruţă mică şi întunecoasă. Bîjbîi printre sticlele de pe policioară. Cînd avu impresia că dăduse de cea care-i trebuia, o luă şi o ţinu în sus, către lumină.

Era ce căuta. Pilous deşurubă capacul şi trase cu sete o duşcă zdravănă, direct din sticlă.

59

Trei maşini suspect de nesuspecte se opriră lîngă casa la a cărei mansardă locuia Vladimír Novák. Cei ce veniseră nu coborîră. Singurul ce ieşi din maşină a fost locotenentul Vlček. Aruncă o privire în jur.

De pe o băncuţă aşezată la umbră, sub un copac, în mica piaţă ce se afla ceva mai încolo, se ridică cu greu sublocotenentul Beránek. Porni agale spre Vlček.

— Doarme, zise.

— Ce-ai spus ?

— Doarme, repetă calm Beránek. Cînd am venit, dormea, a întredeschis ochii cînd l-am rugat să ne dea voie să percheziţionăm locuinţa, mi-a turnat o bere, s-a aşezat în faţa mea în fotoliu şi deodată a adormit.

— L-a răpus.

— Aşa se pare. Uite cheia. E încuiat. Ai grijă să nu-l speriaţi. Bietul de el nici nu şi-a dat seama că am ieşit la aer. Unde e căpitanul ?

— *Blondina,* fredonă Vlček, *blondina îmi place cel mai mult...*

— În Troja, pe malul rîului ?

— Îhî.

Se despărţiră făcîndu-şi semn din cap. Vlček privi spre maşini şi învîrti cheile pe degetul arătător.

Dispăru în casă.

Băieţii se strecurară, unul cîte unul, în urma lui. Ca o bandă de conspiratori.

Se lăsa seara şi se săturaseră de el pînă peste cap. Mišar îl însoţise la dejun, şi pe urmă, întrucît acest reprezentant al unei mari agenţii de presă cunoştea Praga şi n-aveau unde să-l ducă (la Karlštejn fusese, la Konopiště fusese, la Slapy fusese, în Cetate fusese şi la Hubertus fusese), directoraul adjunct hotărîse să se sacrifice şi să-şi petreacă după-amiaza împreună la vila lui. Acea vilă care aparţinea întreprinderii şi unde era reşedinţa lui oficială. Sus, deasupra studiourilor Barrandov. Şi fiindcă se gîndise : de ce toate obligaţiile astea să cadă numai pe capul meu ? invitase după-masă, la o discuţie prietenească, şi doi redactori, care se executaseră scrîşnind din dinţi. Pe Král şi pe Šimr.

Căci neobositul reprezentant al agenţiei străine venise ca să discute ce anume din domeniul ştiinţei şi tehnicii noastre interesează agenţia sa. De problema asta, în redacţia care lucra numai pentru străinătate, se ocupa Král, iar Šimr, de zece ani, culegea şi difuza ştiri din acest domeniu pentru presa internă şi pentru celelalte mijloace de informare în masă. Situaţia lui era mai proastă decît a lui Král, căci ştia franţuzeşte la nivelul unui absolvent de liceu pe care limba respectivă nu numai că-l plictisise, dar îl şi obosise.

Se ţinea însă tare.

Şi Mišar şi Král erau convivi cu experienţă.

Toţi laolaltă însă îi mulţumeau doamnei Mišarová care, cu un zîmbet fermecător, menţinea conversaţia la un nivel agreabil.

Şedeau în fotoliile de nuiele din grădină, aşezate direct pe iarbă, sub un castan. Şi pe măsură ce soarele înainta pe traseul lui ceresc, toţi, cu măsuţă şi fotolii, se mutau odată cu umbra copacului, descriind astfel un sfert de cerc.

Oaspetele, probabil, îşi spunea : să mă plictisesc la hotel sau aici, unde măcar e aer curat ? şi părea că nu se lasă dus.

Nici cafeaua pe care doamna Mišarová o servise ostentativ cu o oră în urmă nu reuși să-l facă să se ridice de pe scaun.

Pur și simplu se făcuse că nu observă această aluzie. Precum și faptul că Mišar petrecuse mult timp la telefon și, după convorbire, era vădit neliniștit.

Abia cînd umbra copacului se întinse pînă la gardul grădinii, cînd era de mult ceasul cinei, oaspetele se ridică și, odată cu el, cu o ușurare mai bine sau mai puțin bine ascunsă, toți ceilalți.

Mišar cu oaspetele porniră înainte, urmați de soția lui cu Šimr și Král.

— Mai rămîneți un minut, le ceru ea. Rudla a primit o informație interesantă...

Se despărțiră, deci, la poartă.

— Știu, le spuse Mišar, că vă grăbiți, dar n-aș vrea să nu vă spun și vouă ce-am aflat... Trebuie să-mi revin un pic...

— I-am promis soției... spuse Král timid.

— Eventual îi dai un telefon... Mă trec fiori... Ca să știți despre ce e vorba... Mi-au telefonat de la criminalistică... Unul dintre cei care anchetează crima aia...

— A fost crimă ? Chiar a fost crimă ? întrebă Šimr.

— Sigur, spuse Mišar. Cred că, în privința asta, nu mai există nici un dubiu... Doar că nu știau cine e... Au aflat...

— Criminalul ? se interesă Král.

— Nu. Identitatea victimei. E Věra Nováková, operatoare la telex.

— Asta-i bună, spuse Šimr. Dar de ce ?

— Nu știu nici ei...

Redactorul Král fluieră încetișor, a mirare.

61

— Încet, îl întîmpină Vlček pe Exner, în ușa podului. Doarme.

— Dar...

— E ca un copil, spuse Vlček cu compătimire. N-a rezistat și a adormit în fotoliu.

— La ce n-a rezistat ?

— La tensiunea asta, îi explică Vlček în șoaptă și-l conduse pe Exner în locuința lui Vladimír Novák. Fiecare om, îl instrui el pe Exner, are un sistem nervos diferit. Ne-a dat voie să cotrobăim peste tot, s-a așezat în fotoliu și a mai băut o bere. Pe urmă a adormit.

— Unde sînt băieții ?

— Au plecat.

— Și ?

— Nimic.

— Ce vești bune ! oftă Michal Exner și se uită la Vladimír Novák, culcat pe pat și respirînd mulțumit. Ziceai c-a adormit în fotoliu...

— Așa-i. Dar am controlat și fotoliul, așa că l-am rugat să se mute.

— Sper că n-ați sfișiat husele.

— Da' de unde... Am căutat numai prin haine și prin dulapuri, chestii de-astea. Acolo e corespondența, biletele, notițe. N-am avut timp să le citim.

Exner se așează lîngă Novák și îl scutură ușor.

— Pentru Dumnezeu, domnule Novák, nu puteți dormi tot timpul...

Contabilul deschise ochii :

— Vă rog să faceți ce vreți. Totul vă stă la dispoziție.

— N-ați luat un somnifer ?

— Nu. Nu iau din principiu. Se ridică în șezut, își așează, fără vlagă, mîinile în poală.

— Aveți vreun prieten ? întrebă Exner amabil.

— Am... pe Milan Roček... Cel cu care am fost la fotbal...

— Ar trebui să vă duceți azi în vizită la el.

— Aș putea, admise contabilul cu amărăciune. Așa e.

— Ca să vă mai schimbați gîndurile.

— Poate... Dac-oi reuși... Ați găsit ceva ?

— Ce credeți c-ar fi trebuit să găsesc ?

— Nu știu. Niciodată n-am umblat printre lucrurile ei... Avem sertare separate...

— Nu, n-am găsit nimic... Dar am dori, dacă permiteți, să luăm pentru cîtva timp pachetelul ăsta. Vă facem o listă și...

Dădu din mînă.

— Luați ce vreți.

— Mîine vi le dăm înapoi, făgădui Vlček. Măcar să le numărăm...

— Nu-i nevoie... Mă duc pe la Milan...

— Bine faceți, îl lăudă Exner. Dar, domnule Novák, sincer și între noi : chiar nu știți cine și de ce ar fi putut face una ca asta ?

Scutură din cap.

— Nici nu vreau să mă gîndesc... E o prostie. Arată... parcă ar fi... o crimă sexuală.

— De ce ? se miră Exner.

— O dată, la birou, am discutat despre crimele sexuale. Colegii spuneau că poate să-l apuce nebunia pe oricine, și cel care-o comite e greu de găsit, așa că m-am gîndit că dacă n-aveți, cum spuneți dumneavoastră, motiv, că dacă, pur și simplu, nici eu nu știu de ce, atunci poate numai asta... Domnilor... e de neînțeles...

— Este, aprobă, din toată inima, Michal Exner.

62

Culesul ciupercilor nu-l liniști defel pe Josef Pilous. În loc să-i abată gîndurile, ele îi reveniră și se instalară cu disperată încăpățînare, și nu era chip să fugă de ele.

De obicei se ascundea în pădure de familie și de oameni. Ca să rămînă cîteva ore singur, să nu fie silit să răspundă nimănui, să nu discute cu nimeni, să nu pară într-un fel sau altul, pur și simplu ca să nu-l deranjeze tovărășia oamenilor de care, datorită profesiei lui, era sătul pînă în gît.

Acum se simțea mai neliniștit decît fusese după-masa. Ceea ce înainte îi făcea plăcere — parfumul de lemn care

arde, forfota așezării stingîndu-se încet, pîriul, care se auzea de pe verandă — acum parcă îl apăsa.

Erau acolo soția și fiica și cu toate astea, sau poate tocmai de aceea, simțea, gata să-l înăbușe, apăsarea singurătății. Vorbea într-o doară despre tot felul de prostii.

— Ești prea sensibil, îi spuse soția.

— Trebuia s-o fi văzut, răspunse morocănos. Mă duc la culcare, declară după cină.

Urcă în dormitor, dar știa că nu va reuși să adoarmă. Aprinse veioza, luă prima carte care îi căzu în mînă și citi. Se străduí să citească. Era o încercare de evadare cu gîndul din agitația și realitatea zilei care tocmai trecuse. Evadare ce nu-i reuși absolut deloc.

63

— Prostii, Mišarová se juca cu paharul în care se rostogolea un coniac parfumat. Alibiul e o prostie... pentru o clădire ca a agenției, și ar fi o prostie să vrei să stabilești un alibi pentru oricine tocmai după-masa.

— De ce tocmai ? întrebă Šimr.

— Fiindcă e ora schimbului. Oamenii merg la masă — și, știu eu ? — cine nu umblă degeaba prin clădire.

— Bineînțeles, aprobă Mišar. Motivul. Asta e cel mai important.

— Seamănă... spuse redactorul Král, deși nu mă pricep, cu o crimă sexuală.

— Cineva dinafară ? se miră Mišar. Cred că portarul l-ar fi observat.

— Ăla nu observă nici un elefant, oftă Mišarová. Ți-ai găsit. Și era, sigur, un bărbat ?

— Dac-ați fi văzut cum arăta... Nu putea fi decît un bărbat...

— Dumneavoastră n-ați recunoscut-o ?

— Nu v-ați mira, dacă ați fi văzut-o. Mai bine să nu mai vorbim despre asta, spuse Král scîrbit. Nici o plăcere să-ți aduci aminte de asemenea spectacol...

— Eu unul, recunoscu Šimr, eu unul aș fi picat lat.

— Mult n-a lipsit. Nováková... Věra o chema, nu ? întrebă Král.

— Cred, răspunse Mišar. Věra, da, cred că Věra. De ce ?

— E absurd să nu-ți aduci aminte de cineva cu care te întîlneai aproape zilnic pe culoar...

— Lucra de la șapte dimineața, la trei pleca, spuse Šimr.

— Sau venea la trei și pleca la zece, la unsprezece. Și cît stăm noi în redacție ? După cum se nimerește. Pe cîți oameni din agenție nu-i cunosc !

— Sigur, aprobă Král. De fapt ăsta-i adevărul. Numai că, în legătură cu asta, mi-a venit o idee cu totul ciudată...

— Și anume ? se interesă Mišarová, căci i se păru că tăcerea lui Král durase cam prea mult. Și ea era nerăbdătoare. Și tulburată de acest caz. Ce idee ?

— Nu știu nici ziua, nici ora, spuse Král prostește și se corectă. Adică : oricare dintre noi poate să se trezească într-o situație foarte neplăcută, fără vina lui. O clipă, o admonestă pe Mišarová, care se pregătea să-l întrerupă din nou, aș dori să-mi termin ideea. Mai bine să dau un exemplu. Uite, Šimr. E însurat. Totul e în ordine și normal, ca la oricare altul. Întîlnește întîmplător o femeie. Măritată, să zicem. Nováková era măritată ? Era. Deci o femeie măritată. Și trăiesc împreună una din acele mici aventuri inutile. Poate nu e prima oară, asta n-are nici o importanță. Și deodată cineva, Dumnezeu știe unde și Dumnezeu știe de ce, o ucide. Iar Šimr se află, din întîmplare, implicat. Și orice alibi, după cum recunoașteți, e foarte incert. Și uite-așa Šimr e băgat în chestia asta pînă-n gît.

— Interesant, declară redactorul Šimr, vrei prin asta să afirmi că presupui că Nováková avea pe cineva, așa cum sînt eu ?

— Da.

— De unde poți să știi ?

— Să știu, sută la sută, nu pot. Dar îmi pot imagina.

— Dovezi ?

— Foarte vagi.

— Cuvinte goale, domnilor, declară Mišarová. Spuneodată, ce naiba, dacă știi că avea un iubit sau nu.

— Tot ce știu, spuse Král alene, e că, în ultima vreme, un bun cunoscut al meu vorbea des la telefon cu o femeie care, sigur, nu era nevastă-sa. Că, ce-i drept, în prezența mea îi spunea întotdeauna, la telefon, dumneavoastră, dar în același timp vorbea cu un ton care nu excludea, ba dimpotrivă, confirma că acest dumneavoastră era formal. Iar conținutul ? Ce să vă spun ? ! Oamenii care se cunosc bine se înțeleg din aluzii.

— Vrei să spui, rosti Mišar rar, că știi pe cineva care era...

Král aprobă din cap.

— Dar nu pot dovedi.

— Și cine anume ?

— Responsabilitatea rostirii unui nume, în acest caz, este atît de mare, încît nu îndrăznesc...

— Prostii, îl întrerupse Mišarová. E clar ca lumina zilei. Nu poate fi decît cel care lucrează în birou cu tine. Pilous !

Redactorul Král, după o oarecare ezitare, aprobă din nou din cap.

64

Mišarová dădu pe gît restul de coniac și își turnă iute altul.

— Ce prostie... protestă timid Šimr.

— Nu știu... rosti Mišar nesigur, dar e prea grav...

— Le-ai spus ? întrebă Mišarová.

— Celor de la criminalistică ? se miră Král. Nu. De ce ?

— Evident. Nu are dovezi.

Mišar dădu din mînă.

— Nu are, se codi Šimr, cu toate astea...

Amuțiră și tăcură îndelung, pînă cînd Mišarová sparse tăcerea. Vorbea rar și se uita din nou la coniac, cum se rostogolește în pahar.

— Cred că ar fi, într-adevăr, mai bine să tăcem...

— Tăinuirea nu rezolvă nimic, declară Mišar. E o prostie. N-a făcut-o Pilous.

— Bineînțeles, aprobă nevastă-sa, dar poate chestia asta ar ajuta la descoperirea unor legături...

— E mai rău decît credeți, zîmbi Král cu amărăciune. Crima s-a petrecut în jurul orei trei. Și exact atunci l-am întîlnit pe Pilous, repezindu-se la lift... la liftul care duce la ușa aia...

65

Strălucirea farurilor mașinilor ce veneau din sens opus îl lovea în ochi. Un șir nesfîrșit de lumini. Excursioniștii se întorceau în oraș.

Șoferul Tatrei 603 oficiale, Bohuslav Vok, conducea, în consecință, prudent. Pe bancheta din spate dormea liniștit Michal Exner. O luară apoi pe o șosea lăturalnică și, pe un drum prăfuit de țară aproape peste cîmp, ajunseră în piața satului Libice. Exner își îndreptă cravata, se întinse, își luă rămas bun de la Bohouš și așteptă pînă cînd mașina dispăru într-un nor de praf.

De undeva dintre coroanele castanilor, o singură lumină galbenă simboliza iluminatul stradal și tulbura noaptea liniștită.

Ca și fereastra deschisă a hanului *La Kořínek*. În lumina ei tulbure, sub copacii de peste drum sclipeau din cînd în cînd lacul și cromul Mercedesului lui Exner.

La fel ca în urmă cu cîteva săptămîni, cînd venise aici pentru prima dată, liniștea era tulburată doar de un lătrat îndepărtat și, cînd se apropie de han, de plescăitul cărților de joc.

Urcă treptele de piatră — tocite de generații de cheflii — și intră în local. Hangiul Kořínek, ca de obicei, se afla în spatele tejghelei vechi. Ștergea tabla roșie de

aramă. Cînd Exner intră și salută vesel și zgomotos, Kořínek îi răspunse cam încurcat și arătă, din priviri, spre ușa bucătărici.

Exner îl ascultă bucuros, căci îi era foame. Dar cînd rămaseră singuri în bucătăria goală și curată, lîngă masa mare, bine frecată, cînd se așeză, așteptînd nerăbdător să audă ce are domnul Kořínek să-i spună, înțepeni brusc.

— Vi s-a întîmplat ceva, zise.

— Viața, rosti Kořínek, nu-i întotdeauna veselă.

— Ce vă frămîntă ?

— Aș avea niște șnițel de vițel. L-am păstrat de ieri.

— Bine, dar de ce nu-i viața veselă ?

— Sînt situații..., menționă Kořínek. Diferite și neașteptate. Ce-ar fi să aruncați o privire în cameră, pînă pregătesc eu aici...

— Dar...

Kořínek strînse, nesigur, din umeri.

66

În zilele de duminică, restaurantul *La spicul de orz*, de la colțul străzii de lîngă Agenția de presă, părea întotdeauna mai elegant. Căci instalatorii, mecanicii, fochiștii și toți ceilalți care, în zilele lucrătoare, veneau din cele cîteva blocuri cu instituții de primprejur, nu mai erau aici.

Ba s-ar putea spune că *Spicul de orz* semăna cu un local intim. Clienții erau, în cea mai mare parte, oameni care veniseră să-și petreacă duminica la Praga și nu știau ce să mai facă pînă la plecarea autobuzului sau a trenului.

La tejghea stătea Gustav Šoule, fochistul agenției.

— Isuse, zău că nu știu, îi repeta, poate pentru a șasea oară, responsabilului. Jur, omule, că habar n-am.

Acesta întinse mîna în spate, pe un raft, și îi oferi lui Šoule o țigară scurtă de foi.

— Am primit după-masă o cutie de la un neamț. Eu n-aș suporta chestia asta.

— Ce anume ?

— Vina, spuse cîrciumarul posomorît. Sau conştiinţa încărcată, Gustav, tot una-i. Aprinse un chibrit şi-l ţinu sub vîrful ţigării lui Şoule. Ţigara de foi se mişca neliniştită.

— Nu-i de colea, ce zici ?

— Cine ?

— Ţigara. Cine credeai ?

— Cmelik.

— De cînd îl cunoşti ?

— De cîteva săptămîni. Un om de treabă.

— Dar cînd se pileşte...

— Aşa-i. Asta aşa-i. De n-ar trăncăni tot timpul despre femei. Isuse ! S-a stins. Mai dă-mi un chibrit.

— Ţine cutia. Cumpăneşte în sufletul tău. Uite cum trebuie să judeci : Aici sînt eu. Şi aici ceilalţi. Şi cămaşa e mai aproape de corp decît haina. Umplu un semicerc de halbe şi se duse să le împartă pe la mese. Gustav Şoule îl urmări cu o privire stinsă. Responsabilul se întoarse şi începu să spele alte halbe.

— Mie mi se părea, începu Şoule nesigur, un nătărău de treabă...

— Condamnat pentru acte de violenţă, grozav nătărău, n-am ce zice !

— Păi dacă ei, oricum, ştiu totul...

— Care ei ?

— Ăia... criminalistica, nu ? Isuse, păi ei au cartoteci. Trebuie să aibă.

— Cartoteca înseamnă fişe moarte, Gustav.

— Ştiu c-a dormit în sala cazanelor.

— Faptul că un om doarme undeva, nu dovedeşte nimic.

— Dumnezeule, rosti Şoule disperat, iar mi s-a stins. Ţigara e bună, dar s-a umezit... Aŭ vorbit cu el şi i-au dat drumul...

— Eşti singurul, spuse dur cîrciumarul, şi eu pot depune mărturie în faţa întregii lumi că e aşa, care l-a

întovărăşit în sala cazanelor — şi asta chiar în perioada critică. Şi să nu-ţi închipui, prietene, că pe tine nu te sondează...

— Cum, pe mine ?

— Clar. Eşti băgat în treaba asta ca şi el. N-ai impresia ?

— Da' cu mine au vorbit foarte frumos... spuse, nesigur, Şoule. Prieteneşte.

— În felul ăsta ţi-au arătat precis că eşti şi tu printre fişele alea.

— Isuse ! Ce fişe ?

— Ale suspecţilor.

— Da' ce să le fi spus ? Eu n-o cunoşteam.

— Pe lumea asta, i se adresă sever responsabilul, există şi crime sexuale.

— Isuse !

— Gustav, te sfătuiesc ca prieten, eu m-aş duce şi le-aş spune tot ce ştiu. De la *a* la *z*. Uite-aşa.

— Da' eu, pentru numele lui Dumnezeu, nu ştiu nimic !

— Ştii ce zicea. Şi mi-ai mărturisit că asta nu le-ai spus-o. Pot depune mărturie.

— Despre ce, pentru Dumnezeu ? Că ţi-am zis că nu le-am zis nimic ? Dă-mi o... ei...

— Secărică ?

— Îhî.

— Mică.

— Mare. Ai depune tu mărturie împotriva mea ?

— Nu împotriva ta, pentru adevăr. Pentru liniştea mea sufletească, Gustav. Sau pentru conştiinţă, spune-i cum vrei.

Şoule dădu paharul pe gît.

— Aşadar mă sfătuieşti să-i caut eu.

— Aşa ar trebui, Gustav.

— Isuse, spuse Gustav Soule, distrus.

Peste arinii de lîngă pîrîu și peste întreaga vale coborîse liniștea însingurată a nopții.

Forfota care culminase în primele ore ale serii, cînd locuitorii temporari își părăsiseră cabanele și plecaseră pe la casele lor, se domolea treptat. Josef Pilous nu mai avea ce să asculte și se străduia să fugă de povara propriilor gînduri. N-ar fi reușit să se concentreze asupra unei cărți. Ghicea cine din ce cabană anume pornește mașina, pe unde iese în șosea, și în gînd urmărea drumul mașinilor după zgomotul cu care se îndepărtau.

După ora zece se culcară și, desigur, adormiră și soția și fiica lui. Erau obișnuite să rămînă, din cînd în cînd, singure. Poate că nici nu le displăcea. Iar Pilous era bucuros că reușea — atunci cînd voia — să fie departe de ele, ba chiar era convins că e avantajos pentru toate părțile implicate.

Numai că niciodată nu-și dăduse seama de un lucru pe care îl pricepea abia azi. Și anume că aici, în familie, nu există nimeni cu care, în afara *plăcerii* singurătății, să poată purta și *povara* ei.

Și cu cît înainta seara, cu cît se împlinea noaptea, purta acea povară din ce în ce mai greu ; îl înăbușea și i se părea că tavanul de lemn și grinzile coboară din ce în ce mai jos, ca să-l strivească de podea ca pe o muscă.

Deschise încet ușa de la balcon, își luă un scaun și se așeză afară, învelit într-o cuvertură.

Din lunca umedă din vale, acolo unde pîrîul își pierdea ritmul și mișcarea, răsuna orăcăitul broaștelor. În coroanele arinilor, din cînd în cînd, se foia ceva. Stelele nu se vedeau, un aer umed umplea valea, aer care spre dimineață se preschimbă în aburi de ceață.

Voia să chibzuiască, dar nu putea.

Să doarmă — nici gînd de așa ceva.

Voia să vorbească, dar nu avea cu cine. Cu broaștele ? Prostie ! Cu arinii ? Ridicol ! Dar o salcie, găunoasă ? Unde să găsească o salcie găunoasă ?

Deși se străduia să bagatelizeze problema, nu reușea. Chiar dacă anii petrecuți într-o muncă ce-i oferea — cum nu oferă multora — posibilitatea să trăiască într-un mediu care, pentru un cetățean normal nu va fi niciciînd normal, despre care acesta va afla întotdeauna numai din veșnic repetatele comunicate cum că cutare și cutare au organizat o recepție în onoarea lui cutare și cutare și că acea recepție s-a desfășurat într-o atmosferă prietenească, cordială, foarte prietenească, foarte cordială sau pur și simplu s-a desfășurat, și că la ea au participat cutare și cutare și cîțiva membri ai corpului diplomatic, sau corpul diplomatic sau... ș.a.m.d., chiar dacă acești ani îi oferiseră prilejul de a cultiva în el un cinism nemărginit, nu putea aplica acest cinism la situația în care se afla. Nu era cu putință să rămînă aici, în balconul vilei, să asculte noaptea și să tacă.

Tensiunea în care trăia era atît de puternică, încît lumea începu să se clatine sub ochii lui. Nu putea nici măcar să se ridice și să se plimbe. Le-ar fi trezit pe cele două femei care dormeau jos. Nu putea umbla încolo și încoace, nu putea vorbi de unul singur, bate din picior, fuma și ciocăni cu degetul în pereți și în lucruri.

Nu-i rămînea decît să stea liniștit sau să doarmă.

Să stea liniștit sau să doarmă liniștit.

Să fumeze în tăcere și să privească întunericul. Și să asculte pălăvrăgeala broaștelor.

Se ridică, duse încet scaunul și pătura la loc, mîzgăli pe o bucată de hîrtie că a trebuit să plece și în clipa aceea îi era perfect egal dacă soția îl va crede sau nu, dacă-i va pretinde mai mult sau mai puțin energic explicații sau amănunte.

Se îmbrăcă, stinse lumina, coborî încet și o clipă ascultă dacă dorm amîndouă. I se păru că da.

Așeză, pe dibuite, biletul pe masă, scoase încet legătura de chei din broască și o puse lîngă bilet. Folosi apoi cheia lui și încuie cu grijă și fără zgomot cabana pe dinafară.

Roua căzuse din belşug. Pînă să ajungă la maşină, pantofii îi erau uzi şi pantalonii jilavi.

Pentru prima dată de cînd avea cabana asta era bucuros că e silit să lase maşina departe.

Porni, şi musculiţele şi fluturii de noapte îşi începură dansul în faţa farurilor.

Maşina se hurduca pe drum. Luă viteză şi se simţi uşurat pentru că, în sfîrşit, trebuia să fie atent la altceva decît la gîndurile lui.

Se descurcă printre serpentinele strînse, ieşi din vale şi sus, pe drum drept, acceleră. Vîntul şuiera pe lîngă fereastra întredeschisă.

Noaptea era mai plăcută în mişcare decît în repaos. I se părea numai. Noaptea era la fel, el însă se simţea mai bine, fiindcă se hotărîse să se urnească din loc.

68

Îşi făcea bagajul.

Michal Exner era singur în camera hanului *La Koňinek* şi-şi făcea bagajul, se mişca sprinten şi fluiera încetişor.

Pe patul aşternut zăcea un plic rupt în grabă şi lîngă el se lăfăia o scrisoare. Era scurtă, aproape ştiinţific de aridă :

Iartă-mă,
n-ar fi trebuit, probabil, să pleci. A venit cineva, un om pe care-l cunosc mai de mult decît pe tine. A aflat unde sînt. N-are a face. A dormit în oraş, a venit pînă aici, ca să mă vadă, şi m-a găsit singură. Azi m-a convins. Probabil are dreptate.
E. H.

Pentru căpitanul Exner era o lovitură, dar nu tragică. Cînd primul val de durere trecu, simţi chiar o oarecare uşurare şi se apucă, cu poftă, de împachetat.

Chemă Praga şi-i comunică lui Beránek că, datorită importanţei cazului, se întoarce chiar în noaptea aceea.

— E întunecoasă, menţionă Beránek.

— Nu prea, îi spuse.

— Pot să-ţi cînt ?

— De ce nu ? De obicei însă îmi cîntă Vlček. Are ureche şi voce mai bune.

— *Mîine dimineaţă, fix la no-ouă,* cîntă sublocotenentul Beránek, *am întîlnire cu un în-geer, părul-i luminează ca o flacără de aur...*

— Puşlama ce eşti !, spuse înverşunat Michal Exner şi închise.

69

Telefonul sună pe noptiera de lîngă doctorul Erlich Bouda. Bouda întinse mîna după receptor. Nici nu se sperie, nici nu sări în sus, nici nu întredeschise ochii, cu siguranţă că nici nu se trezi de-a binelea. Cînd era de gardă, cam pe la ora asta de după miezul nopţii începea, în mod curent, ziua lui de lucru.

Căci doctorul Erlich Bouda era ginecolog.

Duse receptorul la ureche, pe pernă.

— Azi nu sînt de gardă, spuse. Deşi, de fapt, dormea încă, în capul lui era clar care-i sînt îndatoririle.

— Aici poarta, zise glasul din receptor.

— Azi nu sînt de gardă, repetă doctorul Bouda cu răbdare şi calm. Doctoriţa...

— Domnule doctor, vă caută domnul Pilous.

— Ce ? abia acum începu Bouda să se trezească. Ce-i ?

— Vă caută domnul redactor Pilous şi eu ştiu că nu sînteţi de gardă, dar el spune că n-a venit cu vreo femeie care naşte...

— Atunci dă-i drumul.

— Nu vă supăraţi domnule doctor, dar eu nu pot să las poarta. Nu e...

— Nimcreşte el, spuse Bouda şi închise telefonul. Aprinse lampa şi se dădu, cu greu, jos din pat. În zece ani de spital nu se obişnuise încă să se trezească iute şi, vioi, să se poată apuca imediat de treabă. Merse clătinîndu-se pînă la lavabou, se spălă pe dinţi (spălatul pe dinţi îl trezea întotdeauna cel mai bine) şi se clăti pe faţă. Toate astea le făcu pe jumătate adormit.

Abia pe urmă îşi dădu seama că e o prostie, de ce să vină Pilous la el la miezul nopţii ?!

Deschise uşa chiar în momentul în care Pilous cotea de pe culoarul principal. Îi făcu doctorului semn cu mîna, îl salută şi pînă să intre, îi spuse scurt, din prag.

— Iartă-mă, Erlich, dar am dat de belea.

Bouda strînse ochii şi, neînsufleţit parcă, se duse la lavabou şi bău multă apă. Pe urmă puse de cafea.

Avea impresia că visează încă. Dar din comportamentul lui Pilous înţelegese că nu-i vorba de un fleac.

Se aşezară la o măsuţă, redactorul bău şi se strîmbă fiindcă îşi arse limba.

— Fir-ar... Scuză-mă, Erlich.

— Te simţi prost ?

— Eu ? Nu. Adică da. Dă-mi o ţigară... Şi-o aprinse. La noi a fost ucisă... Vera e moartă.

— Ce ?!?

— A omorît-o cineva, omule.

— Prostii !

— Nu, nu, prietene. Am văzut-o. Nu ştiau cine e, aşa că ne-au arătat-o cîtorva... Am crezut că leşin.

— La morgă.

— Da.

— Şi cum au omorît-o, pentru numele lui Dumnezeu ?

— Nu ştiu. Oricum, groaznic. Înţelegi, prietene, cine a făcut-o, i-a zdrobit toată faţa. N-am putut rezista, aşa c-am venit la tine...

— Vrei un calmant ? Sau să-ţi fac o injecţie ?

— Cred c-aş adormi pe loc.

— Exact ce-ţi trebuie.

— N-am dormit de două nopți. N-am dormit ca lumea de două nopți. Numai că trebuie să discut cu cineva, pentru că... N-am mărturisit.

— Ce anume ?

— În general. Nimic.

— În cazul ăsta, prietene, spuse doctorul Erlich Bouda, chiar e-ai dat de belea.

70

Noaptea era atît de caldă, încît nici n-a fost nevoie să ridice capota mașinii. Ce-i drept, îi cam sufla vîntul în ceafă, dar rezolvă problema punîndu-și pe cap o pălărioară fistichie din piele, cu care ziua n-ar fi îndrăznit să iasă pe stradă.

Era bucuros că e noapte și că e singur și-și poate face ordine în gînduri. Numai că gîndurile erau atîtea, încît aproape că nu merita osteneala să încerce să le ordoneze.

Așa că preferă să respire aerul curat ; nu se grăbea și se bucura de drum. Mercedesul aluneca asemenea unui cărăbuș negru, iar căpitanul Michal Exner fluiera încetișor și fals.

Străzile orașului erau aproape pustii și tramvaiul de noapte se plictisea la cap de linie.

Opri în fața casei unde locuia și se duse să deschidă poarta, ca să intre cu mașina în curte, sub streașină. O umbră neagră se dezlipi dintr-un colț întunecat și se îndreptă spre el.

Observă umbra și așteptă cu cheia în mînă.

— Bună seara, spuse sfios umbra ; era Gustav Šoule. Nu știu dacă vă aduceți aminte de mine.

— Sigur că îmi aduc. Dar de ce îmi păziți casa, domnule Šoule ?

— Păi dacă vreau să vă spun ceva...

— Puteți să-mi spuneți și mîine.

— Nu pot. Eu...

— Ba puteți. S-a întîmplat ceva ?

— Isuse Cristoase, nu ! Adică... M-a trimis domnul Beránek.

— Atunci spuneți, ce-i ?

— Păi e cam greu, domnule, domnule...

— Căpitan, spuse Michal Exner. Pe lumea asta sînt multe lucruri grele, domnule Šoule. Ca, de exemplu, bara aia de fier din sala cazanelor de la voi.

— Aici nu-i vorba despre bara aia, domnule căpitan.

— Atunci despre ce e vorba ?

— Despre Čmelík. Despre Petr.

— În cazul ăsta știți ce, domnule Soule, spuse Exner amabil. Alături e un parc, haideți la o mică plimbare. O să ne facă bine.

71

Aici, în mijlocul unor clădiri vechi, ce-au fost construite cu economie, nu rămăsese loc și pentru un parc. Erau doar cîțiva copaci, cîteva bănci, un gazon cu iarbă ofilită și niște straturi de floricele.

Începură să se plimbe în jurul acestor straturi.

— Mă mustră conștiința, declară Gustav Šoule. Tovarășe, doar e vorba despre o crimă...

— E, aprobă Exner.

— În viața mea n-am turnat pe nimeni. Numai că, Isuse, asta nu-i turnătorie.

— Ce nu-i turnătorie, domnule Šoule ?

— Dacă spun ce-am auzit.

— Nu-i turnătorie. Dar nici ca mărturie nu prea are valoare.

— Isuse, e clar. Nu pot depune mărturie, tovarășe căpitan, fiindcă n-am văzut nimic. Da' eu am fost cu Čmelík la restaurant.

— Cînd ?

— Sîmbătă după-amiază.

— La ce oră ?

— Cum v-am mai spus. Se potrivește. Numai că eu — fără vreo intenție, Dumnezeu mi-e martor...

— Sigur că e, spuse Exner cu evlavie în glas. Sigur. Ce n-ați spus ?

— Ce tot trăncănea Čmelda...

— Čmelda ?

— Așa-i spun eu, Čmelda.

— Aha. Și ce trăncănea. O amenința ?

— Pe cine ?

— Pe doamna de la telex.

— Pe fata ucisă ? Isuse, n-am spus una ca asta-? se sperie Gustav Šoule. Nu amenința pe nimeni. Avea chef de-o femeie. Înțelegeți ? Turuia întruna că merge după fete.

— Care fete ? întrebă Michal Exner interesat.

— Așa, în general. Între noi : cînd se cherchelea, Čmelda era ca un taur. Să nu-i fi stat nimeni în cale. Și, ce-i drept, cum vede o femeie...

— Interesant, menționă Exner. Și pe urmă ?

— Păi, nimic. Nu vă trece nimic prin cap ?

Michal Exner dădu din mînă.

— Mie îmi trec o mulțime de lucruri prin cap, domnule Šoule. Dar dumneavoastră ?

— Nici măcar. Dar, drept să vă spun, chestia asta -m-a dat gata. Uneori vorbesc și eu așa, cu mine. La fel și acum. Isuse, e groaznic !

— E.

— Isuse !

— Așadar, domnule Šoule, dumneavoastră credeți că după ce l-ați culcat pe Čmelík și ați plecat, Čmelík s-a trezit și s-a dus să caute o femeie. A întîlnit-o pe Věra Nováková, s-a dat la ea, ea i s-a opus și asta o fost.

— Da, ridică Gustav Šoule mîna, cu un gest larg. Dumnezeu din ceruri știe că eu nu cred nimic. Čmelda mi-e prieten...

— Un bătăuș, remarcă Exner. Condamnat pentru acte de violență.

— Totdeauna i s-a opus cîte cineva. Eu nu cred nimic. Pe mine, conștiința...

— Și sufletul.

— Și.

72

La cîntatul cocoşilor, pe Michal Exner îl trezi un glas gingaş. Deschise ochii.

Pe patul lui şedea sublocotenentul Beránek şi fredona încetişor.

— *Mîine dimineaţă, fix la no-ouă...*

— Ce banc prost ! spuse Exner dezgustat. Dacă nu eram singur ?

— Aş fi tras cu ochiul, răspunse Beránek şi aş fi şters-o pe nesimţite. N-am vrut să te trezesc brusc, cu telefonul.

— Ce frumos din partea ta ! declară Exner. Mulţumesc pentru vizită şi noapte bună. Dacă ai chef, poţi să-mi faci o cafea. Închise ochii.

— A fost Šoule la mine...

— Ce coincidenţă. Şi la mine. Dorm.

— Şi acum o jumate de oră a telefonat Pilous.

— E la cabană.

— Nu.

— Ia te uită.

— Ar vrea să discute cu tine.

— Unde e ? După uşă ?

— Nu, spuse Beránek zîmbind galeş, la maternitate.

73

Căpitanul Michal Exner se ridică în capul oaselor. Tovarăşe sublocotenent, ia suflă-ncoace !

Beránek îi suflă drept în faţă.

— Nu beau niciodată cînd sînt de serviciu.

— Unde e Pilous ?

— La maternitate, răspunse calm Beránek. Cel puţin aşa pretindea.

— Şi tu l-ai crezut ?

— De ce nu ? Am telefonat acolo şi portarul mi-a spus că, într-adevăr, un oarecare domn Pilous a venit

după miezul nopții la un oarecare doctor Bouda. Erlich Bouda.

— De ce tocmai la maternitate ?

— Asta nu mi-a mai spus. Presupun însă, adăugă Beránek, că avea el un motiv.

— Probabil, aprobă Exner și se dădu jos din pat. Altceva ?

— Mai întîi a telefonat la noi și de-acolo i-au dat numărul meu. A sunat imediat după ce am ajuns acasă. Am stat toată seara cu Vlček.

— La restaurant ?

— Da. La Melbasy, într-un separeu.

— Singuri ?

— Cu cutia cu hîrtii de la Novák.

— Și ?

— Să recapitulăm ?

— Eventual.

74

Sublocotenentul Beránek frunzări celebrul său carnețel.

— De fapt a fost o mare plictiseală. Am făcut un fel de mică statistică preliminară... Dacă te interesează... Cîte scrisori, cîte vederi, de la cine... Numele mic. Prieteni comuni Jitka și Jirka, Milada, Vojtěch... alți cîțiva. Da, aș bea ceva. Am văzut că ai niște suc în frigider. Așa.

— Martell nu vrei ?

— N-ai tu Martell. De vrut aș vrea.

— Nu am. Mai departe ?

— Un pachet mare, căruia i-am putea da titlul general : învățarea limbii engleze. Notițe, cuvinte, traduceri și altele. Tot aici, cîteva reviste. Numai că eu nu știu englezește, așa că n-am putut citi nimic și, bineînțeles, nici Vlček. Deci dacă printre ele există unele însemnări, urmează să le dezlegi tu. Pe urmă vreo două rețete, cîteva chitanțe. Da. Ceva interesant poate ar fi. Date.

— Ce anume ?

— Date, repetă Beránek cu încăpățînare. O mulțime de date. Cincisprezece, douăzeci. Și la patru date, cîte un nume.

Beránek rîse încetișor.

— I-am telefonat din nou sărmanului Novák. Nu cunoștea numele alea.

— Ai hîrtia la tine ?

— N-o am. Ți-o dau mîine.

— Date ! Exner strînse din umeri. După cum știi, femeile...

— Își fac, de obicei, cerculețe în agendă. Dar nu scriu date pe hîrtie. Și mie mi-a dat prin cap deșteptăciunea asta. Numai că nu corespunde.

— Ce știi tu.

— Nu corespunde, se încăpățînă Beránek. Vezi tu mîine.

— Atunci o fi vreun fleac. Rufele date la spălat sau așa ceva.

— Poate. Dar și-așa pare cam ciudat. Știi ce, hîrtia asta o prezint separat, ca pe-o enigmă. Bine ?

— Eventual. Mergem ?

Coborîră scările și Beránek continuă cu glas scăzut :

— Lista aia mi-a atras atenția fiindcă nu intră în nici o categorie. Mai departe... Prea multe n-am găsit. Scrisorile de dragoste ale lui Vladimír Novák.

— Interesant...

— Nu. Nu-s deloc interesante.

— Nu la asta m-am referit. Că le-a păstrat.

— Așa se obișnuiește în toate familiile, nu ?

— Scuză-mă, strînse Exner din umeri. N-am experiență. Vrei să deschizi poarta ?

— Se-nțelege.

Beránek nu numai că deschise poarta, dar o și închise cu o grijă inutilă. Se așeză lîngă Exner.

— Încotro ? întrebă Michal.

— Ți-am mai spus. La maternitate.

— La care anume ?

— La sfîntul Sebastian. Apropo — ce ţi-a zis domnul Šoule ?

— Simţea nevoia să-şi descarce sufletul.

— Hm... Berának se scărpină după ureche. Am impresia că nu e singurul...

75

Maternitatea La sfîntul Sebastian se numără printre cele mai cunoscute. Nu numai datorită unei tradiţii respectabile şi bunei ei reputaţii, ci şi datorită arhitectului care o proiectase aici, în Europa centrală, ca pe o veche abaţie engleză din cărămizi roşii, înconjurată de un gard înalt din acelaşi material. Astfel că, în afara scopului pentru care fusese construită, slujea ca unic decor pentru cineaştii Europei centrale care voiau să prezinte autentica *merry old England* *.

Opriră în faţa intrării gotice şi, pînă să coboare din maşină, poarta se şi deschise, portarul ştiind că trebuie să acţioneze prompt şi plin de grijă.

Rămase însă cam mirat cînd văzu în faţa porţii doi bărbaţi.

— În vizită, spuse Exner. La doctorul Bouda.

— Îl chem imediat.

Berának cercetă cu privirea plafonul boltit.

— Eu mă duc să mă culc, declară visător.

— Unii au noroc, spuse Exner şi căscă. La agenţie vin abia după-amiază. Dacă mă trezeşte cineva înainte, îl împuşc.

— Apropo : ai primit muniţii ?

— Ce fel ? se miră Exner. Eu nu trag.

— Trebuia să le ridicăm, spuse Berának. Acum o lună.

* Bătrîna Anglie veselă (în engl. în original).

— Am destulă, n-am pus mîna pe revolver de cînd mi l-au repartizat. Cred c-a ruginit... Somn uşor, îşi luă rămas bun şi ieşi în întîmpinarea unui bărbat în alb.

— Doctorul Bouda ?

— Da. Dumneavoastră ?

— Căpitanul Exner. Michal Exner. Poftiţi legitimaţia mea.

— Nu-i nevoie. Vă rog să poftiţi...

Îl conduse pe Exner pe culoarele tăcute, în partea din spate a clădirii.

— Frumoasă clădire, remarcă Exner. N-aş fi crezut niciodată că voi veni aici la ora asta.

— Nu spuneţi vorbă mare, rosti doctorul Bouda. Vi se poate întîmpla foarte uşor ca, exact la ora asta, să pendulaţi şi dumneavoastră pe coridor. Aici locuiesc.

— Celibatar ?

— Nu. Dar n-avem locuinţă în Praga.

— Bună dimineaţa, îl salută Michal Exner cordial pe redactorul Pilous. Pentru Dumnezeu, ce căutaţi aici ?

Pilous se ridică şi, cam şovăitor, îi întinse lui Exner mîna.

— Doctorul... Bouda... E prietenul meu... am fost colegi... de şcoală...

— Un moment nepotrivit pentru vizite, remarcă Exner. La cîntatul cocoşilor, e cam nepotrivit...

— E ceva... serios...

— Să vă las singuri ? întrebă Bouda.

— De ce ? se miră Michal. Presupun că domnul redactor v-a informat deja, în amănunt, aşa că s-ar putea să vă plictisiţi. Dacă nu aveţi unde să vă duceţi, încercaţi să mai suportaţi odată.

— Din păcate nici nu vă pot oferi nimic.

— Nu-i o regulă, domnule doctor, spuse Exner, ca în asemenea împrejurări să mi se ofere ceva. Se tolăni satisfăcut în fotoliu. Pot fuma aici ? E voie ? Mulţumesc. Despre ce e vorba, domnule Pilous ?

Pilous se foi neliniştit.

— Într-adevăr, am discutat despre asta cu prietenul meu, pentru că e întrucîtva... întrucîtva mai bine în-

format de problemele mele personale... oricum voiam să vin la dumneavoastră... eventual mîine... dar Erlich m-a sfătuit că poate ar fi mai indicat să nu aştept dimineaţa... Mă aflu, într-adevăr, într-o situaţie foarte dificilă... vorbea cu greu, dar lui Exner nici o clipă nu-i trecu prin gînd să-l ajute cu un cuvînt amabil. Aşa că v-am chemat... Ieri eram distrus... şi nu v-am spus adevărul. O cunoşteam.

— Pe cine ? întrebă Michal.

— Pe Věra... adică, da. Pe Věra Nováková... Am fost prea surprins... A fost, pentru mine, o lovitură... O cunoşteam foarte bine.

— Foarte ?

— Da... adică : eram prieteni...

— Vreţi să spuneţi, domnule redactor, întrebă amabil Michal Exner, că victima era amanta dumneavoastră ?

— Da.

— Se ştia ?

— Adică... la ce vă referiţi ?

— Dacă ştiau la serviciu, soţia dumneavoastră, cunoştinţele.

— Nu. Nimeni. Poate cineva băgase de seamă... Nu ştiu. De ştiut ştia Erlich.

— Întrerupere de sarcină ?

— Da.

Exner se adresă doctorului Bouda.

— Cînd ?

— În primăvară, pe la jumătatea lui februarie. Bineînţeles, legal. Prin comisie.

— Desigur, spuse Michal Exner. Şi în termen.

— Da, spuse Erlich Bouda. Aşa cum se procedează în asemenea cazuri...

— Discret, îl completă Exner. Asta, evident, schimbă situaţia, domnilor. Tovarăşia dumneavoastră e plăcută, dar trebuie să ne despărţim. Cînd am venit, doctore, v-aţi oferit să ne lăsaţi singuri. Permiteţi-mi să accept acum oferta dumneavoastră. Sigur înţelegeţi de ce.

— Sigur, răspunse doctorul Erlich Bouda, dar la drept vorbind, la ora aceea şi după o noapte albă, capacitatea

lui de înțelegere se tocise neobișnuit de mult. Mă găsit la numărul două sute cincisprezece.

— După ce termin de discutat cu domnul Pilous, o să vă rog să-mi acordați și dumneavoastră cîteva minute.

76

După ce Bouda ieși, Exner se ridică sprinten și se întinse.

— Așa. Acu-i acu'. Ce-i de făcut ? Știți că v-ați aflat exact în momentul critic într-un loc neobișnuit de nepotrivit.

— Numai că eu sîmbătă seara nu știam...

— Ce nu știați ?

— Cine e...

— Ce să fie ?

— Cine e... cine e victima...

— Puteați să știți, spuse Exner cu ușurință, și nu e obligatoriu să fi știut. Nu se poate dovedi.

Pilous roși.

— Într-adevăr, nu se poate. E de rău...

— E, consimți Exner din toată inima. Să încercăm să recapitulăm, ce părere aveți ?

— Vă rog... cum...

Îl întrerupse :

— Cînd ați cunoscut-o ?

— Cam acum o jumătate de an.

— Cam ?

— Da...

— Știți ce, de obicei îndrăgostiții știu foarte bine minte cînd s-au cunoscut.

— Da... așa e... adică...

— V-ați încurcat destul pînă acum, spuse Michal Exner rece. Încercați să vă descurcați cît mai bine.

— De Anul Nou. Era de serviciu. Ne-am întîlnit lîngă rețoul de pe culoar. Nu aveam mult de lucru, pretutindeni oamenii petreceau și n-aveam chef să mă duc acasă.

Pe urmă, însă, cînd am plecat... împreună... Nu acasă, ne-am plimbat mult timp prin oraș. Cum se întîmplă, și apoi...

— Cît de des vă întîlniți ? Nu mă refer la serviciu.

— De două-trei ori pe săptămînă.

— Unde ?

— Mergeam cu mașina afară din oraș. Pe urmă un coleg, care a plecat în străinătate, mi-a dat cheia locuinței lui. Habar n-avea cu cine voi merge acolo. Zău — și încă nu s-a întors. E în Orientul mijlociu.

— Vă înțelegeați ?

— Da... altfel n-am fi fost împreună.

— Nu e cu putință să nu fi avut și certuri.

— Nu ne certam.

— Ce gîndeați despre ea ? O clipă, mai clar : nu aveți vîrsta la care să vă îndrăgostiți prosteșe, romantic. Cu siguranță că o judecați într-un fel.

— Vă mărturisesc că îmi impunea destul de mult. Era curajoasă, răzbătătoare, poate prea dură, interesată...

— Rece ?

— Nu în relațiile cu mine. Uneori însă aveam impresia că e cam închisă.

— Deci nu genul ce-i în gușă și-n căpușă.

— Nu, poate că și asta îmi făcea bine. Și nu era hipersensibilă.

— Dar soțul ei ?

— Nu vorbeam despre el. Aveam impresia că îl cam disprețuiește.

— Voiați să vă luați ?

— N-am discutat despre asta. Cred însă că aș fi luat-o, dacă împrejurările... obligațiile, mi-ar fi cerut-o.

— Copilul acela nenăscut ?

— Spunea că e al meu.

— Spunea ?

— Nu știu ce relații avea cu soțul ei. Cred că dacă n-ar fi fost al meu, nu s-ar fi ostenit să se supună pro-

cedurii aceleia neplăcute cu comisia pentru întreruperi de sarcină.

— S-ar putea să aveți dreptate. Și în ultima vreme ?

— Era vizibil mai bine dispusă.

— Mai bine dispusă ?

— Da, spuse Pilous, surprins parcă. Ba chiar mai veselă. Da, sigur era mai veselă.

— Știți de ce ?

— Am întrebat-o. Da, chiar am și întrebat-o, fiindcă era foarte vizibil.

— Și ce v-a răspuns ?

— Mi-a spus : Nimic special — închipuiește-ți, e ca și cum aș fi câștigat la Prenosport.

— Textual.

— Da.

— Cam ciudat.

— Da. Chiar așa. Și eu i-am cerut explicații, dar a râs și mi-a spus că o să aflu eu. Cu timpul.

— Când ați discutat despre asta.

— Joi. Joi seara. Atunci ne-am întâlnit ultima dată. Stabilisem să ne vedem sîmbătă după-amiază și să rămînem și seara împreună. Credeam c-o să-mi spună, nu avusesem timp să insist, vorbiserăm despre asta la despărțire. Iar vineri, pe culoar, mi-a spus că nu știe dacă va putea veni sîmbătă. Că urmează să sosească părinții soțului în vizită. Sîmbătă am vorbit cu ea la telefon, să aflu cum a rămas...

— Ce ?

— Nu înțeleg.

— Cum a rămas ce ?

— Aha ! Păi, dacă vin părinții. Mi-a răspuns foarte vag... că-mi lasă ea vorbă. Sau la șeful de tură, sau pe masă, în biroul meu. Era cu totul neobișnuit. Nu voiam să afle cineva despre noi. Pentru prima dată propunea așa ceva, am vrut să obiectez, dar a închis telefonul. M-am jenat s-o chem din nou.

— Când ați mai vorbit pe urmă cu ea ?

— Pe urmă n-am mai vorbit deloc.

— Aţi văzut-o ?

— Nu. Ultima dată ne-am văzut vineri, pe culoar, după cum v-am zis...

Michal Exner zîmbi trist :

— Ar mai trebui să-mi spuneţi ce mi-aţi ascuns referitor la deplasările dumneavoastră prin agenţie sîmbătă după-masă şi seara. Mă interesează îndeosebi, domnule redactor, perioada între orele două şi cinci.

— Fiindcă nu mi-a telefonat, m-am dus la telex...

— Cînd ?

— Cam în jur de trei, nu ştiu exact ora.

— Aţi riscat una ca asta ?

— Să risc ? De ce ?

— Tăinuirea, domnule Pilous ! Secretul. Secretul legăturii dumneavoastră !

— Da. Am riscat.

— Motivul ?

— **Eram** nerăbdător... Pe scurt, mă bucuraserm la gîndul acelei după-amieze şi seri, rareori aveam la dispoziţie atîta timp pentru noi.

— Deci vă bucuraţi, v-aţi dus la ea — şi ea ?

— Nu era acolo. Bineînţeles n-am întrebat ce face, unde o găsesc.

— Da. Bineînţeles. Şi pe urmă ?

— Pe urmă am mai telefonat o dată, cînd m-am întors de la masă, şi încă o dată, cînd am venit de la recepţie... m-am dus şi la şeful de tură, dar nu aveam nici un mesaj, nici pe birou nu era nimic...

— Aşa că v-aţi hotărît, aţi ieşit ca un hoţ pe fereastra closetului şi aţi şters-o prin curte.

Pilous zîmbi nesigur.

— Păi...

Michal Exner oftă.

— Mare bucurie, domnule Pilous. Găsiţi-mi-l pe doctorul Bouda şi, dacă sînteţi atît de amabil, aşteptaţi-mă eventual afară, la maşină. Într-o clipă vin şi eu.

— Ce întîmplare dezagreabilă, spuse doctorul Erlich Bouda posomorît.

— Așa e, admise, din toată inima, Michal Exner. Mai mult decît dezagreabilă, domnule doctor. E vorba despre o crimă. V-o amintiți pe Nováková ?

— Puțin.

— Hm...

— Destul de frumoasă... Inteligentă... Evident, o părere... Am schimbat, de cîteva ori, cîteva cuvinte. Banalități.

— Femeile au încredere în dumeavoastră.

— De unde știți ?

— Pur și simplu, zîmbi Michal Exner, sînteți genul. Un domn doctor tăcut, atent, amabil și curat. Ce i-ați spus soțului ei ?

— Am inventat un chist.

— Mă veți scuza, desigur, dacă voi trimite pe cineva foarte discret să se uite la documentele acestui caz.

— Vă rog.

— Și redactorul Pilous ?

— Îl cunosc de ani de zile. Ghinion. Un om pașnic, liniștit.

— Despre apele liniștite, rosti Michal Exner cu înțelepciune, există un proverb...

— Numai că el, cu-adevărat...

— Chiar dacă ați jura...

— Pricep, spuse Erlich Bouda, nefericit, e vîrît pînă-n gît, bietul de el.

— Numai Dumnezeu și sfîntul Václav știu că așa e, declară Exner într-o doară.

78

Dimineața era senină și veselă.

Redactorul Pilous se plimba pe trotuar prin fața maternității, fuma neliniștit și semăna perfect cu un viitor

tată. Cînd îl văzu pe **Exner, aruncă ţigara şi se îndreptă** spre el.

— Ce-o să faceţi acum ?

— Nu ştiu, spuse Exner calm şi strînse ochii de prea mult soare. Mă duc la Agenţie. Nu vreţi să veniţi **cu** mine ? Ce-i drept, n-am dormit amîndoi toată noaptea dar cred că mai rezistăm noi cîteva ore.

— Vreţi să mă arestaţi ?

— Unde vă e maşina ? Acolo ? Îl luă pe Pilous **de** braţ şi-l duse spre maşină. E foarte complicat. Mai de mult mi s-a întîmplat să **mă enervez pe un tip.** Era cam **în** situaţia dumneavoastră...

— Proastă ?

— Depinde de modul subiectiv de a privi lucrurile. Unul e optimist şi altul e pesimist, răspunse Exner glumeţ. Atunci m-am enervat pe tipul ăla şi o merita. Aşa c-am pus să-l ţină închis o noapte, ca să vadă şi el **ce** grea e viaţa. Şi închipuiţi-vă că un procuror... fir-ar să fie... cum îl chema... Malásek... Nu, altfel. Avea un nume caraghios... Kublásek... nici aşa. Hulhánek. Da, procurorul Hulhánek, ăsta nume, nu ? Ei bine, m-a atacat **pe** chestia asta într-un ziar de avangardă. Şi pînă să apuc să-i dau un răspuns ca lumea, ziarul, pentru că era prea de avangardă, a fost desfiinţat şi pe redactori i-au dat afară şi mie mi-a părut atît de rău, încît n-am mai luat poziţie împotriva lui Hulhánek ăsta în alt ziar, deşi mi s-a propus. Nu trebuie, conchise Michal Exner, să te montezi tu însuţi. Asta e valabil şi pentru mine, şi pentru Hulhánek. Aşa ne-a fost scris.

79

Oamenii sînt curioşi **şi le** plac emoţiile tari. Curiozitatea, deci, e omniprezentă. Nu numai la cei curioşi, ci, în primul rînd la cei care provoacă curiozitatea. Şi care ţi se încurcă printre picioare.

Michal Exner era obișnuit. Și se mișca cu deosebită plăcere într-un mediu în care domneau emoțiile tari. Lui Vlček îi era perfect egal, iar Beránek le suporta ca pe o povară, care-l împiedica să se concentreze total asupra observațiilor, graficelor și rebusurilor sale, atunci cînd întocmea o schemă : unde anume și cînd anume se afla o anume persoană. Schema asta o numea jocurile de-a alibiul.. De obicei, ce-i drept, nu-i serveau la nimic, dar poate că pentru Beránek însemnau singura și modesta lui distracție.

— Află, îl întîmpină el pe Exner la agenție, că instituția asta e nemaipomenită.

— Nu mai spune ! se miră Exner.

— Oamenii de aici nu sînt deloc puși pe palavre și nici curioși nu sînt.

— Prostii. Sînt obișnuiți cu de toate, așa că prezența a doi sau trei dintre noi nu-i poate tulbura.

Se aflau din nou în micul parloar de la parter, vizavi de ghereta portarului. Beránek stătea tolănit în fotoliu, iar Exner umbla prin cameră și căsca de-i trozneau fălcile.

— Ar trebui să mergi să te culci, îi atrase atenția Beránek. Nu arăți prea grozav.

— Și tu ai o figură de maimuță necăjită. Mai bine povestește ce impresie ți-au făcut.

— Am început cu redacția unde lucra. La ora aia nu erau mulți acolo. În general nu prea au chef de vorbă. Îți răspund la întrebări și salut ! De altfel, oricum rezultatul e slab... Să-ți enumăr cu cine am vorbit ?

— Încă nu.

— Tot degeaba. Cam trei persoane m-au asigurat, toate la fel, că nici nu prea știu că în preajma lor lucra o oarecare Nováková. De fapt telexul este o instalație destul de bine ascunsă. Vine puțină lume, sînt doar cîțiva cei pe care-i interesează această ultimă frază, în care...

— Știu, îl întrerupse Exner. De ce i-ar interesa ?

— La restaurant era multă lume, declară Beránek posomorît. Chestia asta mi-au confirmat-o toți cei cu care am discutat pînă acum.

— Prea mulți nu erau.

— Destui, strînse Beránek din umeri, pentru condițiile lor. E cam ciudat, dar nici aici nu se observă între ei, sau pur și simplu n-au chef de vorbă.

— Oricine din cantină ar fi putut s-o facă. Sau cel ce colindau prin clădire.

— Nováková lucra aici de doi ani.

— Și înainte ?

— Secretară într-o întreprindere de comerț **exterior.**

— Ar trebui să arunci și acolo o privire.

— Acum ?

— După ce discutăm cu Vlček. Dă-mi hîrtiuța aia cu date și nume. Mă duc după Pilous. Și la nouă am întîlnire cu Král.

— Am vorbit cu el. L-a întîlnit pe Pilous la lift. Cu atît mai rău pentru Pilous.

— Așa cred și eu.

80

Încăperea se afla la un colț al culoarului și semăna cu un coteț de găini. Două mese și trei redactori. Pilous, Král și, după cum i-au spus lui Exner, al treilea, Hlína, trebuia să apară dintr-o clipă în alta.

— Dar, adăugă redactorul Král, colegul dumneavoastră a discutat cu mine.

— N-are importanță, spuse Exner neglijent. Eu, oricum, **am** venit numai să mai stăm și noi de vorbă.

— Ancheta, deci...

— S-a împotmolit, zise Exner drăgălaș, într-un punct mort, cum se spune. Așa. Și se uită la Pilous.

Acesta tăcea sfios.

— Care este părerea dumneavoastră, domnilor ?

— Mi s-a spus întotdeauna, zise Král, că criminaliștii lucrează cu fapte, nu cu păreri. Cu indicii, nu ?

— Atunci cînd, Exner zîmbi aproape încîntat, există vreunul. Iar cînd nu există...

— Și nu există ? întrebă Král.

— Ce credeți ? se adresă Exner lui Pilous. Există sau nu există ?

— Nu știu.. declară Pilous obosit. Pe cuvînt de onoare.

— Atunci ne aflăm în aceeași situație, declară Exner mulțumit. Pe noi rutina asta...

Nu isprăvi, căci în cameră intră un bărbat care semăna grozav a turist neamț aflat în camping. Sandale pe piciorul gol, pantaloni scurți, cămașă albă cu mînecă scurtă, păr blond tuns scurt, peri arămii pe mîini și pe picioare.

— Salut, domnilor, spuse. Pardon. Avem musafiri... ?

— Cam așa ceva, spuse Král. Colegul Hlína. Tovarășul căpitan Exner.

— Criminalistica ? Îmi pare bine. A căzut de pe scări, nu-i așa ?

— Cine ? întrebă Exner.

— Operatoarea aceea.

— De ce credeți că de pe scări ?

— Așa mi-a venit. Eu nici nu eram aici. Ce ziceți ce căldură ?

Se tolăni în foteliul de lîngă fereastră.

— E absolut sigur că a fost crimă ?

— Absolut, confirmă Exner. Altfel m-aș duce la Zofín, să mă bronzez.

— N-ați terminat ce spuneați, îi **aduse aminte** redactorul Král.

— Da... De fapt de-aia m-am și oprit la dumneavoastră... Duse mîna la portofel și cu o grijă specială față de comportamentul lui neglijent, scoase o foaie de hîrtie împăturită și o puse în fața lui. Care dintre dumneavoastră, domnilor, cunoaște aceste nume : Kyselý, Tereba, Machoň, Bílek ?

Părură destul de surprinși.

— Păi, spuse rar Hlína, cu un Tereba am fost coleg de școală...

— Kyselý sînt o groază, zise Král. Aproape tot atîția cîți Novák sau Novotný...

— Și Bilek la fel, remarcă Pilous, un Kyselý, de exemplu, a lucrat cu ani în urmă la agenție, cunosc și un Tereba la Hradec Králové, Machoň nu, e un nume destul de rar...

— N-are nici o importanță, oftă Exner, împăturî cu grijă hîrtia și o puse înapoi în portofel, pe care îl vîrî atent în buzunar. Asta-i situația.

Hlína scotoci în sertarul mesei pînă ce scoase o pipă, în care, sub scrum, mai era tutun. Răspîndea un miros tare plăcut.

— Pot să vă întreb de ce vă interesează tocmai aceste nume ?

— Pentru că sînt misterioase, răspunse Exner. Cu toate că sînt niște nume obișnuite, sînt misterioase.

— Rebus, spuse Král vag.

— Un rebus al doamnei Nováková.

— Noi, aici, spuse Hlína, nu-l putem dezlega. Aproape că n-o cunoșteam, domnule.

— Păi, rosti Exner cu un zîmbet fermecător, ai zice că n-o cunoștea nimeni. Aici e tot hazul, domnule.

— Nici nu-i de mirare, își dădu cu părerea Král. Instituție mare. Și conținutul muncii foarte diferit. Ce fac eu, munca independentă de reporter, adică ce facem noi trei, e complet diferit de ce se face în sală, de ce face direcția...

— În esență, spuse Hlína, facem ce face și redacția de informații interne. Alergăm și adunăm.

— Numai că, îl completă Pilous, chiar și ei lucrează în altă redacție și, vă spun sincer, de acolo cunosc exact trei băieți, cei cu care m-am angajat, cu ani în urmă, în agenție. Pe ceilalți, doar din vedere. Iar telexul...

— ...ăsta Dumnezeu știe unde se află, îl completă candid Exner. Aproape ca și cum ar fi o altă planetă.

Hlína ridică amenințător luleaua.

— Dumneavoastră glumiți sau credeți că ne batem joc, dar așa e. Pe cuvîntul meu. Uitați, de exemplu îi cunosc pe băieții de la redacția externă, pentru că am lucrat acolo acum cîțiva ani. Pe urmă am fost corespondent la Berlin și acum un an, cînd m-am întors, m-au plasat aici. Așa că nu-i cunosc decît pe cei de la externe, care au lucrat cu mine. Asta-i situația.

— Ce de enigme, spuse Exner mirat. Atunci, la revedere, domnilor.

81

— Domnilor, declară Hlína și se plesni peste coapsele goale. Ce metode !

— Da, prietene, spuse Král, numai că noi le tot constatăm de sîmbătă și ne-am săturat pînă-n gît.

— Prostii, răspunse Hlína. Ce vă pasă vouă că cineva, dracu' știe de ce, a omorît o operatoare de la telex. Mă rog, general uman sună crud și cinic, dar nu vă supărați, ce avem noi comun cu treaba asta ?

— Numai faptul, spuse Král, că întîmplător sîmbătă eram amîndoi aici.

— Numai faptul, adăugă Pilous mohorît, că cineva a omorît-o în pivnița de sub cantină, exact cînd eu mergeam să mănînc, iar Richard tocmai se întorcea de la masă.

— Vai de mine, spuse Hlína vesel, așa că sînteți amestecați amîndoi. Ce bucurie ! Felicitări.

— Un moment, un moment, prietene, îl întrerupse Král. Dar tu unde erai ?

— Aveam recuperare.

— Asta știm, dar unde te aflai sîmbătă, în jurul orei trei ?

— În jurul orei trei ? Un moment... Îmi aduc eu aminte... Dimineața am stat cuminte acasă pînă la zece, pe urmă am mers cu băiatul la Cetate, căci avea loc un turnir, la unu ne-am întors, prînzul în cercul familiei, pe urmă mi-a telefonat prima mea soție, că a venit cu fiica. Și... Hlína se opri brusc. Ei bine, domnilor, am pățit-o !

— Cum adică ? întrebă Král.

— Pentru că, adăugă Hlína, mi-am dat întîlnire cu fiica mea la ora trei după-amiaza aici jos, în pasaj, lîngă teatrul *În băltoacă*.

82

În uşa telexului, Michal Exner se ciocni de o fată complet necunoscută.

— Scuzaţi-mă, spuse, o caut pe domnişoara Malá.

— E înăuntru, dar n-aveţi voie să intraţi.

— Dumneavoastră lucraţi acolo ?

— Da.

— În locul doamnei Nováková ?

— De unde ştiţi ?

— Uite că ştiu, spuse. Eu am voie să intru. La revedere. Şi intră. O găsi pe Lydie Malá fardîndu-se lîngă telexuri. Nu-l auzi şi-şi continuă toaleta. Bună ziua, strigă. Soarta v-a scos în calea mea.

Fetei îi căzu rujul din mînă. Şi se rupse în două, la picioarele lor.

— Au ! strigă. Soarta ?

Exner ridică rujul rupt. Avea, într-adevăr, picioare destul de frumoase.

— Scuzaţi-mă. Vă cumpăr unul nou.

— Aveţi fonduri şi pentru aşa ceva ?

— Cine ? Aha...

— Presupun că aţi venit în interes de serviciu.

— Bineînţeles. Avem. Le prezint cele două jumătăţi de ruj şi capăt suma respectivă în bani. Evident că rujul rupt trebuie păstrat ca dovadă.

— Îl puteţi păstra, domnule... domnule...?

— Exner. Michal. Mulţumesc. Dar zău că am venit în interes de serviciu. Uitaţi-vă... privi în jur, pînă descoperi în colţ o măsuţă şi pe ea desfăcu cu mare grijă portofelul şi foaia de hîrtie. Ţiti numele scrise pe ea. Vă spun ceva ?

Strînse din umeri.

— Nimic.

— Cam puțin, zise posomorît. Le-a scris doamna Nováková.

— Croitoreasa sau croitorul... numără pe degete, instalatorul, electricianul...

— Poate, consimți. Și datele astea ?

Se aplecă peste umărul lui.

— Nu știu. Pot să însemne orice.

— Minunat, aprobă. Așa e. Într-adevăr, pot să însemne orice. Dumneavoastră n-aveți idee ce înseamnă ?

Dădu din cap că nu.

— Sînt scrise alandala. Nici la o săptămînă, nici la o lună, nici la paisprezece zile. Alandala.

— Da. Așa că nu vă sugerează nimic ?

— Absolut nimic. Ridică ochii spre el, fermecător ! Dar dumneavoastră vă sugerează ceva ?

83

Magazinul era de mare lux și se afla la Încrucișarea de Aur a Pragăi. Un covor discret, lemn lustruit, dincolo de tejghea un ora care încă nu uitase că clientul e stăpîn.

— Domnule Exner, spuse. Ce ne mai coasem acum ? Doar hainele de vară le-am făcut în primăvară.

— Închipuiți-vă, spuse Michal Exner, că am uitat de pantaloni. Pantaloni scurți, înțelegeți. Șort.

— Nu știu dacă azi...

— De ce nu ? Pentru mașină, nu există nimic mai comod.

— Îl chem pe domnul...

— Pe domnul Roček, da ?

— Mă rog, cum doriți. A mai lucrat pentru dumneavoastră ? Nu-mi aduc aminte. Pînă acum...

— O dată, spuse Michal Exner cu curaj. Cu ani în urmă. Chiar niște pantaloni de ăștia și mi i-a croit foarte bine, cu ani în urmă.

— Mă rog, cum doriți, spuse bărbatul și întinse mîna după telefonul interior.

Croitorul Milan Roček, care sîmbătă, în pantalonii lui cam lălîi și într-un tricou, nu se deosebea defel de ceilalți microbiști de pe stadion, era la serviciu un bărbat elegant, impecabil îmbrăcat, căruia cravata colorată îi dădea un aer de cochetărie. Îi întinse lui Exner mîna și îl invită în cabină.

— Sper, spuse Exner, cînd ușa se închise în urma lor, că domnul Valha n-o să se simtă jignit...

— De ce ?

— Eu n-am venit pentru pantaloni, ci pentru Věra Nováková.

— Scuzați-mă, domnule...

— Sînt căpitanul Exner, poftim legitimația mea.

— Aș vrea numai, dacă îmi permiteți, să vă spun că un coleg de-al dumneavoastră...

— Știu. A vorbit cu dumneavoastră. E în ordine. Dacă-mi permiteți... Michal se așeză pe un taburet și-și desfăcu portofelul în poală. Cunoașteți numele astea ? Adică ?... mai mult ca sigur cunoașteți vreun domn cu unul din aceste nume. Ce mă interesează, e dacă nu le cunoașteți în legătură cu familia Novák. Dacă se întîlneau cu ei, dacă nu cumva sînt rude, cunoștințe, pe scurt, cineva din preajma lor. Înțelegeți ?

— Bineînțeles. Îmi permiteți... Nu... din păcate... nu vă pot ajuta. Într-adevăr... Pe Vladimír îl cunosc de ani de zile, da... Nu, zău că nu știu, dar... eventual...

— Eventual ?

— Aș putea să îndrăznesc să vă întreb cum ați obținut aceste nume ?

— Dumnezeule, rosti Michal Exner. Sînteți cam curios, domnule Roček. Le-am găsit printre hîrtiile rămase de la Věra Nováková.

— Zău... nu vă pot fi de folos.

— Dacă vă aduceți aminte de ceva, telefonați-mi. Poftim, îi dădu lui Roček cartea lui de vizită, numărul meu de telefon.

Chiar şi în lumina soarelui şi sub un cer senin, maternitatea La sfîntul Sebastian avea un aer neobişnuit de englezesc, de-ţi făcea impresia că deasupra oraşului atîrnă ceaţa care va coborî dintr-un moment în altul.

Doctorul Bouda îi propuse lui Exner o plimbare prin grădină.

— E absolut inutil, îi spuse direct lui Exner. Zău că n-am cunoscut-o prea bine şi vă asigur că Josef nu mi-a spus prea multe despre ea. Evident că întreruperea putea s-o facă oriunde, dar Pilous are încredere în mine şi i-a transmis şi ei încrederea asta.

În grădină, în ziua aceasta însorită, se plimbau destul de multe paciente. Doctorul Bouda îl duse pe Exner într-un loc umbrit, ascuns de ienuperi bătrîni şi bogaţi. Se învîrteau în jurul unui bazin părăginit şi secat.

— Nici măcar nu mă interesează ea atît de mult, spuse Exner pe gînduri, cît, mai curînd, nişte enigme din jurul ei.

— Enigme ? se miră Erlich Bouda. Nu cumva e o boală profesională să vezi enigme în jurul oamenilor şi lucrurilor obişnuite ?

— Sînt destul de imun la enigme, zîmbi Michal Exner. Ca şi la minuni. Trebuie însă să admiteţi că în viaţa oamenilor apar, din cînd în cînd, lucruri inexplicabile. Că pur şi simplu ţi se întîmplă, cum gîndea şi Čapek acum mulţi ani, să descoperi în zăpadă, în mijlocul străzii sau pe cîmp, urma unui singur picior.

— Să admitem. Eu n-am văzut încă o asemenea urmă.

— Nu urma e importantă, spuse Exner, important e ce consideraţii poţi face legat de ea. O asemenea urmă poate fi, de exemplu, o broşă. O broşă veche, ieftină, cum nu mai poartă de mult nimeni, o broşă crăpată şi călcată în picioare pe covor, între scaune, în avionul de pe linia Copenhaga—Tokio, deasupra Polului Nord.

— Aţi găsit vreo broşă ?

— N-am căutat-o. Am găsit, în schimb, altceva : o bucată de hîrtie pe care e scris ceva.

— Cîte nu sînt !
— Da, admise Exner şi caută o bancă. Uitaţi-vă.
— Date, cîteva nume. Nici o enigmă, domnule căpitan.
— Lucrul în sine, nu. Dar sensul....
— Ce sens anume ?
— Tocmai pentru asta, stimate doctore, am făcut drumul pînă aici, la dumneavoastră.

85

Doctorul Erlich Bouda rise.
— Aţi venit degeaba. Cum aş putea eu, un biet ginecolog, să vă ajut să dezlegaţi o enigmă ?
— Asta nu ştiu, recunoscu Michal Exner. Numai că, la disperare, cel ce se înecă se agaţă şi de un pai, îndrugă el. Ce părere aveţi ?
— Nici una !
— Păi, spuse Exner cu reproş în glas, nici măcar nu v-aţi gîndit, şi asta mă supără la dumneavoastră.
— Şi dacă m-aş gîndi ? Nu ştiu pe cine aţi mai întrebat, dar, la urma urmelor, puteţi să vă daţi seama şi singur că sînt nişte nume obişnuite, că în ţara asta le poartă mulţi oameni. Ajunge dacă răsfoiţi cartea de telefon.
— Va trebui, probabil, s-o fac.
Se părea că lui Erlich Bouda i se făcu milă de Michal Exner. Îi luă hîrtia din mînă şi o studie.
— Bílek... am avut un coleg Bílek... Machoň... Din întîmplare, nu cunosc nici un Machoň. Tereba... Tereba e fotograful.
— Fotograful ?
— Nu l-am văzut în viaţa mea. Dar, din cînd în cînd, îi citesc numele în ziare. Foto Tereba.
Numai că sînt mulţi Tereba...
— **Aşa-i.** Şi Kyselý... Pot începe ca Švejk. Cunosc doi. Unul în casa unde locuiesc, portar, iarna afirmă întotdeauna că i-au dat cocs prost, aşa că să zicem mersi că avem cincisprezece grade, al doilea e ginecolog, docent, acum la

Amsterdam, fiindcă a uitat să se întoarcă de la specializare. Şi mai cunosc un Kyselý, František, tatăl soţiei mele.

— Ia te uită.

— Trăieşte în Moravia, la Slavonice, dacă ştiţi unde e ?

— Stil *Renaissance*. Monument ocrotit. La graniţa cu Austria.

— Exact. E director la şcoala generală de nouă ani.

— Ce chestie !

— O soartă obişnuită, strînse din umeri doctorul Bouda. Băiat sărac din Vysočina...

— Da, da, rosti Exner şi era clar că se gîndeşte la cu totul altceva. Mi-e somn, ce-aş mai dormi... Împături hîrtia şi o puse în portofel. Numai bine, domnule doctor, şi vă mulţumesc pentru preţioasele informaţii.

— Preţioase ?

— Nu se ştie niciodată, zise Michal Exner resemnat.

86

— Deci, să recapitulăm, spuse Michal Exner. Se aflau într-un loc cam nepotrivit şi nedemn pentru un consult criminalistic.

Erau într-o barcă, în mijlocul lacului de acumulare de la Hostivař. Strigătele şi larma de pe mal ajungeau pînă la ei, dar săltaţi pe valuri, aici, se aflau într-o minunată izolare. Beránek vîslea iar toate lucrurile de pe el, în afara şorţului, zăceau alături, într-o grămăjoară. Arnošt Buble era la proră, într-un costum de baie cu doi nasturi aurii, cu ochelari cu ramă aurie pe nas, dar de data asta, din cauza soarelui şi vremii bune, purta lentile fumurii. La încheietura mîinii lui albe, de doctor, lucea brăţara unui ceas antiacvatic.

Această plimbare fusese ideea lui Vlček care stătea pe băncuţa din spate, şi îşi expunea la soare pieptul păros. Alături de el era Michal, pentru care invitaţia picase pe neaşteptate, aşa că nu avusese timp să-şi aleagă costumaţia adecvată. Îşi scoase doar haina şi-şi slăbise nodul la

cravată. Haina o pusese între el și Vlček, după ce se asigură că portofelul e la locul lui, iar buzunarul bine încheiat.

— Deci, să recapitulăm ! repetă el.

— O operatoare telex de la Agenția de presă, începu Vlček, care avea totul atît de bine orînduit în cap, încît părea că citește un proces verbal, a fost găsită sîmbătă seara... **Pe scurt ? Bine.** Deci a fost găsită sîmbătă **seara,** în împrejurările cunoscute vouă, de către bărmănița teatrului *În băltoacă*.

Conform procesului-verbal medical, a murit de moarte violentă, în jurul orei trei după-amiaza. Loviturile au fost aplicate din față, și anume cu un drug de fier. Probabil, înainte de a fi ucisă, a fost amețită cu o lovitură aplicată din spate, pe partea inferioară a craniului, cu un obiect neascuțit. Vlček privi spre doctorul Buble. Corespunde ?

— Da, spuse Buble **și** își aranjă **pe** nas ochelarii **cu** rame aurii. Aș adăuga numai că altfel era o femeie sănătoasă și normală. Înainte de moarte nu a trecut prin vreun șoc psihic, de unde, domnilor, mi-aș permite să **deduc că nu** se aștepta la atac și probabil nici nu s-a apărat.

— Cînd, rosti Beránek în timp ce dădea la vîsle, lovești pe cineva în cap, pe la spate, probabil că nu se așteaptă...

— Continui, spuse Vlček. S-a mai constatat că respectiva fusese la serviciu pînă aproape de încheierea programului, adică ora cincisprezece.

— Aproape... spuse morocănos Beránek.

— Domnilor, aici, după părerea mea, alibiul nu e concludent. Îmi permit să demonstrez. Așa că cinci minute în sus, cinci minute în jos nu joacă nici un rol.

— Nu se știe niciodată, declară Michal Exner, dar continuă.

— Chiar înainte de a pleca, a chemat-o cineva **la** telefon și a ieșit atît de repede, încît a lăsat cîteva lucruri la serviciu. Intenționa, probabil, să revină să le ia.

— Sau, observă doctorul Buble, voia să le lase pînă luni.

— Pentru numele lui Dumnezeu, exclamă Vlček disperat, Michal, spune-le să nu complice și mai mult lucrurile.

— Nu complicați lucrurile, strigă Michal Exner. Și fără observațiile voastre, sîntem în pom. Continuă și nu te lăsa întrerupt.

— Permiteți-mi să enunț prima ipoteză : Věrei Nováková i-a dat cineva întîlnire. Sau n-a ajuns, și pe drum a fost surprinsă de asasin, sau a ajuns, și cel care i-a dat întîlnire e criminalul. Înclin spre veridicitatea celei de-a doua ipoteze, pentru că, pînă acum, nu s-a aflat că ar fi căutat-o cineva.

— Soțul, menționă Exner. A telefonat de la restaurant.

— De unde nu s-a urnit.

— Poate că nu, poate că da.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Michal, nu complica lucrurile.

— Viața, prietene...

— Atunci continui, exclamă Vlček. S-a dus și s-a întîlnit cu asasinul. Acesta a lovit-o mai întîi pe la spate, în cap...

— Cînd te întîlnești cu cineva, spuse Beránek, stai de vorbă cu el. Și e cam greu să-l lovești, fără să vadă, pe la spate, în cap.

— Dar dacă te duci undeva cu el, spuse Vlček, atunci poate s-o facă. În ușă, cînd te lasă să treci înainte, ceea ce, în cazul ăsta, e logic, fiind vorba despre o doamnă, sau cînd coboară înaintea ta pe scări... sau... Se opri.

— Sau, zîmbi Michal Exner, cînd stă în fața ta, în lift, și apasă pe buton.

— Și gata, spuse Arnošt Buble. Dar de ce ?

— Pentru moment să lăsăm întrebarea asta deoparte, îi răspunse Vlček. Să rămînem la simplul fapt că făptașul necunoscut a atacat-o pe Věra Nováková în clădirea Agenției de presă, după care a tîrît-o, pe scări, în subsol... pe scări erau niște dîre, care puteau fi lăsate de picioarele ei. A deschis ușa ce duce la teatrul *În baltoacă*, a așezat-o după perdea și acolo a lovit-o pînă a desfigurat-o. Pentru această comportare putem stabili două versiuni : sadism

sau dorința de a nu lăsa urma. Sau amîndouă. În orice caz, asasinul conta pe faptul că va dura un timp pînă ce se va găsi corpul și încă un timp, pînă cînd victima va fi identificată. Lucru care, tovarăși, cu siguranță sînteți de acord cu mine, i-a reușit. Victima a fost găsită abia la șase ore după faptă și pînă să descoperim cine e, am irosit mult timp. Știm, deci, cine a fost ucis și cum a fost înfăptuită crima. Cunoaștem instrumentul cu care s-a comis. Un obiect bont, neted, care n-a lăsat nici o urmă pe cap. Nici o tăietură, nici o zgîrietură, nici resturi de vopsea sau de alte substanțe chimice. De acord, Arnošt ?

— De acord. O bilă netedă de marmură.

— De unde știi ? întrebă Exner.

— Nu știu. Mi-am spus și eu o părere.

— Mai departe, spuse Exner. Și mai dă din vîsle, Beránek, să ne apropiem un pic de mal. Nu sînt oameni și e umbră.

Beránek, căruia îi șiroia sudoarea pe piept și pe spinare, apucă vîslele.

— Motivul, spuse. Motivul, căpitane ?

— Încetișor, răspunse Exner. Vlček, continuă !

— Îmi permit să dezvolt teoria, spuse Vlček, dacă a fost vorba despre o crimă premeditată sau nepremeditată. Dacă Věra Nováková a fost victima unei întîmplări nefericite, a unei erori, sau dimpotrivă. Căci, declară Vlček, aproape cu disperare, nu putem exclude nimic, fiindcă știm teribil de puțin. Uitați-vă : prin agenție circulă un om, să zicem un sadic, care așteaptă de mult o ocazie. Și cînd o vede pe Nováková, pricepe că a sosit momentul. Urcă după ea în lift, sau o lovește pe culoar și o trage în lift, restul probabil l-a gîndit de mult. Știu, recunoscu, pare cam brutal, dar viața, adăugă cu înțelepciune, ne pregătește surprize incredibile.

— Nu comenta, îl întrerupse Exner. Și ipoteza asta exclude-o.

— Bine. A doua posibilitate. Asasinul aștepta pe altcineva, care semăna cu victima...

— Exclude.

— Probabil ai dreptate. Asasinul şi-a pregătit fapta. A chemat-o pe Nováková într-un loc în agenţie şi acolo a trecut brusc la acţiune. Aşa.

— Ciudat, remarcă Exner, că ea ştia dinainte.

— Cum adică, dinainte ? întrebă Buble.

— Păi se aştepta la **ceva, îi explică** Exner. În ziua aceea trebuia să se întîmple ceva, **de aceea** îşi dăduse întîlnire cu soţul în restaurantul din faţa agenţiei. Şi, după cîte ne-a spus Novák, urma să se întîmple ceva plăcut. Ceva îmbucurător. Şi Lydie Malá ne-a confirmat buna ei dispoziţie de sîmbătă dimineaţa.

— Cînd o fată de genul Lydiei Malá vorbeşte cu un bărbat de genul tău, spuse Beránek sec, pentru fata aceea despre orice se vorbeşte e frumos şi îmbucurător.

— Evident, aprobă Exner distrat. Bineînţeles. Ia-l, măcar, în consideraţie pe soţ.

— Îl iau, spuse Beránek. Ai dreptate, căpitane. Şi am ajuns la motiv.

— Nici gînd, îl întrerupse Vlček. Am ajuns la : cine ?

— E totuna, spuse Beránek. Exact acelaşi lucru. Aceeaşi monedă, cu un cap şi o pajură. Mi-am notat totul în carneţel. Unde a fost fiecare dintre ei sîmbătă. Cu cine a vorbit fiecare. Asta înseamnă treizeci, treizeci şi cinci de oameni, de la redactorul Pilous la şeful de tură Karel Váňa şi la doamna Mišarová, şi pînă la fochistul Gustav Soule. Beránek aşează vîslele pe marginea bărcii şi începe **să** scotocească prin lucrurile lui, pînă găsi carneţelul. Să luăm, de pildă, cantina aia a lor. Sau restaurant, cum vrei să-i spui. Au fost acolo la oameni ! Şi oricare dintre ei putea să dispară o clipă în subsol. Zece minute ar fi fost de-ajuns. Şi de jur împrejur ! La cele cinci etaje de deasupra — ce de oameni ! Îmi place mie munca de furnică, băieţi, dar asta-i prea de tot. Motivul ! De ce era Nováková bine dispusă, de ce îl chemase pe bărbat-su, deşi, după cum se ştie, nu-i prea pasă de el, de ce plecase atît de grăbită de la telex şi nu-şi luase lucrurile ? N-o să aflăm dacă a chemat-o undeva sau dacă **a fost o** întîlnire întîmplătoare.

Motivul ! Domnul redactor Pilous e vîrît pînă-n gît. Eu cred, băieți, că pasiunea e un sentiment mare.

— Și cum rămîne cu buna dispoziție ?

— I-a promis că divorțează. De aceea era bine dispusă și l-a chemat pe bărbatu-su, ca să-i spună. Din punctul ei de vedere, în acest caz, buna dispoziție e de înțeles. Sau nu e ?

— E, admise Exner. Numai că domnul redactor Pilous e cam prea amestecat. Și are conștiință.

— Conștiința nu e un indiciu. A promis că divorțează, ea se bucură, își cheamă bărbatul ca să discute cu el, numai că Pilous se sperie — și noi știm ce poate frica — o cheamă în subsolul agenției și acolo... E clar ca lumina zilei.

— De ce s-ar fi întors la agenție, întrebă calm Vlček, de ce ar fi fugit atît de prosteşte prin closet, de ce ar fi venit, noaptea, să mărturisească că e amantul ei ? Nu știam și cu greu am fi aflat...

— Pentru că, spuse Beránek, își camufla urmele. Știm care ce urme camufla ? Că e amantul ei, oricum am fi aflat. Și ar fi fost mai rău pentru el.

— Ascultați, zise Arnošt Bubla, și mecanicul acela, Čmelík ? Am auzit că e un delincvent notoriu și o haimana.

Michal Exner oftă.

— Trage la mal, spuse. Dacă vreți, scăldați-vă, eu unul mă duc acasă să mă culc. Primul lucru de care am nevoie e somnul.

87

În primul moment avu impresia că e foarte de dimineață, la crăpatul zorilor, cînd bolta începe să prindă culoare.

Se gîndi că e o porcărie să trezești pe cineva la ora asta atît de matinală și speră că telefonul se va opri din sunat.

Dar nu se opri.

Era decis să ridice receptorul și imediat să-l așeze la loc în furcă. Și așa va avea liniște.

Dar curiozitatea nu-l lăsă, așa că nu puse receptorul în furcă.

— Da ? spuse.

— Domnul căpitan Exner ?

— La aparat.

— Aici e Mišar, de la Agenție. M-aș bucura dacă mi-ați putea face chiar acum o vizită.

— Atît de devreme ?

— Devreme ? E nouă și un sfert.

— Aha... își dădu seama că e seara, și lucrul ăsta îi cam înrăutățiți dispoziția.

— Despre ce e vorba ?

— Despre lista și datele pe care mi le-ați arătat. Vă rog să o luați cu dumneavoastră. Mi-a venit o idee.

— Vă rog... vru să mai întrebe ce idee, dar nu apucă. Puse și el receptorul în furcă, se întoarse pe o parte, decis să doarmă mai departe.

Nu se putea concentra. Trezit din somnul cel mai adînc era enervat, năuc și neliniștit. Coborî de pe studio și se duse, împleticindu-se pînă în baie, intră sub duș, ca să-și mai revină. Se bărbieri. Iluzia că e dimineața devreme persista.

Numai că se întunecase repede. Cînd se întoarse în cameră, afară era noapte.

Bău un suc de portocale, se îmbrăcă impecabil, ca să-i facă o impresie bună doamnei Mišarová, care (se gîndi ceva mai mult la ea) hotărît lucru nu era lipsită de interes, ba chiar dimpotrivă.

Alergă în curte și trebui să deschidă poarta, căci portarul o închidea la nouă, iar uneori și mai devreme.

După ziua de drum, Mercedesul era acoperit de praf. Își puse mănușile, căută o cîrpă în portbagaj și șterse cu grijă scaunele, volanul și marginea portierei de care își sprijinea cotul.

Iar cînd porni, nu era încă complet dezmeticit, altfel cu siguranță ar fi închis poarta în urma lui.

O luă spre rîu și apoi dincolo de rîu, pe urmă la deal, spre Barrandov.

Aerul era cald și noaptea parcă se scălda în propria-i sudoare.

88

— Ce doriți ? hîrîi difuzorul de lîngă soneria de la poarta vilei.

— Exner, spuse căpitanul scurt.

Difuzorul încetă, și în locul hîrîielii se auzi o sonerie de lîngă broasca porții.

Exner o luă pe aleea albă, pietruită. Ienuperii negri se înălțau ca niște paznici sumbri.

Lumina de deasupra intrării se aprinse. Ieși Mišar și o porni în întîmpinarea lui Exner.

— Bună seara, spuse Michal. Mai curînd noapte bună.

— Nu ne culcăm înainte de unsprezece. S-a întîmplat ceva deosebit ?

— Nu știu. Sper că nu. Cred că la dumneavoastră...

— La noi ? De ce ? cu un semn al mîinii îl pofti pe Michal să treacă înaintea lui.

În holul mare, ședea doamna Mišarová, într-un fotoliu comod, degajînd un aer ce se potrivea cu măreția decorului.

În clipa aceea se cădea să-i sărute mîna elegantă, lucru pe care Michal Exner îl și făcu.

— Îmi pare bine, declară și se lăsă să alunece în fotoliul de lîngă ea, că vă văd din nou.

Zîmbi.

— Dacă ne-ați fi anunțat vizita, aș fi avut timp să pregătesc o gustare. Beți Hennesy, Martell sau un whisky ?

— Cola, răspunse trist. Sînt cu mașina.

Zîmbi din nou, se ridică și porni spre bucătărie, ca să aducă, cu siguranță, nu citronadă, sau alt înlocuitor, ci o Coca-cola veritabilă, direct din frigider.

— Ei bine ? spuse Michal Exner mulțumit. Despre ce e vorba ?

— Habar n-am, spuse Mišar.

Michal Exner scoase, în tăcere, hîrtiuța din portofel. Gestul acesta îl făcuse de multe ori în ziua aceea.

— Da, spuse Mišar. O cunosc. Despre ce e vorba, vă rog ?

Doamna Mišarová puse în fața lui Exner un pahar perlat și se așeză din nou în fotoliu.

Zîmbi. Răspunse și el cu un zîmbet fermecător.

Mišar privea rece datele și numele. Și-i dădu hîrtia înapoi lui Michal.

— Bineînțeles, nu-mi spune nimic.

— Aha, zise Michal Exner, împăturind hîrtia și o puse la loc în portofel și în buzunar. Aha. Bău. E minunat de rece. Îi oferi doamnei Mišarová o țigară, aceasta acceptă, i-o aprinse și-și aprinse și lui una. Nu v-ați gîndit la nimic cînd ați văzut cifrele și numele acestea ?

— Nu.

— Nici prima dată, nici acum ?

— Nu.

— Îmi pare rău, zîmbi Michal Exner îngîndurat, că v-am deranjat. Credeam că poate peste zi v-ați mai gîndit.

Se uită la Exner, de parcă ar fi căzut din nori.

— Nu știu, spuse calm, la ce ar fi trebuit să mă mai gîndesc...

— Se mai întîmplă, spuse Exner distrat și bău atît de repede băutura de la gheață, de simți cum i se strînge gîtul. Nu vreau să vă mai reții. Rămîneți cu bine și scuzați-mă de deranj.

89

Pe terasa Barrandov, pentru că vremea era frumoasă n-aveai loc să te mişti.

Sub stele luminau becurile, sub becuri lămpiţele de pe mese. Membrii **orchestrei** erau transpiraţi, chelnerul şef şi chelneriţele înnebunite.

Ringul de dans tăcea.

Fuseseră împreună toată seara, şezuseră la masă şi voiau să fie singuri, dar nu aveau cum, îşi atingeau pe sub masă mîinile şi picioarele, asta însă le făcea şi mai rău.

— Hai să ne plimbăm puţin, spuse el în cele din urmă. Aici e prea mult zgomot...

— Bine... Dar roagă-l pe domnul acela să ne păstreze locurile. Nu voia să piardă măcar certitudinea existenţei unui port, a unui loc de odihnă.

Domnul fu de acord.

La ieşire arătară biletele şi spuseră că se întorc.

Parcarea din faţa restaurantului era cufundată într-un întuneric plăcut. Muzica se auzea aici înăbuşit şi paznicul cu banderolă roşie pe mînecă rătăcea însingurat printre maşini.

— Pe aici, spuse şi arătă la dreapta, e o cărare...

Poate că era.

Dar, în primul rînd, era întuneric beznă.

Ea îl crezu că e vorba de o cărare.

90

Pe linia simplă, în jos, spre Zlichov, trecu un marfar. Vagoanele vechi trosneau şi zdrăngăneau pe suprafaţa mişcătoare a şinelor.

La barieră stătea un taxi negru. Şoferul lui, care pînă atunci se sprijinise calm şi răbdător de portieră, dădu drumul la motor. Aprinse faza scurtă şi aruncă mucul ţigării

pe fereastră. Femeia de la barieră privi în urma ultimului vagon, se apropie de manivelă și ridică bariera.

Volga sălta lin peste șine. Apoi șoferul taxiului acceleră, ca să aibă viteză la deal.

Pe bancheta din spate călătorii, un bărbat și o femeie, dădeau din cap, în ritmul legănării mașinii.

După a treia serpentină, farurile luminară o porțiune de șosea lungă și dreaptă, care urca. În stînga, o pantă acoperită de tufișuri și copaci înalți, în dreapta, un șir de borne **unite** prin traverse. Vîrfurile copacilor de pe pantă se îndoiau mult spre calea ferată.

Bărbatul de pe bancheta din spate se aplecă să se uite la aparatul de taxat. Duse mîna la buzunarul din spate al pantalonilor și își pregăti portofelul.

Mașina se înclină, cînd luă o curbă, apoi încă una, părăsind șoseaua și intrînd în parcare.

91

Paznicul se uită după îndrăgostiți. Își puse mîinile la spate și se plimbă mai departe printre mașini.

Nu sînt multe seri calde ca asta ! Avea ceva ani să știa să și-i prețuiască. Nu-i invidia pe cei doi. Și-i amintea trabantul cenușiu era al lor.

Din restaurant ieși un bărbat și în fața intrării se clătină ușor.

Privi în jur, probabil își spuse ceva lui însuși, apoi dădu din mînă și se îndreptă spre cărăruie.

— Alo, domnu' ! strigă paznicul.

Individul își opinti picioarele, continuă să meargă, ven cu corpul înainte, pe urmă însă se opri.

— Ce-i ? întrebă bărbatul. Mașina o la soția **mea** ! Cheile... Aha... Cheile... se scotoci prin buzunare. Uite. Dă-i cheile... Eu plec... E o bestie, domnule, soția asta a mea, îi mărturisi direct și fără ocolișuri.

Paznicul, ca să fie sigur, luă cheile.

— I le dau, spuse, dar nu v-aș sfătui s-o luați pe drumul acela.

— Îl cunosc. Îl cunosc de ani de zile. Noapte bună. Ridică mîna în semn de salut şi se răsuci pe călcîie.

Paznicul îl apucă de mînecă.

— La ultima inundaţie, l-a luat apa. Şi nici prea sigur pe picioare nu sînteţi, de enervare ! Luaţi-o pe şosea.

— E mult de mers !

— Poate trece un taxi.

— Crezi ?

— Hmm !

Bărbatul se lăsă greoi pe zidul de piatră.

Paznicul se plictisea. Îi părea bine că poate schimba cîteva vorbe măcar cu un beţiv. Numai că pînă la urmă o să dea năvală soţia tipului, o să-l îmbarce în maşină şi o să pornească trufaşă, cu bărbia ţanţoş ridicată în sus. De cîte ori nu văzuse el scene de-astea. Încărcarea soţilor, de parcă ar fi fost saci cu nisip, nu-i plăcea, el făcea parte din altă generaţie.

De jos se auzea venind o maşină. O Volgă, cu siguranţă un taxi.

Îl sule pe tip în taxi şi-l trimite în oraş.

Era ca un fel de complot împotriva soţiilor energice, care se poartă cu bărbaţii de parcă ar fi saci cu nisip.

Alergă în faţa taxiului. Se apropie de fereastră şi aşteptă să plătească clienţii.

— Uite ce-i, spuse, am aici un... arătă spre umbra ce se clătina pe zidul scund. De sus venea o maşină şi reflectoarele ei măturară parcarea. Arătară că beţivul e destul de roşu în obraji.

— E făcut, zise şoferul. Prietene, nu-l iau.

— E o cunoştinţă de-a mea, minţi paznicul. Veche.

— Are bani la el ?

— Pot să-l întreb. Se întoarse spre beţiv. A venit un taxi, domnule !

— Grozav, spuse cu greu bărbatul şi se ridică. Haide.

— Întreabă dacă aveţi bani...

— Uite, spuse bărbatul şi scoase din buzunar o bancnotă de cincizeci de coroane şi ceva mărunţiş. Ajunge ?

Şoferul dădu din cap că da şi paznicul amabil deschise portiera din spate a maşinii. Şi zîmbi, închipuindu-şi cum o să-l caute nevasta, demnă, înţepată, scoţînd scîntei.

Dar zîmbetul paznicului îngheţă...

De pe şosea, de jos, se auzi un zdrăngănit de metal îndoit şi de ţăndări de geam.

92

Şoseaua era abruptă, dar Michal Exner nu lăsă frîu liber Mercedesului. Nici nu se gîndea atît la drum, cît la glumeţul care-l scosese din pat, care-l mînase la lăsatul nopţii prin toată Praga şi care, în ochii lui Mišar şi ai soţiei lui, făcuse din el un caraghios.

Şoseaua cotea ca un şarpe.

Glasul nu l-a putut recunoaşte, căci era adormit.

Luminile de la parcare licăriră în dreptul maşinii.

Dar chiar dacă n-ar fi fost adormit, tot nu şi-ar fi dat seama şi nici n-ar fi suspectat nimic şi tot aici, sus, ar fi dat fuga.

Căci omul poate să pice în plasă, chiar dacă e şiret şi adulmecă intrigile din jur, ca şi-atunci cînd e socotit campionul mondial al fraierilor.

În faţa lui se întindea o pantă, luminată de becurile din ramurile copacilor.

Ofiţerii mei nu fac asemenea glume.

Fir-ar să fie, un cauciuc i îi trecu prin minte, căci maşina derapă puternic într-o parte.

Trase, instinctiv, volanul spre dreapta.

Maşina însă se îndrepta vertiginos spre stînga, spre borne, ca pe o suprafaţă dată cu săpun.

— Fir-ar să fie ! spuse şi se gîndi : s-a sfîrşit, tinere, atenţie ! Dădu drumul volanului şi se sprijini cu mîinile de bord.

Mai auzi cum maşina se lovi de o bornă care zbură cu un ţăcănit ciudat.

Pe șosea se vedeau două dîre albe, care se frîngeau brusc și duceau la Mercedesul ce atîrna deasupra prăpastiei. Se aflau acolo o mașină a Salvării, două mașini de miliție și cîțiva gură-cască.

Pe povîrniș și mai jos, lîngă șine, rătăceau două reflectoare. După trosnetul arbuștilor și după înjurăturile ce se auzeau din cînd în cînd, era clar că cei de la circulație căutau de zor ceva.

Un locotenent porni în fugă spre o Tatra 603 oficială, din care coborî sublocotenentul Beránek.

— Tovarășe...

— Bine, bine, răspunse Beránek. Se aplecă înapoi în mașină și-i spuse șoferului Bohouš, arătînd Mercedesul.

— A dat de dracu'...

— Victima e în spital și pe al doilea nu-l putem găsi.

— Al doilea ?

— Conform depozițiilor martorilor, în mașină erau doi, spuse locotenentul.

— O femeie ?

— Nu am întrebat.

— N-are importanță. Cum s-a petrecut ?

— Tocmai asta e ciudat... spuse, nesigur, locotenentul. Veniți să vedeți. Îl duse pe Beránek spre dîrele albe. Mergea normal, aici probabil a adormit — altfel nu îmi pot explica — și-a revenit, dar prea tîrziu. După cum vedeți, a încercat să readucă mașina pe șosea. N-a reușit însă. Nu înțeleg de ce. Vom vedea cînd vom controla mașina...

— Probabil a adormit, spuse Beránek, ca să zică și el ceva. A avut noroc, nu ?

— Mergea destul de încet. Altfel nimic nu l-ar fi putut opri și ar fi ajuns jos.

— A avut noroc, spuse cu înțelepciune Beránek. Unde sînt martorii ?

— Vă așteaptă sus, în restaurant.

— Bine... spuse Beránek distrat. Și el ?

— Medicul pretinde că s-ar putea să nu fie prea grav. S-a lovit cu capul de rama parbrizului. Aici, lîngă volan. Dar s-a mai lovit și cînd a căzut din mașină.

— A căzut ?

— Da. Și s-a rostogolit pînă aproape de șine.

— Așadar, numai fleacuri !

— Dacă mașina nu se răstoarnă, spuse locotenentul calm, ai mare noroc. Uitați-vă, băieții tocmai au urcat, cred că l-au găsit pe al doilea...

Așteptară pînă cînd cinci bărbați în uniforme se cățărară pe șosea. Tinerii răsuflau din greu și arătau oricum, numai pușI la punct nu.

— Ce porcărie, spuse cel ce se cățără primul și scuipă cu năduf. Nimic. Sau și-a luat zborul, sau a sărit într-un tren. Mai departe decît am căutat noi nu putea să cadă nimeni.

94

Ședeau cu toții în jurul unei mese lungi, ca la o nuntă tristă, căci în capul mesei erau cei doi îndrăgostiți care se duseseră să se plimbe pe cărare, iar rolul unchiului vesel și beat îl juca bețivul care se hotărîse să fugă de nevastă-sa. Întrucît nunta era tristă, și unchiul acesta nu era decît beat.

Mai întîi Beránek își notă cu grijă numele și adresele.

— Așa, spuse mulțumit și lăsă creionul din mînă. Se adresă șoferului din taxi : Probabil vă grăbiți...

— Mă grăbesc. Eu n-am văzut nimic. Eram aici, sus.

— Sigur, aprobă Beránek. Ce mă interesa era dacă n-ați observat ceva cînd veneați în sus, sau pe urmă, cînd v-ați dus să vă uitați. Ați ajuns printre primii.

— Nimic. Ce-ar fi trebuit să observ ?

— De pildă starea șoselei.

— Normală. Uscată. Și nici ulei nu era nicăieri. Cred c-a adormit.

— Probabil, admise Beránek. Dar...

— Un moment, spuse şoferul. Dacă nu mă înşel, nu sînteţi de la Circulaţie ?

— Nu.

— Aha.

— De ce aha ?

— Păi aşa, spuse şoferul misterios. Am mai observat o chestie, care pe cei de la circulaţie nu i-ar interesa.

— Ce anume ?

— Cînd am urcat, am trecut peste un cablu negru.

— Cablurile, spuse Beránek, sînt de regulă negre.

— Numai că nu era cablu, spuse şoferul. M-am uitat pe urmă dinadins pe şosea. Era o dîră de gudron. Se ridică. M-am dus. O dîră proaspătă de gudron. Îi arătă lui Beránek mîna. După cum vedeţi, sînt încă murdar de gudron. La revedere !

— Un moment, spuse Beránek.

— Ce-i ?

Beránek arătă spre beţiv.

— Domnul de aici... nu cumva să-l uitaţi. E, totuşi, clientul dumneavoastră.

— Da, spuse şoferul, fără urmă de amabilitate. Mergem, domnule ! şi-l luă pe bărbatul cel trist de braţ.

Beţivul se opri în uşă şi ridică un deget.

— Soţia mea, domnilor...

Nu termină ce avea de spus, căci şoferul îl trase după el, iar paznicul sări la uşă şi o trînti cu putere.

95

Îi lăsă mîna şi începu să se foiască.

Se uită la ea şi ea ridică ochii spre el.

Beránek oftă. Considera că nu prea ai la ce să te uiţi. Tînărul era slab, roşcovan, distrat. Păr lins şi ochi umezi.

— Ei bine ?

— Noi ne-am dus să ne plimbăm puţin... începu, nesigur, tînărul. Ne-am dus să ne plimbăm pe cărarea aceea... Nici nu ştiu cît am stat acolo...

Beránek dădu cu înțelepciune din cap, fiindcă pricepuse că acea cărare despre care era vorba putea fi bună pentru orice, numai pentru plimbare nu. Nu spuse însă nimic.

— Mai întîi a trecut o mașină în sus... probabil taxiul...

— Probabil ?

— N-am observat... N-am observat nici a doua mașină, care mergea la vale... am auzit un șuierat și cînd m-am întors, am văzut cum mașina o ia spre marginea șoselei... Am văzut-o de fapt în clipa în care era la margine și a doborît borna. Am luat-o la fugă la vale... Pe cînd alergam, am observat cum al doilea...

— Cine ?

— ...al doilea bărbat vrea să-l ajute pe șofer, dar cînd am ajuns jos, eu am ajuns primul, nu mai era acolo. Probabil a dat fuga să telefoneze.

— Încotro ?

— Asta nu știu, spuse tînărul mirat. N-am de unde să știu... aici, sus, probabil că nu... Ar fi trebuit să-l întîlnesc. Cred că în jos, spre calea ferată.

— Probabil, spuse Beránek. Cum arăta tipul ăla ?

— Nu știu... L-am văzut numai din spate... Sigur însă purta un costum închis la culoare.

Beránek se întoarse spre fată.

— Dumneavoastră ce părere aveți ?

— Așa e. M-am uitat pe șosea să văd dacă nu i s-a întîmplat ceva celui de-al doilea, dar nu l-am mai zărit nicăieri... Și pe urmă a sosit în fugă domnul... arătă spre paznic.

— Ascultați, spuse Beránek sever. Sînteți absolut siguri că erau doi ?

— Clar, spuse fata. Cel de la volan avea haine de culoare deschisă și celălalt de culoare închisă.

— Cînd v-ați uitat spre șosea ? În ce moment ?

— Cînd am auzit zgomotul, spuse fata.

— Și ați văzut cum mașina o ia spre prăpastie ?

— Da.

— Ce făcea șoferul ?

— Asta nu se vedea... E destul de departe... Şi sînt ramuri. Am luat-o imediat la goană în jos... Pe cei doi i-am văzut abia cînd fugeam pe cărare. Nu înainte.

— Şi dumneavoastră ? se adresă Beránek tînărului.

— La fel, afirmă tînărul. Ce-i ciudat în asta ?

Beránek îi spuse fetei :

— Şi cînd aţi ajuns la şosea, v-aţi uitat după al doilea, ca, eventual, să-i veniţi în ajutor. Dar n-aţi văzut pe nimeni. Aşa-i ?

— Da... spuse şi deodată căscă, mirată, ochii.

— Păi...

— Şi cît aţi fugit spre şosea, n-aţi pierdut nici o clipă maşina din ochi.

— Aşa ceva nu se poate, spuse tînărul. Sînt copaci şi, în general... Poteca e în zig-zag şi...

— Am mers şi eu pe ea, îl întrerupse Beránek şi se întoarse, amabil spre fată. Mi se pare că dumneavoastră aţi priceput ce vreau să spun.

Fata clipi din ochi, dîndu-şi seama că era ceva grav la mijloc.

96

— A dispărut, spuse.

— Corect, o lăudă Beránek, bucuros că a înţeles. Probabil sub impresia şocului. Se întîmplă. Te sperii şi pe urmă o oră, de pildă, faci numai prostii. Poate a dat o fugă pînă-n Smíchov, la gară. Sau s-a repezit acasă după trusa medicală. Dar cum anume l-a ajutat pe şofer ?

— Nu ştiu, spuse fata. Eram departe.

Tînărul se uită la Beránek cu un uşor dispreţ :

— A încercat să-l întoarcă pe spate, pe scaun, ca să-i vadă rănile de pe obraz. E logic, nu ?

— Aţi văzut dumneavoastră ?

— Bineînţeles. Abia reuşea, căci maşina era aplecată în faţă. L-a tras destul de brutal. Probabil că avusese într-adevăr un şoc, cum aţi spus.

Beránek dădu de mai multe ori din cap :

— Probabil. Dacă o să fie nevoie, o să întocmim un proces-verbal. Mulţumesc.

Îi salută şi se întoarse spre paznic.

— Cum e, merg afacerile ?

— Nu prea, spuse moşul. Ce afacere e şi asta ? ! Eu, domnule, oricum nu pot să vă spun nimic. Din întîmplare am observat maşina cînd mergea în sus şi, după cîteva minute, s-a întors.

— Cine era în ea ?

— La distanţa asta, domnule, n-ar distinge nici un vultur, darămite eu, la cei şaptezeci şi unu de ani ai mei.

97

— O uşoară comoţie cerebrală, spuse medicul, cîteva cucuie şi zgîrieturi, contuzia toracelui şi o rană produsă prin sfîşiere la cap. I-am cusut-o acum o oră. Vorbea încet, mergea pe culoarul tăcut al spitalului cu Vlček într-o parte şi cu Beránek în cealaltă, ca o strajă sau escortă. Nu ştiu dacă va avea chef să discute cu dumneavoastră. Să fiu în pielea lui, eu n-aş avea.

— N-are de ales, spuse Vlček dur.

— N-am putea discuta singuri cu el ? întrebă Beránek. Nu e vorba de vreun secret de stat, dar n-am dori să deranjăm şi alţi bolnavi.

— Cu el în cameră e un moş pe care nu-l mai poate deranja nimic pe lume.

Era o cameră strîmtă, în care abia încăpeau două paturi. Medicul mută noptiera şi aduse scaune.

— Domnule căpitan, spuse, adresîndu-se bărbatului din pat, înfăşurat în bandaje, aveţi musafiri.

Michal Exner gemu şi întredeschise ochii.

— Salut, ofiţerilor !

— Ai dat de dracu', spuse Beránek amabil. Cum de ai adormit la volan, căpitane ?

— N-am derapat, spuse Michal Exner. Asta-i o prostie.

— E, aprobă Beránek.

— Atunci de vină a fost direcția.

— De ce direcția ? se interesă Vlček.

— Mergeam spre prăpastie și nu puteam întoarce. Vlček strînse din umeri.

— Cine era cu tine ?

— Nimeni.

Vlček se adresă medicului.

— Ar fi putut **să uite** ?

— Dumnezeule, spuse Michal Exner. Doar sînt întreg la minte. Numai că mă doare bila. Eram singur-singurel. Jur, ofițerilor. De ce vă interesează ?

— Pentru că, spuse Beránek, martorii au **mai** văzut pe cineva lîngă tine, străduindu-se să te ajute.

— Atunci acel cineva, spuse Exner, trecea **din întîmplare pe acolo.**

— Cred că era îngerul tău păzitor, deduse Beránek, căci a dispărut ca un abur. Altfel, se adresă medicului, îi merge mintea, domnule doctor.

Michal Exner se ridică în capul oaselor.

— Fir-ar să fie. Hainele **mele !**

— Culcă-te liniștit, îi atrase atenția Vlček. **Le-am** controlat. Am găsit pe ele pete de gudron. Și ne-am mai întrebat, adăugă, unde o fi dispărut hîrtiuța din **portofelul** tău ?

— Ce hîrtiuță ?

— Aia pe care am găsit-o la Nováková. Cu lista de nume. Pe care o nrutai în stînga și în dreapta...

98

Cînd soarele roșu răsări deasupra orizontului, sub povîrnișul Barrandovului era deja agitație mare. **La** prima vedere părea că pe acolo bîntuie vreo douăzeci **de** căutători de ciuperci nebuni, îmbrăcați în uniforme, care au urcat pînă aici pe jos, după schimbul de noapte. Mergeau de-a lungul șoselei, urcau povîrnișul și se cocoțau pe stînci. Cîțiva dintre ei băteau șoseaua veche spre **sud și spre nord, spre Chuchle și** spre Zlíchov. Locotenen-

tul Vlček stătea sus, la curbă, pe o bornă, ca să aibă o privire de ansamblu. Moşul de la parcare se apropie de el, mergînd pe traverse ; slujba lui tocmai luase sfîrşit.

De sus se auzea scîrţîitul portierei maşinii de depanare. Şi scrîşnet de tablă, cum trăgeau Mercedesul pe şosea.

— Ce căutaţi ? întrebă moşul.

— Pe al doilea, răspunse Vlček.

— Doar nu-i un ac cu gămălie.

Vlček strînse din umeri.

De sus veni la vale maşina depanării, remorcînd, pe o macara, Mercedesul cu roţile din faţă săltate. Alături de şofer şedea Beránek.

Se opriră lîngă Vlček şi sublocotenentul sări din maşină.

— Vino să vezi.

Se apropiară de Mercedes şi Beránek întinse mîna spre volan. Cu cealaltă mînă arăta spre botul ridicat al automobilului.

Vlček se aşeză pe vine şi se uită la direcţie. Beránek smuci volanul.

— Hm... spuse Vlček.

— A început să frîneze la doi metri de parcare. Sublocotenentul deschise uşa şi se strecură la volan. Apăsă pe frînă. Încearcă şi tu !

— Hm..., spuse Vlček şi-şi şterse mîinile cu batista. Porneşte. Bara a rezistat, nu glumă...

— Asta a fost bafta lui. A doborît borna ca pe-o scobitoare. Trînti portiera. Ia te uită... îi arătă cîteva locuri de pe masca maşinii şi de pe aripi.

Vlček ciocăni locurile acelea cu degetul, uşor şi cu grijă.

— Gudron...

— Ihî. Sau mai degrabă bitum-cauciuc.

Pe cealaltă şosea, sub serpentină, era o oarecare agitaţie.

— Cred, spuse moşul care stătea încă pe balustradă, că vă caută cineva, domnule.

Jos, trei bărbaţi stăteau pe buza prăpastiei şi sergentul Vaňátko făcea semne cu mîna şi striga ceva.

Beránek se sui în cabină, lîngă şofer.

— Mergem la noi, s-o vadă băieţii şi s-o repare. Noaptea arăta mai rău.

Vlček se cocoță pe scara mașinii de depanare și se ține de portieră. Cînd ajunseră jos, sări și o luă iute spre Vaňátko.

În șanț iarba era înaltă, proaspătă, umezită de rouă. În iarbă zăcea o cutie de metal cu bitum-cauciuc, care se vărsase în iarbă. Lîngă cutie și peste ea erau azvîrlite niște mănuși noi, cum poartă motocicliștii, o haină și niște pantaloni cu dungi, ponosiți, niște pantofi vechi scîlciați, ciorapi de lînă de iarnă și o funie de nailon, mînjită cu bitum-cauciuc.

— A lucrat temeinic, spuse Vaňátko. A împrăștiat în jur trei pungi de piper și o pungă mare de boia. Uite-acolo pungile goale.

Vlček se posomorî. Înălță capul și privi în jur. Arbuștii camuflau locul încît nu se putea vedea, de pe șosea. De cealaltă parte a drumului creșteau niște salcîmi piperniciți. Așa că nici de pe calea ferată nu se prea vedea mare lucru. Drumul era pavat cu calîpuri mari îngălbenite. În praful umed al bordurii erau niște urme, dar fiind neclare, nu ajutau la nimic.

Vlček privi pustiul dimineții proaspete și-și mușcă buza de jos.

99

Exact sub stînca abruptă, șoseaua veche și puțin circulată de la Barrandov este delimitată de două pasaje de cale ferată. Pe strada Na Zlíchově, linia spre gara Hlubočepy, iar dincolo de podul Intelectualilor, lîngă Malá Chuchle, linia spre Černošice. Ambele treceri sînt prevăzute cu bariere vechi, manuale și lîngă fiecare dintre ele se află cîte un canton. Lîngă cea de pe Zlíchov stătea o Tatra 603 oficială și în ea dormea șoferul Bohouš. Femeia care se ocupa de barieră nu era în căsuța ei. Se sprijinea de balustrada de fier și privea agitația neobișnuită, care începuse încă din zori.

Vlček salută respectuos și se așeză alături de ea pe balustradă.

— Aţi fost aseară de serviciu ?
— Sînteţi cu ei ? întrebă femeia sec.
Îi arătă legitimaţia.
— Am fost.
— Trec pe-aici o groază de maşini, nu ?
— Trec.
— În special seara.
— N-aş zice. Cel mai mult, taxiuri.
— Hm..., încuviinţă Vlček şi întrebă : Aţi auzit de accidentul de sus... ?
— Lovitura am auzit-o, spuse femeia apăsat. Dar să nu încercaţi să mă convingeţi că a fost un simplu accident.
— Accidentul...
— Prostii. N-aţi fi dumneavoastră aici, se uită semnificativ la hainele lui civile. Aşa.
— Accident, spuse Vlček, cu o expresie cît se poate de neutră, care putea să însemne că e convins sau dimpotrivă. Sîntem aici fiindcă în maşină erau doi. Şi nu ştim unde a dispărut unul dintre ei. Ne temem să nu fie pe undeva pe aici, rănit.
— Prostii.
— Se mai întîmplă. Tovarăşul de drum aleargă după ajutor şi abia pe urmă se constată că rănile lui, aparent neglijabile...
— Gogoşi. Se întoarse cu spatele la Vlček şi se apropie de manivelă, ca să coboare bariera.
Porni agale după ea.
Piedica lovi tamburul cu zgomot.
— Gogoşi, repetă. Tînărul era singur în maşină.
— De unde ştiţi, doamnă ?
— Fiindcă l-am văzut. Se aşeză nepăsătoare cu fanionul lîngă barieră.
— Tînărul ?
— Da. Treizeci, treizeci şi cinci.
Din vale se auzea vuietul trenului care se apropia. Era un marfar cu vagoanele goale şi trecu pe dinaintea lor cu un zdrăngănit infernal.
Femeia apucă manivela din nou.

— La deal, spuse Vlček calm, s-ar fi putut să fie singur, iar la vale să fie doi. Poate s-a dus să ia pe cineva.

— O femeie, spuse ea cu siguranța omului care are o experiență bogată și știe că viața se repetă numai în cadrul anumitor scheme.

— De unde puteți să știți ? întrebă Vlček disperat.

— Era genul ăla.

— Aha. Și cum arată un om care e genul ăla ?

— Fante. Un filfizon într-o mașină veche lustruită. De parcă s-ar fi dus sus să filmeze pentru americani. Ce de tipi de-ăștia mai trec pe aici !

— Probabil, admise Vlček. Numai că pe aici trec la mașini...

— Vi se pare ciudat că l-am observat. Nu-i de mirare. Aveam ușa deschisă, aeriseam cotețul. Și nu se putea să nu bagi de seamă mașina aia a lui.

— Mergea repede ?

— Nu. Încet. Conform regulamentului. Oricum, s-a întîmplat abia cînd s-a întors.

— De unde știți, pentru numele lui Dumnezeu ?

— Fiindcă, îi spuse lui Vlček femeia, rar și apăsat, ca unui copilaș, fiindcă am auzit izbitura.

— S-ar fi putut deci ca în mașină să fie doi.

— Așa-i, recunoscu ea. Și cum s-a întîmplat ?

— Derapaj.

— Pe șoseaua uscată ? întrebă caustic.

— Se poate întîmpla și așa, menționă Vlček. Și pentru că nu reușise niciodată (nici nu ținea, de altfel), să-și însușească capacitatea de trăncăneală a lui Exner, spuse direct :

— Uitați-vă ce e, doamnă. Avem motive să bănuim că accidentul ăsta a fost pus la cale de către cineva. Și acel cineva trebuie să fi umblat pe lîngă calea ferată, pe scurt, pe aici, unde cercetăm noi acum, fiindcă a lăsat cîteva lucruri uite-acolo, îi arătă el. Or acolo nu putea ajunge altfel decît pe șosea sau pe-aici, pe lîngă dumneavoastră, care-l puteați vedea.

— N-am văzut pe nimeni. Imediat după accident a trecut un tren. Şi nu sînt pusă aici ca să spionez ce se petrece prin împrejurimi.

— Nu v-o iau în nume de rău, spuse Vlček posomorît şi se duse să-l trezească pe Bohouš.

100

De bariera de la Malá Chuchle răspundea un unchiaş cu şapca adînc înfundată pe cap şi cu o lulea arsă între dinţi. Pe aici treceau trenuri tot timpul aşa că, faţă de femeia de la Zlíchov, unchiaşul era ocupat pînă peste cap.

— N-am timp, îi spuse lui Vlček direct, să casc prea mult ochii în jur. Aici e agitaţie, tovarăşe.

— Văd, consimţi Vlček. Poate pe calea ferată. Dar pe şosea, nici o mişcare.

— Puţină, aprobă unchiaşul. Aseară, în jur de zece... Nu-mi aduc aminte. Ce-a făcut ?

— Cine ?

— Ala pe care îl căutaţi.

— Hm..., răspunse Vlček neobişnuit de nesigur.

— Pungaş mare ?

— Foarte...

Unchiaşul ţinea în gură luleaua stinsă şi începu s-o sugă, îngîndurat şi delicat, cu proteza. Privi peste ochelari în sus, la Vlček, pe urmă la maşina oprită la mică distanţă de şine, cu faţa spre şoseaua principală şi spuse :

— Un moment, vine un tren. Vîrî luleaua în buzunar şi se duse să-şi îndeplinească demn, misiunea.

Încremeni lîngă manivelă drept ca un par, cu fanionul la picior, şi salută cu seriozitate trenul care trecea.

Vechea şcoală feroviară austro-ungară !

Cînd ridică bariera, puse luleaua înapoi în gură şi, privind printre gene spre stînca Barrandovului, spuse :

— Ceva ciudat s-a petrecut aici cam pe la ora la care ziceţi... E-adevărat că pe şoseaua asta de cum se lasă

seara, rar se rătăceşte cîte cineva. Doar domnii cu maşină, cu domnişoare, la întîlnire. Asta aşa-i. Ceva ciudat a fost... Dacă-mi îngăduiţi, v-aş explica.

— Bineînţeles.

— Uitaţi cum stă treaba, cantonierul scoase luleaua din gură şi folosi tija ei ca arătător. Cînd vine cineva noaptea de la Barrandov încoace, se vede destul de bine. Luminile. Înţelegeţi ? Aşa. Nu poţi să nu le observi. Mai ales că atunci cînd ia curba aia, farurile mătură şinele în toată regula, dacă nu circulă cu faza mică, şi puţini merg cu ea. Aşa că văd de departe fiecare maşină, iar cei mai mulţi, derbedeii, mă şi orbesc cu luminile. Mărturisesc că de două ori, de furie, am lăsat bariera cu cîteva minute mai devreme decît era neapărat nevoie. Îmi scoţi ochii, atunci aşteaptă.

— E voie ?

— Siguranţa circulaţiei, tovarăşe !

— Aha.

— Ei bine, continuă unchiaşul cu această expresie neobişnuită lui şi, pentru că îi plăcu, o repetă : Ei bine, aseară las bariera, mă întorc şi deodată văd, lîngă barieră, o maşină ca o fantomă. Nu avea aprinse decît luminile alea mici.

— De poziţie.

— Da. Aşa li se spune. De parcă ar fi picat chiar atunci din cer. Ce pricepeţi dumneavoastră de-aici ?

— Dumneavoastră ce credeţi ?

— Că nu-i mergeau decît luminile de poziţie. Dar farurile nu erau stricate. Căci, după ce a trecut de calea ferată, a dat bice şi dus a fost spre Zbraslav. Ardeau normal. Ştiţi ce, e o prostie sau, poate, mi s-a părut. Sau nu eram atent. Dar nu-i adevărat — sînt mereu atent — însemna deci că tipul ăla s-a apropiat încet, numai cu luminile de poziţie. Sau cu luminile stinse.

— Era singur ?

— Singur. Eu, cel puţin, n-am zărit pe altcineva în maşină.

— Ce mașină era ?

Unchiașul strînse din umeri.

— Greu de spus, eu nu mă pricep. Dar nu era una din alea mici și moderne. O mașină mai mare, tipului nu i se vedea decît capul pe fereastră.

— Ați recunoaște mașina în fotografie ?

— Poate... dar chiar sigur n-aș fi.

— Să încercăm, spuse Vlček. Spuneți că mergea spre Zbraslav.

— Asta e sigur.

101

În sala știrilor pentru străinătate era agitație mare. Începea schimbul de dimineață cu tot personalul prezent, și redactorul Karel Váňa, șef de tură, nu-și vedea capul de treabă. Mașinile de scris și telexurile țăcăneau. Se desfășurau suluri de hîrtie și benzi perforate. Datorită acusticii ingenioase, zgomotul era ceva mai mic decît cel dintr-un laminor de țevi.

Lydie Malá venise să întrebe ce-i cu un rînd încurcat dintr-o știre. Se opri lîngă masa uriașă, plină de aparate, a șefului de tură, și așteptă ca Váňa să-și facă timp și pentru ea.

Două telefoane sunară simultan.

Váňa ridică receptorul telefonului pe care îl avea mai aproape, se uită la Lydie și cu degetul îi făcu semn să-l ridice pe celălalt.

Se execută.

— Da ? spuse în receptor.

— Sala ? întrebă o voce.

— Da.

— V-aș ruga cu tovarășul Váňa.

— O clipă. Puse receptorul în fața lui Váňa. Și deodată simți cît se poate de clar că îi tremură genunchii.

Din garajul subteran venea o răcoare plăcută. Berânek ședea pe băncuța de lîngă intrare și adulmeca mirosul de ulei. De aici, de la lumina zilei, părea că jos e întuneric beznă și prin întuneric sclipeau neclar stativul cricului, iar pe el, sus, cromul Mercedesului lui Exner.

Din penumbra garajului apăru un mecanic, își aprinse o țigară și se așeză lîngă sublocotenent.

— Vrei în scris, nu ?

— Nu știu nici eu, spuse Berânek. Dacă merită...

— Depinde ce anume te interesează.

— Era în regulă ?

— Era. Și e. Dacă îndrepți aripa, ajungi cu ea pînă la Lisabona.

— De ce tocmai acolo ?

— Sau la Bagdad. Tot una.

— Direcția ?

— În ordine.

— Frînele ?

— Perfecte.

— Am auzit, spuse Berânek, că dacă ți se blochează o roată, poți derapa cît ai zice pește.

— Așa-i. Numai că trebuie să se blocheze roata. Datorită nouă, prietene, mașina lui Exner e întotdeauna în perfectă stare tehnică.

— Asta aș vrea în scris.

— Bine. Și ar mai fi un fleac.

— Da ?

— Mașina asta s-a ciocnit de ceva.

— Nu mai spune, se miră bucuros Berânek. Pe toți dracii, nici nu se observă !

Mecanicul trecu peste această observație ca peste un banc prost. N-ar fi fost de demnitatea lui să-i dea atenție.

— Vino să vezi.

Coborîră la subsol.

Trecu ceva timp pînă cînd ochii lui Berânek se obișnuiră cu semiobscuritatea și cu luminile galbene ale becurilor.

— Aici, spuse mecanicul și arătă masca radiatorului.

— N-ai o lanternă ?

— Ba da. Aduse una şi lăsă Mercedesul mai jos, cu radiatorul la nivelul ochilor. Uite : aici masca e şifonată.

— Îndoită.

— Îndoită, dacă vrei. Iar împrejur e gudron. Şi aici, şi pe aripi.

— Uneori, între borne sînt cabluri...

— Între. Dar în cazul acesta, mecanicul ciocăni în radiatorul îndoit, borna a fost aici. Întreabă-l pe Exner de ce anume s-a sprijinit.

— Îl întreb. Ascultă, František, spuse Beránek îngîndurat, hai să punem să-i fotografieze botul.

— Crezi... ?

— Cred.

103

Medicul de gardă o măsură pe Lydie Malá cu o privire inexpresivă, pe care şi-o opri un timp mai mult decît necesar în locul unde se termina rochia şi începeau genunchii.

— Nu e zi de vizită, repetă. Şi la urma urmelor, mîine îl externăm pe căpitanul Exner. O spuse cu un ton de parcă ar fi vrut să adauge : cred că rezişti pînă mîine.

— Ştiu, spuse ea aspru, că nu e zi de vizită. Iar la el la serviciu mi-au comunicat că mîine îl externaţi. Dar fiindcă am... o comunicare importantă, mi-au recomandat să-l vizitez. Minţea cu mult calm şi cu o privire obraznică.

Poate că medicul ştia el ce ştia. Poate că o şi crezu. Mai degrabă însă fu indulgent faţă de regulamentul spitalului fiindcă îl considera pe Exner un pacient neinteresant din punct de vedere medical, ca şi din alte puncte de vedere. Sau că a vrut, pur şi simplu, să-i facă pe plac fetei cu farmec feminin pe care o avea în faţă.

Strînse din umeri şi îi spuse Lydiei să-l urmeze.

Fereastra camerei de spital era deschisă şi din grădină pătrundea un aer fierbinte, parfumat. Moşul din celălalt pat dormea dus. Căpitanul Exner, pe jumătate culcat, privea tavanul alb şi medita.

Cu toate că, în locul meditației, ar fi trebuit să acționeze.

Loviturile încasate erau vizibile și subalternii lui se distrau de minune. Semăna cu un naufragiat salvat din greșeală.

Îi crescuse barba, iar capul îl avea bandajat. Pe față cîteva fîșii de plasture și niște pete de tinctură de iod pe zgîrieturi. Purta pijamaua spitalului, cu bluza mult prea mică și cu cîțiva nasturi lipsă. Mînecile acestei elegante haine îi ajungeau pînă la jumătatea antebrațelor. Pantalonii, în schimb, erau cam lungi și mult prea largi.

Chiar dacă durerea surdă de cap trecuse, gîndurile căpitanului Exner erau sumbre.

— Cum ? O vizită ? Să intre.

Medicul se uită la pieptul descoperit al lui Exner, pe care se odihnea brațul stîng în ghips, la picioarele desculțe, așezate cu nonșalanță unul peste celălalt, așa cum se iteau din pantalonii prea largi.

— Mă rog, spuse și ochii îi sclipiră ca de o bucurie ascunsă. Se întoarse pe culoar :

— Poftiți, stimată domnișoară. Deschise larg ușa și-i făcu semn Lydiei Malá să intre.

Lydie pătrunse în cameră cu pași mici și legănați, din ce în ce mai rari, pînă încremeni.

— Dumnezeule ! spuse Michal Exner. Sînteți foarte amabilă că ați venit. Ce bucurie, adăugă și din expresie și ton nu era prea clar ce înțelege el prin bucurie.

— Pentru numele lui Dumnezeu, exclamă ea și își duse, involuntar, mîna la gură.

— Accident, spuse, luați loc.

Îl ascultă și o făcu cu dezinvoltura unei neveste, care a venit să-și viziteze soțul.

— Tata a întrebat de dumneavoastră.

— Tata ? Tatăl dumneavoastră ?

— Da.

— Aha... Sînteți sigură că vorbea serios cînd m-a poftit la voi ?

— Sigur. Și eu tot serios vorbesc.

— Despre ce ?

— Păi... păi, despre nimic... se opri brusc. Privi spre ușă, unde se afla încă doctorul, zîmbind acru. N-am venit în vizită, domnule căpitan, spuse sobru și destul de tare, ca să înțeleagă omul de la ușă.

Dar nu înțelese. Rămase calm acolo unde se afla.

Michal Exner încercă să zîmbească.

— Desigur, spuse și își mișcă mîna imobilizată în ghips, numai că aici nu e locul potrivit.

— E foarte important.

— Zău ?

— Dacă n-ar fi, n-aș fi venit să vă caut. N-a fost prea plăcut.

— Aș merge cu dumneavoastră să ne plimbăm în grădină, dar mă tem...

— Bine faceți că vă temeți, spuse medicul. Sper să reușesc să vă țin în pat măcar pînă mîine. La revedere, domnișoară. Dădu din cap, poate în semn de salut, și dispăru.

Se simți încurcată.

— Scuzați-mă, cred că e furios, nu ?

— Probabil, aprobă Michal. Asta ne e soarta. În sfîrșit, singuri.

Zîmbi și se uită la moșul care dormea în patul de alături.

— Chiar sîntem singuri, o asigură el. Nu se trezește decît să mănînce. Se întîmplă, continuă vesel, să fiți prima vizită plăcută pe care o primesc. Părea că încearcă să arate mulțumit. Dar pe chipul zgîriat și bandajat mulțumirea nu se distingea prea clar. Să stăm de vorbă. Eu nu prea reușesc, așa că povestiți dumneavoastră.

Se aplecă spre el și spuse cu jumătate de glas :

— L-am recunoscut.

Clipi.

— Pe cine ?

— Pe el... Nu știu... Pe scurt, azi eram la șeful de tură și am răspuns la telefon, fiindcă Váňa nu avea timp. Și cel ce sunase... Era aceeași voce, aceeași persoană care o căutase... care o căutase, sîmbătă, pe Věra.

— Cum v-ați dat seama ?

— După felul în care întreba. După ton, pur şi simplu... parcă m-a lovit ceva în cap.

— Şi cine era ?

— Nu ştiu... Vedeţi...

— De ce nu aţi întrebat ?

— Eu... Nu ştiu... M-am speriat îngrozitor... Nu mi-a dat prin minte...

— Deci, rosti Michal Exner, v-a lovit ceva în cap. Am păţit amîndoi acelaşi lucru, dragă Lydie.

104

Cînd trecu pentru a patra oară peste podul Palacký, şoferul Bohouš declară că acum ar putea, eventual, s-o ia prin Bohnice.

— Altă dată, spuse Vlček, mai avem de controlat direcţia nord.

Erau pe drumuri din zori.

Cu toate că lui Vlček nu-i plăceau dorinţa de sistematizare a lui Beránek şi carneţelul lui cu grafice frumos liniate, desenă şi el pe o bucată de hîrtie cîteva coloane şi porniră de la trecerea de nivel de cale ferată de la Malá Chuchle în direcţia Zbraslav. Înaintea podului de peste Berounka, Vlček ceru să o ia la dreapta spre Radotín. Traversară oraşul, şi lîngă hipodrom o luară spre rîu. Vlček îşi notă timpul.

Şi iar porniră spre Zbraslav. În piaţă şi spre podul de peste Vltava, trecură rîul şi merseră spre Modrany, şi peste Podolí direct spre podul Palacký, şi la Malá Chuchle. Vlček îşi notă timpul.

Şi iar la Zbraslav. Şi iar în piaţă, şi peste pod, şi la Modrany, numai că în oraş o cotiră în sus spre Libuše şi de aici la Krč în Pankrác, şi din nou la calea ferată şi la podul Palacký. Vlček şi-a notat la Malá Chuchle timpul şi Bohouš a declarat că încă puţin şi îl loveşte damblaua. Au

pornit din nou spre Zbraslav, au trecut Vltava şi nu s-au mai dus la Modrany, ci drept la deal, prin valea Březanský, la Březany, şi pe şoseaua spre Benešov şi la Krč şi aşa mai departe spre podul Palacký.

S-au întors la Chuchle şi au pornit-o iar spre Zbraslav. În sus spre Jíloviště şi la Dobřichovice, Černošice şi înapoi la Chuchle. Hîrtiuţa lui Vlček se umpluse de însemnări. Căci îşi nota locurile unde, în seara aceea, o maşină ar fi putut fi văzută dintr-o poziţie fixă. Poziţii fixe erau staţia de benzină şi trecerile de cale ferată. Plus cîteva fabrici mai mici.

Un alt drum ducea de la Velká Chuchle în sus spre Slivenec şi, prin Barrandov, înapoi şi din nou la deal, la Slivenec, şi mai departe spre Repy şi Smíchov.

Întorcîndu-se la Malá Chuchle spre bariere, Vlček medita, uitîndu-se la hîrtuiţa lui, iar Bohouš se întreba dacă n-o iau, prin Slapy, spre Benešov, sau prin Karlštejn spre peştera Koněpruske, căci e o vreme tocmai bună de excursii.

105

O cutie de tablă de bitum-cauciuc, stropită şi murdară. Era pe jumătate goală. O pensulă. Un costum bărbătesc, de culoare închisă, mănuşi de motociclist. O funie de nailon mînjită. Cizme de cauciuc. Un basc.

Toate astea se aflau pe tejghea, înaintea lui Beránek. Sublocotenentul luă hîrtia cu expertiza amănunţită. O citi pe sărite şi o puse în carneţel. Apucă cu două degete costumul şi îl despături.

— Pentru un lungan, şi gras pe deasupra, îi spuse bărbatului care făcea expertiza. Cunosc eu unul. A fost la noi mai de mult cînd am cercetat cazul unui aviator ucis.

— Păi atunci e ca şi cum l-ai avea în buzunar, spuse bărbatul de dincolo de tejghea.

— E nevinovat. Licențiat în pedagogie. Ciocăni cu un deget în carnețel. Ceva interesant ?

— Cel mai interesant mi se pare, spuse bărbatul care făcea expertiza, că funia de nailon e destrămată într-un loc și acolo e șters și bitum-cauciucul. De parcă funia s-ar fi frecat de ceva.

— Sau ceva s-ar fi frecat de funie.

— Eventual.

106

Bătrînul cantonier de la Malá Chuchle era un om conștiincios. Albumul de mașini pe care i-l aduseseră să-l cerceteze îl studia în pauze, încercînd să găsească măcar o marcă asemănătoare cu cea a mașinii care trecuse de barieră în jurul orei zece, în seara precedentă. După orele de serviciu, rămase pe loc și continuă să-l răsfoiască.

— Uite cum stau lucrurile, îi spuse, îngrijorat, lui Vlček, eu sînt om bătrîn și nu mă prea pricep la mașini. Și mai era și întuneric. Și ca să am conștiința împăcată, m-am oprit la patru mașini... pentru că...

— De ce ? se interesă Vlček.

— Pentru că am impresia că nu cercetați un accident obișnuit. Nu v-ați da atîta ostenceală. Și ca nu cumva să fac cuiva vreun rău.

— Bine. Care sînt mașinile ?

Cantonierul își pusese semne în album.

— Astea, arătă.

Erau : o Warszawa, o Pobeda, o Pragovka veche, cum se fabricau la începutul războiului, un Horch vechi.

— Vă mulțumesc frumos, spuse Vlček. Mîine seară aveți puțin timp ?

— Sînt de serviciu domnule... domnule...

— Locotenent.

— Domnule locotenent.

— Atunci o să trecem, probabil, să vă vedem.

— Să recapitulăm, spuse Michal Exner.

Era spre prînz. Soarele bătea cu putere în storurile trase de la fereastra garsonierei. În cameră era suportabil, fiindcă Beránek deschisese fereastra și ușa de la baie și pe cea de la chicinetă și făcuse curent. Numai Exner transpira. Pe cap avea un bandaj nou, arătos — și curentul de aer ocolea studioul așezat în colț.

— Să recapitulăm, deci, repetă Exner. Băieți, dați-mi un litru de apă.

Primi un pahar și apropiară scrumiera de el. Ce-i drept, putea să meargă și să se servească singur, dar se vede treaba că lor le plăcea să se poarte ca niște samariteni, iar lui — ca un bolnav.

— Ai dat de naiba, repetă Vlček ideea principală. Michal Exner oftă.

— Am mai auzit chestia asta,

— Discutăm obiectiv, nu ?

— M-aș bucura grozav, rosti Exner. Dă-i drumul.

— Nu a fost, începu Vlček, nu a fost prea rău gîndit. Conform mărturiei tale, pe la nouă jumătate seara te-a trezit cineva din somn, a declarat că e Mišar, adică directorul adjunct al agenției, și te-a chemat la el, la Barrandov. Întrebare : puteai să recunoști vocea lui Mišar ?

— Cu greu, și eram încă adormit.

— Poate că făptașul știa că vei fi adormit.

— Puțin probabil.

— Bine. Te-ai urnit anevoie, te-ai dus la Barrandov, nu te grăbeai...

— Deloc.

— În jur de zece ai aflat că Mišar nu te chemase. Că, probabil, nimeni din vila lui nu telefonase la tine acasă. Sau te chemase și a negat.

— Asta doar Dumnezeu, spuse Michal Exner, și sfîntul Václav pot s-o știe. Dar nu cred. Ar fi fost amestecați prea mulți. Nevastă-sa, mama, dacă are, copiii, și încă un derbedeu. E cam mult pentru o singură pereche de

mîini şi un singur creier, dar se poate realiza. Pînă în prezent, slavă Domnului, nu trăim într-o ţară de gangsteri.

— Aş cam fi de acord, spuse Vlček. Te-ai întors şi ai luat-o la vale. Te grăbeai ?

— Nu. Fiindcă mă gîndeam.

— Cînd ai mers la deal, n-ai observat nimic neobişnuit pe şosea, în faţa restaurantului ?

— Nu. Mă gîndeam.

— Cred că pe viitor va trebui să te gîndeşti mai puţin şi să priveşti mai mult. Şoferul taxiului a văzut o dină sau un cablu.

— Eu nu, şi poate că nici nu era încă.

— Se prea poate.

— Cred că aşa e. A aşteptat să trec în sus, ca să fie sigur.

— Probabil ai dreptate. Consider că te-au salvat două lucruri : în primul rînd că mergeai încet, în al doilea lipsa de experienţă a tipului. Căci a întins prost funia. Era prea liberă, şi poate s-a şi dezlegat, aşa că, în loc să aluneci pe ea frumuşel şi iute spre borne şi, peste ele, la vale în prăpastie, funia te-a frînat şi borna a ţinut atît cît să rămîi agăţat pe marginea şoselei. Dacă însă ai fi mers repede, zob te făceai. Din depoziţiile celor de acolo, de sus, numai mărturia îndrăgostiţilor referitoare la tovarăşul tău de drum are valoare.

— Dar asta-i o prostie.

— Sigur, admise Vlček. Nici noi nu ne îndoim că-i aşa. Nu era o doamnă. Dimpotrivă, era un domn în haine de mamut. Credem că aştepta ascuns după un fag, ca să te buzunărească. Crimă cu furt, pentru o hîrtiuţă.

— A dispărut fără urmă.

— Da. Din fericire, încă de la percheziţia din casa lui Novák, preagrijuliul nostru Beránek şi-a notat lista în faimosul lui carneţel. Dar nu s-a lăudat cu ea cum ai făcut tu şi n-a arătat carneţelul în stînga şi-n dreapta.

— Nu în stînga şi în dreapta, se apără Exner. Numai lui Pilous, lui Král, celuilalt redactor, care e cu ei în birou, Lydiei Malá, lui Novák, lui Roček, croitorul.

— **Da' ei** cui i-au mai spus ? răbufni Vlček patetic. Cui i-au spus ei, asta nu te întrebi ?! ? Aha !

— Aha, aprobă Exner.

— Vezi ? Mai bine să ne întoarcem la Barrandov. Cînd te-ai oprit, tipul a venit la tine și te-a buzunărit. Mă mir că nu te-a omorît. Sau n-a avut timp, sau a crezut că oricum ai păţit-o. Ori l-a deranjat ceva. Poate că îndrăgostiţii, care veneau fuga la vale, spre şosea, făceau zgomot mare. Poate, continuă Vlček cu duritate profesională, că voia să-ţi vină de hac abia pe povîrniș, lîngă maşină. Nici nu avea nevoie să te arunce, ajungea dacă deschidea portiera, că ai fi căzut tu și singur. Și pe urmă ar fi dispărut. Aici acţiunile tale au luat sfîrșit. În ce privește acţiunile și intenţiile lui, presupunem : lista era foarte importantă pentru el. Acum știm ce nu știam. Lista e legată de asasinarea Vĕrei Nováková. Nu știam, acum știm. De aceea trebuia să ne fie sustrasă. Cu preţul unui anumit risc. Cu toate că, remarcă Vlček sarcastic, riscul legat de premeditarea acţiunii de pe şosea era minim.

— În ce privește acţiunile și intenţiile lui... ? deviе Exner spusele lui Vlček într-o direcţie care-i era mai puţin neplăcută.

— ...presupunem că, în timpul zilei, se pregătise temeinic. Neapărat în timpul zilei, căci înainte nu știuse de listă. A trebuit să se pregătească în grabă. Și a reușit. A făcut rost de funie. Sau o avea. Subliniez că făptașul era destul de bine informat despre ce se petrece în lume. Încă nimeni de la noi n-a încercat trucul ăsta. După ce s-a întunecat, a încărcat recuzita în maşină, s-a îmbrăcat adecvat și a luat-o pe şoseaua veche spre Malá Chuchle. Pe drum ţi-a telefonat dintr-o cabină. Și-a luat lucrurile și a pornit-o pe şosea. Risca să-l vadă **cineva.** Poate a folosit vreo potecă, a mers mai la vale, greu de bănuit că ar fi venit dinainte cu maşina chiar la locul faptei, căci s-ar fi putut ca să observe cineva maşina părăsită pe şosea.

— Nu era obligatoriu, spuse Exner.

— S-ar fi putut.

— Puteau fi doi. Unul în tufişurile de pe marginea şoselei, al doilea la telefon şi în maşină. Sau trei.

— Poate că aşa e mai plauzibil, aprobă Vlček, şi putem admite ipoteza. Cantonierul de la Malá Chuchle a văzut unul singur, la volan.

— Al doilea era pe podea.

— Posibil. Tipul din tufiş a legat un capăt al funiei de bornă şi a aşteptat să treci în sus. Pe funie a turnat bitum-cauciuc. Cînd a văzut că te-ai prins şi te duci la Mišar, a trecut fuga de partea cealaltă a şoselei, lăsînd funia pe jos. Din întîmplare, a observat-o şoferul taxiului. Funia. Dar a crezut că-i un cablu sau cine ştie ce, pur şi simplu nu i-a dat importanţă. Făptaşul a văzut pe urmă farurile maşinii tale...

— Ar fi putut, îl întrerupse Exner, să vadă farurile oricărei maşini şi...

— Ar fi putut, dar cu greu s-ar fi înşelat. Dacă ţii minte, şoseaua e luminată, mai ales sus, la serpentină. Maşina ar fi recunoscut-o, chiar dacă poartă patru dioptrii. Te-a văzut, a întins funia şi a legat-o de un copac. Se grăbea, de-aia funia era întinsă atît cît fusese el în stare, poate e şi neîndemînatic. Dacă ar fi reuşit s-o facă să zbîrnîie ca o strună, cred că n-am mai fi discutat noi atît de agreabil.

— Mai departe.

— După comiterea faptei... auzi, nu-i aşa că nu sună rău ? se întrerupse Vlček. După comiterea faptei.

— Ce vezi tu bun în asta ? întrebă Beránek.

— Expresia. Fraza. După comiterea faptei... repetă Vlček încîntat.

— Sună frumos, aprobă Exner. Continuă.

— Presupun, deci, c-a pornit pe povîrniş spre Zlíchov, a traversat jos şoseaua, aici s-a expus din nou pericolului de a fi văzut.

— Cred că era atent, observă Beránek.

— Să admitem. Dar, în orice caz, e un risc. A mers pe şoseaua veche spre Chuchle, acolo şi-a scos hainele

îmbrăcate pe deasupra şi a lăsat totul, împreună cu recuzita, în şanţ. Era sigur că nu aveam cum să mergem cu ciinii pe urmele lui. Cred că şi-a pus costumul peste hainele de zi, căci era cam mare. A mers un timp cu farurile stinse, şoseaua veche fiind pustie, cineva care ar fi venit din spate, de la Zlíchov, ar fi putut observa luminile. Şi le-a aprins abia înainte de bariera de la Malá Chuchle. Pe urmă a luat-o spre Zbraslav. De ce ?

— Poate locuieşte pe undeva pe acolo, spuse Beránek.

— Ori s-o fi dus să-şi destindă nervii în aerul umed al serii, interveni Exner ironic. Hoţul prost, cînd dă de bani, intră în prima cîrciumă şi-i cinsteşte pe toţi. Hoţul uns cu toate alifiile e tăcut şi modest şi se străduieşte să evite chiar şi coincidenţele. De pildă moşteneşte o maşină şi preferă s-o vîndă pe şest, ca nu cumva cineva din anturajul lui să înceapă să se intereseze de unde a procurat banii. Din fericire pentru noi, hoţi proşti sînt mai mulţi. Cei deştepţi evită şi coincidenţele. Pe domnul acesta îl cunoaştem, ne cunoaşte şi el pe noi. Şi eu, dacă aş fi în pielea lui, aş proceda, probabil, la fel. M-aş feri de legea coincidenţelor, care ar face cu siguranţă să ne întîlnim în Smichov, la cîrciuma *Îngerul*. Poate că are în direcţia aceea o căsuţă, sau locuieşte pe undeva pe acolo. Cred însă mai degrabă că a ocolit în tăcere toată Praga, numai ca să nu-l vadă cineva venind, nevoie-mare, din sud.

— Am luat-o în toate direcţiile, spuse Vlček. Am mers, cu Bohouš, cu o viteză potrivită, diferenţele sînt de ordinul minutelor. Aşa că pentru alibi nu-i de-ajuns.

— Cine are alibi ? îl întrebă Exner pe Beránek.

Sublocotenentul scoase carneţelul şi-l răsfoi pînă la ultima pagină scrisă.

— Ca de obicei, toţi.

108

Ultimele însemnări din carneţelul lui Beránek erau rodul unei activităţi minuţioase de cîteva ore.

Conform aşteptărilor, rezultatul fusese slab.

— Ca să fie mai uşor pentru mine şi pentru bolnavul aici de faţă, rosti Beránek, îmi permit să încep cu Lydie Malá. Indiferent de relaţiile noastre sociale... începu el să turuie. Vrem sau nu, trebuie să ne ocupăm de toată lumea, asta e...

— Ei, ce-i cu ea ? întrebă Exner ursuz. Unde a fost ?

— Acasă. Aşa pretind ea şi tăticul. Mămică nu are. Orfană.

— Fără valoare, declară Vlček.

— De acord, aprobă Beránek. Domnul Novák. Fostul soţ al victimei. A fost la domnul Roček. Cică îi era urît. Confirmă domnul Roček şi soţia sa. Fără valoare şi asta. Să nu uit de maşină. Domnul croitor Roček are un Volkswagen vechi, din anul 1936, domnul Malý are o Škodă cu două uşi.

— Cine poate confirma spusele celor trei ? întrebă Exner.

— Nimeni.

— Atunci continuă.

— Domnul redactor Král a petrecut cu prietenii.

— Unde ?

— În vila sa din Spořilov. A fost un fel de *garden-party*. Král serba împlinirea a patruzeci de ani. Erau la el Pilous şi Hlína, cu soţiile, plus alţii de la agenţie, şi Váňa, şeful de tură, şi un austriac Vomačka cu soţia — Vomačka ăsta e de la o agenţie din Viena. Am discutat cu el, vorbeşte bine ceha. Există o înţelegere între agenţii privind transmiterea de ştiri. În cazul acesta, ştiri din domeniul ştiinţei. A mai fost şi prietenul acestui Vomačka, un oarecare Baum, corespondent al unui ziar austriac la Praga, pe urmă...

— Cine a mai fost de la agenţie, în afară de Pilous, Šimr şi Váňa ?

— De la redacţia externă, Kadlec şi Holeček, Kolářová. Am vorbit cu toţi. Treabă nu glumă, oftă Beránek.

— Şi rezultatul ?

— Zero și cu zero fac zero. Bineînțeles că n-au stat toată seara la masă. Ba din contra. În cursul serii s-au format diferite grupulețe și cînd buna-dispoziție era în toi, unii au și pornit-o într-o excursie nocturnă în pădurea Krč. Cu acest prilej l-au pierdut pe domnul Pilous, care, pe de o parte nu cunoștea terenul și, pe de alta, nu prea era, după cum afirmă toți, în stare să se orienteze.

— Mașini.

— O groază. Numai că, în afară de austrieci, nimeni n-a plecat cu mașina proprie. Au luat taxiuri sau tramvaiul. Petrecerea s-a spart cam pe la ora unu. Concret : Pilous, după cum știi, are o Škoda Oktavia, Král o Pobědă și Hlína o Warszawă. Nimic ciudat în asta pentru că, după cum am aflat, sînt mașinile pe care le-a vîndut Agenția de presă salariaților ei. Hîrburi. Despre Mišar nu e cazul să mai vorbim, are un Fiat 1500.

— Mišar are cel mai bun alibi de pe lume, remarcă Michal Exner, iar pe mine mă doare capul. Uite-acolo în haină, în buzunar, am niște tablete. Înghiți două deodată. Ce mașini mai erau acolo ?

— Un Ford vechi și două M.B. Austriacul are o Porsche.

— Și celălalt ?

— Au venit împreună.

— Eu, băieți, mă culc, spuse Michal Exner. Poate adorm. Și diseară merg cu voi în excursie la Malá Chuchle.

109

Declarase că va dormi, îi era somn, încercă să adoarmă, dar nu reuși. Nu pentru că în mintea lui se învălmășeau gînduri obsedante sau pentru că sistemul lui nervos ar fi fost tulburat. Dimpotrivă. Michal Exner era neobișnuit de bine-dispus. Era mulțumit și calm, dar, mai ales : în spital, în sfîrșit, dormise pe săturate.

Așa că acum își putea lăsa gîndurile să curgă lin, libere și așa cum aveau ele chef.

Își aprinse o țigară, își așeză scrumiera pe burtă, ca s-o aibă la îndemînă, și începu să privească fisurile din zugrăveala de pe tavanul alb. Stătu așa neobișnuit de mult.

Pînă cînd liniștea și activitatea monotonă și neinteresantă îl aduseră în acea stare vecină cu somnul.

La urma urmelor, era plăcut.

Întinse mîna în spate, pe birou, după cartea de telefon. Părea că vrea să se amuze citind-o. Răsfoi îndelung sfîrșitul acelei cărți ferfenițite. La rubrica Ocrotirea Sănătății. Puse cu grijă scrumiera pe jos și în locul ei așeză telefonul. Formă numărul și întrebă :

— Ginecologia ? V-aș ruga cu doctorul Bouda. Nu e ? Azi are gardă de noapte. Da. De la ce oră ? De la douăzeci și două. Mulțumesc.

110

Probabil că tot circul de sub stînca Barrandovului nu era inutil. Sigur e însă că atît lui Michal Exner, cît și sublocotenentului Beránek le plăcea ceea ce ei numeau reconstituire, iar locotenentul Vlček numea, generic, jocurile psihologice ale căpitanului Exner.

Încă de la lăsarea serii, sub Barrandov, dincolo de ștrand, în direcția Malá Chuchle stăteau pregătite cinci mașini : O Pragovka veche, o Warszawa, o Pobeda, o Aerovka 50, o mașină americană și, în plus o Tatra 603 în care se afla sublocotenentul Beránek.

Ziceai că e un recuziter din atelierele cinematografice de sus, de deasupra stîncii.

Pe Michal Exner îl conduse șoferul Bohouš spre casa cantonierului.

— Parcă m-aș fi transferat la Salvare, spuse Bohouš, cînd își ajută căpitanul să coboare din mașină. N-aș putea spune că ești ușor.

Vlček aștepta în canton și le ieși înainte cu un scaun.

— Avem noroc că nu plouă. Nu mi-am luat umbrela. Azi arăți ceva mai bine.

— Bună seara, spuse Michal Exner amabil și să lăsă să cadă pe scaun, de-l făcu să scîrțiie. Au ! Fir-ar să fie ! Își puse bastonul între genunchi și se sprijini de el cu mîna sănătoasă. Noi nu ne cunoaștem, îi spuse cantonierului. Eu sînt Exner.

— Holeček, răspunse cantonierul în poziție de drepți. Domnule, domnule...

— Exner.

— Domnule Exner.

— Credeți că e destul de întuneric ?

Unchiașul zîmbi nesigur.

— Păi...

— Vă rog ?

— Păi... Aseară mi s-a părut mai puțin întuneric...

— E înnorat, oftă Michal Exner. Deci putem începe ?

Lucrurile se desfășurau ca la teatru. La semnalul făcut de Vlček cu o lanternă, dinspre podul Intelectualilor răsări o mașină cu luminile stinse care, în fața barierei, aprinse farurile. Trecu mai departe.

Pe urmă apăru alta.

Cantonierul elimină Tatra, Aerovka și Pragovka. Mașina americană i se păru prea mare. Despre celelalte spuse că s-ar putea să fie.

— Dar, domnilor, n-aș putea să jur. E grav ?

— Desigur, rosti Michal Exner. Altfel, vă dați seama, n-am face tot teatrul ăsta.

— Atunci vă rog să luați ce vă spun sub rezervă. Permiteți, vine un tren.

— Cel pentru care ați lăsat bariera alaltăieri, cînd...

— Da.

— Atunci îl așteptăm și noi. Să mai vină o dată Bohouš încoace cu mașina, ordonă Exner.

Postară în fața barierei Warszawa cu șofer, iar lîngă șofer mai așezară un băiat. S-a dovedit că se putea ca unchiașul cantonier nici să nu-l vadă.

În întunericul **de la barieră,** în mașină ar fi putut fi un grup întreg.

— Așa, spuse Michal Exner și se sculă cu grijă. La culcare, băieți. Eu mă duc la spital.

— Acum ? se miră Beránek. Dă-ți seama, e aproape miezul nopții.

— N-are a face, răspunse Michal vesel și porni, șontîc-șontîc, spre mașină. Lucrează toată noaptea.

— Nu **ți-e** bine **?**

— **Merge.**

— N-ai febră ?

— Nu. **De ce** ?

— **Pe bune,** spuse Vlček sever. Unde mergi ?

— **În Troja ?** se interesă Beránek.

— **Nu. La maternitate.**

111

La pasajul de la intrarea clinicii de ginecologie era curent. Pe Exner îl deranja haina, așa că o lăsase în mașină și acum îi era cam frig. Se sprijinea în parte de baston, în parte de ghereta portarului.

— Ce s-a mai bucurat domnul doctor, spuse bărbatul din gheretă glacial. Dormea.

Exner dădu din cap mulțumit.

— Mă bucur că s-a bucurat.

— Scuzați-mă, spuse portarul, n-ați vrea să-mi mai **arătați** o dată legitimația ?

— **De ce** nu. Dacă vă interesează atît **de mult...**

— Nu se prea obișnuiește...

— Nu mă duc să mă **tratez.**

— Mă rog. Oricum...

Prin ușa turnantă apăru în pasaj doctorul Erlich Bouda.

— A, dumneavoastră sînteți, îi spuse lui Exner și se vedea că încă nu se trezise de-a binelea. E frig. În ce hal arătați. Aici nu sîntem la chirurgie, domnule căpitan.

— Am aflat că sînteţi de gardă, rosti Exner şchiopătînd în întîmpinarea lui Bouda. Aşa c-am venit să discut cu dumneavoastră. Chestia asta, făcu o mişcare cu mîna cu bastonul, prin care îşi arătă din cap, pînă în picioare silueta schilodită, n-o luaţi în seamă. Un mic accident.

— Zău ? se miră Erlich Bouda mai mult din politeţe decît cu compătimire. De altfel părea că, în clipa aceea, nu-l interesa decît un singur lucru. Îl exprimă indirect :

— Din păcate, n-am strîns patul.

— Nu face nimic, spuse Michal Exner şi porni şchiopătînd spre uşa turnantă. Nu mă deranjează.

Porniră pe coridoarele slab luminate. Doctorul Bouda se trezea treptat. Şi cînd intră, în urma lui Exner, în camera lui, îşi reveni complet.

Exner se lăsă în fotoliu şi aşeză bastonul alături, pe jos.

— Vreţi o cafea ?

— Nu.

— Sau aveţi nevoie de un adăpost discret, ca să vă puteţi ascunde de o bandă de răufăcători ? Aici nu-i rău. Nu e cine ştie ce confort, dar ţinînd cont de starea dumneavoastră...

— Starea mea ?

— Mă refer la sănătatea dumneavoastră. Om găsi noi o soluţie. Ce face bietul Pilous ? Îl mai prigoniţi ?

— Noi, rosti Exner aproape trist, nu prigonim, de fapt, pe nimeni. Întotdeauna am gîndit că acela care săvîrşeşte o infracţiune începe, în primul rînd, prin a se prigoni pe sine însuşi.

Doctorul Bouda strînse din umeri. Gîndurile căpitanului Exner, se vede treaba, nu-l interesau.

— Cu ce vă poate fi de folos un ginecolog ? întrebă impersonal.

— Kyselý, Tereba, Machoň, Bílek.

— V-am mai spus, domnule căpitan, că numele astea nu-mi zic nimic. Kyselý e un fost coleg.

— De cînd nu mai e aici ?

— În februarie a plecat la o specializare la Rotterdam. Pe urmă am fost informaţi că a cerut azil de la guvernul olandez. Sau de la alt guvern. Nu-mi mai aduc aminte. Ginecologi buni, domnule, nu sînt prea mulţi în lume.

— Domnule doctor, vă mulţumesc frumos, spuse Michal Exner şi întinse mîna după baston.

112

Doctorul Erlich Bouda se ridică.

— Pot să vă rog ceva, domnule doctor ?

— Poftim...

— Michal se sculă cu greu din fotoliu şi se duse şchiopătînd spre masă.

— Pot să dau un telefon ?

— Poftim...

Exner formă zero şi pe urmă numărul lui Beránek de acasă.

— Aici Exner, spuse. Dormi ?

— M-am trezit, îi răspunse Beránek.

— E-n regulă, declară Michal Exner satisfăcut. Îmbracă-te şi vino la mine. Sînt la maternitate.

— Unde ?

— La maternitate, repetă Exner cu răbdare. La domnul doctor Bouda. Şi grăbeşte-te. Cred că avem foarte puţin timp. Telefonează-i lui Vlček, să se ducă la serviciu.

— Mergem undeva ?

— Vlček să afle numele şi adresele şefilor serviciilor de personal ale Academiei de ştiinţe, Universităţii şi Politehnicii.

— Se execută, căpitane. Să-i trezim ?

— Îi trezim.

— Unde să vină ?

— La locurile lor de muncă.

— Plimbări nocturne...

— Da. Trimiteți mașinile după ei. Sau mașina. Ce găsiți.. Avem în pălărie cam zece nume.

— Nici măcar. Să le număr pe degete ?

— Inutil. Anunță punctele de frontieră. Lasă, mai bine s-o facă Vlček. Asta-i tot.

— Terminat, căpitane, răspunse Beránek sec.

Michal Exner închise telefonul. Și porni, șchiopătînd, spre ușă.

— Nu-i nevoie să mă conduceți, îi spuse doctorului Bouda. Nimeresc eu.

113

Urcă în mașină. Șoferul Bohouš clipi spre el întrebător.

— Dormi mai departe, spuse Exner.

Strada era de modă veche, cu felinare cu gaz. Tăcută ca piața unui sat. De după zidul lung al grădinii fostei mănăstiri se auzea foșnetul copacilor.

O salvare aduse o viitoare mamă. Pe mamă o duseră la poarta abației engleze, care la Praga e maternitate, salvarea plecă. Exner se uită la ceas.

— Ce-i ? întrebă Bohouš, care dormea numai pe jumătate.

— E zor mare.

— Văd, spuse Bohouš și închise ochii.

114

După douăzeci și trei de minute apăru sublocotenentul Beránek. Veni într-un taxi și avea întipărită încă pe chip expresia speriată a omului trezit din somnul cel mai dulce. Era ciufulit și vorbea neclar.

— Eu, o na, ei..., îi spuse lui Exner, prin fereastră.

Michal arătă, fără să spună o vorbă, cu degetul în spate.

— Pornim, Bohouš. Trebuie să organizăm cumva totul.

— E grabă mare ? întrebă neclar Beránek.

— E. Oamenilor noştri trebuie să le dăm cîte un „înger". Să-i urmărească şi dacă pleacă din oraş.

— Pe toţi ?

— Îhî.

— Şi pe Lydie Malá ?

— Nu se ştie niciodată.

— Deci (Beránek, în sfîrşit, îşi recăpătase glasul), de fapt, încă nu ştii nimic.

— Nu.

Beránek se lăsă mulţumit pe spate şi-şi puse capul pe perniţa de lîngă spătar.

— Aşadar s-ar putea să dăm de dracu' ?

— S-ar putea, declară Michal Exner. Dar n-o spuse nici cu durere, nici cu hotărîre. Mai curînd distrat.

115

Amploarea unei acţiuni este direct proporţională cu ruşinea sau gloria iniţiatorului. Dacă un hoţ de buzunare izbuteşte să şterpelească un portmoneu, nu are parte nici măcar de o notiţă în ziar, iar insuccesul lui trece şi el neobservat. O mare tîlhărie, indiferent dacă e înfăptuită strălucitor sau prosteşte, se bucură de publicitate şi intră, pentru un timp, în conştiinţa oamenilor. O lovitură de stat reuşită intră în conştiinţa publică, iar o invazie militară sau un război ratat politic şi moral devin o ruşine veşnică pentru iniţiatori, faţă de care vor clătina din cap, sau vor rîde, sau pe care îi vor dispreţui zeci şi (să sperăm) sute de generaţii.

Acţiunea pe care o iniţie Michal Exner nu era de asemenea amploare, ca să poată sensibiliza o ţară, dar ajungea ca să-l tulbure plăcut pe sublocotenentul Beránek la gîndul celor ce se pun în mişcare, cît o să coste şi, dacă nu va servi la nimic, la imaginea ruşinii ce-i va urma. Într-un eventual succes nu îndrăznea încă să spere.

— Băieți, le spuse grav Michal Exner bărbaților care urmau să devină „îngerii" celor din preajma acestui caz ciudat. Băieți, repetă și atinse cu grijă bandajul de pe cap. Îi venea să se scarpine, dar nu reușea. Nu produceți panică, decît în cazul în care unul dintre ei pleacă din Praga. Atunci, urmăriți-l.

— Și-l arestăm ? întrebă cineva.

— Doamne ferește ! Dacă va fi nevoie, inventați ceva și rețineți-l. Rețineți-l cu orice preț, inventați orice prostie. Dar asta va fi treaba băieților din provincie. Împrăștierea !

Și iar apărură zorile unei noi zile.

— Anunță numele și datele personale grănicerilor, îi spuse Exner lui Beránek. Și discută cu ei.

116

Locotenentul Vlček, cu cearcăne sub ochi, circula harnic prin Praga. Îi ducea pe șefii buimăciți ai serviciilor de personal, în pijamale, în birourile din instituțiile lor și, cu altă mașină, îi trimetea înapoi în pat.

Lista cadrelor științifice și didactice universitare care, în ultima vreme, plecaseră din țară și nu se mai întorseseră creștea.

Cam pe la cinci și jumătate, Vlček termină și îi prezentă lista lui Exner.

— Ce părere ai ? întrebă Michal.

— Numele care ne interesează, spuse Vlček sec, sînt pe listă. Numai data plecării nu corespunde cu...

Sună telefonul. Exner ridică receptorul.

— Căpitanul... Cine ? Mišar ? În direcția Plzeň ? Aflați scopul călătoriei. Dincolo de Plzeň, rețineți-l.

— Te comporți ca un bandit, declară Vlček. Dacă se află...

— Păi dacă mi-e frică să nu-mi fugă... Deci datele plecării din țară nu corespund cu datele scrise de Nováková alături de nume. Am dat de dracu'.

— Nu chiar, îl încurajă Vlček. Te doare capul ?

— Nu. Continuă.

— Datele notate de Nováková preced cu cîteva zile — trei, aici patru, aici două, aici tot trei data la care, conform informațiilor din pașaport, aceste patru persoane au trecut granița.

— De ce călătoreau ?

— Kyselý la o specializare în Olanda, Tereba — ăsta-i dentist...

— Dentist ?

— Clinica de chirurgie maxilo-facială. Un dentist mai de soi. De înaltă calificare. S-a dus la un congres în Elveția. Conform unor informații neverificate, de la facultate, lucrează într-o clinică din München. Pe urmă Machoň. De la Academia de Științe. Fizician. Matematician. A plecat, în concediu, în Italia. Se spune că ar fi găsit de lucru în Statele Unite.

— Se vede că era tare priceput.

— O capacitate. Un om tînăr cu o minte — brici. Domiciliul necunoscut. Normal.

— Mai departe.

— Bílek. Tot de la Academie. Biochimist. A plecat în vizită, la prieteni, în Anglia. Și i-a plăcut acolo.

— Ia te uită !

— Și acum explică-mi cum a aflat o operatoare de la Agenția de presă, cum a aflat femeia asta, Nováková...

— Mă duc să descopăr, spuse Michal Exner.

— De la cine ?

— De la domnul Pilous.

117

Lîngă studio, pe jos, sună deșteptătorul. Redactorul Král, cu ochii închiși, întinse mîna și-l bagă sub pătură. Căci nu reușea niciodată să găsească imediat butonul care oprește soneria. Bîjbîi sub pătură, pînă-l găsi.

Deșteptătorul tăcu și Král deschise încet ochii.

Dincolo de perdelele de creton era lumină. Se uită la soția lui. Dormea. Se sculă și se duse în camera copilului.

Fiica lor, în vîrstă de șase ani, dormea și ea. Răsuflă ușurat că nu trezise pe nimeni. Și era mulțumit că afară e frumos.

Nu-i plăcea să conducă pe ploaie. Cu ani în urmă, avea altă mașină, derapase în timpul unei ploi de vară și numai mulțumită prudenței sale (mergea foarte încet) nimerise în șanț aproape neatins. Dar întîmplarea lăsase urme adînci, așa că nimic nu izbutea să-l facă pe Král să conducă, pe o șosea umedă, cu mai mult de șaizeci la oră.

Astăzi se ducea la Brno, la întîlnirea slaviștilor.

Întrucît știa că, imediat după ce s-a trezit, e incapabil să organizeze ceva, ca de obicei, se pregătise din ajun. În antreu, sub oglindă, o valiză de piele, pe scaun în bucătărie hainele, pe frigider o tabletă albă — ca să rămînă treaz și să fie ager la drum. Știa că efectul tabletei va ține pînă la Brno.

Mîncă zdravăn. Îi plăcea să mănînce bine dimineața devreme și înainte de un drum lung. Cîteva sendvișuri, trei clătite, rămase de la masa de seară, lapte și, la sfîrșit, o ceașcă uriașă de cafea tare.

Cînd se așeză în mașină, se simțea bine și era mulțumit.

Se strecură pe străzile Pragăi.

Nici în dimineața aceasta nu se putu abține să nu se mire cîți oameni erau în picioare și activi dis-de-dimineață.

Merse spre Žižkov și ieși din oraș în direcția Kolín și Čáslav. Șoseaua era plină de camioane și de mașini oficiale. La stația de benzină de la Jarov era o coadă de zece mașini.

Din sens opus, mașină de mașină.

Král abia aștepta să treacă de Kolín. Pe urmă șoseaua va fi mai liberă și se va relaxa.

Încetini şi traversă cu viteza reglementară Dolní Počernice. În urma lui se tîra încet o maşină de lapte, albastru cu alb, maşina Miliţiei.

Král nu bănuia că-l va urmări pînă la Kolín, unde îi va lua locul o Škoda-Spartak oarecare.

118

Croitorul Roček şi soţia lui Naděžda tîrau pe scări un sac uriaş. În urma lor venea încet Vladimír Novák, care poate de trist şi indispus ce era văzînd cît de prost e orînduită lumea, primise invitaţia la o excursie în Austria, chiar dacă în sinea lui se îndoia că automobilul lui Roček e în stare să facă acest lung drum. Novák avea în spate un rucsac şi în fiecare mînă cîte o valiză. Sub fiecare braţ mai ţinea şi cîte un pachet, probabil sacii de dormit.

— Mă tem, se văicări Ročková, că nu încape pe acoperiş.

— Încape, icni Roček, care mergea înainte şi care ducea greutatea mai mare.

— Ai să vezi că portbagajul e prea mic.

Se vede că portbagajul de pe acoperişul maşinii fusese încă mult înainte obiectul unei certe, căci Roček i-o tăie supărat :

— Păi sacul e cusut special pentru el.

Novák tăcea, învăluit în gînduri triste.

Tăcea atunci cînd aşezară cu greu sacul pe acoperişul maşinii, tăcea atunci cînd îl fixară cu o curea, în tăcere ajută la aranjatul lucrurilor în portbagajul maşinii şi pe bancheta din spate.

Se înghesui, oftînd, în maşină.

Motorul porni şi începu să bolborosească.

Şi automobilul, pe amortizoare ca vai de lume, zdrăngăni pe pavajul ca vai de lume, ieşind din Praga pe şoseaua ca vai de lume spre Benešov.

Rocková dădu drumul radioului cu tranzistori și scoase antena pe fereastră. De afară îi înviora aerul proaspăt al dimineții, înăuntru tonurile plăcute ale fanfarei. Muzica se prelingea din mașină și copacii bătrîni ce străjuiau drumul își aminteau de tinerețea lor, cînd pe această șosea mărșăluia veselă armata crăiască.

119

— Întotdeauna în viață am avut ghinion, îi spuse redactorul Josef Pilous lui Michal Exner. Atîta am așteptat, anul ăsta, concediul.

— Încotro porniți ?

— Spre Italia. Nu prea am chef, recunoscu Pilous, dar soția a insistat. Bine măcar că am convins-o să mergem în Italia. Știți... am urmat liceul clasic...

— Și cînd plecați ?

— Peste o săptămînă.

— Vedeți ! spuse Michal Exner vesel. Încă puțin și gata !

— Numai că nevastă-mea, îi mărturisi Pilous pe un ton intim, nu prea e bine dispusă. Bănuiește că nu-i în ordine ceva.

— Cu dumneavoastră ?

— Cu mine, recunoscu Pilous. Nu știa, bineînțeles, de Věra... și acum am tot timpul de-a face cu dumneavoastră...

— Păi aveți cum să-i motivați. Ați lucrat pe același culoar, în timpul cînd s-a comis crima erați aproape de locul faptei... îl învață Exner. Nu ?

— Așa am și făcut. Numai că... vorbește cu nevasta dacă poți...

— N-am experiență, recunoscu Michal. Poate mai tîrziu.

Ședeau pe bancheta din spate a mașinii oficiale.

— Bănuiesc c-ați vrea să știți, spuse Exner și-și aranjă mîna bandajată comod, în poală, de ce v-am sculat atît de devreme din pat.

— N-o să mă credeți, răspunse resemnat redactorul, dar nici nu mă prea interesează. Am trecut prin atîtea șocuri și surprize...

— Mă bucur că vă păstrați calmul. Ei bine, domnule Pilous, dumneavoastră — și nu numai dumneavoastră, ci și ceilalți redactori din agenție — aveți o privire de ansamblu asupra sectoarelor de care vă ocupați. Asta înseamnă că sînteți în legătură permanentă cu instituțiile și oamenii despre care scrieți, despre care agenția dumneavoastră transmite știri.

— Desigur.

— Domeniul dumneavoastră sînt științele umaniste și arta. Domnul Hlína se ocupă de economie și de agricultură, domnul Král de știință și tot ce e legat de ea. Aveți o privire de ansamblu și asupra domeniilor colegilor dumneavoastră ?

— În linii mari.

— În linii mari ? Nu în amănunt ? Ce înseamnă : în linii mari ?

— Din cînd în cînd ne ajutăm între noi. De pildă, cînd unul dintre noi e în concediu sau are altă treabă mai importantă, redactăm actualitățile din alt domeniu. Așa, de exemplu, chiar azi redactorul Král s-a dus în locul meu la Brno, la un congres al slaviștilor, fiindcă eu am o conferință de presă importantă despre reconstrucția teatrelor pragheze, seara două premiere — una la Teatrul Negru, e foarte cerut în străinătate, un teatru foarte popular, mîine e vernisajul expoziției de scenografie, cu o conferință de presă, deschiderea festivă, două-trei interviuri, recepție. Avem o scenografie excepțională, solicitată și ea în străinătate. Iar colegul Hlína, de pildă, merge azi în locul lui Král la vernisajul unei mici expoziții a invențiilor noastre în domeniul metalurgiei. Dacă găsește ceva interesant, informează. Nu se transmite o știre despre vernisaj. Cunoaștem secțiile de presă din fiecare instituție și pe cei ce lucrează în ele. De atîția ani, domnule, de cînd lucrăm împreună...

— Da, dar... Știți dumneavoastră. Dar ceilalți oameni din agenție ?

— Intră în considerație și redactorii redacției interne. Cu ei colaborăm... dar — între noi fie vorba — destul de formal. E mai bine să nu ne amestecăm unii în treburile celorlalți.

— Cu siguranță, admise Exner distrat. Și mai cine ?

— Ce anume ?

— Cine mai poate avea o asemenea privire de ansamblu.

— Redactorii de la ziare, reviste...

— Mă refer la cei din agenție.

— Greu să fie cineva...

— Și dacă acel cineva s-ar interesa ?

— Atunci ar afla.

— De la dumneavoastră ?

— De la mine sau de la oricine altcineva.

— Și s-a interesat cineva de domeniul dumneavoastră ?

— Nu-mi aduc aminte.

— În ultima vreme...

— Nu... într-adevăr, nu știu...

— Cînd ați început legătura cu doamna Nováková ?

— De Anul Nou... doar...

— Se vede că apropierea a decurs rapid.

— Ce vreți să spuneți ?

— Fac și eu socoteala. De Anul Nou v-ați cunoscut. În a doua jumătate a lunii februarie, doamna Nováková a și fost internată la domnul doctor Bouda.

— Da, recunoscu Pilous modest. A mers destul de repede... Věra voia să mă ia... Eu însă... bineînțeles, am familie, așa că...

— Cine vă tratează dinții ?

— Dinții ?

— Dinții.

— Toți mergeam la doctorul Tereba.

— Toți ?

— Cei din redacție.

— Aha. Mergeați ?

— Da.

— De ce nu mai mergeți ?

— La sfîrșitul anului trecut a plecat în străinătate și nu s-a mai întors...

— Aha.

— Aveți nevoie de un dentist ?

— Nu. Îl am pe al meu. În general, nu prea am nevoie de dentist.

— Da, spuse la modul general Pilous și probabil se gîndi ce turnură ciudată ia discuția.

— L-ați cunoscut pe doctorul Kyselý ?

— Desigur. Era prietenul lui Bouda.

— Și el a plecat în străinătate și nu s-a mai întors.

— Da, așa e. Numai că azi, din ăștia...

— Desigur, consimți Exner. Doamna Nováková, după cît am auzit, era destul de ambițioasă.

— Destul. Era deșteaptă.

— Aha. Pricep. Voia să ajungă redactor, din cîte mi s-a spus.

— Da.

— Se pregătea în vreun fel ?

— Cred că nu. Știa limbi străine și se perfecționa, altfel însă...

— O interesa munca de redacție ?

— Habar n-am. Poate. Bineînțeles, vorbeam despre redacție. De obicei, oamenii vorbesc despre serviciul lor.

— Așa că știa ce mi-ați povestit. Împărțirea domeniilor, cine de ce se ocupă și așa mai departe...

— Evident... Probabil... Nu am discutat problema asta sistematic. De altfel cred că e un lucru general cunoscut.

— Unde să vă conduc, domnule redactor ?

Pilous se uită la ceas.

— Dacă permiteți, pe Pařižská.

— La Čedok ? *

— Da, vă rog.

Exner se aplecă spre Bohouš.

---

* ČEDOK — Oficiul de turism cehoslovac (n. t.).

— Mergem pe Pařižská ! Cînd vezi o cabină telefonică, oprește. Își aranjă în poală mîna rănită.

— Accident ? îndrăzni abia acum să întrebe Pilous.

— O ciocnire, spuse Michal scurt. Am o mașină veche. Mi-a cedat direcția. Soarta.

Bohouš frînă.

— Uite o cabină.

Cu ajutorul lui Pilous, Exner coborî cu greu din mașină. Împrumută de la fiecare cîte o monedă de douăzeci și cinci de haleri și merse, șontîc-șontîc, spre cabina de sticlă. Formă numărul Agenției de presă.

— Vă rog, spuse, cu domnișoara Lydia Malá. Bună, Lydie, zise tare, cînd i se răspunse. Aici Michal. Michal Exner, bineînțeles. Cum mă simt ? Binișor, binișor. Ascultați-mă, știți ce face, în general, redactorul Pilous ? Nu, nu acum. Cu ce se ocupă ? Nu ? Dar Šimr sau Král ? Nici ei. Nu vă interesează. Dar colega dumneavoastră știe ? De ce ar trebui să știe ! ? Întîmplător ! Întrebați-o. Nu știe. Puțin vă pasă. Atunci, pa ! Închise și se strecură afară din cabină.

Urcă cu grijă în mașină și-i înapoie lui Pilous moneda.

— Mi-a ajuns una, mulțumesc. Ce vreme frumoasă...

— Așa-i... admise Pilous, pe care, după cum se pare, nu-l mai putea mira nimic.

120

— Este o greșeală incredibilă, strecură printre dinți directorul adjunct Mišar. E o greșeală incredibilă.

Se afla pe șoseaua spre Plzeň. Îl oprise un echipaj de la Circulație. Adjutantul răsfoia leneș carnetul de conducere.

— Credeți ? spuse și adăugă semnificativ. Asemenea greșeli nu au loc.

— Timpul meu...

— Coborîți, vă rog. Mišar se execută.

— Hmm..., spuse rar adjutantul. Buletinul...

— Nu am.

— Ia te uită ! Nu cunoașteți regulamentul, domnule conducător auto ?

— Îl cunosc, i-o tăie Mišar. Merg în interes de serviciu în Germania Federală. Poftiți pașaportul meu.

— Aaaa ! E-n ordine... Compară, exagerat de atent, fotografiile de pe documente cu chipul lui Mišar. Nu prea semănați în fotografiile astea.

— Nu e treaba dumneavoastră.

— Ba este.

— Știți ce, eu mergeam...

— Mergeați, spuse adjutantul și schimbă o privire semnificativă cu cei doi colegi ai săi, cu viteză nepermisă.

— Prostii.

— Ba deloc. Ne-au anunțat de la Loděnice, Beroun, Cerhovice, Mýto, Rokycany și din Plzeň. Așa.

— Eroare, domnule. Am plecat.

— Mergeți cu noi.

— Mă grăbesc. Notați-vă adresa. Cînd mă întorc...

— Și dacă nu vă mai întoarceți ! ? !

— Cum vă permiteți, domnule ?

— Sînteți cam prea agitat, domnule conducător auto. František, îi făcu semn colegului. Proba !

— Ce probă ? ! ? urlă Mišar.

— Fiola !

— Știți cine sînt eu ! ?

— Nu mă interesează, spuse calm adjutantul. Pentru mine sînteți un conducător auto nedisciplinat.

— Bine, plătesc amendă...

— Suflați !

Mišar se execută disciplinat.

— În ordine, anunță František.

— Încuiați mașina și veniți cu noi.

— De ce ?

— Să încheiem un proces-verbal.

— Pentru încălcarea unei reguli de circulație ! ? !

— Repetată ! accentuă adjutantul cu degetul ridicat. František, încuie maşina domnului. František se execută.

— Am în servietă documente importante.

— Rămîn aici. Cu un tovarăş de-al nostru lîngă maşină. Puteţi fi liniştit, domnule conducător auto.

— Uitaţi ce e, încercă Mišar cu binişorul, zău că mă grăbesc. Sînt aşteptat la frontieră. Plătesc, sau notaţi-mi numele. Timpul meu e preţios, tovarăşe !

— Da, spuse grav adjutantul. Pentru dumneavoastră e preţios timpul. Dar vieţile omeneşti pe care, prin mersul dumneavoastră imprudent, nebunesc, le-aţi pus în primejdie ? Pentru dumneavoastră nu înseamnă nimic ! strigă. Vă rog să urcaţi !

Mišar, deşi director adjunct (sau poate tocmai de aceea) era foarte obişnuit să asculte. Aşa se întîmplă la noi.

— Veţi fi tras la răspundere, reuşi o ultimă formă de rezistenţă, cînd urcă în maşina hodorogită.

Adjutantul nu scoase o vorbă. Se aşeză lîngă Mišar şi trînti portiera.

— Mergem, Václav. František ne aşteaptă aici.

121

Trecu cu viteza legală, zdrăngănind, peste calea ferată de lîngă bariera de la intrarea în Čáslavi. Căci văzuse un echipaj de la Circulaţie ceva mai încolo de barieră. De aceea era foarte liniştit cînd în faţa lui apăru paleta roşie rotundă.

Întinse carnetul de şofer şi buletinul şi îşi spuse datele personale.

— S-a întîmplat ceva ? întrebă cu curiozitate profesională.

— Aţi trecut prin Kolín ?

— Da.

— Atunci mergeţi cu noi, spuse cu răceală locotenentul.

— De ce, mă rog ? Ce s-a întîmplat ?

— În Kolín ați lovit un om în vîrstă și ați fugit.

— Asta-i o prostie ! Eroare. Nici n-am văzut un om în vîrstă.

— Probabil că nu l-ați văzut, altfel nu l-ați fi lovit. Ați fugit de la locul accidentului.

— Dar...

— Coborîți și urmați-ne. Cheile mașinii !

— Dar...

— Vă rog...

— Vă rog ? Zău că n-am fost eu. Probabil e vorba...

— Dacă s-a comis o eroare și lucrurile se clarifică, vă vom fi recunoscători pentru colaborare...

— Dar...

— Vă rog, domnule conducător auto, îl îndemnă locotenentul pe redactorul Král.

122

Beránek se instală comod în Agenția de presă, închipuindu-și că va avea de furcă. Avea la dispoziție un redactor care știa engleza și un teanc de știri de la arhivă.

Termină înainte de venirea lui Exner. Își copiase cu grijă patru știri, îi mulțumise traducătorului pentru colaborare, înapoiase materialul la arhivă și telefonase la poartă că dacă apare căpitanul Exner, să i se spună că sublocotenentul Beránek e la restaurant.

Intrase în acea sală care era și bar și cantină, comandase de două ori ouă umplute cu homar și un corn, trei pișcoturi „Praga", o cafea cu frișcă și exact cînd începuse Coca-cola, în cameră intră Exner șonticăind. Apariția lui bandajată trezi, printre cei prezenți, atenția meritată.

— Ici ceva ? întrebă Beránek, cînd Exner se lăsă pe scaun.

— Ce să iau ?

— Un coniac ?

— Martell ?

— Desigur.

— Arată-mi.

— Oricum nu poți să citești. Îți fac eu un rezumat. Ridică mîna spre chelneriță. Un Martell !

— Avem numai... se scuză.

— Atunci o Coca-cola, se resemnă Exner. Dă-i drumul.

— În zilele ale căror date le trecuse Nováková în însemnările ei, începu, cu jumătate de glas, Beránek, s-au transmis în total...

— Pe scurt.

— Ei bine. În douăzeci și două a douăsprezecea, agenția a transmis o știre cum că la o anume întrunire a specialiștilor în chirurgie facială a plecat o delegație din Cehoslovacia, din care face parte și doctorul Tereba. În cincisprezece februarie, agenția a transmis o știre în care se vorbește, în linii mari, despre succesele ginecologiei cehoslovace.

— Kyselý ?

— Nu e numit. A părăsit țara la două zile după transmiterea acestei știri. Zece aprilie. Ei bine, în zece aprilie a fost transmisă o știre despre contribuția specialiștilor noștri la știința mondială în domeniul fizicii și al astronauticii. După patru zile pleacă doctorul Machoň în Italia. În optsprezece mai pleacă în Anglia doctorul Bílek. În aceeași zi, agenția transmite o știre despre cîteva din problemele la care lucrează Institutul de biologie ; în știre sînt numiți cîțiva oameni de știință, ultimul fiind doctorul Bílek.

— Coincidențe, spuse Exner și goli sticla de Cola din două înghițituri.

— Crezi ?

— Nu. Ce-i asta ? arătă două litere scrise apăsat și încrucișate.

— Sigla autorului.

— Aha. Mergem.

— Unde ?

— Să așteptăm.

— Îl mai prindem ?

— Sigur. Trebuie.

— Pot s-o facă în locul nostru grănicerii...

— Nu m-ar deranja, îl întrerupse Exner şi ridică braţul în ghips. Şi nici nu mă deranjează. Mergem. Telefonează-i lui Vlček să vină iute. Şi să anuleze ordinele de reţinere.

123

Într-un loc potrivit de pe şoseaua spre Votice stăteau doi bărbaţi în uniformă şi căşti albe. Motocicletele albastru cu alb erau sprijinite de bornă. Paletele roşii în cizme. Lîngă ele opri o maşină oficială, care venise din oraş.

— Băieţi, puteţi pleca, îi anunţă şoferul.

— Bine, spuseră.

Şoferul întoarse maşina şi o porni înapoi spre oraş. Cei doi se duseră lîngă motociclete şi îşi puseră mănuşile.

— Ia te uită, spuse cel mai tînăr şi arătă pe şosea.

Pe ea venea un Volkswagen, cu un sac uriaş pe acoperiş.

— Fir-ar să fie. Cred că sînt ei !

— Îi oprim ?

— Aşteaptă să vedem numărul. Da ! Îi oprim ! şi scoase paleta.

— Dar s-a revocat...

— Ca să avem conştiinţa împăcată...

Maşina frînă şi, la semnul miliţianului, trase în locul de parcare. Milan Roček scoase capul pe fereastră ca o gîscă printre scîndurile gardului.

— Control tehnic. Permisul de conducere, domnule conducător auto.

Roček se scotoci nervos prin buzunare.

— Spune-mi, te rog, o certă pe nevastă-sa, unde ai pus toate documentele ? Carnetul de conducere nu e la mine.

— Nu mai spuneţi..., se miră agentul.

Naděžda Ročková întinse mîna după poşetă. Scoase carneţelul roz şi i-l dădu.

— Poftim.

— Hm ! îl frunzări. Aprindeţi farurile !

Se duse în **fața mașinii** și al doilea milițian se așeză în spate.

— **Faza mică ! Luminile de poziție ! Semnalizatoarele !** Frînele !

Cel din spate ridică degetul.

— **Lumina de frînă din stînga nu arde.**

— Dumnezeule, nu se poate, se miră Roček. La Praga am contro...

— Vă rog să vă convingeți.

— Naděžda, apasă pe pedala de frînă ! spuse Roček, sări din mașină și dădu fuga să se uite. Chiar așa. Cred că de vină e becul.

— Se poate. Vă rog să reparați defecțiunea.

Roček se enerva văzînd cu ochii.

— Naděžda, cheile. Nu astea ! De la portbagaj ! Scotoci printre bagaje, pînă găsi șurubelnița. Gîndea că proștii ăștia doi ar putea să se ducă la naiba. Cu mîini tremurînde slăbi și scoase rama farului din spate.

Era, într-adevăr, becul.

— Hehe, spuse și îl scoase. Era bucuros că nu e ceva la firele electrice. Ar fi fost mai rău, fir-ar să fie. Uitați-vă, hehe, becul.

— Înlocuiți-l !

— **Bineînțeles... Adică... Sigur... Hm... Tocmai** pe ăsta nu-l am la mine...

— **Cunoașteți regulamentul ?**

— **Da, dar...**

— Cumpărați becul la Votice. Dar așa să faceți. **Mergem în urma dumneavoastră și controlăm.**

— Poftiți...

— Unde mergeți **? întrebă cel mai în vîrstă, mai împăciuitor.**

— **În Austria.**

— Aha... Nu știa de ce primiseră ordin să rețină mașina asta. Ar fi fost atît de ușor. Nu știa nici de ce fusese ordinul revocat. Murea de poftă să se uite în sacul de pe acoperiș. Și nu vă temeți ?

— De ce ? se miră Roček.

— De drum. Cam riscant, cu maşina asta.

— Tovarăşe, e în perfectă stare teh...

Miliţianul dădu din mînă. Îi înapoie lui Roček permisul.

— Puteţi pleca !

Era clar că Milan Roček ascultă acest îndemn foarte bucuros. Maşina porni, legănîndu-se pe şosea.

— Ar fi trebuit să controlez direcţia şi frînele, spuse visător miliţianul mai în vîrstă...

Cel tînăr dădu din mînă.

— Cu siguranţă n-ar mai fi plecat de-aici, continuă miliţianul mai vîrstnic.

124

Ţinutul era neted şi mănos. Grînele îngălbeneau şi viile înverzeau vesele.

Spre apus, soarele începea să se înroşească.

Tatra 603 se tîra pe asfaltul încins.

— I-a cam trebuit ceva timp, spuse Bohouš. Poate că nici nu e el, poate că merge în excursie.

— Sigur că se poate, admise Exner.

În faţa lor mergea o Škoda-Oktavia, al cărei şofer le făcu semn cu mîna.

— Îl depăşesc, spuse Bohouš. Băieţi, ascundeţi-vă.

Se purtară exact ca nişte băieţandri şi se culcară sub banchetă.

Motorul şuieră. Cărăbuşul negru fornăitor gonea pe şosea şi depăşea maşină după maşină.

Maşina urmărită o depăşiră în oraş.

Bohouš, aparent singur, traversă oraşul, atent la oglinda retrovizoare şi, în clipa în care văzu că a ajuns la colţul străzii cu indicatorul : Viena, acceleră, astfel că urmăritul, care era în urma lor, nu putea să vadă dacă Tatra neagră cotise.

— E o prostie, bombăni Vlček de pe podea. O să tragă.

— Sper că nu-i chiar atît de nebun, se consolă Bohouš. Mașina e după reparații generale. N-aș vrea ca haimanaua asta să mi-o strice. Uite, aici e un loc tocmai bun, spuse și începu să întoarcă foarte încet. Băieți, pregătiți-vă.

Băieții se așezară pe banchete și duseră mîna la buzunar.

— E încărcat ? îl întrebă Vlček pe Exner, ca să fie sigur. Și asigurat ?

— Cine ? Revolverul ?

— Nu ! Bastonul ! Vine !

— Am uitat să-l iau, spuse Exner nepăsător. Nu-mi plac armele de foc... La o adică, îl pocnesc cu ghipsul ăsta. Un moment, Bohouš, să pot să mă dau jos.

Coborîră cu toții și, exact în clipa în care lîngă ei opri o Pobedă cenușie, se aflau pe șosea.

Bărbatul de la volan ședea nemișcat.

Nu putea trece: Tatra bara șoseaua. De mirare, dar nu scoase capul și nu începu să înjure.

Michal Exner îl interpelă cu bucurie :

— Domnule redactor ! De unde Dumnezeu ați răsărit ?... se îndreptă șchiopătînd spre mașină. Imaginați-vă că șoferul a încurcat drumul. Mergem la Bratislava. Dar dumneavoastră ? În Austria ?

— Da, în Austria. Vreți să fiți atît de amabili și să-mi eliberați drumul ?

— Desigur. Bohouš ! făcu Exner semn cu mîna. Mișcă-te.

Bohouš coborî din mașină.

— Ce-i ? Asta e drumul, nu ?

Exner se postă lîngă portiera din spate a Pobedei și se aplecă spre fereastră. Observă că mîinile omului aceluia se odihneau absolut calme pe volan.

— Să lăsăm teatrul, spuse Michal. Actori proști, un amator care nu face doi bani. Richard Král, în numele legii vă arestez ca suspect de crimă împotriva Věrei Nováková și pentru tentativă de omor împotriva căpitanului Michal Exner. Adică eu. Coborîți din mașină.

Král cercetă șoseaua. Șanț, borne, Tatra 603, șanț. N-avea pe unde să treacă. Puse mîna pe clanța portierei.

— Și, cînd coborîți, zîmbi Michal Exner trist, nu băgați mîinile în buzunare. Se retrase, ca să-i facă loc lui Beránek.

— Du-te în oraș, Bohouš, și cere-le să trimită o escortă. N-o să ne stricăm noi societatea. Se așeză pe marginea banchetei mașinii lui Král. Și vino înapoi să mă iei. Cu un șofer, care să ducă mașina asta la noi.. E seară, băieți, și ce zăpușeală...

125

— Dumnezeule, îi spuse Lydiei Malá la telefon, sînt bolnav, sînt bolnav și mă doftoricesc de zor.

— Zău ?

— Zău. Zac în pat și citesc. La drept vorbind, spunea adevărul. S-a întîmplat ceva ?

— Nu, nimic, tata și-a adus aminte de dumneavoastră și vă invită la o cafea.

— Știe că sînt bolnav ?

— Nu știe, de ce ? I-am spus că mă duc la cinema.

— Și unde sînteți acum ?

— În cabina telefonică din colțul străzii dumneavoastră.

— Isuse, oftă, cum ați aflat unde locuiesc ?

— M-am uitat în cartea de telefon.

— Atunci urcați, spuse, dar să știți că sînt în pijama.

— N-are importanță și...

— Un moment, se întrerupse. Voise să spună ceva, dar se răzgîndi.

— Ce-i ?

— Nimic. Aștept.

Se urni cu greu și se duse să întredeschidă ușa de la intrare. După care se întoarse pe studio.

Apăru gătită și cu flori în mînă. În cealaltă mînă ținea o sacoșă voluminoasă. V-am adus ceva de mîncare.

— Fără dumneavoastră, spuse recunoscător, aș muri de foame. Dacă sînteți atît de bună să vă duceți pînă în antreu, ușa din stînga, acolo e cămara mea.

Se duse și scoase un strigăt de uimire.

— Vedeți! strigă mîndru. Provizii pentru cîțiva ani. Sticla din stînga, de sus, ar trebui băută.

— Ce-i în ea?

— Lichior de ananas, direct din Cuba. În frigider e gheață. În bucătărie, în dulăpiorul de deasupra mesei, sînt paharele. Ce bine că nu trebuie să mă tîrăsc cu prin casă.

Aduse o **măsuță** lîngă studio.

— Trebuie să mîncați ceva cald, declară. Am adus mușchi. Se opri brusc. Nu credeți că sînt obraznică?

— Cred, confirmă. **Dar** n-am de ales. Chiar mi-e **poftă de** mușchi.

126

În lichiorul gălbui **pluteau cuburi de** gheață. Michal Exner clătina îngîndurat paharul și cuburile se loveau, cu un clinchet, unul de altul și de pahar.

— Mă mir că vă interesează o asemenea ticăloșie.

— Fiindcă era un om de treabă și delicat. Tăcut și politicos. Adevărul e că destui bărbați nu-mi dau pace. El, nici cu privirea...

— Nici cu privirea..., repetă Despre mine nu se poate spune același lucru.

— Nu, aprobă. Cum a fost?

— Ea a început. S-a băgat într-o treabă care a costat-o viața. Ar fi trebuit să aibă mai puțină încredere în **ea.** Să fie mai înțeleaptă. Asta, însă, nu se învață. Înțelepciunea? Nu. Uite ce e, Lydie, ea n-o să ne spună niciodată cum a fost. Eu însă cred că așa: Trăia, cu soțul ei, modest și în relativă sărăcie. Fără să se întrevadă, în general, vreo schimbare. Conștiința acestui lucru, pentru unii,

poate să însemne nefericire. Cred că era morocănoasă și inaccesibilă...

— Nu întotdeauna și nu cu toți.

— Desigur. Poate voia să divorțeze și să ia pe cineva cu care să aibă o viață mai ușoară. Se gîndea la mașină, la călătorii pe mare, la cine știe ce. La mașină, cu siguranță. Cam pe la sfîrșitul anului trecut, probabil atunci — mă refer la Anul Nou — a auzit că un chirurg nu s-a întors din Elveția. Și cum avea memorie bună, și-a amintit că despre acel chirurg — dentist se transmisese chiar și o știre, îi rămăsese în minte.

— Se poate.

— Niciodată n-o să ne spună nici de ce a început s-o intereseze Pilous. Sau credeți că el a început să se intereseze de ea ?

— Mai degrabă ea de el.

— S-ar putea ca asta să fie doar răutate femeiască. Dar, mai curînd, e adevărul, nu răutate ; așa cum l-am cunoscut pe domnul Novák — era destul de plictisitor și meschin pentru femeia asta dură.

— Dură ?

— Desigur. La jumătatea lunii februarie a fost internată la maternitate. Ghiciți, desigur, de ce... Da, așa e. A tratat-o prietenul lui Pilous. În timpul ședерii în spital au discutat, adesea, în trei — Pilous, Bouda și ea. În perioada aceea a plecat în Olanda docentul Kyselý. La o specializare. Plecase cu puțin înainte de internarea ei în spital. Auzise povestindu-se despre docentul Kyselý. Probabil era și neîncrezătoare, suspicioasă. Cunoașteți oameni care, dincolo de lucrurile obișnuite, văd mii de alte complicații, dincolo de o acțiune simplă, posibilități, mobiluri, scopuri fantastice. Probabil se număra printre cei suspicioși. Pentru că, se pare, a reușit să facă o legătură între Kyselý și Tereba și știrile pe care le transmisese agenția. A fost atentă și a descoperit încă două cazuri. Nu există altă explicație pentru lista de patru nume și datele transmiterii știrilor despre aceste persoane sau despre aspecte din domeniul lor de specialitate. Poate

există. Dar n-o știu și e greu s-o aflu. Pentru moment, trebuie să presupun că a descoperit ea singură. De altfel nu e nici un păcat să descoperi anumite fapte. Ba chiar, dacă privesc din punctul de vedere al profesiei mele, e chiar util. În măsura în care anunți Miliția.

— Da. Și ce-i cu asta ? Bine, nu sînt coincidențe, spuse Lydie Malá. Ce-i rău în asta ?

— În ce ?

— Să constitui obiectul unei știri.

— Obiectul, sigur, nu-i rău să fii.

— Sau cel ce o transmite, autorul.

— Nici el. În măsura în care nu e legat de o activitate organizată, pe care, în cazul nostru, am putea s-o numim recrutarea de creiere. Probabil că acum ați înțeles despre ce e vorba...

— Probabil.

— Scuzați-mă : *cu siguranță* ați înțeles ce înțelesese și Věra Nováková. Așa, spuse mulțumit Michal Exner, și acum avem certitudinea relativă că lucrurile au decurs astfel.

— Certitudinea relativă ?

— Da. Fiindcă este vorba despre fapte din depoziția lui Richard Král. Le putea denatura, se putea înșela în ce privește amănuntele, dar cred că a spus, cît de cît, adevărul. Nu există nimic prin care ar putea să se apere sau să se scuze. Nu de mult, Nováková s-a așezat la masa lui la cantină și, fără menajamente, i-a spus că știe că face parte dintr-o grupare care organizează plecarea intelectualilor noștri de frunte peste hotare.

— Pare exagerat.

— Avea o listă de patru nume. Un creier ascuțit într-un cap încăpățînat.

— Și el ?

— A rîs de ea. A luat-o în glumă. Ea i-a pus în față, fără să scoată o vorbă, numele celor patru oameni și datele respective. Și a plecat. A început un război al nervilor.

— Avea dreptate ?

— În parte. Nu există nici o organizație. Richard Král singur era de-ajuns, datorită profesiei și relațiilor sale. Se învîrtea de mulți ani în cercurile științifice. Cunoștea o mulțime de oameni și știa ce își poate permite. O schemă sumară, ca să înțelegeți : Există o anumită organizație, de a cărui structură Král cică n-are idee (cred că-i adevărat, în asemenea situații ți-e egal cît spui și despre cine), care aranjează transferul specialiștilor în Vest. Unul dintre experți este un oarecare domn Vomačka, de la o mică agenție de presă din Viena, cu care agenția noastră are unele colaborări. S-au înțeles. Pentru o anumită retribuție, Král avea trei obligații : în primul rînd — să urmărească tinerele cadre științifice din anumite domenii de care se ocupa el, în al doilea — să cîștige direct anumite persoane selectate (după prezentarea anumitor fapte despre ele) pentru emigrare. Asta înseamnă să convingă un anumit bărbat sau o anumită femeie să emigreze și să-l pregătească pentru drumul în străinătate. Dacă respectivul era de acord și pleca, decis să nu se mai întoarcă, Král transmitea o știre din specialitatea emigrantului. Organizația avea numele, știa că doctorul Balaboušek, de exemplu, pleacă într-o scurtă excursie în Austria și, în majoritatea cazurilor, îi lua în primire pe acești doctori Balaboušek încă din prima zi, căci doctorii Balaboušek aveau instrucțiuni precise unde să se cazeze și să aștepte. Cică treaba asta mergea strună. Era, ca să spunem așa, avantajos pentru ambele părți. Și a treia obligație a lui Král : să evalueze un specialist și, la plecarea lui în străinătate, să transmită o știre care să cuprindă specialitatea și numele. Aceștia erau oamenii despre care Král nu era convins că s-ar lăsa tentați direct de el. Avea impresia că l-ar turna, sau că n-ar avea încredere, sau cam așa ceva. Cu aceștia, organizația încerca, în străinătate, prin oamenii ei. Král era acoperit și nu risca nimic. Sistemul ăsta, după cîte spune, funcționa în proporție de treizeci-patruzeci la sută. O activitate foarte lucrativă. O făcea de cîțiva ani și nu putea fi descoperit, căci Richard Král era neobișnuit de prudent și de grijuliu, nu-l cunoașteți bine, eu îl cunosc

acum mai mult decît îmi face plăcere. Nu lăsa să i se trimită banii în țară, îi depuneau pe numele lui, în trei bănci diferite. Îi aducea din deplasările lui în interes de serviciu în străinătate și îi folosea cu mare prudență și foarte discret. Nu trăia peste posibilități ci, aparent, cît îi permitea salariul. Și-a cumpărat o mașină veche, deși putea ușor să-și permită un Mercedes ultimul tip, ba chiar a cumpărat o mașină mai ieftină decît era absolut necesar, din cînd în cînd împrumuta de la prieteni cîteva coroane. Pretinde că familia lui nu știa nimic. Adică soția. Nu cred, nu pot dovedi. Pur și simplu și-a organizat un mic birou, mai exact un fel de birou de plasare. Dacă n-ar fi fost curioasa de Nováková ! Era aproape sigur că știe destule. Nu-și dădea seama de unde. Acesta era primul lucru pe care trebuia să-l afle. Și-a dat întîlnire cu ea într-un restaurant din Dejvice. Cine știe ce și-au spus. Dar au căzut de acord. El a aflat că descoperise totul singură. Și că nu spusese nici o vorbă nimănui. A crezut-o. Poate că se baza pe perspicacitatea lui sau pe cine știe ce, sau creierul nu-i mai lucra chiar atît de precis. Căci, după cum vedeți, perfect nu-i lucra. Se pare însă că ea, într-adevăr, nu spusese nimănui. Verosimil sau nu, n-are importanță. Nu avea încredere în nimeni. Soțul ? Michal Exner dădu din mînă. Nu-l cunoașteți ! Pilous ? Nici gînd. Cine altcineva ? Era prea încrezută și sigură de ea. Și el a mizat pe asta și a cîștigat, iar ea și-a pierdut viața. Așa... Se instală mai comod pe studio. Nu vă supărați, mi s-a făcut groaznic de sete. N-am altceva decît apă de la robinet.

— În frigider e suc.

— E prea rece și vreau să beau pe săturate. Fiți atît de amabilă, apă de la robinet. Se vede treaba că-i făcea plăcere că are în casă asemenea samariteană. Bău paharul pe nerăsuflate.

— Cu ce au căzut de acord ?

— Cu șantajul. Va tăcea, dacă-i dă douăzeci de mii, ca să aibă bani de mașină. Negustorie. S-a codit — bineînțeles, în cele din urmă a consimțit. Cu o condiție. Într-o

săptămînă îi dă răspunsul definitiv şi ca a făgăduit să aştepte.

— Şi a aşteptat.

— Se vede că dorinţa de bani era mai puternică decît prudenţa. Probabil că aceeaşi dorinţă sau alte împrejurări au făcut-o să se simtă în siguranţă şi să nu se gîndească că Richard Král ar putea răspunde la lovitură printr-o altă lovitură. Sau s-a gîndit, dar probabil că locul şi condiţiile în care îi vor fi înmînaţi banii au liniştit-o. Căci, pentru numele lui Dumnezeu, ce se putea întîmpla între pereţii Agenţiei ? Nimic. Şi i-a acordat o săptămînă, ca să se gîndească la toate. Era pedant şi crima a pregătit-o cu grijă.

— De ce nu i-a dat banii ?

— Ştia că poate să nu se oprească aici. Să mai vrea douăzeci de mii, cinci sute de mărci, o sută de dolari. Şi că, oricum, n-ar proceda cu aceeaşi prudenţă ca el. Şi s-ar afla.

— Şi asasinul e prins de obicei.

— Un asasin obişnuit. De obicei. El nu era unul obişnuit şi şi-a adus la îndeplinire planul cu îndemînare. Dacă n-ar fi comis alte greşeli, pe urmă, cînd a intrat în panică, probabil că acest caz l-am fi pus deoparte şi ne-am mai fi întors la el, din timp în timp, douăzeci de ani, pînă să-l lăsăm baltă. Apropo, totuşi ea nu l-a crezut cu-adevărat. Altfel de ce şi-ar fi chemat soţul, s-o aştepte în restaurant ? N-o mai făcuse niciodată. De ce discutase cu soţul, pe ocolite, despre nişte bani ! Îi era totuşi puţină frică. Altfel, zîmbi trist Michal Exner, totul a mers ca pe roate. El a telefonat de la un telefon public, după cîteva minute ca a părăsit încăperea, a luat celălalt lift din clădirea veche, a mers cu un etaj mai jos, acolo o aştepta şi a consimţit să-i dea banii, zice că i-a dat de-adevăratelea. Cînd îi punea în geantă, a lovit-o în cap cu un prespapier rotund. Am ţinut şi eu prespapierul ăsta în mînă. M-am jucat cu el. Un instrument ideal, care nu lasă urme. Reclama unei fabrici de rulmenţi. Un rulment mare.

— Groaznic...

— Încă nu e tot. Avusese timp o săptămînă să studieze terenul. Știa că ușa din subsol duce în foaierul teatrului *În băltoacă*. Știa că în ușă, de ani de zile, se află cheia. A luat-o cu cîteva zile înainte, ca să fie sigur că n-o ia nimeni. A tîrît-o pe Nováková după draperie, în foaier, și ca să încurce un pic lucrurile, a luat un drug de fier, pe care, ca și cheia, îl dosise cu două zile înainte. Îl pusese lîngă pragul ușii din foaier, sub covor. Și-a continuat opera, ca să fie perfectă, și anume fața ei să nu mai fie de recunoscut. Ca să dureze un timp pînă să se descopere cine e de fapt. A închis ușa, cheia a lăsat-o în broască, a urcat în lift, s-a dus la restaurant, seara, după serviciu, la recepție, de la recepție la teatrul *În băltoacă*.

— De ce, pentru numele lui Dumnezeu ! ? !

— E adevărat că asasinii revin la locul faptei. Poate teama că n-au făcut totul bine. Sau altceva. Nu știu. Spunea că a crezut c-o vor descoperi abia a doua zi. În pauză, a controlat cu piciorul dacă Nováková mai e acolo. Zice că doar a trecut pe lîngă draperie, ca să nu pară suspect. Și nici n-a părut.

— Stați puțin, Michal, spuse. Stați puțin. Era un om normal, cumsecade.

— Numai că există momente cînd oamenii normali, cumsecade, încep să gîndească anapoda. Parcă le ia cineva mințile. Și nu e chiar nebunie. Poate că e ceva care există, într-un fel, în ei. Cele patru nume pe care le-am găsit pe hîrtiuța Novákovei nu ne spuneau nimic. Le-am arătat cui vrei și cui nu vrei, și dumneavoastră. Nu spuneau nimănui nimic. Numai lui. Și pentru că le cunoștea sensul, și-a imaginat că s-a zis cu el. Că nu există nimic mai primejdios în mîinile mele decît tocmai acele patru nume... Chiar dacă le-am fi priceput semnificația și importanța, ce greu ar fi fost să dovedim legătura dintre niște știri și niște emigranți ! Dar el nu și-a dat seama că legături atît de primejdioase pentru el există numai în capul lui. Nu într-al meu. Altă eroare de gîndire. Prima : hotărîrea de a ucide, a doua — mersul la Teatrul *În băltoacă*, a treia — asta.

Să pună mîna pe listă și să mă elimine. Lucru care, de asemeni, i-a reușit de minune. Cunoașteți cartierul Libeň.

— Foarte puțin.

— Nici eu nu-l prea cunosc. Dar știu că în jurul Palmovkăi sînt o mulțime de prăvălii cu vechituri.

— Vechituri ?

— Se numesc magazine cu lucruri folosite, înainte, după modelul oriental, li se spunea bazare. Dar sînt, pur și simplu și cehește, magazine cu vechituri. Mișună acolo la oameni ! Poți cumpăra un costum vechi care nu ți se potrivește și cine te mai ține minte. Cum, la fel de bine, poți cumpăra vopsele, o cutie de bitum-cauciuc.

— De ce-i trebuiau ?

— Pentru umila mea persoană, spuse Michal Exner. Recuzită ciudată, dar eficientă. Priviți, arătă spre el. Opera lui. Și mergeam încet, și funia a întins-o ca vai de lume. A cumpărat-o la Tehnometal, pe Dlouhá Třída.

— Eu tot nu înțeleg ce-a făcut.

Îi explică. De la telefon, pînă la accident.

— Și n-ar fi trebuit s-o facă. Prietenul și subalternul meu Beránek scrie totul într-un carnețel. Chiar și prostii. Ca de pildă, cele patru nume. Întîmplător, n-a fost o prostie, zîmbi Michal, de parcă i-ar fi cerut scuze lui Beránek. Richard Král ne-a atras, în primul rînd, atenția asupra importanței acestor nume. Și asta e tot.

— Nu e, spuse încăpățînată, pentru că importanța numelor poate să nu însemne nici ea nimic.

— Poate, admise Michal, numai că atunci cînd cineva îți spune că un anumit lucru e foarte important, fără să vrei începi să te gîndești la lucrul acela. Fără să vrei. Or eu voiam. Dar cum ? La ce ? Mereu de la capăt, care dintre cei care văzuseră lista ar fi putut, ar fi putut fi...?

— Inclusiv eu ?

— Bineînțeles. Și pe dumneavoastră am pus să vă urmărească. Și v-am verificat alibiul. Asta-i rutina. Král a organizat o petrecere la care a venit și șeful lui, sau

intermediarul, sau cel ce-i dădea indicații de la Viena, care l-a sfătuit să lase totul baltă și să dispară. Bine l-a sfătuit. Numai că a intervenit o nouă șovăire în gîndire. Nehotărîrea. Să termine totul perfect și precis. Dacă și-ar fi luat picioarele la spinare imediat după Barrandov, în mai puțin de trei ore ar fi fost dincolo de graniță. În patru. Viză avea. Se temea însă că în felul acesta va atrage atenția asupra lui.

— Ce-ar fi, Michal, dacă ați reveni la faptul că v-ați tot gîndit...

— Aha, Michal ? Bine, Lydie. Privești ceva dintr-un anumit unghi. Dar dacă ai încerca exact din partea opusă ? Și în viață e bine să faci așa. Crezi despre cineva că e un ticălos. Încearcă să gîndești ce gîndește ticălosul ăla despre el însuși. E un exemplu cam tîmpit. Eu, în glumă, mi-am spus : bine, îi avem pe cei care au văzut lista — îi lăsăm deoparte pe cei care ar fi putut să afle de la ei. Dar cei care n-au văzut-o deloc ? Mărturisesc că la acest gînd m-a dus legătura întîmplătoare, în acel moment lipsită de sens, cu o anume întrerupere de sarcină — februarie. Lîngă un oarecare Kyselý de pe listă — data — februarie. Așa că l-am vizitat pe domnul doctor Bouda. Prietenul suspectului numărul unu.

— Al cui ?

— Al lui Pilous, bineînțeles. Amantul e întotdeauna suspectul numărul unu. Un oarecare Kyselý stătuse în aceeași cameră cu Bouda. Ce coincidență. Asemenea coincidențe apar rareori. Și mi-a dat prin minte să caut altă coincidență. Să discut din nou cu Pilous. Și pe urmă mi-a venit o idee cumplită : și anume că persoana sau persoanele suspecte pot fugi. Erau de la voi, de la Agenție. Sau din același mediu. Pașapoarte și vize, berechet. Pentru mai multă siguranță, am anunțat punctele de frontieră. Și am discutat cu Pilous. Se discută bine cu el. M-a îndreptat către ce era esențial — Nováková putea auzi numele dentistului Tereba — adică nu dentist, specialist în chirurgie

maxilo-facială. Dar pentru cercul prietenilor și cunoștințelor lui era dentist, cel care-ți pune calificat o plombă, îți face o punte sau îți scoate o măsea. Putea auzi despre Kyselý. Putea să-și închipuie legătura. Am aruncat o privire în știrile transmise de agenție Și... Michal Exner întinse mîna în spate, pe birou, și-i dădu Lydiei cîteva hîrtii. Priviți și dumneavoastră. Astea sînt știrile. Iar data transmiterii, aceeași că pe hîrtiuța Novákovei. Un lucru ca ăsta nu mai e coincidență. Și inițialele autorului. Exner oftă. Dacă nu m-ar fi schilodit și nu mi-ar fi făcut mașina zob, nu m-aș fi înfuriat pe el. A greșit că n-a șters-o mai devreme. A greșit că a încercat prea tîrziu. Ultima greșeală din gîndirea lui. Atîtea procese-verbale și anchete ! Ce cerc vicios ! Dovezi am fi găsit pînă la urmă, poate că băieții au și descoperit ceva. Vreun fir de păr, cizmele de cauciuc pe care le-a încălțat pentru atentat erau ale lui, le-am cercetat atent. Atîta muncă ! S-a dus, ce-i drept, la congresul slaviștilor de la Brno, dar imediat de acolo a pornit-o spre graniță. Nervii. Și asta e tot, Lydie. Dumnezeule, de ce v-am povestit dumneavoastră totul ? Poate, declară amuzat, fiindcă simțeam nevoia să mă confesez. Îmi face bine.

— Pun pariu că vă e foame.

Îl cam scoase din fire modul elegant în care schimbase vorba.

— Mi-e.

— Rămîneți în pat.

— E tîrziu, spuse. Pînă în Troja ! Pînă găsiți un taxi !

— Aveți dreptate. Telefonez acasă... că...

— Că... Studioul ăsta se desface și devine pat pentru două persoane.

— Că dorm la o prietenă.

— Desigur, aprobă bine crescut. Bineînțeles.

Zîmbi și se duse spre ușa chicinetei. La jumătatea drumului se opri. Se întoarse spre Exner și îl privi, dusă pe gînduri.

— Ce s-a întîmplat ? se miră el. Ați uitat ceva ?

— Nu. Mă gîndeam.

— Zău ?

Făcu o figură de parcă voia să scoată limba la el și spuse :

— Mă gîndeam dacă ne vom tutui vreodată.

— Se pare că da, răspunse resemnat. Asta ne e soarta.

Lector : OLGA JORA
Tehnoredactor : ELENA DINULESCU

Bun de tipar : 16.XII.1938
Coli de tipar : 14

Comanda nr. 60 264
Combinatul poligrafic „Casa Scînteii",
Piața Scînteii nr. 1, București,
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA